

# Puoluekokousaloitteet Vantaa/Oulu 2020

Järjestölliset aloitteet (aloitteet 1 – 46)  
Puolueen viestintä (aloitteet 47 – 52)  
Ohjelmatyö ja politiikan valmistelu (aloitteet 53 – 60)  
Ulko- ja turvallisuuspolitiikka (aloitteet 61 – 64)  
Talous- ja veropolitiikka (aloitteet 65 – 101)  
Elinkeinot ja yrittäjyys (aloitteet 102 – 105)  
Oikeuspolitiikka ja sisäinen turvallisuus (aloitteet 106 – 115)  
Energia ja ilmasto (aloitteet 116 – 122)  
Ympäristö (aloitteet 123 – 133)  
Liikenne ja tietoyhteiskunta (aloitteet 134 – 151)  
Maaseutu (maatalous, metsä, metsästys, elintarvike) (aloitteet 152 – 167)  
Asuntopolitiikka ja maankäyttö (aloitteet 168 – 173)  
Alue- ja kuntapolitiikka sekä hallinto (aloitteet 174 – 187)  
Koulutus (aloitteet 188 – 224)  
Kulttuuri, liikunta, nuoriso, opintotuki (aloitteet 225 – 230)  
Perheet, vanhuksat, eläkkeet (aloitteet 231 – 249)  
Sosiaali- ja terveydenhuolto, sote (aloitteet 250 – 256)  
Muu sosiaali- ja terveystolitiikka (aloitteet 257 – 261)  
Työelämä ja tasa-arvo (aloitteet 262 – 264)

Järjestöaloitteet.....	2
Puolueen viestintä.....	20
Ohjelmatyö ja politiikan valmistelu.....	22
Ulko- ja turvallisuuspolitiikka .....	26
Talous- ja veropolitiikka.....	28
Elinkeinot ja yrittäjyys .....	42
Oikeuspolitiikka .....	44
Sisäinen turvallisuus .....	48
Energia ja ilmasto .....	49
Ympäristö.....	54
Liikenne .....	60
Tietoyhteiskunta.....	67
Maaseutu (maatalous, metsä, metsästys, elintarvike).....	69
Asuntopolitiikka ja maankäyttö.....	77
Alue- ja kuntapolitiikka sekä hallinto .....	81
Koulutus.....	88
Kulttuuri.....	103
Liikunta, nuoriso, opintotuki .....	104
Perheet, vanhuksat, eläkkeet .....	106
Sosiaali- ja terveydenhuolto, sote .....	114
24. Muu sosiaali- ja terveystolitiikka .....	118
25. Työelämä .....	121
26. Tasa-arvo .....	122

# Järjestöaloitteet

## 1. Keskustan Keski-Suomen piiri: Eletään Keskustassa, kuten opetamme

Keskustalle paikallisuus ja koko Suomen elämisen ja yrittämisen edellytyksistä kiinni pitäminen ovat tärkeitä arvoja. Olemme puolue, joka ei hyväksy keskittävää politiikkaa. Suosimme lähellä tuotettuja elintarvikkeita ja lähipalveluita.

Keskustan Keski-Suomen piiri esittää aloitteena, että puolueen järjestö- ja vaalityössä otetaan jatkossa paremmin huomioon kotimaisuus, paikallisuus, lähialueen yrittäjyyden tukeminen sekä Suomessa tehtävä työ. Kilpailutetaan tarjoukset koko Suomen kattavasti, painetaan vaalimateriaali suomalaiselle paperille maakunnallisissa painotaloissa ja huolehditaan, että järjestö- ja koulutustilaisuuksissa tarjotaan mahdollisemman pitkälle suomalaista ruokaa.

Hyödynnetään Keskustan eri piireissä olevaa järjestöllistä asiantuntemusta koko Keskustaperheen hyväksi alueellistamalla puolueen järjestöllisiä toimintoja piireihin puolueoimistolle keskittämisen sijaan. Pidetään koko Keskusta elävänä kautta Suomen!

### Puoluehallituksen vastausesitys:

## 2. Keskustan Uudenmaan piiri: Keskustalle perheystävällisen työpaikan ja vapaaehtoistoiminnan periaatteet

Perheen, työn ja harrastusten yhdistämisestä on tehtävä sujuvampaa ja joustavampaa. Keskusta voi omassa toiminnassaan olla esimerkillinen työnantaja ja vapaaehtoisjärjestö lisäämällä joustoja ja osallistumisen mahdollisuuksia lapsiperheille. Esitämme, että Keskusta laatii itselleen perheystävällisen työpaikan ja vapaaehtoistoiminnan periaatteet. Mallia voi ottaa esimerkiksi Suomen nuorisovaltuustojen kattojärjestö Allianssin periaatteista.

Perheystävällisten periaatteiden myötä lapsi- ja perhemyönteisyys näkyy Keskustassa työnantajana esimerkiksi työntekijöiden huomioimisessa perhevapaatilanteissa, yleisessä myönteisessä ilmapiirissä ja konkreettisina joustoina lasten ja työn yhdistämisessä.

Vapaaehtoistoiminnassaan Keskustan huolehtii, että lapset ovat tervetulleita sopiviin tapahtumiin ja kokouksiin ja lasten tarpeet on huomioitu siten, että vanhempien osallistuminen tapahtumiin on mahdollista. Keskusta edistää lapsimyönteisyyden ilmapiiriä kaikessa vapaaehtoistoiminnassaan.

Perheystävälliset periaatteet tähtäävät siihen, että niin nykyiset että tulevat työntekijät ja vapaaehtoiset voivat helpommin, mielekkäämmin ja joustavammin yhdistää politiikan ja perhe-elämän. Keskusta tukee jäsenistöään ja edistää toiminnassaan lapsimyönteisyyttä koko järjestöperheessä. Lasten vanhemmat ovat tervetulleita Keskustaan niin työntekijöiksi, luottamushenkilöiksi kuin rivijäseniksi.

### Puoluehallituksen vastausesitys:

## 3. Kemin Keskustanuoret: Keskustan työntekijöiden samapalkkaisuutta edistettävä

Keskustajärjestöjen työehtosopimus on muodostettu ERTO:n ja PALTA:n runkosopimusten pohjalta. Työehtosopimusta on noudatettu nykymuodossaan 7.6.1990 lähtien Suomen Keskusta r.p.:n, Keskustan Toimihenkilöt ry:n ja Keskustan Toiminnanjohtajat ry:n sopimuksen pohjalta.

Vielä vuonna 2010 Keskustan työntekijöiden palkkauksessa oli käytössä palkkataulukot palvelusvuosiliseen määrittämässä työntekijän tehtäväkohtaista palkkaa. Samaisena vuonna taulukot poistettiin käytöstä ja taulukoista huolimatta tapahtunutta palkkavinoumaa osin korjattiin. Taulukoiden poistuessa Keskustajärjestöjen työehtosopimuksessa on ollut kirjaus, että tehtäväkohtaiset palkkatasomäärittelyt tehtäisiin alusta. Taulukoita ei ole yrityksistä huolimatta saatu määriteltyä.

Kymmenen vuoden aikana samassa tehtävässä toimivien Keskustan työntekijöiden palkkaerot ovat kasvaneet huomattavasti. Samalla, kun osassa piirejä/puolue toimiston henkilöstöä palkkaus on pysynyt ennallaan tai palkkoja on tarkistettu ylöspäin vastaamaan keskimääräisiä palkkoja, on osalla keskustajärjestöjen työntekijöistä palkka huomattavasti alhaisempi kuin samaa työtä tekeville kollegoillaan. Etenkin uusia työntekijöitä palkatessa on palkkataso ollut selkeästi matalampi kuin samaa tehtävää suorittavilla keskimäärin, eikä palkkoja ole tarkistettu työvuosien kertyessä.

On tasa-arvokysymys, että Keskustajärjestöjen henkilöstö saisi samaa palkkaa samanlaisesta työstä suurin piirtein samalla työkokemuksella puoluejärjestöjen sisällä. Kemin Keskustanuoret esittävätkin, että Suomen Keskusta ry:n työehtosopimuksen liitteeksi luotaisiin tehtäväkohtaiset palkkatason määrittelyt uudelleen, jotta työntekijät ympäri Suomea olisivat saman vaatuvuustason tehtävissä saman arvoisia myös palkkauksen suhteen. Palkkausta määriteltäessä käytettäisiin muiden vakiintuneiden puolueiden palkkatasoja ohjeellisena apuna palkkaluokkia määriteltäessä.

#### **Puoluehallituksen vastausesitys:**

#### **4. Helsingin keskustanuoret: Keskustanuorille lisää vaikuttamisen paikkoja puolueessa**

Keskustanuoret ovat jäsenmäärän, toimintansa laajuuden ja poliittisen valmistelutyön aktiivisuuden määrässä mitattuna puolueen alaisista järjestöistä vahvin. Esimerkiksi puolueen keskimääräiseen piiriin verrattuna Keskustanuoret on ylivoimainen vaikuttavuudeltaan. Liitto kasvattaa ja kouluttaa jäsenistöstään tulevaisuuden nimiä puolueelle ja valmistelee esityksiä, joista usein tulee aikanaan myös puolueen linja. Keskustan tulevaisuus on suurelta osalta kiinni keskustanuorten panoksesta.

Keskeisestä merkityksestään huolimatta Keskustanuoret pitävät puolueen sisällä vain marginaalista muodollista sananvaltaa. Liitolle on tällä hetkellä osoitettu vain yksi puoluehallituksen jäsenen paikka, joka on sama kuin jokaisella Keskustan piirillä. Keskustanuorilla tulisi olla huomattavasti vahvempi sananvalta puolueen operatiivista toimintaa ohjaavassa päätöksentekoaikavälissä. Keskustanuorille osoitettujen puoluehallituksen jäsenen paikkojen määrä on kasvatettava kolmeen. Samalla myös puoluehallituksen muuhun koostumukseen ja elimen rooliin puolueen sisällä voitaisiin tehdä muutoksia niin, että sen merkitys strategisena ja toiminnalle suuntaa antavana areenana vahvistuisi nykyisestäään.

#### **Puoluehallituksen vastausesitys:**

#### **5. Keskustan Keski-Suomen piiri: Pitkäjänteisyyttä poliittiseen ja järjestölliseen valmistelutyöhön**

Viime vuosina kentältä on tullut paljon palautetta siitä, että Keskustan politiikka on vain reagointia muiden tekemiin aloitteisiin. Takin mielletään kääntyneen sen mukaan, olemmeko mukana pääministeripuolueena oikeistolaisessa hallituksessa vaiko apupuolueena vihertävän vasemmistolaisessa hallituksessa.

Samaa kritiikkiä on saanut osakseen poliittinen valmistelu- ja järjestötyö. Järjestöuudistusta on tehty pian 20 vuotta, jäsenrekisteriä on pistetty kuntoon 10 vuotta ja piirien ja puolue toimiston

yhteistyötä on kehitetty jo ainakin neljän puoluesihteerin voimin. Tulokset ovat käytettyyn aikaan ja henkilöresursseihin nähden vähäisiä.

Keskusta kaipaa Keskustan Keski-Suomen piirin mielestä selkeämpää sisäistä työnjakoa. Puheenjohtajan ja varapuheenjohtajien tulee keskittyä politiikantekoon ja keskustalaisen sanoman johtamiseen niin järjestössä kuin julkisuudessa eduskuntaryhmän tuki huomioiden. Puoluesihteerin taas tulee yhdessä puolue toimiston ja piirien henkilöstön kanssa huolehtia etupäässä järjestöllisestä kehittämisestä ja poliittisesta valmistelusta puoluekokouksen linjausten mukaisesti.

Henkilöstövaihdokset keikuttavat Keskusta-laivaa ja sen järjestöllistä ja poliittista valmistelua liikaa. Keskustan Keski-Suomen piiri esittääkin, että puolueessa kokeiltaisiin kuntapolitiikasta tuttua lautakuntamallia, jossa valmisteluvastuu olisi pysyvällä virkamiehillä – tässä tapauksessa etupäässä puolue toimiston henkilöstöllä. Näin pitkiä prosesseja, kuten järjestöuudistus, voitaisiin viedä maaliin tällä vuosikymmenellä.

### **Puoluehallituksen vastausesitys:**

## **6. Keskustan Turun seudun paikallisyhdistys: Keskustan järjestö rakenteen uudistaminen**

Suomen Keskusta ry:n järjestö rakenne tulee virtaviivaistaa. Tavoitteeksi tulee ottaa organisaatio, jossa yhdessä kunnassa olisi yksi rekisteröity Keskustan yhdistys. Paikallistasolla Keskustan nimikkeeseen alla voisi tulla erilaisia alueellisia ja muita toimintaryhmiä. Nuoriso- ja naisjärjestöt olisivat maakunnallisia rekisteröityjä henkilöyhdistyksiä. Niillä olisi omaa maakunnallista toimintaa ja ne muodostaisivat valtakunnallisen nuoriso- ja naisjärjestön. Näillä olisi edustus piiri- ja puoluehallituksessa.

Lisäksi puolueeseen voisi kuulua valtakunnallisia rekisteröityjä yhdistyksiä esim. opiskelijajärjestö ja lehtimiesjärjestö. Niillä voisi olla edustus puoluehallituksessa.

Kuntatasolla toimivan yhdistyksen edustajien määrä puoluekokouksessa ja piirikokouksessa määräytyisi joko jäsenmäärän tai eduskuntavaaleissa saadun äänimäärän mukaan. Kuntatasolla toimivan yhdistyksen puoluekokousedustus voisi määräytyä esimerkiksi seuraavasti: jokainen yhdistys saa puoluekokoukseen kolme edustajaa, tämän lisäksi yhden edustajan jokaista jäsenmäärän alkavaa 50 jäsentä kohti tai vaihtoehtoisesti kolme edustajaa ja yhden edustajan jokaista eduskuntavaalien alkavaa 200 Keskustaa äänestänyttä kohti.

Keskustan tulee tehdä selvitys puolueen järjestöorganisaation keventämisestä ja siitä, olisiko mahdollista siirtyä rakenteeseen, jossa yhdessä kunnassa olisi vain yksi Suomen Keskustan yhdistys.

### **Puoluehallituksen vastausesitys:**

## **7. Keskustan Kokkolan paikallisyhdistys: Puolueen sisäisen byrokratian purkutalkoot**

Puolueellamme on pitkä historia ja vankka paikka Suomen politiikassa. Nyt kuitenkin kannatus on romahtanut, jonka takia meidän pitää tarkastella toimintaamme puolueen sisällä. Puolueemme sisällä on paljon byrokratiaa jo ihan piiritasolla. On tulla hyvä, että voimme osallistaa paljon jäseniä, mutta ylimääräisiä portaita tulisi tarkastella. Ylimääräinen byrokratia vaikeuttaa toimintaa, jonka takia mukaan on vaikeampi lähteä. Tarvitsemme helposti osallistavaa toimintaa, jotta ihmiset pääsevät mielekkäästi mukaan puolueeseen.

Keskustan Kokkolan paikallisyhdistys ehdottaa, että puolue aloittaisi sisäisen byrokratian tutkimisen ja purkamisen. Puolueen tulee tarkastella huolella päätöksenteon eri osia ja selvittää voisiko toimintaa keventää, jotta osallistuminen olisi helpompaa.

#### **Puoluehallituksen vastausesitys:**

### **8. Keskustan Maskun kuntayhdistys: Tulosjohtamismallin otto puolueessa**

Keskustan Maskun kuntayhdistys esittää Keskustan puoluekokoukselle, että se ottaa käsittelyyn aloitteen, jossa esitetään tulosjohtamismallin käyttöönottoa.

Muutoksen tavoitteena on aktivoida ja sitouttaa jäsenkuntaa, yhdistyksiä sekä piirejä tulokselliseen ja konkreettiseen toimintaan. Edelleen on tavoitteena parantaa tiedon kulkua organisaatiossa sekä puolueen ja äänestäjien välissä.

Maskun Keskusta muistuttaa, että tulosjohtaminen edellyttää, että puolueen puheenjohtaja tekee tulossopimuksen vuosittain piirien puheenjohtajien kanssa. Tämän jälkeen kunkin piirin puheenjohtaja tekee tulossopimuksen paikkakuntien keskustayhdistysten kanssa. Tulossopimukseen on hyvä kirjata konkreettiset tavoitteet (äänestysprosentti, äänimäärät, ehdokkaat, luottamuspaikat jne.).

Piiri määrittelee mittarit jokaiseen piiriin, jossa otetaan huomioon nykytila ja tavoitteet. Tulossopimuksen tavoitteiden pohjalta laaditaan toimintasuunnitelma, jossa on kirjattu toimenpiteet, aikataulut, tarvittava tuki sekä kuntien ja alueiden erityistarpeet.

#### **Puoluehallituksen vastausesitys:**

### **9. Iisalmen Keskustan kunnallisjärjestö: Kunnallisjärjestöjen toimintaa raportoitava**

Ehdotamme, että Keskustan piirit tekevät jatkossa vuosittain kyselyn kunnallisjärjestöille edellisen vuoden toiminnasta ja toimintaan osallistuvien ihmisten määrästä. Näin saataisiin tilastotietoa eri kunnista ja hyvät sekä onnistuneet toimintatavat näkyviin. Uskomme, että tämä myös saattaisi kannustaa hiljaisempia kuntia toimimaan.

Piirit veloitettaisiin samalla tekemään tilasto alueensa kuntien toiminnasta esimerkiksi piirin toimintakertomukseen. Piireille voitaisiin tarjota myös mahdollisuus palkita jäsenmäärään suhteutettuna aktiivisimmat kunnat, mahdollisesti otettaisiin huomioon myös kunnan asukasluku ja esimerkiksi valtuutettujen määrä suhteessa muiden puolueiden valtuutettuihin. Näin tasattaisiin erikokoisten ja rakenteeltaan erilaisten kuntien kunnallisjärjestöjen mahdollisuuksia pärjätä palkitsemisessa.

Konkreettinen palkinto kunnallisjärjestölle motivoisi järjestöjä toimimaan ja toisaalta raportointivelvollisuus mahdollistaisi piirille nopeammin huomata mahdolliset haasteet alueensa kunnissa. Monissa muissa järjestöissä toimintaa raportoidaan, olisi aika saada tilastoja myös Keskustan toiminnasta. Raportointitavan tulisi olla mahdollisimman yksiselitteinen ja helppo, jotta kukin kunnallisjärjestö suoriutuu tehtävästä helposti ja toisaalta tilasto niiden pohjalta olisi helppo tehdä.

#### **Puoluehallituksen vastausesitys:**

### **10. Keskustan Perttelin paikallisyhdistys: Sähköisen jäsenhakemuksen nykyaikaistaminen**

Suomen Keskustalla on valtakunnallinen verkossa oleva lomake sähköiseen jäsenhakemukseen: <https://www.keskusta.fi/Suomeksi/Osallistu-ja-vaikuta/Jaseneksi/Hae-jasenytytta>

Keskustan Perttelin paikallisyhdistys katsoo, ettei sähköinen jäsenhakemus ole nyt parhaillaan riittävän selkeä ja ajanmukainen hakijan kannalta: Nyt puolueeseen mielivä henkilö hakee puolueen jäsenyyttä eikä välttämättä tiedä, mihin paikallisyhdistykseen hän voisi jäsenenä kuulua. Mm. kuntaliitokset sekoittavat jäseniksi liittyvien käsitystä omasta lähimmästä paikallisyhdistyksestä silloin, kun alueella toimii useita paikallisyhdistyksiä. Tästä on kokemuksia mm. Salossa.

Perttelin paikallisyhdistyksen vuosikokous katsoo, että Keskustan tulee kehittää puolueeseen liittymistä entistä jäsenystävällisemmäksi. Jäseneksi hakiessaan verkossa voisi olla tarjolla ”Hae lähin paikallisyhdistys” -toiminto, jolla hakija voisi löytää asuinseudullaan itseään lähellä toimivat keskeiset paikallisyhdistykset sekä alueen kattojärjestöt, ajantasaisine vastuuhenkilöineen, joihin halutessaan voisi ottaa myöskin yhteyttä.

Lisäksi lomakkeen omien tietojen täyttämässä voisi olla mahdollisuus modernisti olla käytössä ainakin osittainen automaattisen täytön mahdollisuus, esimerkiksi Facebook-tietoja hyödyntäen nimi ja yhteystiedot. Katsomme paikallisyhdistyksessä tämän mataloittavan jäseneksi liittymisen kynnystä, mikäli on toteutettavissa siten, ettei liittymismenettely riko lakisääteisiä velvoitteita.

### **Puoluehallituksen vastausesitys:**

#### **11. Keskustan Porin kunnallisjärjestö: Jäsenrekisteriohjelmalle päivitys**

Keskustan tulee ottaa omassa toiminnassaan seuraava kehitysaskel ja mahdollistaa jäsenjärjestöjen toimihenkilöilmoitusten jättäminen piireille sähköisesti. Paikallisyhdistysten ja kunnallisjärjestöjen tulee voida tehdä myös yhteystietojen, kuten esimerkiksi osoitetietojen, muutokset suoraan sähköiseen jäsenrekisteriin. Keskustan Porin kunnallisjärjestö esittää, että puolueen jäsenrekisteriohjelmaa kehitetään siten, että se tarjoaa paikallisyhdistyksille ja kunnallisjärjestöille mahdollisuuden päivittää jäsentensä tiedot suoraan puolueen jäsenrekisteriin esimerkiksi käyttäjätunnuksen ja salasanan avulla. Tämä parantaisi tietojen ajantasaisuutta ja keventäisi piiritoimistojen ja puolue toimiston työtaakkaa. Aloitteen hyväksyessään Suomen Keskusta rp:n puoluekokous edellyttää puolue toimistolta ja puoluehallitukselta toimenpiteitä jäsenrekisterin kehittämiseksi.

### **Puoluehallituksen vastausesitys:**

#### **12. Keskustan Porin kunnallisjärjestö: Jäsenmaksulaskutuksen käytäntöjä on päivitettävä**

Järjestelmä, jolla toteutetaan nykyään jäsenmaksulaskutuksia, on vanhentunut ja hankala käyttää. Markkinoilla on jo tehokkaampia järjestelmiä, jotka ovat nykyistä huomattavasti joustavampia ja toimivampia yhdessä jäsenrekisterin kanssa. Nykyjärjestelmän käytön ongelmat ovat aiheuttaneet myös puutteita jäsenmaksujen perintään ja näin varainhankinnan vähenemistä. Lisäksi nykyisen laskutusjärjestelmän käyttö vie liikaa aikaa ja se on kallista käyttää. Uudessa järjestelmässä olisi tehokkaampi hallinta- ja laskutusprosessi, mikä näkyisi puolueen, piirien, sisarjärjestöjen, kunnallisjärjestöjen ja paikallisyhdistysten talouden parantumisena. Myös e-laskutus ja sähköpostilaskutus olisivat mahdollisia, jolloin voitaisiin vähentää postituksesta aiheutuvia kuluja sekä piiritoimistojen työtaakkaa merkittävästi. Uudessa järjestelmässä tulee ottaa huomioon myös tietoturvaan ja käyttäjähallintaan liittyvät asiat GDPR:n ja henkilötietolain mukaisesti. Aloitteen hyväksyessään Suomen Keskusta rp:n puoluekokous edellyttää laskutusjärjestelmän uudistuksen käynnistämistä puoluehallitukselta ja puolue toimistolta.

## **Puoluehallituksen vastausesitys:**

### **13. Pakila-Kankkilan paikallisyhdistys: Suoran demokratian lisääminen mahdollistamalla jäsenten sähköinen tunnistautuminen**

Puolueen tulee kehittää monestakin syystä jäsentensä vaikutusmahdollisuuksia. Hierarkkinen (esim. paikallisyhdistys – kunnallisjärjestö – puolue) ei ole enää pitkään aikaan ollut tehokkain vaikutuskanava, vaan yksilöllisempiä ja nopeampia vaikuttamistapoja on syytä pohtia ja kehittää. Erilaisia kyselyjä ja nettigallupeja on jo olemassa, mutta tulosten tulkittavuutta vaikeuttaa, mikäli vastaajien joukko on kaikille avoin eikä vain (tarvittaessa) puolueen jäsenistä koostuva. Toisaalta uskottavuutta syö myös usein tapahtuva vastaajajoukon painottuminen tietynlaiseen vastaajatyypin (vrt. nettigallupit).

Jotta uskottavasti ja luotettavasti pystyttäisiin jäsenten kantoja selvittämään, tulisi avata reitti, jossa vain jäsenmaksunsa maksaneet pystyisivät kertomaan mielipiteensä / antamaan äänensä, tarvittaessa anonyymistikin. Tämä mahdollistaisi suoran demokratian lisäämisen puolueessa aina jäsenäänestyksiin asti (vrt. neuvoa antava pj-äänestys 2012) ja lisäisi jäsenyyden houkuttelevuutta. Sähköinen tunnistautuminen voitaisiin hoitaa esim. pankkitunnuksilla, mobiilivarmenteella tai henkilökortilla.

## **Puoluehallituksen vastausesitys:**

### **14. Suomen Keskustanaiset: Pieniä resursseja hyödynnettävä tehokkaammin**

Puolueen ja sisarjärjestöjen välistä yhteistyötä on lisättävä ja pienet resurssit otettava tehokkaaseen käyttöön, ilman turhia raja-aitoja tuijottaen. Ei ole puolueen eikä sisarjärjestöjen edun mukaista järjestää pienillä resursseilla esimerkiksi koulutustilaisuuksia jokainen kerta erikseen.

Lisäksi Keskustan kunnallisjärjestöt pitää valmentaa järjestämään kotiseudun tulevaisuuden visiointia ja etenemispolkua sitä haluttua tilaa kohti kuntalaisten kanssa. Näin saadaan luottamusta ja myös uusia ehdokkaita vaaleihin.

Hyödyntämällä yhteiset resurssit tehokkaasti saamme maksimaalisen hyödyn irti ja nostettua koko puolueen julkisuuskuvaa.

## **Puoluehallituksen vastausesitys:**

### **15. Keskustan Päijät-Hämeen piiri: Piirien toimintaresurssien turvaaminen**

Puolueen toimintasuunnitelman mukaisesti puolueen tulee pitää huolta puolue toiminnan tekemisen mahdollistamisesta koko Suomessa. Toimintasuunnitelman mukaisesti on myös turvattava toiminnan edellytykset jokaisessa piirissä yhteistyössä piirijärjestöjen kanssa.

Puolueen etu on, että järjestötyö koko Suomessa jokaisen piirin alueella on ulospäin suuntautuvaa ja siihen on resursseja. Kaikkien piirien kohdalla tämä ei toteudu kunnolla. Ei riitä, että vahvat piirit toimivat hyvin ja pitävät huolta jäsenistä ja kannattajista. Keskusta puolueena pärjää vain, jos sen heikoimmatkin lenkit ovat toimintakykyisiä. Seuraavien neljän vuoden aikana tullaan järjestämään viidet eri vaalit eli piirien on oltava toimintakykyisiä niin työntekijäresurssien kuin vaaleihin valmistautumisen ja vaalitoiminnan osalta.

Keskustan Päijät-Hämeen piiri esittää, että piirien toimintaresurssit ja samalla toimintaedellytykset turvataan puoluetuesta tasapuolisesti ja tarveharkintaisesti jokaisen piirin kohdalla koko Suomessa.

**Puoluehallituksen vastausesitys:**

**16. Keskustan Asikkalan kunnallisjärjestö: Tasapuolisuutta piirien toimintaedellytyksiin**

Keskusta on arvopuolue. Miksi omassa toiminnassamme oikeudenmukaisuus ja tasa-arvo eivät toteudu? Syyinä on vanhakantainen resurssienjako. Tähän on saatava muutos.

Suomessa väestö on paljolti keskittynyt Etelä-Suomeen ja muutamiin kaupunkeihin, halusimmepa tai emme. Myös Keskustan on tehtävä työtä ja menestyttävä siellä, missä suomalaiset elävät. Piirien resurssit kaikilla alueilla eivät riitä menestykkääseen vaalityöhön.

Siksi Keskustan Asikkalan kunnallisjärjestö esittää, että piirien toimintaedellytykset turvataan jakamalla puoluetuki tasapuolisesti ja tarveharkintaisesti koko Suomeen ottaen huomioon väestön jakaantumisen maassamme.

**Puoluehallituksen vastausesitys:**

**17. Keskustanaisten Muuramen osasto: Keskustan sisarjärjestöjen toimintaa on tuettava**

Keskustan kannatuksen laskun vuoksi myös Keskustan taloudellinen tilanne on heikentynyt ja puolueessa onkin etsitty säästökohteita eri tahoilta. Keskustan rahapulan ei pitäisi kuitenkaan heikentää sisarjärjestöjen toimintaa, sillä taloudellinen tuki ei ole ollut niille aiemminkaan mittavaa. Joissakin piireissä on nyt kuitenkin esitetty sisarjärjestöille ylimääräisiä maksuja. Uskomme joka tapauksessa olevan kaikkien etu, jos sisarjärjestöilläkin on taloudelliset edellytykset toimia täydellä teholla Keskustan arvojen ja aatteen vahvistamiseksi.

Keskustanaiset, Keskustanuoret, Keskustaopiskelijat ja Vesaiset ovat tuoneet iloa ja virkistystä kohderyhmilleen ympäri maata enimmäkseen vapaaehtoisten voimin ja pienillä budjeteilla. Sisarjärjestöt ovat toimineet myös vapaaehtoisina avustajina erilaisissa puolueen tilaisuuksissa. Uskomme oikein toimimalla puolueen saavan perheiden lasten ja nuorten joukosta uusia keskustalaisia arvoja kunnioittavia kannattajia, jäseniä ja äänestäjiä. Vain yhteistyöllä ja yhdessä toimimalla voi Keskusta kannatus vielä nousta kärkijoukkoon.

**Puoluehallituksen vastausesitys:**

**18. Keskustanaisten Karjalan piiri: Jäsenhankinta pitää aatteen verevänä**

Suomen Keskusta on ainut todellinen poliittinen kansanliike Suomessa. Jotta Keskustan asema säilyy tulevaisuudessa, tulee huomiota kiinnittää aiempaa enemmän jäsenhankintaan. Aktiivisen jäsenhankinnan panos aattemme eteen on hyvä muistaa ja heitä on hyvä myös kiittää työstä. Keskustanaisten Karjalan piiri esittää, että jatkossa Suomen Keskustassa palkitaan yksittäinen toimija seuraavassa sarjassa: Suomen Keskustan paras jäsenhankkija –kiertopalkinto. Palkittu on puoluekokouskauden aikana eniten uusia jäseniä Suomen Keskustaan hankkinut henkilö.

Kilpailuaika on puoluekokouksesta puoluekokoukseen. Päätöksen palkinnon saajasta tekee puoluehallitus ja palkinto luovutetaan puheenjohtajan toimesta puoluekokouksessa.

Tieteelliset perusteet aloitteelle: Palkitsemisjärjestelmän kokonaisuuden on oltava eheä. Sitä toteuttaville organisaation jäsenille on oltava selvää, mitä järjestelmä pitää sisällään, mistä



palkitaan ja kuinka sillä halutaan toteuttaa organisaation strategiaa (Rantamäki ym. 2008). Yksi tapa palkita ei vastaa jäsenten tarpeisiin tai toimi motivoivana tekijänä, jolloin ohjausvaikutusta ei synny. Tällöin tarvitaan useampia palkitsemistapoja, joita käytetään samanaikaisesti (Kauhanen 2008).

### **Puoluehallituksen vastausesitys:**

#### **19. Lapin Keskustanuoret: Keskustan jäsenyyteen enemmän vastinetta**

Keskustan jäsen maksaa yleensä 30 euron jäsenmaksun. Jäsenmaksu-uudistus on ollut pitkä ja vaivalloinen prosessi, eikä siitä ole vielä tullut valmista. Usea jäsen on jättänyt jäsenmaksunsa maksamatta, sillä jäsenyydestä saatava vastike on pieni tai jopa olematon. Keskustan jäsenet eivät tällä hetkellä saa jäsenlehteä, jossa olisi tiedotettu kattavasti Keskustan politiikasta ja järjestöllisistä asioista. Keskustan jäsenet eivät koe vaikuttamismahdollisuuksiensa olevan riittävät, esimerkiksi virallisen valtakirjan saaminen puolue- tai piirikokoukseen on hankalaa, hankaluuden painottuessa etenkin nuoriin jäseniin.

Lapin Keskustanuoret esittävät, että jäsenelle tarjotaan enemmän vastinetta jäsenyyteensä. Yksi esimerkkivastine voisi olla määrävälein ilmestyvä jäsenlehti, joka olisi jäsenviestintää. Jäsenlehteen olisi joka piirissä/vaalipiirissä omat vaihtosivut, jossa kerrottaisiin kattavasti oman alueen asioista. Myös esimerkiksi jäsenen äänivaltaisuutta puolue- ja piirikokouksissa tulisi helpottaa samalla, kun paikallisyhdistyksiä yhdistetään ja Keskustan järjestörakennetta selkiytetään.

### **Puoluehallituksen vastausesitys:**

#### **20. Keskustan Satakunnan piiri: Jäsenmaksukäytäntöjen yhtenäistäminen piireissä**

Tällä hetkellä kaikilla paikallisyhdistyksillä on mahdollisuus päättää oman jäsenmaksunsa suuruudesta ja osassa piirejä jäsenmaksuja ei kerätä ollenkaan. Tämä on johtanut siihen, että osassa yhdistyksiä on alettu keräämään jäsenmaksuja itse ja jäsenmaksujen suuruus vaihtelee eriarvostaen jäseniä asuinpaikan ja sukupuolen mukaan.

Me esitämme sääntömuutosta siten, että jatkossa puoluevaltuusto päättäisi jäsenmaksujen suuruudesta kaikkien jäsenten osalta ja jäsenmaksut laskutettaisiin kaikissa piireissä yhtenäisen tavan mukaisesti.

### **Puoluehallituksen vastausesitys:**

#### **21. Suomen Keskustanaiset: Puolueen ja sisarjärjestöjen jäsenmaksukäytäntöä tarkasteltava avoimesti**

Puolueen toteuttaman ohjelmatyön jatkoksi tulee selkeyttää järjestökenttää ja jäsenyyttä sekä suositusten sijaan luoda rakenne, jolla päätetään yhdestä yhtenäisestä jäsenmaksusta. Mikäli henkilö toimii yhtä aikaa puolueessa, naisjärjestössä ja nuorisojärjestössä, hän joutuu maksamaan jäsenmaksun jokaiseen järjestöön erikseen saadakseen oikeuden osallistua ja toimia. Puolueen on yhteistyössä sisarjärjestöjen kanssa siirryttävä yhteen henkilökohtaiseen jäsenmaksuun.

### **Puoluehallituksen vastausesitys:**

## **22. Lapin Keskustanuoret: Jäsenmaksu määrättävä puoluekokouksessa**

Keskustan jäsenmaksu-uudistus on ollut pitkä ja kivinen tie. Iso harppaus oli, että puoluevaltuusto asetti suosituksen jäsenmaksun tasosta. Suosituksen toteutuminen on ollut vaihtelevaa ja vieläkin Keskustassa on yhdistyksiä, jotka eivät peri jäsenmaksua lainkaan. OKM-tukia saavien nuorisojärjestöjen kohdalla tämä on ymmärrettävää heidän rahoituksen tullessa ministeriöstä, mutta muiden puolueyhdistysten kohdalla jäsenmaksusta tulee tehdä pakollinen.

Lapin Keskustanuoret esittävät, että puolueiden ja piirien sääntöihin laitetaan pykälä, jonka mukaan puoluekokouksen päättävä jäsenmaksu velvoittaa kaikkia jäsenyhdistyksiä. Samalla puolueen tulee asettaa maksimipalautusosuus, joka palautetaan perustasolle. Palautus vaihtelee pääosin 0 % ja 30 % välillä tällä hetkellä ja 30 % palauttavien piirien joukossa on taloudellisesti vaikeassa tilanteessa olevia piirejä.

### **Puoluehallituksen vastausesitys:**

## **23. Suomen Keskustanaiset: Puolueen jäsenyyden tulee olla tasa-arvoista**

Puolueen jäsenyyden pitää olla tasa-arvoista. Tällä hetkellä puolueen suosituksen mukaisen jäsenmaksun maksaneet ovat samassa asemassa niiden jäsenten kanssa, jotka eivät maksa jäsenmaksua ollenkaan tai maksavat vain muutaman euron. Puolueen suosituksesta huolimatta yhdistykset päättävät itse jäsenmaksujensa suuruuden.

Suomen Keskustanaiset vaatii, että puolueen tulee välittömästi ryhtyä toimeen tasa-arvoisen jäsenyyden saavuttamiseksi, käyttämällä esimerkiksi niin sanottua porkkanaa seuraavalla tavalla; puoluekokouksen viralliseksi edustajaksi hyväksytään vain puolueen suosituksen mukaisen jäsenmaksun maksaneet.

### **Puoluehallituksen vastausesitys:**

## **24. Keskustanaisten Kainuun piiri: Jäsenmaksun korjauksella Keskustan jäsenmäärä kasvuun**

Suomen Keskusta rp on aatteelliseen yhdistykseen verrattava yhteisö, joka sääntöjensä mukaan toimii jäsentensä tarkoitusperien toteuttamiseksi.

Yhdistysten säännöissä säädetään jäsenmaksujen perinnästä, joka Suomen Keskusta rp:ssa on hoidettu monessa piiriyhdistyksessä melko huonosti.

Jäsenen tärkein velvollisuus yhdistykseen kuulumisessa on vuosittain perittävän jäsenmaksun suorittaminen yhdistykselle.

Keskustassa jäsenet jättävät hyvin usein jäsenmaksunsa maksamatta, koska jäsenmaksu, suositeltu 30 euroa on monille pienituloisille liian korkea ja koska jäsenmaksusta ei hyödy mitään se yhdistys, johon jäsen kuuluu. Puolueen on kiireesti paneuduttava tämän ongelman hoitamiseksi kuntoon. Jos ei ole jäseniä, ei ole yhdistystäkään. Tämä kertoo Keskustapuolueen nykytilasta sen olennaisimman, puolueeseen sitoutuneet jäsenet katoavat kovaa vauhtia.

Kaikki muu puolueen ohjelmatyö ym. kehittämishankkeet ovat turhia, jos puolueen kantavaa voimaa, sen omaa jäsenkuntaa ei saada kiireesti sitoutumaan jäsenyyteen ja jäsenmäärää kasvamaan.

Esitämme, että puolue korjaisi jäsenmaksusuositustaan niin, että yleinen suositus jäsenmaksuksi olisi 30 euroa, jonka saa halutessaan rajoittamattomasti ylittää, mutta että puolueen jäsenenä voi

olla myös 10 euron minimi -jäsenmaksulla. Lisäksi puolueen pitää suosittaa, ellei se voi määrätä, että piirien keräämistä yhdistysten jäsenten maksamista jäsenmaksuista tulee palauttaa jäsenten yhdistyksille vähintään 2 euroa/jäsen.

#### **Puoluehallituksen vastausesitys:**

### **25. Keskustan Keski-Suomen piiri: Jäsenedut kuntoon**

Keskustan jäsenmaksu on puoluevaltuuston suosituksen mukaan 30 euroa vuodessa työssä käyviltä ja eläkeläisiltä ja 20 euroa opiskelijoilta. Jäsenmaksu on pieni verrattuna moneen muuhun valtakunnalliseen järjestöön. Jäsenmaksun vastineeksi jäsenet saavat tällä hetkellä vain äänioikeuden yhdistyksensä kokouksiin sekä piireistä riippuen alennuksia retkistä tai mahdollisuuksia osallistua koulutuksiin ja keskustelutilaisuuksiin.

Jäsenmaksun vastineeksi Keskustan Keski-Suomen piiri esittää säännöllisesti esim. neljä kertaa vuodessa ilmestyvää Suomenmaa- verkkojäsenlehteä. Lehti olisi tilattavissa myös paperisena ja kotiin kannettuna, erillistä, kohtuullista maksua vastaan. Jäsenlehdessä olisi myös oma osionsa piirien ajankohtaisille asioille.

Keskustan Keski-Suomen piiri ei hyväksy Keskustan nykyistä, viestintästrategian mukaista toimintamallia siitä, että jäsenviestintä on pelkästään sähköistä. Kaikilla Keskustan jäsenillä ei ole eikä tule sähköpostia. Kaikki jäsenet ovat Keskustalle silti yhtä tärkeitä.

#### **Puoluehallituksen vastausesitys:**

### **26. Keskustan Anttolan paikallisyhdistys: Puoluekokouksen kokousjärjestelyjen sujuvoittaminen**

Suomen Keskustan kaksipäiväinen puoluekokous kokoaa vähintään pari tuhatta puolueen jäsentä ja laajan joukon tiedotusvälineiden edustajia. Kokouksessa jäsenten, kentän, ääntä halutaan kuulla antamalla jäsenille mahdollisuus lyhyisiin kolmen minuutin puheenvuoroihin. Tämä on hieno asia, mutta meneekö näiden ansiokkaiden puheenvuorojen sanoma hukkaan, kun todellisuudessa monen tunnin mittaiseksi venyvä puheenvuorojen kavalkadia on seuraamassa vain murto-osa kokouksen osanottajista. Myös tiedotusvälineille toisiaan toistavat puheenvuorot antavat puolueesta ehkä vähän vääränlaisen kuvan. Olisiko aika modernimpaan tapaan tuoda jäsenistön ääni esille?

Keskustan Anttolan paikallisyhdistyksen hallitus esittää puoluekokouksen kokousjärjestelyjen sujuvoittamista. Tavoitteena olisi keskustelun siirtäminen ennen varsinaista puoluekokousta pääosin Keskustan piireihin ja sähköisiin kanaviin tapahtuvaksi. Puolue voisi työstää niin kokousväelle kuin koko jäsenistölle ajankohtaiset keskusteltavat teemat, joihin se haluaa kuulla jäsenistön mielipiteitä. Näistä teemoista keskustellaan esim. piirikokouksien yhteydessä. Puoluekokouksessa esitettävät puheenvuorot voisi rajata kunkin piirin jäsenmäärän suhteessa. Piirikokouksessa valittaisiin puheenvuorojen esittäjät. Tämän lisäksi keskustelua voisi käydä ennakkoon suljetulla keskustan jäsenistön keskustelualustalla, johon voisi osallistua kaikki jäsenet riippumatta siitä ovatko he kokousedustajia vai eivät. Näistä keskustelijoista voitaisiin poimia tärkeimmät puheenvuorot puoluekokouksessa esitettäväksi.

Varsinaisessa puoluekokouksessa puheenvuorot pidettäisiin teemoittain ja teemat voisi aikatauluttaa ohjelmaan. Tällöin kokousväellä olisi helpompi seurata mielenkiintoiseksi kokemiaan aiheita.

#### **Puoluehallituksen vastausesitys:**

### **27. Espoon Keskusta: Puoluekokouksen henkilövalintoihin sähköinen kannatusmahdollisuus**

Puoluekokouksen henkilövalinnoissa kokousedustajille voisi mahdollistaa sähköisesti kannatuksen antamisen. Sähköiset kannatusilmoitukset näkyisivät reaaliaikaisena puoluekokoussalin seinällä tai puoluekokouksen sovelluksessa. Näin salissa käytävissä puheenvuoroissa voitaisiin käydä myös muuta sisällöllisempää keskustelua pelkkien kannatus puheenvuorojen sijasta.

**Puoluehallituksen vastausesitys:**

### **28. Keskustanaisten Kymenlaakson piiri: Toimivat joukkoliikenneyhteydet kokouspaikan valintaperusteeksi**

Keskustan ja sisarjärjestöjen kokouksiin eri tasoilla osallistuu ihmisiä ympäri Suomea. Niin taloudellisessa kuin ympäristöllisessäkin mielessä kokouksiin matkustaminen joukkoliikennevälineillä on järkevin tapa. Keskustanaisten Kymenlaakson piiri esittääkin, että kokouspaikkoja valittaessa toimivat joukkoliikenneyhteydet otetaan paikan yhdeksi valintaperusteeksi.

**Puoluehallituksen vastausesitys:**

### **29. Espoon Keskusta: Puolueen kaupunkitoiminnan resurssien turvaaminen**

Kaupungistuminen etenee Suomessakin. Halusimme tai emme. Erityisesti Suomen suurimpiin kaupunkeihin muuttaa jatkuvalla virralla uusia asukkaita niin maaseudulta kuin ulkomailta. Tilanne on todettu jo haasteeksi puolueessamme. Kysymys kuuluukin, haluammeko hitaasti näivettyä Suomen puoluekartalta vai nousta valta-asemaan myös siellä, minne pian valtaosa suomalaisista on muuttanut?

Parin viime vuoden aikana puolueen tekemillä panostuksilla kaupunkitoimintaa suurissa kaupungeissa on saatu hyvä alku. Tuloksien saaminen vaatii kuitenkin pitkäjänteistä työtä ja hyvin erilaisiin haasteisiin vastaamista. Kannatuksen nousu kaupungeissa tapahtuu erityisesti lisäämällä näkyvyyttämme. Arvomme ovat aivan samat kaikkialla, mutta meitä ei yksinkertaisesti nähdä kaupunkikuvassa. Esimerkiksi Espoossa ihmiset liikkuvat autoilla tai julkisilla arkiostoksilleen suoraan kauppakeskuksien sisälle ja jos haluamme näkyä on meidän päästävä sinne, missä ihmiset liikkuvat. Lisäksi yksi pieni lehtimainos voi maksaa yhtä paljon kuin maaseudulla paikallislehden koko etusivu. Tässä on yksi suurten kaupunkien suurimmista haasteista, kaikki näkyminen maksaa ja puolueiden toimintakenttä on hyvin rajoitettu.

Keskustalle on tärkeää, että Kaupungissa on Keskusta -verkostolle ja suurten kaupunkien haasteille varataan jatkossa entistäkin paremmin resursseja puolueen toimesta. Keskusta panostaa puolueena kaupungeissa näkymiseen, se ruokkii kyllä koko puolueemme kannatusta.

**Puoluehallituksen vastausesitys:**

### **30. Lauttasaaren keskustaseura: Puolueelle oma linjaus pääkaupungin kehittämiseksi vuoteen 2030**

Lauttasaaren keskustaseura esittää, että puolue päivittää oman rohkean näkemyksensä pääkaupungistamme 2030-luvulla. Tavoitekuvan luomisen tulee lähteä arvoistamme vastuullisuus ja vapaus, kohtuullisuus, oikeudenmukaisuus, sivistys ja yrittäjyyden edistäminen.

Linjauksessa tulee keskittyä pääkaupunkimme tulevaisuuskuvaan osana Eurooppaa, maailmaa ja kaupunkien välistä globaalia kilpailua. Helsinki on suuressa roolissa kehittämässä suomalaisten yritysten ja organisaatioiden kanssa maastamme entistä kansainvälisempää ja menestyneempää kansantaloutta, joka samaan aikaan on vetovoimainen ja hyvinvoiva. Linjauksessa tulisi huomioida ajankohtaiset globaalit teemat ekologisuus, digitalisaatio ja urbaani rakentaminen.

### **Puoluehallituksen vastausesitys:**

#### **31. Keskustan Hervannan paikallisyhdistys: Asutuskeskussihteereitä kaupunkeihin**

Mielestämme paikallisyhdistysten lakkauttaminen on mennyt jo liian pitkälle, kun puolueen ja kunnallisjärjestön taholta on otettu asia agendalle. Jopa muuttovoittoalueilla esim. Tampereen Hervannassa oltiin lakkauttamassa/yhdistämässä paikallisyhdistystä.

Onneksi vanhat aktiivit pääsivät hätiin ja yhdistyksen alasajo saatiin pysäytettyä. On selvää, että eri paikallisyhdistyksillä on erilaisia kausia riippuen osaston tilanteesta. Lakkauttaminen kuitenkin antaa viestin käsien ylös nostamisesta ja luovuttamisesta.

Olisikin korkea aika elvyttää paikallisyhdistyksiä ja hakea aktiivisesti oikeita henkilöitä vetämään yhdistyksiä. Tähän työhön toiminnanjohtajien avuksi tulisi palkata ja resursoida omalla rahan hankinnalla ja puolueen budjetista määrättyllä summalla, kaupunkikohtaisia asutuskeskussihteereitä.

Ei kaupunkia ilman keskustaa - ei keskustaa ilman kaupunkia! Vähintä olisi, että piirijärjestöllä olisi oma toiminnanjohtaja, jotta voidaan jatkaa uskottavaa piiritoimintaa. Esim. Pirkanmaalla ei ole tällä hetkellä toiminnanjohtajaa.

Suomen Keskustan Hervannan paikallisyhdistys vaatii:

- että paikallisyhdistyksiä elvytetään ja perustetaan lakkauttamisen sijaan.
- että budjetoidaan asutuskeskusmääräraha puolueen budjettiin.
- että puoluetukea maksettaessa piirijärjestölle tulee puolueen varmistaa riittävän osan ohjautumisen (korvamerkitä) toiminnanjohtajien palkkaan piirijärjestöissä. Tämä malli varmistaa sen, että piirien itsemääräämisoikeuteen ei kosketa.
- että kehitetään ja mallinnetaan onnistuneita rahan hankintakeinoja piirijärjestöille.

### **Puoluehallituksen vastausesitys:**

#### **32. Keskustan Tervakaupunnin py: Keskustan kaupunkipoliittinen tavoiteohjelma C21 kaupunkeihin**

Suomessa on 107 kaupunkia, joissa asuu noin 62 % Suomen väestöstä. Aikojen saatossa kuntien perinteisen edunvalvonnan rinnalle on syntynyt C21 kaupunkien verkosto, joka muodostuu 21 suurimmasta kaupungista. Tämän kautta kaupungit pyrkivät vaikuttamaan esimerkiksi hallitusohjelmaan ja ylläpitämään Suomessa kaupunkipoliittista keskustelua.

Keskustan Tervakaupunnin py esittää puoluekokoukselle, että puolue käynnistää ja laatii C21 kaupunkia koskevan tavoiteohjelman. Valmistelu tulisi toteuttaa puolue toimiston johdolla ja yhteistyössä C21 kaupunkien kunnallisjärjestöjen kanssa. Tavoiteohjelmassa tulisi olla niin yleiset kaupunkipoliittiset kuin kaupunkikohtaiset tavoitteet, joissa tulee näkyä keskustalainen painotus kaupunkien tulevaisuudesta ja miten puolue haluaa kehittää niitä lähivuosina. Tavoiteohjelman laadinta on välttämätön, koska Keskustalla tulee olla selkeät kaupunkipoliittiset tavoitteet ja sanoma kaupungeissa asuville ihmisille.

## **Puoluehallituksen vastausesitys:**

### **33. Keskustan Keski-Suomen piiri: Keskustatoimijat ansaitsevat tunnustusta**

Pyyteetön vapaaehtoistyö on ajautunut 2020-luvulla kriisiin. Vapaaehtoisia toimijoita on vaikea saada kantamaan vastuuta tai heitä ei enää riitä järjestötoimintaan. Järjestötyö ei motivoi. Silti monella on halua vaikuttaa ja toimia puolueessa omien tärkeiksi kokemiansa asioiden edistämiseksi. Vaikuttamisesta on tullut hetkellistä ja monikanavaista.

Politiikka sen sijaan on pitkäjänteistä. Toimijoita tarvitaan. Samoin toimijoiden motivointia ja sitouttamista.

Keskustan Keski-Suomen piiri esittää, että puolue ottaisi käyttöön valtakunnalliset, piirikohtaiset tunnustus- tai kannustinpalkinnot aktiivisille keskustalaisille toimijoille, jotka jaettaisiin aina sääntömääräisissä puoluekokouksissa. Palkintoja ei myönnettäisi ”virkavuosien” perusteella kuten Keskustan ansiomerkkejä saatikka mandaatin perusteella, vaan esimerkillisen toiminnan ja kentällä tehtävän järjestötyön perusteella. Kriteerit voisivat vaihdella puoluekokouskausittain.

## **Puoluehallituksen vastausesitys:**

### **34. Keskustanaisten Karjalan piiri: Paras yhdistys palkinto**

Keskustan tulee kannustaa ja innostaa ihmisiä toimintaan. Keskustanaisten Karjalan piiri esittää, että jatkossa Suomen Keskustassa palkitaan yhdistys seuraavassa sarjassa: Suomen Keskustan paras yhdistys -kiertopalkinto. (Myönnetään sille Keskustan yhdistykselle, jossa toiminta on vireää, vaikuttavaa ja tuloksellista, vuorovaikutus ympäröivän yhteiskunnan kanssa on vahvaa ja jäsenillä on hyvä olla.)

Kilpailuaika on puoluekokouksesta puoluekokoukseen. Päätöksen palkinnon saajasta tekee puoluehallitus ja palkinto luovutetaan puheenjohtajan toimesta puoluekokouksessa.

Tieteelliset perusteet aloitteelle: Korkeampi arvostuksen tarve taas sisältää itseluottamukseen, kompetenssiin, saavutuksiin, johtajuuteen ja riippumattomuuteen liittyviä käsitteitä. Korkeamman tarpeen ajatus perustuu siihen, että se on pysyvämpi kuin muilta ihmisiltä saatu arvostus. Ihminen kaipaa myös arvostusta, jota muut hänelle osoittavat (Maslow 1987).

## **Puoluehallituksen vastausesitys:**

### **35. Keskustanaisten Karjalan piiri: Hyvä kello kauas kuuluu!**

Keskustan tulee kannustaa ja innostaa ihmisiä toimintaan. ”Hyvä kello kauas kuuluu” on sanonta. Jotta nuo hyvät kellot kilkattaisivat Keskustassa, tarvitaan positiivista palautetta ja kannustusta järjestölliseen ja poliittiseen vaikuttamistyöhön. Keskustanaisten Karjalan piiri esittää, että jatkossa Suomen Keskustassa palkitaan yksittäinen toimija seuraavassa sarjassa: Suomen Keskustan Hyvä kello -kiertopalkinto. Palkittu on ollut aikaansaapa, vaikuttava, aktiivinen ja luonut hyvää henkeä tai palkinto voidaan myöntää myös loistavasta ideasta, teosta tai päätöksestä.

Kilpailuaika on puoluekokouksesta puoluekokoukseen. Päätöksen palkinnon saajasta tekee puoluehallitus ja palkinto luovutetaan puheenjohtajan toimesta puoluekokouksessa.

Tieteelliset perusteet aloitteelle: Motivaatio saa ihmiset toimimaan tietyllä tavalla. Se myös suuntaa ja sääntelee käyttäytymistämme tiettyyn suuntaan. Motivaatio vaikuttaa siihen, kuinka kovasti henkilö yrittää saada aikaan tuloksia ja sitoutuu harjoittamaansa toimintaan. Motivoitunut henkilö

valitsee haasteellisen tehtävän ja haluaa suoriutua siitä niin, että työn jälki on hyvälaatuista (Liukkonen, Jaakkola & Kataja 2006).

#### **Puoluehallituksen vastausesitys:**

### **36. Keskustanaisten Karjalan piiri: Kannustusta kirjoittamiseen**

Keskustan tulee näkyä ja kuulua. Keskustanaisten Karjalan piiri on huolissaan keskustalaisten näkyvyydestä sekä perinteisessä printti- kuin internetin sosiaalisessa mediassa. Yhteiskunnallisia kirjoituksia ei synny paikallisyhdistyksen kokouksissa, vaan tarvitaan uudenlaista ajattelutapaa, keinoja ja kannustimia. Keskustanaisten Karjalan piiri esittää, että jatkossa yhtenä keinona käytetään palkintoja.

Suomen Keskustan Alkiolainen kynä –kiertopalkinto. Jäsen, joka kirjoittaa aktiivisesti sekä sosiaaliseen että printtimediaan palkintaan. Kirjoitukset ovat sisällöltään yhteiskunnallisia, rakentavia ja Keskustan aatemaailmaa tukevia.

Kilpailuaika on puoluekokouksesta puoluekokoukseen. Palkinto jaetaan yhdelle aktiiviselle kirjoittajalle / Keskustan piiri. Ehdotuksen palkinnon saajasta tekee piirihallitus. Päätöksen palkinnon saajasta tekee puoluehallitus ja palkinto luovutetaan puheenjohtajan toimesta puoluekokouksessa.

Tieteelliset perusteet aloitteelle: Palkitsemisen suunnittelussa tulee huolehtia viidestä asiasta, jotta palkitseminen pysyy ajantasaisena. Nämä viisi kohtaa ovat oman strategian ymmärtäminen, palkitsemisstrategia luominen, palkitsemissalkun määrittely, palkitsemisen vaikutusten hallinta sekä palkitsemisen toimivuuden arviointi (Rantamäki, Kauhanen ja Kolari 2006).

#### **Puoluehallituksen vastausesitys:**

### **37. Keskustanaisten Karjalan piiri: Vaikuttavin aloite**

Keskustan tulee kannustaa ja innostaa ihmisiä toimintaan. Keskustanaisten Karjalan piiri esittää, että jatkossa Suomen Keskustassa palkitaan yhdistys seuraavassa sarjassa: Vaikuttavin aloite - kiertopalkinto. Palkinto myönnetään sille Keskustan yhdistykselle, josta tuli edellisellä puoluekokouskaudella eniten vaikutusta aiheuttanut puoluekokousaloite.

Kilpailuaika on puoluekokouksesta puoluekokoukseen. Päätöksen palkinnon saajasta tekee puoluehallitus ja palkinto luovutetaan puheenjohtajan toimesta puoluekokouksessa. Kiinnittämällä enemmän huomiota puoluekokousaloitteisiin laadullisesti vähentyy väistämättä myös organisaation siilomaisuus ja hierarkkisuus.

Tieteelliset perusteet aloitteelle: Aloitteellisuutta tukeva työilmapiiri tukee organisaation suorittamista, kun ylin johto ja toimijat sallivat ja kannustavat yksilöiden ja ryhmien aloitteellisuutta. Nämä ryhmät kokevat enemmän vastuuta työstään, käyttävät enemmän harkintaan työnsä tekemisessä ja työskentelevät ideoiden parissa pitkään ja intensiivisesti muokatakseen ne hyödyllisiksi ehdotuksiksi (Baer ja Frese 2003; Frese, Teng & Wijnen 1999).

#### **Puoluehallituksen vastausesitys:**

### **38. Keskustan Uudenmaan piiri: Sääntöjä muutettava sallimaan ylikunnalliset yhdistykset**

Keskustan säännöt eivät mahdollista tällä hetkellä ylikunnallista toimintaa kunnallisjärjestön eikä kuntayhdistyksen toiminnassa. Kuntarajat ovat kuitenkin sopimuskysymyksiä, ja ihmiset eivät

huomaa niitä siirtyessään kunnasta toiseen. On syytä ymmärtää järjestötoiminnan moninaisuus, ja myös se, että joskus täytyy ylittää kuntarajat mahdollistaakseen Keskustan toiminta.

Keskustan mallisääntöjen tulee mahdollistaa kunnallisjärjestöjen sekä kuntayhdistyksien ylikuntarajojen tapahtuva toiminta. Tällöin kunnissa, joissa ei olisi muuten Keskustan toimintaa, voidaan aktiivien voimia yhdistää yli kuntarajojen ja toiminta mahdollistaa. Tällaisia kuntia on jo nyt ja uskomme, että sellaisia voi tulla vielä tulevaisuudessa lisää, koska aktiivisia yhdistystoimijoita on yhä vaikeampi saada pyörittämään paikallista toimintaa.

Keskustan Uudenmaan piiri esittää, että puolue aloittaa sääntömuutosvalmistelun Vantaan puoluekokouksesta puolueen sääntöihin, kunnallisjärjestön ja kuntayhdistyksen mallisääntöihin niin, että kunnallisjärjestö ja kuntayhdistys voi toimia yhden tai useamman kunnan alueella. Tavoitteena tulee olla, että sääntömuutos tuodaan vuoden 2022 puoluekokouksen päätettäväksi.

#### *Puolueen säännöt 4§*

Vanha muotoilu

Kunnallisjärjestön ja kuntayhdistyksen toimialueena on kunta.

Uusi muotoilu

Kunnallisjärjestön ja kuntayhdistyksen toimialueena on kunta. Puoluehallitus voi kuitenkin perustelluista syistä antaa kunnallisjärjestölle tai kuntayhdistykselle toimialueen muutoksen siten, että toimialueena on kaksi tai useampi kunta

#### *Kunnallisjärjestön mallisääntö*

2 §

Kunnallisjärjestön tarkoituksena on:

1) yhdistää kunnan alueella Keskustan jäsenyhdistyksiä ja niiden jäseniä sekä puolueen kannattajia

Muutettava muotoon

yhdistää yhden tai useamman kunnan alueella Keskustan jäsenyhdistyksiä ja niiden jäseniä sekä puolueen kannattajia

#### *Kuntayhdistyksen mallisääntö*

2 §

Kuntayhdistyksen tarkoituksena on

1) yhdistää jäseniään ja kannattajiaan, jotka haluavat yhdessä edistää oman kuntansa, maakunnan, Suomen ja kansainvälistä kehitystä Keskustan periaatteiden mukaisesti,

Muutettava muotoon:

yhden tai useamman kunnan alueella

#### **Puoluehallituksen vastausesitys:**

### **39. Suomen Keskustanaiset: Puolueen yhdistyksien säännöt uudistettava**

Suomen Keskusta ry:n yhdistysten sääntöihin on viimeisen uudistuksen yhteydessä jäänyt virheitä, jotka tulisi korjata pikaisesti. Puolueen yhdistyksien kunniajäseniksi voidaan kutsua jäseniä, mutta samalla kunniajäseneltä viedään aito vaikuttamismahdollisuus eli äänestys-oikeus.

Sääntöuudistuksen yhteydessä tuli mahdolliseksi yhdistää kunnassa kaikki yhdistykset yhdeksi kuntayhdistykseksi. Kuntayhdistys hoitaa kunnan alueella myös kunnallisjärjestön tehtäviä. Edellä mainitun uudistuksen yhteydessä unohdettiin naisyhdistykset eli jos kunnassa on toimivia



naisyhdistyksiä, ei heillä ole enää sääntöjen mukaan oikeutta osallistua kuntayhdistyksessä tehtäviin päätöksiin, muun muassa kuntavaaleihin ja luottamushenkilöpaikkojen jakoon.

Suomen Keskustanaiset vaatii, että nämä epäkohdat korjataan pikaisesti.

#### **Puoluehallituksen vastausesitys:**

#### **40. Kemin Keskustanuoret: Puoluevaltuuston kokoa pienennettävä**

Keskustan puoluevaltuusto on 135-jäsenisenä järkälemäinen organisaatio. Puoluevaltuuston kokouksiin osallistuu parhaimmillaan liki 200 henkilöä. Kokouksen järjestäminen on vaikeaa ja kustannukset ovat korkeat näin suurella henkilömäärällä. Lisäksi puoluevaltuuston jäseniä osallistetaan suhteellisen vähän toimikautensa aikana. Piireistä puoluevaltuustossa on edustettuna vähintään kaksi ja enintään noin 15 jäsentä vaalituloksesta riippuen.

Kemin Keskustanuoret esittävät, että Keskustan puoluevaltuuston koko pienennetään enintään 100-jäseniseksi. Jäsenmäärän leikkaus tiivistäisi puoluevaltuuston kokoonpanoa, sitouttaisi puoluevaltuutetut tehokkaammin työhönsä ja helpottaisi kokousten järjestämistä. Puoluevaltuuston kokoa pienennettäisiin sekä piirien että valtakunnallisten järjestöjen kiintiötä leikkaamalla. Myös puoluejohdon jäsenyys puoluevaltuustossa tulisi kyseenalaistaa.

#### **Puoluehallituksen vastausesitys:**

#### **41. Ostrobotnian Keskustaseura ry: Kuntayhdistyksille lisää puoluekokousedustajia**

Keskustan järjestötoimintaan on virallistettu omilla säännöillään kuntayhdistys, joka tunnettiin aikaisemmin epävirallisella nimellä pitäjäpaikallisyhdistys. Positiivinen muutos tapahtui jäsenistön tahdosta. On nähtävissä, että kyse on laajemmasta kehityksestä, jossa toiminnan halutaan olevan paremmin tunnistettavissa puolue-, piiri- ja kuntatasolle.

Ostrobotnian Keskustaseura ry ehdottaa puolueen sääntöihin muutosta, jossa kuntayhdistyksille lisätään suoria puoluekokousedustuspaikkoja kuuteen nykyisen kolmen sijaan.

Haluamme aloitteella tukea järjestötoiminnan kehittymistä ja selkeytymistä, missä yhdistysviidakko edustaa menneisyyttä ja joustavampi yhteisövaikuttamiseen perustuva aktiivisuus nykypäivän toimivaa käytäntöä. Siinä yhdistyksen eri kokouksille esim. sosiaalisen median ryhmät ja suurempi vaikuttaminen tarjoavat jäsenistölle kiinnostavamman ja motivoivamman tavan toimia.

On hyvä huomata, ettei aloite tarkoita paikallisyhdistyksistä luopumista. Paikallisyhdistykset ovat edelleen vahva voimavara vaikuttamiselle, kun niille on tarjolla esim. selkeä tehtävä tai niillä on vahva paikallinen identiteetti.

#### **Puoluehallituksen vastausesitys:**

#### **42. Etelä-Savon Keskustanuoret: Keskustanuorten piireille mahdollisuus asettaa äänivaltaisia edustajia puolueen piirin kokouksiin**

Etelä-Savon Keskustanuoret vaatii, että puolueen piirien mallisääntöjä on muutettava siten, että Keskustanuorten piireillä on mahdollisuus asettaa äänivaltaisia edustajia puolueen piirin sääntömääräisiin kokouksiin. Tällä hetkellä edustajia voi asettaa Keskustanuortenkin osalta vain osastot.

Mallisäännöissä tulisi huomioida Keskustanuorten muuttunut järjestö rakenne. Jo pitkään Keskustanuorten perusjärjestö on ollut piiri eikä paikallisosasto. Pienissä nuorten piireissä toimivia paikallisosastoja ei ole tai niitä on hyvin vähän. Keskustanuorten sääntöjen mukaan on mahdollista olla myös piirin henkilöjäsen. Etelä-Savon Keskustanuoret näkee, että kaikilla jäsenillä tulisi olla mahdollisuus tulla valituksi äänivaltaiseksi edustajaksi puolueen piiriin sääntömääräisiin kokouksiin.

### **Puoluehallituksen vastausesitys:**

#### **43. Iisalmen Keskustan kunnallisjärjestö: Puoluekokousedustajien valintatapa uudistettava**

Keskustassa on jo pitkään tavoiteltu organisaation uudistamista. Järjestö rakenne on hyvin haastava, kun puolue koostuu erilaisista aluejärjestöistä, rinnakkaisjärjestöistä, kunnallisjärjestöistä ja paikallisosastoista ja lisäksi on erilaisia sisarjärjestöjä.

Organisaatiorakenne ei enää palvele 2020-luvun puolueen tavoitteita.

Jäsenhuolto on haastavaa, kun jäsenet eivät itsekään usein tiedä, mihin osastoon tai sisarjärjestöön he kuuluvat. Myös tiedotus on haastavaa, kun jäsenet ovat jäseninä osastoissa, vaikka kunnallisjärjestöt huolehtivat toiminnasta käytännössä. Iso osa osastoista myös joko nukkuu tai vähintäänkin toimii "puolilla valoilla" ja järjestäytyy lähinnä puoluekokousten edellä. Lähes kaikkialla pääpaino toiminnasta on siirtynytkin paikallisten kunnallisjärjestöjen harteille.

Uskomme, että niin itse puolueessa kuin vähintäänkin suurimmassa osassa paikallisosastoista ollaan sitä mieltä, että rakennetta pitäisi uudistaa. Kuitenkin niin kauan kuin puoluekokousedustukset ja muut edustukset menevät osastojen jäsenmäärän mukaan nykymallin mukaisesti, osastojen toimintaedellytyksiä ei haluta edes arvioida.

Tietyltä alueelta (esim. kunnasta) valittavien edustusten määrä pitäisi olla suoraan suhteessa alueen jäsenmaksun maksaneiden jäsenten määrään eikä alueella toimivien yhdistysten määrään. Ehdotamme, että jatkossa edustukset menisivät suhteessa jokaista "täyttä" kymmentä (tai 20, 30 jne. jäsentä kohden). Nykyinen sanamuoto "alkavaa" kohden kannustaa pitämään mahdollisimman monta yhdistystä alueella. Tavoitteena tulisi olla aitoon toimintaan motivoiminen, tapahtui se sitten useammassa paikallisosastossa tai keskitettynä yhteen kunnallisjärjestöön, kummatkin tavat ovat yhtä kannustettavia, oleellista on aktiivinen toiminta. Puolueen sääntöjen pitäisi jatkossa mahdollistaa kunnallisjärjestön toimiminen "osastona", jolloin jäsen voisi kuulua Keskustaan suoraan kunnallisjärjestön jäsenenä olematta pakotettu kuulumaan keinotekoiseen paikallisosastoon. Tällöin kunnallisjärjestö saisi lisäedustuspaikkoja siihen suoraan kuuluvien jäsenien mukaan.

Vähintäänkin tulisi harkita, millä edellytyksin osastoja voitaisiin patistella aitoon toimintaan ja edellyttää esimerkiksi toimintailmoituksia, kokouspöytäkirjoja ja jäsenmaksujen keräystä muutamalta edelliseltä vuodelta puoluekokousedustuksen ehtona. Vain puoluekokousta edeltävänä vuonna tapahtuvan hetkellisen aktivoitumisen ei pitäisi mahdollistaa täyttä puoluekokousedustusta.

Myös jäsenten suoraa edustus-oikeutta puoluekokouksissa voitaisiin harkita varsinkin nykyisenä aikana, jolloin puolue-toiminta on hiipunut koko ajan ja useimmat osastot eivät saa lähetettyä edes yhtä edustajaa puoluekokouksiin. Suoraa demokratiaa toteutetaan nykyisin monessa organisaatiossa ja huolimatta isosta jäsenmäärästä toimintaan osallistuvien määrä jää yleensä pieneksi, ja uskomme että (valitettavasti) Keskustassakin liian suuri kokousedustajien määrä tuskin muodostuisi mallin ongelmaksi. Edustuksen edellytyksenä vaadittaisiin tällöin maksettu jäsenmaksu kahdelta tai kolmelta viimeiseltä vuodelta ja jokainen Keskustan jäsen olisi oikeutettu osallistumaan virallisena edustajana kokoukseen osoitettuaan jäsenrekisterin avulla hoitaneensa jäsenmaksuvelvoitteen. Ehdotamme selvitettäväksi, olisiko tämä vaihtoehto realistinen toteuttaa.

Olkoon toteutustapa mikä tahansa, puolue- ja muiden kokousedustusten valintatapaa pitäisi uudistaa niin, että uudistus palvelisi koko puoluetta ja motivoisi aitoon toimintaan, eikä missään päin pidetä yllä keinotekoisesti osastoja vain kokousedustusten vuoksi. Meillä on toimivia osastoja, joiden toiminta täytyy turvata jatkossakin. Mutta meillä on myös liikaa osastoja, jotka ovat olemassa vain edustuksia varten ja joiden pyörittämiseen käytettävä energia voitaisiin hyödyntää oikeasti järkevään toimintaan. Uskomme, että edustusten valintatapaa uudistamalla toiminnan järjestyksen arviointi muuttuisi oikeasti motivoivaksi. Samalla saataisiin järjestörakennetta selkeämmäksi ja toimintaan käytettävissä olevia voimavaroja tehokkaampaan käyttöön.

#### **Puoluehallituksen vastausesitys:**

#### **44. Keski-Suomen Keskustanuoret: Nuorten roolia Keskustan puoluekokouksessa kasvatettava**

Keski-Suomen Keskustanuoret esittää, että nuorten määrää Keskustan puoluekokouksen varsinaisten edustajien keskuudessa tulee kasvattaa huomattavasti.

Keskustan keskeisenä tehtävänä on vaikuttaa ja osallistaa – nämä saavat myös nuoret kiinnostumaan ja toimimaan puolueessa. Valitettavasti harva nuori kuitenkaan pääsee osallistumaan puoluekokoukseen varsinaisena puoluekokousedustajana. Nuorten merkitys politiikassa on viime vuosina kasvanut, sillä merkittävässä päätöksissä ja linjauksissa korostuu ylisukupolvisuus. Samalla Keskustan aktiivisen puolue toiminnan jatkuvuus vaatii osaltaan uusia nuoria toimijoita.

Keski-Suomen Keskustanuoret näkevät tärkeänä, että nuorten puoluekokouspaikkoja kasvatetaan sääntömuutoksella. Todellinen muutos on pienentää nuorten piirin jäsenmäärän vaatimusta suhteessa puoluekokousedustajiin

#### **Puoluehallituksen vastausesitys:**

#### **45. Keskustan Pietarsaaren paikallisyhdistys ry ja Keskustan Keski-Pohjanmaan piiri: Yrittäjille pysyvä puoluevaltuusto ja puoluehallituspaikka**

Perinteisesti Keskustan jäsenistössä on yrittäjyydellä ja yrittäjillä ollut suuri merkitys. Nyt viimeaikaiset selvitykset osoittavat, että yrittäjien määrä on laskenut.

Osa yrittäjistä kokee, ettei puolue riittävästi kuuntele yrittäjien näkemyksiä ja heidän pyrkimyksensä ei näy puolueen politiikassa selkeästi ja innostavasti. Osa puolestaan kokee, ettei yrittäjillä ei ole edustusta esimerkiksi puolueorganisaatiossa kuten aikaisemmin oli ja siitä johtuu yrittäjätoiminnan heikompi esille nosto.

Kun yrittäjävaliokunta lopetettiin, innokkaimmat keskustalaiset yrittäjät perustivat Suomen Keskustayrittäjät ry -yhdistyksen, joka toimii edelleen. Kuitenkin selkeä vaikuttamisväylä puoluejohtoon puuttuu. Tällainen parantamiskeino olisi esimerkiksi pysyvä paikka Keskustan puoluevaltuustossa ja puoluehallituksessa.

Keskustan Pietarsaaren paikallisyhdistys ry/Keskustan Keski-Pohjanmaan piiri esittää Suomen Keskusta r.p. puoluekokoukselle puolueen sääntöjä muutettavaksi niin, että puoluevaltuustoon ja puoluehallitukseen tulee pysyvä valtuustopaikka ja hallituspaikka/pysyvä asiantuntijapaikka Suomen Keskustayrittäjät ry:n edustajalle.

#### **Puoluehallituksen vastausesitys:**

#### 46. Keski-Suomen Keskustanuoret: Puolueen järjestettävä esivaali eurovaaleissa 2024

Keski-Suomen Keskustanuoret esittää, että puolue linjaisi jo nyt koko puolueen laajuisesta esivaalista ennen europarlamenttivaaleja 2024.

Keskustalaiset, ja suomalaiset, ovat tyypillisesti olleet laiskoja äänestämään eurovaaleissa. Koko kenttää osallistava esivaali ehdokkaita valittaessa ja siihen liittyvät ehdokkaiksi pyrkivien kampanjat ennen varsinaisia vaaleja olisi keino lisätä keskustalaista keskustelua EU-politiikasta sekä keskustalaisten äänestysaktiivisuutta varsinaisissa eurovaaleissa. Puhumattakaan siitä, että kansanvaltaisessa liikkeessä yleensäkin jäsenistöllä tulisi olla mahdollisuus sanoa mielipiteensä ehdolle pyrkivistä. Esivaalissa voitaisiin myös kokeilla sähköisiä äänestysmenetelmiä.

Euroopan unionin tasolla tehdään useita Suomea koskevia linjauksia. Onkin siis sääli, että EU-keskustelu on suomalaisissa puolueissa niin vähäistä. Tähän tulee saada muutos ja tavoitteena tulee olla, että Keskusta on Suomen suurin puolue eurovaaleissa 2024!

**Puoluehallituksen vastausesitys:**

## Puolueen viestintä

#### 47. Keskustan Keski-Suomen piiri: Resursseja vaaliviestintään ja paikallisuuteen

Keskusta käyttää vuosittain miljoona euroa eli viidenneksen saamastaan puoluetuesta noin 7000 jäsenelle kohdistettuun jäsenviestintään Suomenmaa-lehden muodossa. Samaan aikaan noin 90 000 Keskustan jäsentä jää ilman tätä viestintää. Tämä on ollut puoluehallituksen ja puoluevaltuuston tietoinen arvovalinta.

Samaan aikaan kilpailijamme Perussuomalaiset, Kokoomus, Sosiaalidemokraatit ja nyt myös omasta Vihreä Lanka-lehdestään kokonaan luopuneet Vihreät käyttävät valtaosan puolueiden saamasta viestintätuesta alueellisiin, esimerkiksi maakuntalehtien välissä ilmestyviin liitteisiin tai omiin, kotitalouksille jaettaviin lehtiin tavoitteena uusien kannattajien hankinta ja puolueen sanoman vahvistaminen liikkuvien äänestäjien keskuudessa.

Esimerkiksi Keski-Suomessa ilmestyy Kokoomuksen kustantama Uusi Aalto-lehti noin 2-4 kertaa vuodessa Keskisuomalaisen välissä. Lehden levikki on noin 64 000 kotitaloutta ja lukijamäärä 220 000 henkilöä. Tilattava, kerran kuukaudessa ilmestyvä Suomenmaa tavoittaa samaan aikaan Keski-Suomessa noin 500 keskustalaista.

Keskustan Keski-Suomen piiri toivoo, että Keskusta ottaisi vihdoin viestinnällisen loikan Vantaan puoluekokouksessa kohti uusien kannattajien etsintää kohdentamalla viestintätukea paikalliseen ja alueelliseen viestintään vaaliliitteinä ja vaalilehtinä. Tämä lisäisi Keskustan näkyvyyttä ja mahdollistaisi Keskustan poliittisen viestin perillemenon perheiden aamukahvipöytiin.

**Puoluehallituksen vastausesitys:**

#### 48. Lapin Keskustanuoret: Puolueen viesti paremmin potentiaalisille kannattajille

Lapin Keskustanuoret ovat huolissaan siitä, että Keskustan viesti ei mene perille potentiaalisille kannattajille. Keskustan jäsenet ja Suomenmaan tilaajat saavat laajasti tietoa Keskustan politiikasta, mutta mikäli ei kuulu kumpaankaan ryhmään, on poliittinen viesti heikko ja epäselvä.

Etenkin ensi kertaa äänestävien kohtaaminen on puolueen tulevaisuuden kannalta elintärkeää. Keskustanuorten jäsenmäärä laskee, kun potentiaalisessa iässä olevat suomalaiset eivät tiedä Keskustan politiikasta tarpeeksi.

Lapin Keskustanuoret esittävät, että Keskusta tekisi enemmän monipuolista viestintää niin sähköisesti kuin paperitse kohderyhmänään potentiaaliset kannattajat ja etenkin ensi kertaa äänestävät nuoret.

#### **Puoluehallituksen vastausesitys:**

#### **49. Pohjois-Pohjanmaan Keskustanuoret: Keskustaperheen viestintää tehtävä myös englanniksi**

Monipuolinen viestintä on nykyään avainasemassa. Monikulttuurisessa ympäristössämme korostuu myös viestinnän toteuttaminen eri kielillä.

Pohjois-Pohjanmaan Keskustanuoret esittävät, että Keskusta lähtisi yhdessä sisarjärjestöjen kanssa tekemään englanninkielistä viestintää. Englanniksi käännettäisiin esimerkiksi tärkeimmät esitteet, linjapaperit ja vaalimainokset. Käännöstyö otettaisiin huomioon myös sosiaalisen median viestinnässä.

Today, versatile communication plays a key role. Our multicultural environment also emphasizes communication in different languages.

Centre Youth of Northern Ostrobothnia suggest that the Center, together with its sister organizations, go out to communicate in English. For example, the most important brochures, line papers and election ads would be translated into English. Translation work would also be taken into account in social media communication.

#### **Puoluehallituksen vastausesitys:**

#### **50. Keskustan Etelä-Hämeen piiri: Keskustan yleis- ja politiikkaesitteet päivitettävä**

Toreilla ja muissa paikoissa ihmisiä tavatessa on tärkeää, että jututettavalle jää jonkinlainen mukaan vieminen, esite, jota lukien he voivat kotonaan rauhassa tutustua Keskustaan ja sen ajamiin asioihin. Nykyisin tällaista materiaalia on luvattoman heikosti saatavilla, edes puolueoimistosta erikseen kysyen. Viimeisimmässä puolueen yleisesittelylappusessa luvataan palkinto kaikille vuoden 2018 aikana liittyneille; sellaisen jakaminen vaatii jo aika paljon pokkaa toimijaltamme.

Yleisesitteen lisäksi tarvitsemme myös temaattisia esittelyjä Keskustan ajamista politiikkatavoitteista. Ja kaikki nämä pitää olla kirjoitettuna selkokielellä, ilman koukeroisia politiikan ammattilaisten ilmaisia sekä tiiviiseen, A5 tai pienempään kokoon pakattuna. Vain tuomalla oman linjamme selkeästi ja rohkeasti esille voimme saada palautettua kansalaisten luottamuksen Keskustaan.

#### **Puoluehallituksen vastausesitys:**

#### **51. Keskustanaisten Rovaniemen paikallisyhdistys ry: Jäsenedut aika laittaa kuntoon**

Keskustan puoluevaltuuston suosituksen mukaisesti jäsenmaksu on 30 euroa vuodessa ja nuorilta ja opiskelijoilta 20 euroa. Jäsenmaksun vastineeksi jäsenet saavat tällä hetkellä vain äänioikeuden

yhdistyksensä kokouksiin sekä piireistä riippuen alennuksia retkistä tai mahdollisuuksia osallistua koulutuksiin ja keskustelutilaisuuksiin.

Keskustanaisten Rovaniemen paikallisyhdistys esittää Suomenmaa-lehden resurssien siirtämistä kentälle palvelemaan puolueen perustarkoitusta paremmin. Jäsenmaksun vastineeksi tulisi julkaista säännöllisesti esim. neljä kertaa vuodessa ilmestyvää jäsenlehteä. Viestinnän resurssit tulisi ensisijaisesti kohdentaa poliittiseen puolueen viestintään ja puolueen maakunnalliseen kenttätyöhön, piirien toimintaedellytyksiä lisäämällä.

Keskustanaisten Rovaniemen paikallisyhdistys ei hyväksy Keskustan nykyistä, viestintästrategian mukaista toimintamallia siitä, että jäsenviestintä on pelkästään sähköistä. Pidämme tärkeänä, että viestintää hoidetaan myös paperisena, koska kaikki jäsenet ovat Keskustalle silti yhtä tärkeitä.

### **Puoluehallituksen vastausesitys:**

#### **52. Keskustan Etelä-Hämeen piiri: Jäsenlehti kahdesti vuodessa kaikille jäsenille**

Keskusta on viime vuosina kiitettävästi lisännyt yhteydenpitoa jäseniinsä sähköpostin välityksellä, mutta vanhoillakin keinoilla on omat vahvuutensa. Valitettavan monelta jäseneltämme nimittäin puuttuu tieto sähköpostiosoitteesta, eikä heihin nykyisellä, pelkkiin sähköisiin yhteydenpitovälineisiin nojaavalla viestintästrategialla saada juuri minkäänlaista kontaktia. Kuitenkin kaikkien jäsenten tulee olla Keskustalle yhtä tärkeitä. Olisikin tärkeää saada palautettua jäsenlehtiperinne, jossa aluksi vaikka kaksi kertaa vuodessa jokainen jäsen saisi puolueen tuottaman lehden kotiinsa, jossa avataan päätösten taustoja keskustalaisesta näkökulmasta, sekä annetaan ohjeistusta järjestötyöhön. Lehdessä olisi hyvä olla myös jokaiselle piirille omat vaihtosivut, jotta tämä alueiden puolue paremmin saisi puhuteltua jäsenistöään. Tämä ei olisi kilpaileva tuote Suomenmaalle, vaan päinvastoin se olisi hyvä toteuttaa Suomenmaan kanssa yhteistyössä.

## **Ohjelmatyö ja politiikan valmistelu**

#### **53. Nousiaisten Keskustan kunnallisjärjestö: Yhteisöllisyys on katoavaa kansanperinnettä**

Monet yhteiskuntamme toimivuutta takaavat rakenteet ovat vapaaehtoisuuteen perustuvia. Yhdistystoiminta ja muu yleishyödyllinen toiminta kilpailee nykyisin monenlaisten harrastus- ja vapaa-ajanviettopöjien kanssa, joista monia leimaa voimakas yksilökeskeisyys. Tämän päivän nuorella tai aikuisella ei tunnu olevan kykyä sitoutua toimintaan, jossa henkilökohtaiset päämäärät voivat olla vain sivujuonteena. Yleishyödylliseen toimintaan usein liittyvä byrokraatia ja vastuukysymykset voivat myös nostaa osallistumiskynnystä. Tämä ei ainoastaan muuta tapaamme toimia yhteisön osana, vaan sillä on myös vakavampia, kauaskantoisempia vaikutuksia.

Suomalainen pelastustoimi nojaa pitkälti vapaaehtoisuuden varaan. Kaikista pelastustoimen tehtävistä vapaapalokuntalaisuuteen perustuvat sopimuspalokunnat hoitavat jopa yli puolet. Jo pitkään jatkunut harrastajamäärien lasku uhkaa jo koko järjestelmän toimivuutta. Suomen liki 500 vapaapalokunnassa seurataan huolestuneina tätä kehitystä.

Keskustapuolueen tulisi nostaa huoli yhteisöllisen kulttuurin muutoksesta esille ja hakea aktiivisesti keinoja, joilla voidaan herättää kansalaisia ymmärtämään yhteisöllisyyden merkitys ja joilla voitaisiin tukea ja tehdä houkuttelevammaksi toiminta, josta nautintoa ei saa vain suoraan itselle vaan välillisesti yhteisöjen ja elinpiirinsä menestyksen ja toimivuuden kautta.

### **Puoluehallituksen vastausesitys:**

#### **54. Keskustan Lohjan paikallisyhdistys: Keskustan keskityttävä tulevaisuuspolitiikkaan**

Keskustan Lohjan paikallisyhdistys esittää, että Keskusta r.p:lle perustetaan pian puoluekokouksen jälkeen pysyvä tulevaisuustyöhön panostava työryhmä. Ryhmän tarkoitus on ottaa huomioon vakavasti megatrendit ja niiden mukanaan tuomat muutokset ympäröivään yhteiskuntaan ja samalla myös Keskustaan puolueena.

Poliittinen ympäristö on muuttunut nopeasti ja epävarmuus sekä muutokset poliittisissa kannatuksissa ovat olleet nyt voimakkaita. Varmaa on kuitenkin se, että paluuta menneisyyteen ei ole. On muututtava ja oltava koko ajan valmiina tarkastelemaan sitä, että mitä ajattelemme yhteiskunnan eri kysymyksistä. On myös kyettävä ottamaan kantaa, tehtävä päätöksiä ja ennakoitava tulevaa, vaikka usein tulevaisuus on vielä hyvin kaukainen ja epäselväkin. Työ tulevaisuustyöryhmässä tulee jakaa 1. puoleen sisäiseen tulevaisuustyöhön ja 2. ulkoiseen tulevaisuustyöhön.

Perusteluna Keskustan Lohjan paikallisyhdistys haluaa nostaa esimerkiksi yhden megatrendeistä. Yhden ehkä keskustalaisille vaikeimmista, mutta kuitenkin yhteiskunnassa yhden merkittävimmistä eli kaupungistumisen.

Kaupunkien muutto on ollut pitkään käynnissä ja kaupungistuminen on totta Suomessakin. Ilmiö näyttäisi vain kiihtyvän, halusi Keskusta sitä puolueena tai ei. Useiden ennusteiden mukaan Ruotsissa ja Suomessa tulee 2040 luvulla olemaan molemmissa kolme suurta ja edelleen kasvavaa kaupunkiseutua. Suomessa ne ovat Helsinki, Tampere ja Turku. Ruotsissa taas ovat Tukholma, Göteborg ja Malmö. Pelkästään Tukholmassa on arvioitu asuvan vuonna 2050 jopa 4,5 miljoonaa asukasta. Helsinkiin odotetaan tulevan kahdenkymmenen vuoden aikana muuttavan useita satojatuhansia uusia asukkaita. On myös arvioitu, että n. 80% koko maailman väestöstä tulee asumaan 2050 -luvulla 180 suurimmassa kaupungissa. Nykyisin jo todella isot kaupungit kuten mm. Tokio, Mexico City, Delhi, Mumbai, Shanghai tulevat kasvamaan kymmenillä miljoonilla asukkailla. On myös ennustettu, että kaupungeille saattaa siirtyä kansallisvaltioilta sekä valtaa, vastuuta että tehtäviä. Lisäksi, että maailman suurimmat kaupungit kasvavat, syntyy samalla paljon näiden kaupunkien läheisyyteen keskikokoisia miljoonakaupunkeja.

Suomessa kaupungistuminen tarkoittaa sitä, että Keskustan äänestäjät tulevat asumaan ja elämään enenevässä määrin kaupungeissa. Tulevaisuuden menestys, elinvoima ja vetovoima puolueena edellyttää Keskustalta vastausta kysymykseen, miten suhtaudumme kaupungistumiseen megatrendinä? Haluammeko olla kehittämässä kaupungeja niiden asukkaiden mieltymysten mukaisesti, turvallisiksi asumis- ja työympäristöksi vai haluammeko olla vastustamassa kaupungistumista? Uskomme, että moni nykyinen ja tuleva kaupunkilainen haluaa myös asua kaupungissa ja siten arvostaa niitä poliittisia puolueita, jotka ovat kehittämässä kaupungeista parempia paikkoja asua ja elää.

#### **Puoluehallituksen vastausesitys:**

#### **55. Ostrobotnian Keskustaseura ry: Tulevaisuustyöryhmä Keskustalle**

Ostrobotnian Keskustaseura ry esittää perustettavaksi Keskustalle tulevaisuustyöryhmää, joka toimisi yhteistyössä tiettävästi perusteilla olevan Ajatuspaja Alkion kanssa. Osa yhdistyksemme jäsenistöstä pelkää, että puolueella on riski ajautua perinneseuraksi, jolle on tärkeämpää vaalia arvojaan suojelemalla vanhaa kuin arvoihinsa perustuen luoda uutta.

Keskustan työryhmien työskentely on ollut ahkeraa ja erittäin ansiokasta. Ilman sitä emme olisi pärjänneet ollenkaan niin hyvin esim. viime hallitusneuvotteluissa, jotka olivat puolueelle ja sen äänestäjille menestys.

Tarpeita tulevaisuusorientoituneelle työryhmälle kuitenkin on. Yksi esimerkki on aluepolitiikka, johon uusia ideoita tuodaan mieluummin jopa Ruotsista kuin viitataan omiin vahvoihin innovaatioihin. Toinen esimerkki on puolueen Kaupungissa on Keskusta -kaupunkistrategia, jossa keskustalaisen kaupunkivaihtoehdon kehittäminen perustuu uuden luomiseen, minkä tueksi tulevaisuustyöryhmä olisi oiva työkalu.

Lisäksi nykyiset analyysit ja kyselyt tahtovat jäädä hyödyntämättä. Siinäkin tulevaisuustyöryhmä olisi erinomainen työrukkanen, joka työstäisi uusia ideoita keskustalaisen politiikan ja myös sen tiedottamisen toimeenpanoon.

### **Puoluehallituksen vastausesitys:**

#### **56. Keskustanaisten Kanta-Lappeenrannan paikallisyhdistys: Miten turvataan Keskustan politiikan jatkuminen**

Kuntavaalit ovat tulossa kovaa vauhtia ja Keskustan kannatus laahaa tällä hetkellä matalalla. Paljon hyviä asioita on saatu aikaan sekä tällä, että edellisellä hallituskaudella. Valitettavasti näitä ei ole osattu kertoa ihmisille tarpeeksi selvästi ja ilmaista, että ne ovat Keskustan politiikan saavutuksia. Kuntavaalien ehdokasasettelun pitäisi tässä kohtaa olla jo kovassa vauhdissa ja nykyiset sekä uudet ihmiset pitää saada innostumaan Keskustan harjoittamasta politiikasta, jotta voisimme turvata puolueemme tulevaisuuden.

Keskustanaisten Kanta-Lappeenrannan paikallisyhdistys ry esittää Keskustan puoluekokoukselle, että jokainen puolueen jäsen aloittaa positiivisen puheen kierteen. Jokaisen pitäisi kertoa aktiivisesti omassa arjessaan, omille verkostoilleen kaikista onnistumisista, joita Keskusta on saanut aikaan, niin valtakunnallisesti kuin paikallisesti. Kuka muu on parempi viemään meidän sanomaa eteenpäin kuin me itse!

### **Puoluehallituksen vastausesitys:**

#### **57. Suomen Keskustanaiset: Irti internetin vihapuheesta**

Vihapuhe käsittää Euroopan neuvoston ministerikomitean määritelmän mukaan kaikki ilmaisun muodot, jotka levittävät, yllyttävät, edistävät tai oikeuttavat vihaa uhkaavalla tai loukkaavalla tavalla. Vihapuhe voi liittyä esimerkiksi ihon väriin, kansalliseen tai etniseen alkuperään, uskontoon tai vakaumukseen, seksuaaliseen suuntautumiseen tai vammaisuuteen. Vihapuhe on erityisen räikeää sosiaalisessa mediassa.

Sukupuoli vaikuttaa siihen, kuinka yleistä vihapuhe on ja millaista vihapuhetta eri henkilöt tyypillisesti kohtaavat. Poikiin ja miehiin kohdistuva vihapuhe liittyy usein siihen, mitä he ovat sanoneet, kun taas tytöt, naiset ja sukupuolivähemmistöt kohtaavat vihapuhetta erityisesti sukupuolen, sukupuolen ilmaisun tai sukupuoli-identiteetin perusteella.

Poliisille ilmoitettujen viharikosten määrä on kääntynyt kasvuun. Viharikosten epäiltynä motiivina 70 prosentissa tapauksista on etninen tai kansallinen tausta. Verkkoväkivalta on oikeassa elämässä tehtävän sukupuolittuneen väkivallan jatkumoa.

Vihapuhe on erittäin tehokas hiljentämisen väline. Verkkoväkivaltaa ja vihapuhetta on torjuttava määrätietoisesti, sillä se vaarantaa ihmisten fyysisen ja psyykkisen koskemattomuuden ja



kaventaa yhteiskunnallista keskustelua ja sananvapauden käyttöä ja siten demokratian toteutumista.

Puolueen sisällä on varmistettava, että verkkoväkivaltaa kokeville ehdokkaille ja aktiiveille on olemassa selkeät toimintaohjeet ja toimivat tukiverkot. Puolueen ja eduskuntaryhmän on edistettävä määrätietoisesti vihapuheeseen ja verkkoväkivaltaan puuttumista. Lisäksi puolueelle tulee nimetä yhdyshenkilö, joka toimii tukena verkkoväkivaltaa kokeville.

#### **Puoluehallituksen vastausesitys:**

#### **58. Espoon Keskusta: Puolueen ohjelmatyön kirjoitusasut kansankielelle**

Puolueen ohjelmatyötä on pitkään vaivannut kirjoitusasullinen ongelma. Osaamme kirjoittaa niin hyvin politiikankielen sisään ohjelmiimme, ettei viestimme lukija enää ymmärrä sanomaamme.

Keskusta on poliittisten liikkeiden keskellä ja kaikessa ohjelmatyössä pitäisi pystyä tuomaa aatteeseemme pohjautuvat kantamme näkyväksi, niin hyvin kuin mahdollista. Todelliset kantamme kuitenkin hautautuvat ympäröivänsä tai monimutkaisiin lauseisiin, joista ei oikein saa otetta.

Keskustan tulevilla ohjelmissa, kuten puolue- ja vaaliohjelmat, tulee kirjoittaa kansankielelle. Ohjelmatyötä lukiessa on löydettävä tarttumapintoja ja herätettävä tunteita. Kieliasu tulee myös valita niin, että se puhuttaa jokaisessa Suomen kolkassa, maaseudun rauhassa ja kaupungin hälinässä.

#### **Puoluehallituksen vastausesitys:**

#### **59. Puolangan Keskustanaiset: Aloitteiden eteenpäin vieminen**

Olemme kuulleet, että Keskustan aloitteiden käsittelyyn ei ehditä paneutua riittävästi resurssien puutteen vuoksi. Esitämme, että tulisi perustaa työryhmiä, jotka käsittelevät eri alojen/aiheiden aloitteita. Toivoisimme, että aloitteentekijä saisi myös tiedon aloitteen käsittelystä muutakin kautta kuin puoluekokouksen asiakirjasta.

On turhauttavaa laatia aloitteita, jos aloitteen käsittelystä ja sisällön etenemisestä ei mitenkään tiedoteta.

#### **Puoluehallituksen vastausesitys:**

#### **60. Tampereen Opiskelevat Keskustalaiset: Keskustalle luotava sinkkupoliittinen linjaus**

Keskusta on erityisesti profiloitunut perheiden puolueena. Keskusta kunnioittaa perheiden moninaisuutta ja myös niitä, jotka valitsevat yksin elämisen. Keskustan on kuitenkin aiempaa vankemmin näyttäytyttävä erityisesti myös yksinelävien ja sinkkujen puolueena. Iso osa ihmisistä identifioituu sinkku-ryhmään jossain elämänsä vaiheessa.

On puhuttu jopa sinkkujen räjähdysmäisestä kasvusta. Monet yhteiskunnan rakenteet on kuitenkin muotoiltu edelleen ydinperheen ympärille. Myös yksinelävät tulee näissä järjestelmissä huomioida. Sipilän hallitus teettikin selvityksen yksinasumisesta. Selvityksessä todettiin, että erityisesti poikamiehillä on myös aito syrjäytymisvaara.

Sinkkupoliittisessa linjauksessa on huomioitava sekä omasta halustaan yksinelävien tilanne, että sellaiset yhteiskunnalliset ongelmat, jotka haittaavat luonnollista parinmuodostusta.

Keskustan tulee laatia perhepoliittisen linjauksen lisäksi oma sinkkupoliittinen linjauksensa, jossa perehdytään suomalaisten kasvavaan yksinelämiseen, yksinäisyyteen ja parisuhteen aloittamisen tämänhetkisiin kohtaanto-ongelmiin.

#### **Puoluehallituksen vastausesitys:**

## **Ulko- ja turvallisuuspolitiikka**

### **61. Suomen Keskustanuoret: Rauhan asia nostettava selkeämmin esille Keskustan politiikassa**

Ihmiskunnan tulevaisuuden kannalta maailmanrauha on välttämätön. Aseellisten konfliktien ja sotien tilanteesta on palattava sovun ja kansainvälisen yhteistyön tielle. Suomen on toimittava edelleen sillan- ja sovunrakentajana eri osapuolten välillä.

Suomi ei pysty siihen yksin, mutta siinä vahva Euroopan unioni on avuksi. Unioni itsessään on jo yksi tärkeimmistä rauhanteoista ja tarjoaa uskottavuutta rauhanneuvotteluissa ja kriisinhallinnassa.

Ihmisyyspuolueena Keskustan on pidettävä huolta siitä, että Suomi on aktiivisesti mukana rauhanneuvotteluissa. Samalla on vahvistettava Euroopan unionin asemaa kansainvälisenä neuvottelutahona. Keskustan, Suomen ja EU:n on edistettävä aseistariisuntau, ydinasesopimusten edistämistä sekä keskipitkän matkan ohjusten vähentämistä. Myös kriisinhallinta ja erityisesti ruoka- ja vesiturvaan liittyvät asiat on otettava selkeämmin mukaan kansainväliseen politiikkaan.

Suomi on ollut rauhanturvaamisen suurvalta. Nyt Suomesta on aika tehdä rauhanneuvottelutaidon, kokonaisvaltaisen kriisinhallinnan ja rauhantekojen suurvalta. Eritoten EU:n ja YK:n kautta voimme edistää näitä tavoitteita vaikuttavimmin. Rauhan asia on yhteinen.

#### **Puoluehallituksen vastausesitys:**

### **62. Jyväskylän Keskustaopiskelijat: Suomen pysyttädyttävä ydinaserintaman ulkopuolella**

Euroopan Unionin puolustuspoliittista pilaria on rakennettu viime vuosina hyvin määrätietoisesti. Julkisuuteen on jatkuvasti todisteltu, että kyse ei ole EU-armeijan rakentamisesta eikä yhteisten EU-asevoimien luomisesta. Pääpainopisteen on sanottu pysyvän yhteisessä kehitystyössä ja jäsenmaiden yhteisissä hankinnoissa.

Vuoden 2020 alussa Ranskan presidentti Emmanuel Macron ehdotti kuitenkin, että Euroopan Unionin jäsenmaat kantaisivat yhteistä vastuuta Ranskan ydinasearsenaalista, jolloin ns. ydinasepelote ulottuisi kattamaan koko Euroopan Unionin. EU:sta tulisi ydinasevalta.

Jyväskylän Keskustaopiskelijat seuraavat huolestuneena alunperin rauhan projektina tarkoitettua Euroopan Unionin militarisoitua. Euroopan Unionin tärkein tehtävä on rauhan takaaminen Euroopassa ja tätä kautta vakauttaa myös osaltaan maailmanpoliittista tilannetta ja edistää maailman rauhaa.

Ennen kaikkea Suomella ei saa olla minkäänlaista osaa ydinaseiden rahoittamisessa tai kehittämisessä. Suomen Keskustalla on pitkä ja kunniaikas perinne ydinaseiden vastustajana. Suomi ei saa vetäytyä kansainvälisestä rintamasta ja luopua ydinaseettoman maailman tavoittelemisesta. Kestävää vaihtoehtoa tältä tieltä poikkeamiselle ei ole.

Jyväskylän Keskustaopiskelijat esittää puoluekokoukselle, että Suomen Keskusta on omalla toiminnallaan sitoutunut torjumaan kaikki yritykset Suomen liittämiseksi osaksi Euroopan Unionin, tai minkään tahon ydinaserintamaa. Oman sitoutumisensa merkiksi Suomen tulee myös ratifioida YK:n ydinasesopimus, joka tavoittelee ydinaseiden kieltämistä maailmassa.

### **Puoluehallituksen vastausesitys:**

#### **63. Keskustan Keski-Espoon paikallisyhdistys: Keskustan tulee aktivoitua Afrikka-politiikassa**

Euroopan unioni sekä Suomi valmistelevat uutta Afrikka-strategiaa. Eikä yhtään liian aikaisin. Euroopan unioni on Afrikka-politiikan uudistamisessa myöhässä. Suomen kehitysyhteistyön painopiste on aina ollut Afrikassa, mutta kehitysyhteistyö sekä laajempi yhteistyö Afrikan maiden kanssa, vaativat uutta panostusta.

Se, että Afrikka on noussut myös turvallisuuskysymysten kärkeeseen, ei ole enää uutinen. Kaikki tietävät, että köyhyys, väestönkasvu sekä ympäristömuutos, etenkin ilmaston lämpeneminen, muodostavat kriisiherkän kokonaisuuden, jolla on seurauksia kautta maailman. Länsi-Eurooppa näkee tämän jo Välimeren alueen konflikteina sekä inhimillisinä tragedioina, kun Eurooppaan pyrkiviä ihmisiä hukkuu mereen. Väestöräjähdyksen myötä tämän ilmiön pelätään pahenevan.

Afrikka on myös mahdollisuuksien maa ja sen ovat monet talouttaan ja vaikutusvaltaansa kasvattavat maat havainneet. Kiina, Intia ja eräät arabimaat ovat jo pitkään olleet läsnä Afrikan taloudessa ja politiikassa. Samaan pyrkivät nykyisin myös Venäjä, Turkki, Korea ja ehkä muutkin ns. emerging maat, eli maat, joilla on tai joilla odotetaan olevan riittävät taloudelliset ja poliittiset voimavarat. Afrikan maiden talous on kasvanut 2000-luvulla nopeammin kuin maailmantalouden keskimäärin, toisin kuin aikaisempina vuosikymmeninä. Kasvun potentiaalitkin ovat suuret.

Länsi-Euroopan maiden läsnäolo Afrikassa on nojannut paljon vanhaan siirtomaavalta-aikaan. Se ei anna enää etulyöntiasemaa. Lähestymistapa tulisi nähdä uudella tavalla, ja samalla etsiä yhteistä politiikkaa EU-maiden kesken.

Suomi toimii osana EU-maiden Afrikka -strategiaa. Suomen tulee vahvistaa myös omaa aktiivista toimintapolitiikkaansa. Tähän mennessä saavutetusta kokemuksesta pitää ottaa oppia ja niitä vahvistaa sekä monipuolistaa. Suomella on hyviä kokemuksia ja tuloksia mm. Finnfundin toiminnasta, jolla rahoituksella luodaan sekä työllisyyttä, tulo- ja elämäntilasta että toteutetaan hankkeita, jotka vastaavat myös ympäristön ongelmiin. Keskustalla on ollut keskeinen asema Finnfundin kehittämisessä aina vuodesta 1979 alkaen.

Afrikassa elää edelleen satoja miljoonia äärimmäisessä köyhyydessä, mistä syystä aliravitsemus ja nälänhätä ovat alituisena uhkana. Suomi ei ole tehnyt riittävästi ruuan puutteesta johtuvan inhimillisen kärsimyksen lieventämiseksi. Jotta tätä koskeva toiminta olisi uskottavaa, kehittyvää ja esimerkinomaista, osaamista ja panosta myös Suomessa on vahvistettava. Se edellyttää rakenteiden, organisaatioiden ja pysyvien instituutioiden luomista Suomeen Finnfundin tai Finnpartnership -organisaation tapaan. Muuten ei kyetä ylläpitämään riittävää osaamista eikä saavuteta jatkuvuutta, mikä näin vaikeiden ongelmien ratkaisemisessa on välttämätöntä.

Suomen Keskustan kannanoton mukaan Afrikan köyhien maiden ruokaturvan parantaminen tulee olla yksi Suomen Afrikka-strategian painopisteistä. Tätä työtä tukemaan on perustettava, Finnfundin antaman mallin mukaisesti, erillinen, itsenäinen yksikkö ulkoministeriön alaisuuteen. Yksikön tehtävänä on koota Suomessa riittävä ruokaturvan ja sitä tukevan peltometsäviljelyn asiantuntemus sekä ylläpitää kansainvälisen tason osaamista. Yksikön tulee ohjata ja kanavoida rahoitusta hankkeisiin, jotka kohottavat ja ylläpitävät ruokaturvaa Afrikan köyhissä maissa.

Samalla, kun Suomi vahvistaa toimintaansa ruokaturvan erityiskysymyksissä, tulee laajentaa myös vuorovaikutusta kaupallistaloudellisissa, ympäristönsuojelun sekä yleensä kehitysyhteistyön hankkeissa Afrikassa. Suomella on erittäin monipuolista osaamista vesialan, koulutuksen sekä ICT-alan kysymyksissä.

Puoluekokous velvoittaa Keskustan puoluehallituksen toimiin, joilla Keskustan Afrikka-politiikkaa aktivoidaan. Keskustan tulee toimia osana Euroopan Unionin Afrikka-strategiaa, mutta myös Suomen omia ponnisteluja tulee vahvistaa. Tärkeintä on poistaa nälänhätää, mikä edellyttää viljelyn kehittämistä. Myös kaupallistaloudellista yhteistyötä tulee kehittää laajan suomalaisen osaamisen pohjalta. Elinolosuhteiden heikkous Afrikassa on tärkein juurisyy pakolaisuudelle kohti Eurooppaa.

### **Puoluehallituksen vastausesitys:**

#### **64. Helsingin keskustanuoret: Suomen tulee tunnustaa Palestiinan valtio**

Palestiinan valtion tunnustamisessa on kyse niin sanotun kahden valtion mallin tukemisesta. Tämä malli on oikeudenmukainen ja tasapuolinen. Antaessaan tukensa sille, Suomi osoittaisi olevansa puolueeton Israelin valtion ja Palestiinan arabien välisessä konfliktissa.

Israelin valtio perustettiin vuonna 1948 palestiinalaisten ja arabimaiden vastustuksesta huolimatta. Valtio syntyi palestiinalaisten aiemmin asuttamalle maalle. Siitä lähtien palestiinalaiset ja israelilaiset ovat vuosikymmenten ajan ottaneet verisesti yhteen, eikä konfliktille ole näkynyt loppua.

Israel liittolaisineen on toteuttanut jo vuosikymmenten ajan rakenteellista väkivaltaa palestiinalaisia kohtaan. Palestiinan konfliktin loppuun saattamiseksi osapuolilla on oltava yhtäläiset neuvottelumahdollisuudet. Nyt niitä ei ole, sillä Israel on etuoikeutetussa asemassa palestiinalaisiin nähden. Kahden valtion malli antaa rauhanneuvotteluille kestävän pohjan.

Palestiinan valtion on tunnustanut Pohjoismaista Ruotsi ja Islanti. Valtaosa maailman maista on tunnustanut Palestiinan valtion. Palestiinan kysymys on noussut ajankohtaiseksi, sillä Yhdysvallat ilmoitti elokuussa 2018 lopettavansa kokonaan tukensa palestiinalaispakolaisten avustusjärjestölle UNRWA:lle. Tammikuussa 2020 Yhdysvaltojen presidentti Donald Trump esitteli yksipuolisen rauhansopimusluonnoksen. Esitys ei hylännyt kahden valtion ratkaisua, mutta se ei myöskään tunnustanut Israelin rakenteellista sortoa palestiinalaisia kohtaan, minkä johdosta esitys sai osakseen voimakasta vastustusta.

Tunnustaessaan Palestiinan valtion, Suomi osoittaisi vastustavansa Yhdysvaltojen viimeaikojen politiikkaa ja pyrkivänsä sen sijaan edistämään kansainvälistä rauhaa ja turvallisuutta. Suomi osoittaisi olevansa puolueeton konfliktissa ja tukevansa niitä konkreettisia keinoja, jotka antavat edellytykset rauhanneuvotteluille.

### **Puoluehallituksen vastausesitys:**

## **Talous- ja veropolitiikka**

#### **65. Sipoon Keskusta: Biokaasun kysyntä kasvuun pienen veromuutoksen avulla**

Kaasua käyttövoimana käyttäviä henkilö- ja pakettiautoja on tällä hetkellä Suomen liikenteessä noin 10 000. Pääosa jakeluasemista omistaa Gasum OY, jonka jakeluasemilla myydään sekä bioettä maakaasua. Gasumin bio- ja maakaasulle ei ole kuitenkaan erillisiä säiliöitä tai jakelua, vaan

biokaasun myyntiä koskee ns. tuottajavastuu samalla tavalla kuin esimerkiksi ns. ”vihreän sähkön” myyntiä. Muiden kuin Gasumin omistamien biokaasun tuotantolaitosten ja liikennekaasuasemien määrä kasvaa niin ikä jatkuvasti.

Kaasuautoista peritään tällä hetkellä ns. käyttövoimaveroa riippumatta siitä, kumpaa kaasua autossa käytetään. Käyttövoimaveron vaihteluväli henkilöautojen kohdalla lienee 200-300 euroa. Maakaasun hinta puolestaan on ainakin Gasumin asemilla noin 0,2 euroa/kg alhaisempi kuin biokaasun hinta. Kuluttajien kannalta on siis vahva insentiivi tankata maakaasua biokaasun sijaan, varsinkin koska käyttövoimaveron koetaan ns. ”rangaistusverona”.

Esitämme Keskustan puoluekokoukselle, että bensiinin energiasisältöä vastaava vero (ns. hiilidioksidivero) otetaan käyttöön myös maakaasulle, kuten vuoden 2011 alussa säädetty energiaverouudistus suosittaa. Tämän muutoksen seurauksena kaasuautojen kohdalla voidaan luopua samalla käyttövoimaveron perimisestä. Käyttövoimaveron tuotto valtiolle on tällä hetkellä noin 2-3 milj. euroa vuodessa. Uusi maakaasun hiilidioksidivero korvaisi käyttövoimaveron ainakin osittain. Pää tavoite kuitenkin on oikeudenmukainen verotus, eli vero kohdistuisi aidosti fossiilisia polttoaineita käyttäville. Tällä veromuutoksella bio- ja maakaasun hinta asetuisi tn. samalle tasolle, jonka seurauksena biokaasun kysyntä varmasti lisääntyisi verrattuna nykyiseen tilanteeseen.

Biokaasun tuotanto perustuu pääosin jäteperäisiin raaka-aineisiin. EU:n lainsäädännön mukaan tällaisia polttoaineita ei tarvitse verottaa kuten fossiilisia polttoaineita, joten ratkaisu ei sotisi EU:n verosäädöksiä vastaan. Samalla veroratkaisu tukisi nykyisen hallituksen tavoitteita monella tavalla: mm. maakaasun verotus tulisi samalle viivalle muiden fossiilisten polttoaineiden kanssa, kaasuautoilussa otettaisiin pitkä harppaus kohti hiilivapaata liikennettä, sekä samalla tuettaisiin suomalaisia biokaasuyrittäjiä.

#### **Puoluehallituksen vastausesitys:**

#### **66. Oulun Keskustanuoret: Suomen sisäisille lennoille asetettava lentovero**

Suomen on yhtenä ilmastotekona ohjattava maan sisäistä liikennettä yhä enemmän raiteille. Suomen sisäisille lennoille on asetettava etäisyyden suhteen kääntäen verrannollinen veroluontoinen maksu, jolloin esimerkiksi Helsingin ja Turun välisiin lentoihin kohdistuisi suhteessa suurempi maksu kuin esimerkiksi Helsingin ja Ivalon välisiin lentoihin.

#### **Puoluehallituksen vastausesitys:**

#### **67. Ostrobotnian Keskustaseura ry: Biokaasuautojen verotus samalle viivalle sähköauton kanssa ja käyttövoimaveron pois**

Biokaasun hyödyntäminen henkilöautojen polttoaineena on suomalainen ratkaisu, joka muuttaa autoliikennettä ympäristöystävällisemmäksi koko Suomessa. Autoliikenne ei ole poistuva liikenteen muoto, ja siksi se vaatii ilmastoystävällisiä suomalaisia ratkaisuja tankkiin.

Ostrobotnian Keskustaseura ry ehdottaa, että biokaasuautojen verotusta muutetaan samalle viivalle sähköauton kanssa. Sähköauton ympäristökuorma on uutena suurempi kuin sähköauton. Toiseksi vanhoja polttomootoriautoja voidaan muuttaa biokaasuautoiksi, mikä on kestävä kehityksen mukaista kiertotaloutta.

Biokaasuauton suosiminen on siis erittäin vahva ympäristö- ja ilmastoteko, joka suosii suomalaista energiaa, joka taas on turvallisuuskysymys.

Verotuksen muutoksen tulee lähteä siitä, että biokaasulla toimiva henkilöauto katsotaan yhtä vähäpäästöiseksi kuin sähköauto ja verotetaan samalla tavalla kuin sähköautoa verotetaan. Lisäksi biokaasuautojen käyttövoimaverot eli tutummin ”dieselvero” poistetaan kokonaan.

**Puoluehallituksen vastausesitys:**

**68. Pohjois-Pohjanmaan Keskustanuoret: Suomeen säädettävä sementtivero**

Betonin valmistaminen edellyttää sidosaineen, sementin käyttöä. Sementin valmistuksessa kalkkikiveä ja muita mineraalisia raaka-aineita poltetaan kiertouunissa lähes 1500 asteen lämpötilassa. Tämä prosessi kuluttaa runsaasti energiaa, ja lisäksi kalkkikivi vapauttaa kuumentuessaan huomattavan määrän hiilidioksidia. Suomen sementtiteollisuus aiheuttaa Suomen kasvihuonekaasupäästöistä noin 1,25 %.

Pohjois-Pohjanmaan Keskustanuoret vaatii Suomeen otettavaksi käyttöön sementtiveron. Sementtivero kannustaa betonin valmistajia kehittämään muita, ilmastoystävällisempiä sidosaineita betoniin valmistamiseen.

**Puoluehallituksen vastausesitys:**

**69. Oulun Keskustanuoret: Työmatkapyöräilyn verovähennyksen omavastuu poistettava**

Oulun Keskustanuoret haluaa edistää työmatkapyöräilyä läpi Suomen. Nykyinen työmatkapyöräilyn verovähennys on riittämätön kannustin jokapäiväisen pyöräilyn tukemiseen. Verovähennyksen omavastuu on poistettava työmatkapyöräilyn osalta, jolloin vähennys on käytettävissä täysimääräisesti riippumatta muista työmatkavähennyksistä.

**Puoluehallituksen vastausesitys:**

**70. Oulun Keskustanuoret: Työmatkapyöräilyn verovähennyksen määrä on nostettava oikealle tasolle**

Nykyinen työmatkapyöräilyn verovähennyksen määrä on alle sata euroa. Todellinen työmatkapyöräilyn kustannus on kuitenkin useita satoja euroja vuodessa sisältäen esimerkiksi pyöräilyvarusteet, pyörän huollon ja rikkoontuneet pyöränkumit. Oulun Keskustanuoret esittää, että työmatkapyöräilyn verovähennyksen määrä nostetaan 300 euroon vuodessa.

**Puoluehallituksen vastausesitys:**

**71. Keskustan Ruoveden paikallisyhdistys: Polttoaineveron porrastaminen**

Keskustan Ruoveden paikallisyhdistys esittää puoluekokoukselle, että Suomen Keskusta ryhtyy toimenpiteisiin polttoaineveron porrastamiseksi niin, että alueilla, joissa on pitkät välimatkat eikä julkista liikennettä ole riittävästi, olisi huomattavasti edullisempi polttoaine paikkakunnan asukkaille. Toimivan joukkoliikenteen paikoissa Helsinki, Tampere, Turku, pääkaupunkiseutu jne. vastaavasti vero pitäisi olla riittävän suuri ohjaamaan käyttöä joukkoliikenteeseen.

Esimerkiksi Helsinki polttoaineen hinta n.3-5 €/l ja Utsjoki verovapaa. Perusteluina maaseudun elinvoiman turvaaminen ja ilmastonmuutoksen torjuminen.

**Puoluehallituksen vastausesitys:****72. Lapin Keskustanuoret: Alueellinen polttoainevero käyttöön**

Lapin keskustanuoret esittävät, että Suomessa otetaan käyttöön alueellinen polttoainevero. Toisaalla Suomessa auto on välttämättömyys ja välimatkat ovat huomattavasti pidempiä kuin toisaalla. Olisi kohtuullista, että toimivan joukkoliikenteen alueilla polttoainevero olisi korkeampi kuin syrjäseuduilla, joissa ei ole muuta mahdollisuutta liikkumiseen kuin henkilöautoilu.

Keskustan tehtävä on pitää huolta alueellisesta tasa-arvosta. Esimerkiksi Itä-Suomessa ja Lapissa oma auto on välttämätön eikä autoilusta saa tehdä liian kallista. Toisaalta taas esimerkiksi pääkaupunkiseudulla, Turussa ja Tampereella joukkoliikenne on toimiva ja ihmisiä tulee kannustaa sen käyttöön. Alueellinen polttoainevero kannustaa ympäristöystävälliseen vaihtoehtoon siellä, missä sen valitseminen on mahdollista eikä se sakota autoilusta siellä, missä se on pakollista.

Kohtuullisuuden nimissä Lapin keskustanuoret esittävät Suomeen alueellista polttoaineveroa ja mahdollisten tietullien/ruuhkamaksujen liittämistä osaksi auton käytön ohjausta oikean tarpeen suuntaan.

**Puoluehallituksen vastausesitys:****73. Keskustan Nummenpään paikallisyhdistys: Työvoiman liikkuvuuden lisääminen vuokra-asuntopulaa helpottamalla**

Työvoiman liikkuvuuden yksi este on vuokra-asuntojen riittämätön tarjonta. Tämän esteen poistamiseksi esitämme, että asuntojen vuokraamisesta saatavan tulon veroprosentti lasketaan 10 - 20 prosenttiin.

Verokertymän alennus rahoitetaan pienentämällä tai lopettamalla valtion tuki vuokrataloyhtiöille ja tuki vuokratalojen rakentamiseksi siirretään kyseiseen verohuojennukseen.

**Puoluehallituksen vastausesitys:****74. Lemminkäinen kunnallisjärjestö: Palveluauton kulujen kohtuullistaminen**

Palvelut, mm. kauppa ja posti karkaavat yhä kauemmaksi ihmisistä, jotka haluavat asua edelleen kodeissaan harvaan asutulla maaseudulla. Aloitteemme tarkoitus on parantaa haja-asutusalueitten palvelujen saatavuutta ja kyläin elinvoimaisuutta tuoden palvelut autolla kylille ja niiden asukkaille. Samalla moni vanhus voi elää omassa kodissaan entistä kauemmin, kun palvelut tulevat asiakkaiden luo.

Ostettaessa autoa tällaiseen käyttötarkoitukseen, uuden auton ajoneuvoveroa tulisi huoventaa. Samoin ajoneuvon käyttömaksu ja dieselvero tulisi poistaa ko. ajoneuvosta ja ajoneuvo tulisi rekisteröidä työkoneeksi, jolloin polttoaineena voi käyttää moottoripolttoöljyä. Ajoneuvopiirturi ja nopeudenrajoitin tulisi myös poistaa, koska liikennöinti tapahtuu tällaisella palveluautolla alemmilla tieverkoilla, joissa keskinopeus on alhainen.

Näillä parannuksilla palvelu/myymäläauton kulut olisivat alhaisemmat ja yrittäjän olisi mahdollista viedä palvelut harvaan asutuille seuduille kohtuullisilla kustannuksilla. Kyseinen auto voisi toimia esim. kauppana, postina, kirjastona, ottaa veikkauksia vastaan yms.

**Puoluehallituksen vastausesitys:**

### **75. Lapin Keskustanuoret: Syrjäseuduille työtulovähennys**

Lapin Keskustanuoret esittävät, että syrjäseutujen asukkaille myönnettäisiin verotuksessa erityinen syrjäseutujen työtulovähennys. Tämä olisi entisajan syrjäseutulisan vastine, jota annettaisiin kaikesta työtulosta asettaen julkisen ja yksityisen työnantajan samanarvoiseen asemaan syrjäseuduilla. Syrjäseutujen työtulovähennys houkuttelisi työvoimaa työskentelemään harvaan asutuilla seuduilla ja helpottaisi maakuntien työvoimapulaa. Syrjäseutuvähennys olisi myös korvaus siitä, että julkiset palvelut ovat heikommin saavutettavia syrjäseuduilla. Syrjäseuduilla myös työmatkat kasvavat yleensä pitkiksi ja ne suoritetaan omalla autolla. Verovähennys olisi myös tasaamassa alueellista eriarvoisuutta autoilun kustannusten kasvaessa.

#### **Puoluehallituksen vastausesitys:**

### **76. Kurun Keskusta, Keskustan Ylöjärven kunnallisjärjestö ja Pirkanmaan piiri: Asemakaavan ulkopuolisten rakennusten matalampi kiinteistöverokanta**

Kurun Keskusta esittää puoluekokousaloitteessaan, että Suomessa hyödynnettäisiin mahdollisuutta säätää kiinteistövero alueellisesti niin, että asemakaavan ulkopuolisille kiinteistöille määrättäisiin selkeästi matalampi kiinteistöveroprosentti. Kurun paikallisyhdistys perustelee aloitettaan sillä, että kiinteistöveron perusteena rakennusten arvostamisessa voidaan ottaa huomioon alueelliset erot. Nykyisin rakennusten arvostaminen tapahtuu samojen arvojen mukaan koko maassa. Keskustan Kurun paikallisyhdistys ehdottaa selkeää ja tuntuvaa alennusta kiinteistöveroon asemakaava-alueiden ulkopuolisille rakennuksille.

#### **Puoluehallituksen vastausesitys:**

### **77. Keskustan Mikkelin kunnallisjärjestö: Maaseudun kiinteistöverotusta kehitettävä ja kevennettävä**

Matkailuelinkeino on monissa kunnissa merkittävä työllistäjä, esim: Mikkelissä on yli 10300 vapaa-ajan asuntoa. Nykyinen kiinteistöverokäytäntö on matkailun kehittymisen kannalta vahingollista rantayleiskaava-alueilla. Jos maanomistajalla on useita tontteja, ja niistä myy vain yhden, kaikki tontit lankeavat kiinteistöverolle!

Nykyinen käytäntö estää tonttien markkinoilletuloa ja näin ollen jarruttaa maaseutu- ja mökkimatkailun kehittymistä. Nykyinen käytäntö on kohtuuton yrittäjille, jolla tuotantorakennuksia verotetaan yleisen kiinteistövero % mukaan. Maaseudun pienyrittäjät joutuvat kohtuuttomaan tilanteeseen, jos verotuksen painopiste on kiinteistöverotuksessa, riippumatta yrityksen tuloksesta

Keskustan Mikkelin kunnallisjärjestö esittää, että yleiskaavoitetut tontit tulevat kiinteistöverolle vasta kun ne on myyty tai omistajan toimesta rakennettu.

Maaseutukunnissa kiinteistöjen arvot ovat laskeneet ja kiinteistöverotusarvot ovat monesti suuremmat kuin rakennusten markkina-arvot. Kiinteistöverotus arvot tulee tarkastella uudelleen. Keskustan Mikkelin kunnallisjärjestö esittää, että tuotantorakennusten kiinteistöverotusta tulee uudistaa lisäämällä kiinteistöverolakiin kohta tuotantorakennukset.

#### **Puoluehallituksen vastausesitys:**

### **78. Keskustan Kitisen paikallisyhdistys: Harvaan asuttujen kiinteistöjen verotusarvot**



Tällä hetkellä kaikkien kiinteistöjen verotusarvo on kaikille sama. Verotuksen tulee paremmin vastata kiinteistön todellista arvoa eli alueen kauppahintatasoinen markkina-arvo tulisi huomioida määrättäessä verotusarvoa harvaan asutuille kiinteistöille.

**Puoluehallituksen vastausesitys:**

**79. Keskustan Vuokatin py: Taloyhtiöiden korjausrahastoille verottomat edellytykset**

Pankit ovat kieltäytyneet antamasta lainoja taloyhtiöiden isoille remonteille. Osakkaat eivät voi useinkaan maksaa kymmenien tuhansien remonttikuluja kerralla. Sen vuoksi yli 10 vuotta vanhoissa taloissa pitää olla käytäntö remonttirahoituksen keräämiseksi etukäteen pitkän ajan kuluessa. Taloyhtiötä ei tule verottaa remonttirahastoinnista tuloslaskelmaan kertyvästä voitosta. Remonttirahastointi pitää katsoa asunnon kuukausikuluksi, jonka vuokrattavien asuntojen omistajat voivat vähentää vuokratuotosta.

**Puoluehallituksen vastausesitys:**

**80. Keskustanaisten Tampereen osasto: Osakkaan maksamat osuudet asunto-osakeyhtiön toteuttamien korjausten työkustannuksista kotitalousvähennykseen oikeuttaviksi**

Kotitalousvähennyksestä saadut kokemukset ovat olleet hyvin positiivisia. Tällä hetkellä asunto-osakeyhtiöissä asuvat ovat eriarvoisessa asemassa omistusasunnossa asuviin nähden. He eivät voi saada kotitalousvähennyistä yhtiön toteuttamien korjaustöiden työkustannuksista, vaikka joutuvat maksamaan osuutensa niistä omistusasunnossa asuvien tapaan.

Tämä johtuu siitä, että osakas ei omista asuntoa, vaan ne osakkeet, jotka oikeuttavat asunnon hallintaan. Asunnot ovat asunto-osakeyhtiön omaisuutta.

Näiden työkustannusten saamisella osakkaan kotitalousvähennyksen piiriin olisi positiivisia vaikutuksia mm. asunto-osakeyhtiöiden korjausvelan vähenemiseen, työllisyyden paranemiseen, energian säästymiseen, ilmatorasituksen vähenemiseen ja asuinmukavuuden sekä -turvallisuuden lisääntymiseen. Se mahdollistaisi myös ikääntyvien ihmisten turvallisen asumisen kotonaan nykyistä pitempään.

Keskustanaisten Tampereen osasto ry esittää, että puoluekokous velvoittaa Keskustan ryhtymään puolueena tarvittaviin toimiin lainsäädännön muuttamiseksi siten, että osakkaan maksamat osuudet asunto-osakeyhtiöiden toteuttamien korjaustöiden työkustannuksista tulevat kotitalousvähennykseen oikeuttaviksi.

**Puoluehallituksen vastausesitys:**

**81. Kainuun Keskustanuoret: Ravintoloiden alkoholin arvonlisävero ruoan tasolle**

Matkailu- ja ravitsemusala (MARA) toivoo lisää työpaikkoja alalleen. Kainuun Keskustanuoret esittää työpaikkojen lisäämistä alentamalla ravintoloissa nautittavan alkoholin arvonlisävero 24 prosentista 14 prosenttiin. Tämä lisäisi alkoholin kulutusta ravintoloissa ja ohjaisi ihmiset sosiaalisen ympäristöön. Tällä ehkäistäisiin myös syrjäytymistä.

Tällaisella elinkeinopoliittisella toimella luotaisiin lisää työpaikkoja sekä matkailu- että ravintola-aloille. Tästä hyötyisi koko Suomi, erityisesti ne alueet, joissa on paljon matkailualan yrityksiä.

## **Puoluehallituksen vastausesitys:**

### **82. Keskustan Ylivieskan pohjoinen paikallisyhdistys: Metsävähennystä on nostettava ja rajattava sen käyttö pois metsärahoitusta**

Metsävähennys on kuulunut metsäverotuksen keinovalikoimaan vuodesta 1993, josta lähtien puunmyyntitulo on ollut metsätalouden veronalaista pääomatuloa. Verotuksen yleisten periaatteiden mukaista on, että tilakaupassa vaihto-omaisuudeksi tulkittava puuston hankintameno pitäisi saada vähentää kokonaan metsävähennyksenä metsätalouden tuloverotuksessa. Näin ei kuitenkaan ole, vaan metsävähennyksen enimmäismääräksi on säädetty laissa 60 prosenttia metsämaan ja puuston hankintahinnasta. Metsävähennys pitäisi nostaa 60 prosentin sijasta 90 prosenttiin, koska metsän hankintamenosta kohdistuu yleensä 90-95-prosenttia puuvarastoon.

Lainsäätäjä on halunnut rajata metsävähennyksen käytön vain yksityisille metsänomistajille ja yhteismetsille. Yhtiömuotoinen metsänomistus on rajattu selkeästi metsävähennyksen käytön ulkopuolelle jo Ahon hallituksen säätäessä lakia.

Laissa sanotaan näin: ”Luonnollisella henkilöllä, kuolinpesällä ja näiden muodostamalla verotusyhtymällä sekä yhteisellä on oikeus tehdä metsävähennys maatilana pidettävältä kiinteistöltä saamastaan metsätalouden pääomatulosta ennen 56 §:ssä tarkoitettujen vähennysten tekemistä.”

2010-luvulla sijoitusrahastot ovat tulleet uutena toimijana metsätilamarkkinoille. Niiden metsänomistus on noussut muutamassa vuodessa 400 000 hehtaariin. Rahastoyhtiöt ovat löytäneet porsaanreiän lainsäädännöstä. Ne perustavat rahastoyhtiön hallitseman muodollisen yhteismetsän, jonka omistukseen ne hankkivat metsätiloja. Ongelmaksi rahastomuotoisen metsänomistuksen tekee se, että niiden sijoitushorisontti on kovin lyhyt verrattuna ylisukupolviseen perhemetsänomistajuuteen. Yhdellä kaupalla voi koko rahastoyhtiön metsäomaisuus siirtyä ulkomaalaiseen omistukseen, kuten nyt jo joissakin tapauksissa on käynyt.

Kiinnostus suomalaisia metsiä kohtaan tuntuu kasvavan myös kansainvälisten rahastojen osalta. Nähtävissä on, että kansainväliset sijoittajat tulevat etsimään entistä useammin sijoituskohteita suomalaismetsistä miinuskorkojen maailmassa ja hiilensidontamarkkinoiden kehittyessä. Rahastot vaihtavat myös omistajaa vaivattomasti. Siksi ulkomaalaisomistus saattaa nousta nopeastikin. Tämä kehitys on nähty esimerkiksi sähköverkkoyhtiöissä. Onko tämä toivottu kehityssuunta suomalaisen yhteiskunnan näkökulmasta? Kuka omistaa suomalaiset metsät, on iso yhteiskunnallinen kysymys.

Luonnollisten henkilöiden ja perinteisten yhteismetsien metsävähennyksen nostaminen parantaisi niiden asemaa metsätilamarkkinoilla ja edistäisi samalla perikuntien purkamista ja metsätilojen sukupolvenvaihdoksia. Metsävähennyksen korottaminen voitaisiin rahoittaa pääosin tilkitsemällä rahastoyhtiöiden käyttämät porsaanreiät. Lain hengen mukaista olisi kohdella kaikkia institutionaalisia sijoittajia kuten osakeyhtiöitä, jotka eivät saa käyttöönsä verotuksessa metsävähennyspohjaa.

Esitämme, että Keskustan puoluekokous linjaa puolueen kannan vahvistamaan suomalaisen perhemetsänomistamisen ja perinteisen yhteismetsätoiminnan mallia korottamalla metsävähennystä ja poistamalla pois rahastoyhtiöiden mahdollisuuden hyödyntää metsävähennystä.

## **Puoluehallituksen vastausesitys:**

### **83. Keskustan Petäjäveden kunnallisjärjestö: Metsäverot kunnille**

Metsävaltaisten kuntien kuntataloudet ovat kriisiytymässä väestön vanhetessa ja vähetessä. Jo nyt kunnallisverohaitari on 7 prosenttiyksikön suuruinen. Kunnallisverojen nostolla kansalaisten yhdenvertaista palvelua ei voida enää turvata. Kuntataloudet hyötyvät kasvavasta metsäbiotaloudesta entistä vähemmän, kun kantorahatulot valuvat metsänomistajarakenteen muutoksen vuoksi suuriin asutuskeskuksiin tai jopa ulkomaille rahastometsänomistamisen rajun kasvun myötä.

Muutos metsänomistuksessa voi olla melkoinen riski myös metsien käytön paikallisen hyväksyttävyyden kannalta. Mitä tapahtuu metsätalouden hyväksyttävyydelle, jos paikallinen väestö kääntyy hakkuita vastaan? Ja päinvastoin, olisiko biotalouden kasvulle saatavissa parempaa hyväksyntää, jos metsien sijaintikuntiin jäisi metsiin kertyvien jälkien lisäksi myös euroja? Tuulivoiman hyväksyttävyyteen kuntien saamalla lisätuloilla näyttää olevan selvä positiivinen vaikutus.

Tämänhetkinen metsäverojen jakomalli ei kannusta kuntia metsätalouden kehittämiseen. Valtio kerää kokonaan itselleen puunmyynnistä kertyvät arvonlisäverot ja metsätilan omistuksenvaihdoksiin liittyvät varainsiirtoverot sekä perintö- ja lahjaverot. Puun myynneistä kertyvänä metsävero-osuutena kunnille on jaettu viime vuosina noin 170 milj. euroa vuodessa.

Metsistä kunnille kertyvät tulot ovat osa monimutkaista valtionosuusjärjestelmää. Kunnat saavat puunmyynnistä kertyvästä pääomaverosta laskennallisen osuuden eli ns. metsäerän. Sen suuruus on ollut viime vuosina noin 31 prosenttia metsätulojen pääomaverokertymästä. Metsäerän laskenta pohjautuu vanhojen maakunnallisten metsäkeskusalueiden bruttokantorahakertymiin ja metsämaan pinta-aloihin.

Yksittäisen kunnan mahdollisuus vaikuttaa metsäerän suuruuteen on tässä mallissa lähes olematon. Kuvaavaa on, että edes metsävaltaisten kuntien johtajilla ei tunnu olevan edes suuruusluokkatietoa kuntaansa metsätalouden kautta kertyvästä metsäveromäärästä. Kuntataloudet ovat kriisiytymässä ja vanhenevalle väestölle on vaikea järjestää palveluita, juuri niillä alueilla, joista puukauppataloja kertyy eniten. Samalla näiden alueiden pitäisi pystyä edistämään biotalouden kasvua hiilineutraalin Suomen saavuttamiseksi.

Edellä olevien perusteiden vuoksi Keskustan Petäjäveden kunnallisjärjestö esittää, että Keskustan tulee edistää valtionosuusjärjestelmän metsäerän radikaalia uudistamista niin, että kunnat saisivat pitää alueeltaan kertyvät pääomaverotetut metsäveroeurot kokonaan itsellään. Silloin kunnilla olisi kannustin kehittää metsätaloutta, ja kuntalaiset ymmärtäisivät sen tuoman hyvinvointivaikutuksen. Uudistuksen hintalappukaan (300-400 milj.€) ei olisi kohtuuton eikä se vaikuttaisi negatiivisesti julkisen talouden alijäämään.

**Puoluehallituksen vastausesitys:**

#### **84. Keskustan Otavan-Rantakylän paikallisyhdistys: Metsäverotulot kunnille**

Eräs parhaista kuntien nykyistä taloudellista ahdinkoa helpottavista konkreettisista ja oikeudenmukaisista toimenpiteistä olisi se, että metsäverotulot jaettaisiin täysimääräisesti niihin kuntiin, missä metsät sijaitsevat, metsänomistajien kotipaikkakunnista riippumatta.

**Puoluehallituksen vastausesitys:**

#### **85. Keskustan Mikkelin kunnallisjärjestö: Metsätalouden verotus tarkasteltava uudelleen aluetalouden näkökulmasta**

Metsätalouden hyödyt valuvat yhä useammin suurempiin kaupunkeihin, kun metsänomistajien rakenne muuttuu kaupungistumisen myötä paikallisesta metsätilallisesta kaukana asuviin metsänomistajiin, ja jopa rahastoyhtiöiden metsänomistuksiin.

Mikkelin Keskustan kunnallisjärjestö toivoo, että puolue ottaa asiakseen selvittää, miten metsäverotusta voitaisiin uudistaa niin, että metsätalous hyödyttäisi yhä vahvemmin myös aluetaloutta ja kunnat, joista metsiä hakataan, hyötyisivät entistä enemmän metsistään.

**Puoluehallituksen vastausesitys:**

**86. Keskustan Siikaisten kunnallisjärjestö: Puunmyynnin hankintatyön verovapaan osuuden nostaminen**

Metsänomistajien tekemä oma hankintatyö on vähentynyt vuosi vuodelta. Metsäyrittäjyyteen kannustaisi hankintatyön verovapaan osuuden kasvattaminen. Hankintatyön arvo on verovapaata nykyisin 125 m<sup>3</sup>:n puumäärään asti. Verovapaus on maatalo- ja vuosikohtainen. Siltä osin kuin valmistetun tai kuljetetun puun määrä verovuonna ylittää 125 kuutiometriä, hankintatyön arvo on työntekijän veronalaista ansiotuloa.

Keskustan Siikaisten kunnallisjärjestö esittää Keskustan puoluekokoukselle hankintatyön tilakohtaisen verovapaan osuuden kasvattamista 500 m<sup>3</sup> puumäärään asti. Se lisäisi yrittäjyyttä ja parantaisi työvaltaisen energiapuun korjuun kannattavuutta, edistäisi hallituksen ilmasto- ja työllisyystavoitteita.

**Puoluehallituksen vastausesitys:**

**87. Keskustan Orisuon paikallisyhdistys: Metsäteiden rakennuskulujen poistoja nopeutettava verotuksessa**

Kiitämme Keskustaa kaikkien yrittäjien etujen puolustamisesta toteutuneessa konehankintojen poistojen nopeuttamisessa.

Esitämme, että myös metsäteiden rakennus- ja perusparannuskulujen poistoja nopeutettaisiin.

Puiden maantiekuljetuksissa käytettävän kaluston koko on lisääntynyt ja säät vaikeuttavat kuljetuksia. Puukaupan yhteydessä metsänomistajan olisi järkevää rakentaa tai perusparantaa metsäteitä, jotta puiden kuljetus sujuisi tehokkaasti ja vähäisillä päästöillä. Syntyvien kulujen poisto tapahtuu verotuksessa kuitenkin useiden vuosien aikana, jolloin metsästä ei enää välttämättä tule tuloja ja tiestä ei ole omistajalle suurta hyötyä moniin vuosiin. Jos kulut voisi vähentää etupainotteisesti saadusta hakkuutulosta, kiinnostus teiden tekoon lisääntyisi ja puuhuolto osaltaan varmistuisi ja päästöt vähentyisivät. Verotulojen osalta kyseessä olisi ainoastaan siirto myöhemmille vuosille ja talouden piristyminen paikkaisi verosiirtymän haittoja.

**Puoluehallituksen vastausesitys:**

**88. Keskustan Keski-Suomen piiri: Laki kone- ja laitehankinnoista tuplapoistot v. 2020-2023**

Pia Viitasen (SDP) ym. esittelemä laki on saatettava uuteen käsittelyyn tai muutoin korjattava, koska se asettaa yritykset eriarvoiseen asemaan ja on lähes hyödytön etenkin maaseudun ja muiden pk-yritysten kohdalla.

Laki hyödyttää nykymuodossaan liki ainoastaan isoja ja muutoinkin jo hyvin pärjääviä yrityksiä, joilla on mahdollisuus hyödyntää hankinnoissaan ym. laissa mainittuja investointeja ainoastaan uuteen kalustoon. Maaseutu- ja pienyrityksillä ei juuri tätä mahdollisuutta ole.

Keskustan Keski-Suomen piiri esittää, että lakiin on otettava mukaan mahdollisuus investoida myös käytettyyn kalustoon, pois mahdollisesti jotkin rajaukset esim. siihen jo saatu investointiavustus.

Lakimuutosta puoltaa Keskustan Keski-Suomen piirin mielestä myös näkökulma kauppataseeseen. Käytetyt koneet ja laitteet ovat jo voittopuolisesti Suomessa ja kerran maksettu, kun taas uudet vastaavat (noin yhdeksän kymmenestä) ovat tuontitavaraa ja näin rasittavat vaihtotasetta.

### **Puoluehallituksen vastausesitys:**

#### **89. Oulun Keskustanuoret: Investointituki sähkökäyttöisten työkoneneiden hankintaan**

Teollisuudessa sekä maa- ja metsätaloudessa on siirryttävä sähkökäyttöisiin ja hybridiratkaisuihin toimiviin työkoneneisiin ja ajoneuvoihin kuten trukkeihin ja kaivinkoneisiin. Tämän muutoksen tukemiseksi on luotava erillinen investointituki tällaisen kaluston hankkimiseen.

Nykyteknologialla raskaissa työkoneneissa tärkeää on tukea fossiilisista polttoaineista luopumista. Eettisin ja tehokkain keino puhtaampaan energiaan siirtymiseksi ovat biopolttoaineet, mutta niiden lisäksi on tuettava myös sähkö- ja hybridiratkaisuihin toimivia työkoneneita. Kaikki ratkaisut eivät ole järkeviä kaikkiin työkoneneisiin, mutta markkinatalous ohjaa esimerkiksi akkuteknologiaan perustuvat ratkaisut pienempiä akkuja vaativiin koneisiin.

### **Puoluehallituksen vastausesitys:**

#### **90. Keskustan Etelä-Hämeen piiri: Kotitalousvähennyksen laajentaminen kaikenlaiseen korjaamiseen**

Kotitalousvähennys on ollut voimassa joitakin vuosia. Ehdotamme sen laajentamista kaikenlaiseen korjaamiseen, mikä lähes poikkeuksetta on lähipalvelua, pienyritysvaltaista ja paikallistaloutta vahvistavaa toimintaa. Kaukaa ulkomailta tuotuun verrattuna korjaamisen tukeminen vaikuttaa lisäksi myönteisesti kauppataseeseemme ja on samalla ekologisesti kestävä. Korjaaminen on valtaosin kotimaista työtä. Ostoksisamme huomattava osa on ulkomaista tavaraa. Samalla omaa tuotantoamme siirretään jatkuvasti ulkomaille. Ja työtä sen mukana.

Kotitalousvähennys on ollut voimassa joitakin vuosia. Olisiko sen laajentamisesta vielä vaikuttavampi ratkaisu työllisyyteemme ja pienyritystoiminnan laajenemiseen? Uusia tuotteita tulee ulkomailta kauppoihimme, mutta huoltamiseen ja korjaamiseen tarvitaan lähipalvelua. Elinkaarensa alussakin oleva laite saatetaan heittää roskiin vian ilmettyä ja ostaa uusi. Kotitalousvähennyksen käyttöalaa voitaisiin laajentaa koskemaan kaikkia kodin koneita, työkaluja, kenkiä, vaatteita, kirveen ja veitsen teroittajia. Samalla tulisi teettäminen tehdä mahdolliseksi myös esimerkiksi ompelimossa, suutarilla tai korjaamossa eikä vain kotona tai mökillä, kuten nyt kotitalousvähennyksessä.

Korjaaminen vähentää jätekuormaa uuden hankkimiseen verrattuna. Tilastoilla on osoitettu, että muihin Euroopan maiden keskiarvoihin verrattuna meillä on useiden kymmenien – ellei satojen tuhansien pienyritysten vaje. Korjaamisen tukemisella tätä tilannetta voitaisiin parantaa. Luonteensa vuoksi tällainen työllistäminen olisi vaikutuksiltaan varsin hajautettua ja jakautuisi ympäri maata pieniinkin asutuskeskuksiin. Valtaosa on lähipalvelua. Korjaajaa ei haeta kaukaa.

Korjaamisen laajamittaisella tuella voitaisiin turvata kriisiaikoina tarvittavaa osaamista ja elvyttää sukupolvien vaihtumisen myötä katoamassa olevia taitoja. Korjaaminen on ekologisesti kestävä uuden valmistamista hillitsevä. Samalla tulee tuontia hillitsevä kansantaloudellinen vaikutus. Ja lisäksi se lähipalveluluonteensa vuoksi vahvistaa paikallista aluetaloutta.

### **Puoluehallituksen vastausesitys:**

#### **91. Keskustan Tervakaupunnin paikallisyhdistys: Yhden hengen talouksien kotitalousvähennyksen korottaminen**

Suomessa asuu jo yli miljoona yksineläjä. Yksinasuvat maksavat asumisesta ja palveluista käytännössä kaksinkertaisesti perheisiin verrattuna

Keskustan Tervakaupunnin py esittää puoluekokoukselle, että kotitalousvähennyksen määrä kaksinkertaistetaan yksinasuville ja omavastuuosuus puolitetaan.

Parantamalla aloitteen mukaisesti kotitalousvähennystä esimerkiksi yksinasuvien ikäihmisten mahdollisuudet kotona asumiseen jatkuvat. Samalla työllisyys paranee palvelukysynnän lisääntyessä.

### **Puoluehallituksen vastausesitys:**

#### **92. Keskustan Mikkelin kunnallisjärjestö: Perheiden verotusta kehitettävä: Ruokakunnan koon mukainen vähennys perheille**

Yhteiskuntaa tulee kehittää siihen suuntaan, että kaikki sen toiminnot - työelämä, työttömyysturva, eläkejärjestelmä, verotus ja päivähoitojärjestelmän kehittäminen - kannustavat perheiden perustamiseen ja hyvinvoinnin lisäämiseen sinkkujen yksinäisyyden yksiöiden sijaan, sillä yhteiskuntaan ei synny uusia jäseniä ilman perheitä. Erilaisten, eri tilanteissa elävien perheiden verotus voisi olla joustavampi kuin tällä hetkellä. Ankarat verotus kohtelee kovalla kädellä myös huoltajaa, joka elättää yhden palkalla useita henkilöitä - yleensä naisen palkalla. Suomessa kokeilukulttuurissa tulisi harkita verotuksen ottaminen osaksi perhepolitiikkaa. Erityisesti lapsiperheiden verotus kaipaa edelleen kehittämistä. Suomessa etenkin yksinhuoltajaperheet ja pikkulapsiperheet ovat pärjänneet huonosti.

Ruokakunnan koon mukainen vähennys perheille voisi olla vähintään työhuonevähennyksen suuruisen ja suurissa lapsiperheissä tai osatyökykyisten perheenjäsenten osalta hieman lisätyn eli noin 250-350 euroa vuodessa. Erityisesti yhden tulonsaajan perheet (myös yksi yli 12000 vuodessa ansaitseva, toinen alle 12000, sillä veroprosentti on alle 12000 euron tuloissa nolla) voisivat olla ruokakunnan koon perusteella annettavan verovähennyksen kohteena.

Keskustan Mikkelin kunnallisjärjestö esittää perheverotuksen muuttamista niin, että se lisäisi erilaisille perheille valinnan mahdollisuuksia. Verotuksen on luotava enemmän liikkumavaraa ja tuettava perheiden omaa valinnanvapautta erilaisten hyvinvoinnin ratkaisujen etsimisessä.

### **Puoluehallituksen vastausesitys:**

#### **93. Suomen Keskustanuoret: Opiskeluasuntovähennys tukemaan aikuisiän opiskelua**

Maailma muuttuu kiihtyvällä tahdilla. Suoritettu tutkinto ei ole pitkään aikaan ollut tae työpaikasta. Osa työpaikoista tulee katoamaan maailman muuttumisen myötä. Osaamisen täydentäminen tai

uudelleen kouluttautuminen voi olla pakon sanelemaa, ja syyt voivat olla moninaiset. Tärkeintä on mahdollistaa joustavat urapolut maailman ja elämän muuttuessa.

Opiskeluasuntovähennys tukisi aikuisiän opiskelua tilanteessa, jossa elämä, perhe ja mahdollinen työ ovat eri paikassa kuin opiskelut. Monipaikkaisuus on todellisuutta suurelle osalle suomalaisista jo nyt. Viikot saatetaan käydä töissä toisella puolella Suomea, lapset asuvat vuoroviikoin eri vanhemman luona tai kesät ja lomat vietetään mökillä mökkikunnan palveluita hyödyntäen. Opiskeluasuntovähennys täydentäisi olemassa olevaa työasuntovähennystä ja voisi toimia tarveharkintaisena alakohtaisesti.

#### **Puoluehallituksen vastausesitys:**

#### **94. Keskustan Lohjan paikallisyhdistys ry: Perintöveron poistaminen**

Perintövero aiheuttaa ongelmallisia tilanteita avio- ja avopuolisoiden, rekisteröityneen parisuhteen tai muun läheisen kuoleman tapahtuessa. Perintövero on myös sekä yhteiskunnallisesti että moraalisesti ongelmallinen. Lähiomaisen kuollessa valtio rankaisee surijaa vaatimalla veroa yhteisestä omaisuudesta. Lisäksi vero kohtelee kansalaisia epäoikeudenmukaisesti. Jos perijällä ei ole pääomaa veron maksamiseksi, hän joutuu myymään yhteisesti hankittua omaisuutta. Varallisuus Suomessa on pirstaloitunutta ja perhepääomat pikemminkin vaatimattomia kuin mittavia ja maksukykyisiä.

Vero vaikuttaa myös yrittäjyyteen, koska sillä estetään tai ainakin vaikeutetaan pitkäaikaista yritystoimintaa sekä sukupolvenvaihdoksia. Sukupolvenvaihdokset pitkittyvät.

Perintöveron poistaminen luo uusia mahdollisuuksia säilyttää työpaikkoja sekä edistää kansantalouden kasvua.

#### **Puoluehallituksen vastausesitys:**

#### **95. Keskustan Etelä-Hämeen piiri: Terveyskuitit verovähennyskelpoiseksi**

Veroratkaisuna lisäämme kunnallisveroon terveyshyötyvähennyksen, mikä lisää työikäisten sekä etuuksien ja eläkkeiden saajien käteen jääviä tuloja. Terveyshyötyvähennykseen saisi lukea laillistetulta terveydenhuollon ammatinharjoittajalta kuitilla ostettuja ennaltaehkäiseviä terveydenhoitokuluja 500 euron verran. Tällä torjutaan köyhyyttä ja turvataan kotimarkkinoille tärkeää ostovoimaa ja palveluiden kysyntää.

#### **Puoluehallituksen vastausesitys:**

#### **96. Suomen Keskustanaiset: Kuukautis- ja inkontinenssisuojien arvonlisävero alennettava 10 prosenttiin**

Kuukautissuojien hankinnasta kertyy naisille vuosikymmenten aikana merkittäviä sukupuolisidonnaisia kustannuksia. Kuukautis- ja inkontinenssisuojien arvonlisävero on tällä hetkellä 24 prosenttia, vaikka tuotteita voi verrata apteekkeissa myytäviin terveystuotteisiin, joiden arvonlisävero kuuluu alennettuun 10 prosentin kantaan.

Kuukautis- ja inkontinenssisuojat ovat välttämättömiä hygieniä- ja terveystarvikkeita, joita voidaan perustellusti pitää alennettuun arvonlisäveroon kuuluvina farmakologisina tuotteina. Näin kevennettäisiin myös naisten sukupuolesta aiheutuvia erityismenoja.

Monessa EU-maassa kuukautissuojat nähdään farmakologisina tuotteina, joiden arvonlisävero on matalampi. Suojat on siirretty alennettuun arvonlisäverokantaan ainakin Ranskassa ja Iso-Britanniassa. New Yorkin osavaltiossa kuukautissuojien arvonlisävero on puolestaan poistettu kokonaan.

On tärkeää, että alennettu verokanta koskisi kertakäyttöisten terveysiteiden, tamponien ja pikkuhousunsuojien lisäksi myös pestävistä materiaaleista valmistettuja suoja- ja kuukautiskuppeja. Vähävaraiselle terveysiteiden tai tamponien osto voi lohkaista merkittävän osan viikon budjetista. Varsinkin jos taloudessa asuu useampi nainen. Moni joutuu miettimään laittaako rahan ruokaan vai kuukautissuojiiin. Tällöin puhutaan kuukautisköhyhyydestä.

Valtiontalouden mittakaavassa veromuutoksen vaikutus ei olisi kovin suuri. Ennen kaikkea arvonlisäveron alentamisessa on kyse yhdenvertaisuudesta ja välttämättömien terveystuotteiden hankinnan helpottamisesta.

Suomen Keskustanaiset esittää, että kuukautis- ja inkontinenssisuojien arvonlisävero on alennettava 10 prosenttiin.

#### **Puoluehallituksen vastausesitys:**

#### **97. Pohjois-Karjalan keskustanuoret: Naisten kuukautissuojien arvonlisävero laskettava tai poistettava**

Kuukautissuojia nykyhetkellä verotetaan normaalin ansioverotulon mukaisesti eli 24%, mikä verrattuna muihin terveystuotteiden kuten esimerkiksi lääkkeiden verotukseen rinnastettuna on melkoisen suuri, joka nykyisellään on 10%. Kuukautissuojat ovat naisille kuitenkin välttämättömyys ja perusterveystarvike.

Pohjois-Karjalan keskustanuoret esittävät, että keskusta lähtee selvittämään mahdollisuutta kuukautissuojien verotuksen alentamiseen vähintään 10%, pyrkien kuitenkin koko veron poistamiseen kyseisien tuotteiden osalta.

#### **Puoluehallituksen vastausesitys:**

#### **98. Pohjois-Karjalan keskustanuoret: Ilmaiset kuukautissuojat suomalaisille naisille**

Kuukautissuojat ovat naisille välttämättömyys ja perusterveystarvikkeita. Kuukautissuojien hankinnasta kertyy naiselle vuosien aikana merkittävät sukupuolisidonnaiset kustannukset.

Pohjois-Karjalan keskustanuoret esittävät, että Keskusta puolueena lähtee selvittämään mahdollisuutta ilmaiseen kuukautissuojaan kaikille suomalaisille naisille. Tällä toimella lisätään sukupuolien välistä tasa-arvoa ja kavennetaan sukupuolien välistä varallisuus eroa.

Pohjois-Karjalan keskustanuoret näkevät ilmaisen kuukautissuojan tarjoamisen myös mahdollisuutena vähentää suojusta koituvaa jätteenmäärää. Keskustan tulisi selvittää mahdollisuutta tarjota kaikille naisille suomessa kestävä pitkäikäyttöinen suoja.

#### **Puoluehallituksen vastausesitys:**

#### **99. Tampereen opiskelevat keskustalaiset: Sinkkuvähennyksellä Keskusta sinkkujen ykköspuolueeksi**



Tampereen opiskelevat keskustalaiset ovat huolissaan sinkkujen hyvinvoinnista. Järjestön mielestä Keskustan tulee ottaa poliittisella kentällä sinkkujen ykköspuolueen paikka. Sinkut ja sellaiseksi joskus tulevat ovat suuri ihmisryhmä, joka jää julkisessa keskustelussa usein syrjään.

Sinkkujen aseman parantamiseksi Suomen sinkkuystävällisin poliittinen opiskelijaosasto Tampereen opiskelevat keskustalaiset vaatii käyttöön otettavaksi sinkkuvähennystä. Verovähennys koskisi yksinasuvia, naimattomia henkilöitä. TOK jättää vähennyksen tason määrittelemisen poliittisiin neuvottelupöytiin, mutta vaatii Keskustaa ottamaan asian ajettavakseen.

Sinkkuverovähennyksellä sinkut saisivat katettua treffeihin ja seuranhakuun kuluvia kustannuksia. Esimerkiksi erilaiset seuranhakusovellukset ja anniskeluravintolat keventävät sinkkujen kukkaroa huomattavasti varsinkin, jos deittailu jatkuu pidempään.

#### **Puoluehallituksen vastausesitys:**

#### **100. Keskustanaisten Kuhmon paikallisyhdistys: Yleisradioverosta tulisi luopua**

Automaattinen verorahoitus on johtanut mammuttimaiseen yrityskulttuuriin, jossa toiminnan tavoitteet ovat unohtuneet. Ohjelmatarjonta on liian heikkotasoisista, uusintoja parhaaseen katselu- ja kuuntelu-aikaan. Yksipuolinen ympäristöhumpu ärsyttää toisinajatteliijoita. Toimittajille pitäisi saada oikeaa asiallista luonnontiedonopetusta.

#### **Puoluehallituksen vastausesitys:**

#### **101. Kainuun Keskustanuoret: Rakenteellisen työttömyyden välttäminen turpeesta luovuttaessa**

Kainuun Keskustanuoret vaatii, että turpeesta luovuttaessa huolehditaan, että rakenteellista työttömyyttä ei synny. Turpeen parissa työskentelevien ihmisten tulee saada muita töitä entisten tilalle ja heille tulee mahdollistaa kouluttautuminen erilaisiin työtehtäviin. Turpeesta luopuminen tulee tehdä porrastetusti, jotta korvaavia työpaikkoja voidaan luoda.

#### **Puoluehallituksen vastausesitys:**

# Elinkeinot ja yrittäjyys

## **102. Keskustan Pohjois-Pohjanmaan piiri: Y-tunnus ilmaiseksi jokaiselle 15-vuotiaalle suomalaiselle**

Tulevaisuudessa yrittäminen tulee yhä enemmän osaksi suomalaista ansionhankintaa. Osalle yrittäjyys on elämäntapa, osalle muutaman vuoden projekti tai kulkee palkansaajan roolin kanssa rinnalla.

Esitämme, että yrittäjyyden kynnystä madalletaan antamalla jokaiselle vähintään 15-vuotiaalle suomalaiselle ilmaiseksi Y-tunnus, jonka voi aktivoida esimerkiksi verohallinnon kautta yritystoimintaan käyttämiseksi. Uskomme, että tällä madallettaisiin yrittämisen aloittamisen kynnystä ja kustannuksia sekä lisättäisiin ihmisten oma-aloitteista työllistymistä.

### **Puoluehallituksen vastausesitys:**

## **103. Keskustan Pohjois-Pohjanmaan piiri: Palkkatuki luopuvalle yrittäjälle**

Suomessa tehdään vuosittain tuhansia sukupolvenvaihdoksia erikokoisissa yrityksissä. Useimmat näistä yrityksistä ovat pieniä, alle kymmenen hengen yrityksiä.

Ehdotamme, että sukupolvenvaihdostilanteissa uusi yrittäjä voisi palkata luopuvan yrittäjän yritykseen luopuvan yrittäjän palkkatuella vähintään ensimmäisen tilikauden ja korkeintaan kahden tilikauden ajaksi, jotta yrityksen ns. hiljainen tieto ja asiakassuhteet säilyisivät ja yrityksen taso pysyisi korkealla. Tällä madallettaisiin kynnystä sukupolvenvaihdokseen ja samalla turvattaisiin nuoremman yrittäjän mahdollisuus jatkaa menestynyttä pienyritystä.

### **Puoluehallituksen vastausesitys:**

## **104. Joensuun Opiskelevat Keskustalaiset: Julkiset työllisyyspalvelut osaksi korkeakouluopiskelijoiden arkea**

Useille korkeakouluopiskelijoille ensimmäisen oman alan työpaikan saaminen on hankalaa. Joensuun Opiskelevat Keskustalaiset esittää valtakunnallista mallia, jossa julkiset työllisyyspalvelut tulisivat osaksi kaikkien korkeakouluopiskelijoiden arkea jo opiskeluaikana. Julkiset työllisyyspalvelut voisivat tarjota laajempaa ohjausta ja neuvontaa paremmin resurssein verrattuna nykyisiin korkeakoulujen palveluihin. Erityisesti pian valmistumassa olevia opiskelijoita tulisi tukea oman alan töiden etsimisessä.

Onnistuessaan malli vähentäisi kitkatyöttömyyttä ja se motivoisi valmistumaan nopeammin, mikäli työpaikka olisi jo tiedossa. Se myös tukisi opinto- ja urasuunnittelua sekä auttaisi opiskelijaa omien vahvuuksien tunnistamisessa ja työnhakutaitojen parantamisessa.

### **Puoluehallituksen vastausesitys:**

## **105. Pirkanmaan keskustanuoret: Pienpanimotoimintaa tuettava – ruokakaupoissa sallittava tilavuusprosenttiltaan 10% alkoholituotteet**

Pirkanmaan keskustanuoret vaativat, että päivittäisruokakaupoissa tulisi voida myydä vahvuudeltaan 10 prosenttisia alkoholituotteita. Uudistus tukisi ennen kaikkea pienpanimoiden

toimintaa, joiden tuotteiden lopullinen alkoholiprosentti saattaa vaihdella tuotannossa. Nykyinen 5,5 prosentin raja sulkee osan pienpanimoiden tuotteista ulkopuolelle ruokakauppamyynnistä.

Rajan nosto avaisi uusia mahdollisuuksia paikallisille yrittäjille: tällä hetkellä prosenttirajan ylittäviä tuotteita voitaisiin toimittaa myyntiin esimerkiksi oman alueen kauppiaille. Rajan nosto 10 prosenttiin auttaisi myös perinteisen suomalaisen sahtikulttuurin elvyttämisessä. Sahti rekisteröitiin Euroopan unionin aidoksi perinteiseksi tuotteeksi vuonna 2002 ja sen tilavuusprosentti on keskimäärin 8.

Sallitun tilavuusprosentin noston myötä myös ruokakaupoissa myytävien viinien valikoimaa voitaisiin laajentaa, mikä vastaisi kuluttajien kysyntään ruokaviinien suhteen. Rajan nosto olisi kompromissi alkoholin myynnin vapauttamista vaativien ja nykytilanteeseen tyytyväisten intressien välillä.

**Puoluehallituksen vastausesitys:**

# Oikeuspolitiikka

## 106. Keskustan Messukylän paikallisyhdistys: Luottotietojen merkinnän poistaminen

Suomessa on 500 000 luottotietonsa menettänyttä. Luottotietojen merkintä säilyy luottorekisterissä 2 - 5 vuotta, vaikka velka olisi maksettu.

Kun rikos on sovitettu, tulisi henkilöön soveltaa oikeusvaltion periaatteita. Lisäksi tästä aiheutuu aivan turhaa inhimillistä kärsimystä ja masennusta.

Keskustan Messukylän paikallisyhdistys edellyttää toimia, joilla velan suorittaneen henkilön luottotietomerkintä poistetaan kohtuullisen ajan, esim. 6 kk kuluttua.

### Puoluehallituksen vastausesitys:

## 107. Kuopion Keskustanaiset: Onnettomuus- ja sairauskohtaustilanteiden kuvaaminen ja kuvien jakaminen muualle kuin viranomaisten käyttöön rangaistavaksi teoksi

Suomen kansalaisia ohjaavat erilaiset lait ja säädökset liittyen mm. avustamisvelvollisuuteen, tienkäyttäjän ennakointiin ja yksityisyyden suojaan.

Nykypäivän onnettomuus- ja sairauskohtaustilanteissa suuri osa ohikulkijoista keskittyy tapahtuman kuvaamiseen sen sijaan, että ensisijaisesti mahdollisimman nopeasti ja turvallisesti auttaisivat uhreja aloittaen henkeä pelastavan ensiavun antamisen. Erityisesti tieliikenteessä on raportoitu vaaratilanteita, joita on aiheutunut sekä autettaville että paikalla oleville auttajille kuvaamistilanteiden vuoksi liikkuvasta ajoneuvosta.

Uhrien ja erilaisten onnettomuustilanteiden kuvaaminen ja kuvien jakaminen asiattomasti voi aiheuttaa uhreille sekä heidän läheisilleen suurta henkistä kärsimystä. Vastaavia lainsäädännön muutoksia on tehty jo mm. Iso-Britanniassa, Saksassa ja Ruotsissa. Muutos tukisi omalta osaltaan myös kesäkuussa 2020 voimaan tulevaa uutta tieliikennelakia.

Esitämme, että käynnistetään valmistelu onnettomuus- ja sairauskohtaustilanteiden kuvaamisen saattamiseksi rangaistavaksi teoksi ja myös kuvien jakamisen muille tahoille kuin viranomaisille.

### Puoluehallituksen vastausesitys:

## 108. Lauttasaaren keskustaseura: Lainsäädännön joustot kannustamisen välineenä

Monimutkaisiin ympäristöhaasteisiin vastaamiseen kaivataan uusia työkaluja. Suomalainen lainsäädäntö on suoraviivaista. Lainsäädäntömme asettaa minimivaatimukset, mutta useinkaan vähimmäiskriteerit ylittävistä toimenpiteistä ei palkita.

Ilmastotavoitteisiin pääsemiseksi tulisi edetä enemmän palkitsemisen ja kannustamisen kautta kuin sanktioita lisäämällä. Esim. rakennusoikeuden sitominen kiertotalouden ja hiilineutraalisuuden tavoitteisiin voisi kannustaa ympäristöystävällisempään ja kestävämpään rakentamiseen.

Lauttasaaren keskustaseura ehdottaa, että Keskusta ottaa myönteisen kannan lainsäädännön joustoihin ja lainsäädäntöä valmisteltaessa mahdollistettaisiin palkitseminen minimivaatimusten ylittävien kriteerien osalta.

## **Puoluehallituksen vastausesitys:**

### **109. Keskustaopiskelijat: Pikavipit tulee kieltää**

Keskustaopiskelijat vaatii, että pikavipit tulee yksiselitteisesti kieltää. Tutkimukset osoittavat, että pikavipit aiheuttavat kuluttajille, etenkin nuorille, ylivelkaantumista ja luottotietomerkinettä. Maksuhäiriömerkinnät ovat yksilön elämää vahvasti vaikeuttavia tekijöitä. Pikavipit saattavat aiheuttaa käyttäjilleen kierrettä, jossa edellisen velan kuluja maksetaan uudella pikavipillä.

Pikavippien lainsäädäntöä on kiristetty, mutta lainsäädäntö ei ole poistanut sitä tosiasiaa, että edelleen pikavipit luovat ongelmia. Luottoja myönnetään yrityksestä riippuen hyvin erilaisin perustein. Pikavipeillä saatetaan rahoittaa rahapelien pelaamista, joka puolestaan pahentaa aiheutuneita peliongelmia.

Pikavippejä markkinoidaan nopeina ja vaivattomina ratkaisuinahan rahan tarpeeseen ja jopa ratkaisuksi velkojen maksamiseen. Yrityksiä, jotka tarjoavat pikavippejä on markkinoilla suuri määrä. Tällöin kuluttaja voi päätyä ottamaan pikavippejä useammilta yrityksiltä, ja näin velkaantuu monelle eri taholle.

## **Puoluehallituksen vastausesitys:**

### **110. Keskustan Lapin paikallisyhdistys: Pikavippien kieltäminen**

Keskustan Lapin paikallisyhdistys on syyskokouksessaan päättänyt tehdä aloitteen pikalainan kieltämiseksi.

Eletään vuotta 2020 ja edelleen tiedotusvälineet kauhistelevat, kun maksuhäiriömerkinnät lisääntyvät. Maksuhäiriömerkinnät lisääntyvät ja pysyvät niin kauan, kun maassa harjoitetaan sellaista liiketoimintaa, jota sanotaan pikavipiksi/pikalainaksi.

Mikäli rahantarpeen kohde on sellainen, ettei siihen pankkilainaa saa, ei kannata pikalainakaan ottaa, sillä siitä seuraa vain vaikeuksia ja kurjuutta. Silloin kun oma harkintakyky ei pysty tätä ratkaisua tekemään, täytyy yhteiskunnan puuttua asiaan.

Emme ymmärrä, että Suomen kaltaisessa demokratiassa sallitaan julkinen ryöstäminen, sitä tämä koronkiskonta todellisuudessa on. Velvoitamme Keskustan puoluekokouksen ryhtyvän toimiin, että pikalainatoiminta Suomessa kielletään lailla. Jos sellaista pykälää ei löydy, että kieltäminen onnistuu, sellainen pykälä tehdään. Mikäli totaalinen kieltö ei ole mahdollista, niin vaihtoehtona voisi olla pankkien luotonantosäännösten ulottaminen koskemaan myös pikavippifirmoja.

## **Puoluehallituksen vastausesitys:**

### **111. Keskustaopiskelijat: Pelikoneet pois kaupoista nyt!**

Keskustaopiskelijat vaatii rahapeliautomaatteja pois kaupoista, kioskeilta, ravintoloista ja huoltoasemilta. Suomessa on laskettu olevan 900 000 suomalaista, jotka kärsivät rahapeliongelmissa. Tutkimuksen mukaan noin 2,2 prosenttia rahapelaajista tuottaa puolet Veikkauksen tuotoista. Valtaosa tuotoista tulee peliongelmaisilta tai ihmisiltä, joiden sosioekonominen asema tai terveydentila on heikko.

Suomessa on tällä hetkellä noin 18 500 rahapeliautomaattia, jotka ovat hajasijoitettu ihmisten arkisiin ympäristöihin, kuten kauppoihin, kioskeihin, ravintoloihin ja huoltoasemille.

Rahapeliautomaatit ovat sijoitettu pääosin alueille, joiden asukkaiden sosioekonominen asema on heikko.

Veikkauksen lakisääteisenä tehtävänä on ehkäistä ja vähentää pelaamisesta aiheutuvia taloudellisia, sosiaalisia ja terveydellisiä haittoja. On väärin, että Veikkauksen toimintaa rahoitetaan pienituloisten ja peliongelmaisten tuotoilla.

Aloitteella ei kannateta Veikkauksen monopoliaseman purkamista manner-Suomesta.

### **Puoluehallituksen vastausesitys:**

#### **112. Varsinais-Suomen Keskustanuoret: Äänioikeusikäraja laskettava 15 vuoteen**

Varsinais-Suomen Keskustanuoret esittää, että äänioikeusikäraja laskettaisiin 15 vuoteen. Kun suomalainen täyttää 15 vuotta, häntä alkaa sitoa rikosoikeudellinen vastuu sekä verovelvollisuus. Siksi olisi oikeudenmukaista, että silloin saisi myös vaikuttaa päätöksentekoon.

Keskusta on jo nyt edelläkävijä kannattamalla äänioikeusikärajan laskemista 16 vuoteen. On kuitenkin syytä kysyä, mihin juuri tuo valittu 16 vuotta perustuu. Sen sijaan 15 vuoden ikärajalla on selvät ja painavat perusteet.

Äänioikeusikärajan lasku voisi helpottaa ensimmäistä äänestyskokemusta: 15-vuotiaana useimmat nuoret asuvat vielä syntymäpaikkakunnallaan, ja kannanottaminen kunnan asioihin voi olla helpompaa, kuin esimerkiksi uudella opiskelupaikkakunnalla. On myös todennäköisempää, että nuori tuntee jonkun ehdokkaan henkilökohtaisesti. Kun on kerran äänestänyt nuorena, niin sen tekee todennäköisesti myös uudelleen.

15-vuotiaat ovat myös kunnallisten palveluiden suurkuluttajia, puhutaan sitten kouluista, terveydenhuollosta tai nuorisotyöstä. Äänioikeusikärajan lasku pakottaisi päättäjät puhumaan myös 15-18-vuotiaiden elämän suurista kysymyksistä.

### **Puoluehallituksen vastausesitys:**

#### **113. Lapin Keskustanuoret: Suomen siirryttävä Ruotsin aikavyöhykkeelle**

Kellojen siirtelystä EU-alueella ollaan luopumassa lähivuosina. Virallista ajankohtaa ei ole vielä päätetty. Siirtymän yhteydessä kukin maa voi päättää itsenäisesti, kumman ajan ottaa käyttöönsä vai vaihtaako kokonaan aikavyöhykettä.

Kyselyjen mukaan Tanska on ottamassa käyttöön kesäajan, mikä suurella todennäköisyydellä tarkoittaa kesäajan käyttöönottoa myös Ruotsissa. Ruotsin kesäaika vastaa Suomen talviaikaa.

Kellojen asettaminen samaan aikaan muiden pohjoismaiden kanssa lähentäisi Suomen suhteita pohjoismaihin ja samalla Keski-Eurooppaan, joka on tällä hetkellä samalla aikavyöhykkeellä muiden pohjoismaiden kanssa. Suomen jääminen kesäaikaan puolestaan tarkoittaisi, että Suomi olisi Moskovan kanssa samalla aikavyöhykkeellä ja aikaero Keski-Euroopan maihin voisi kasvaa kahteen tuntiin.

Siirtyminen Moskovan aikaan olisi kansanterveydelle myrkyä. Tällöin aurinko nousisi tunnin myöhempään kuin normaaliaikaan kuuluu. Tutkimusten mukaan mitä aikaisemmin saman maan/aikavyöhykkeen sisällä aurinko nousee, sitä terveempää on alueen väestö. Muutoinkin kesäaika tuo lisää valoa suomalaisten aktiiviseen aikaan vain keväällä ja syksyllä, muutoin Suomessa on loppuilltapäivästä joka tapauksessa joko pimeää tai valoisaa pohjoisesta sijainnistamme johtuen.

Lapin Keskustanuoret esittävät, että kellojen siirtelystä luovuttaessa Suomi valitsee saman kellonajan Ruotsin kanssa. Mikäli kellojen siirtelystä luopuminen siirtyy EU-prosessien pitkittymisen vuoksi myöhemmäksi, tulisi Suomen silti harkita Keskusta-johtoisesti, voisiko se liittyä Ruotsin ja koko Keski-Euroopan kanssa samalle aikavyöhykkeelle annetussa aikataulussa.

**Puoluehallituksen vastausesitys:**

# Sisäinen turvallisuus

## **114. Keskustan Turun seudun paikallisyhdistys: Asevelvollisuuden ja kutsuntojen uudistaminen**

Suomen puolustusvoimien tukirankana on aina ollut hyvin toimiva ja kansalaisten luottamusta nauttiva yleinen asevelvollisuus. Nykyään järjestelmää uhkaa se, että noin kolmannes ikäluokasta ei pysty tai halua tätä kansalaisvelvollisuuttaan täyttää. Tähän ongelmaan on löydettävä kestävä ratkaisu.

Nykyajan puolustusvoimissa on runsaasti erityisosaamista vaativia tehtäviä, joista löytynee jokaiselle asevelvolliselle kykyjään vastaava palveluspaikka. Uudistuksen painopiste tulee kohdistaa kutsuntoihin, joissa ulos raakkaamisen sijaan tulee keskittyä yksilökohtaiseen ohjaamiseen ja kannustamiseen. Tällä menettelyllä pystytään vahvistamaan nuorten itsetuntoa ja ehkäisemään syrjäytymistä.

Uusien tehtävien ja tehostuvan sisäänoton kautta saatavan kokemuksen perusteella voidaan seuraavassa vaiheessa ratkaista myös naisten yleisen palveluksen käyttöönotto.

### **Puoluehallituksen vastausesitys:**

## **115. Keskustan Kemin kunnallisjärjestö: Asepalvelusta suorittaville terveet ja turvalliset majoitustilat**

Viime aikoina on ilmennyt useita huoneilmaan liittyviä ongelmia varusmiesten ja -naisten majoituksessa. Asia on tiedostettu varuskunnissa ja toimenpiteisiin on ryhdytty asioiden parantamiseksi jo 90-luvulta alkaen. Puolustusministeri Antti Kaikkosen mukaan viime vuosina on vuosittain viitisen varuskuntaa saatu läpikäytyä asioiden parantamiseksi peruskorjaamalla kasarmien majoitustiloja.

Valitettavasti sairastumistapauksia on edelleen luvattoman paljon, ja monen varushenkilön on vasten tahtoaan pitänyt lopettaa asepalveluksensa kesken epäterveistä tiloista johtuvien sairastumisien vuoksi. Tämä asepalveluksen keskeyttäminen ei ole ainoa ikävä puoli asiassa, vaan myös se, että allergisoitumisen seurauksena voi puhjeta astma, joka on elinikäinen sairaus. Altistumisen jälkeen henkilö ei voi enää myöhemminkään oleskella eikä työskennellä tiloissa, joissa on huono sisäilma.

Keskustan Kemin kunnallisjärjestö esittää, että asiaan suhtauduttaisiin puolustusvoimissa ja yhteiskunnan päättävissä elimissä hyvin vakavasti ja varuskuntien majoitustilat korjattaisiin terveellisiksi ja turvallisiksi nopeutetulla aikataululla. Keskustan täytyy muistaa niiden asia, joiden elämä on vaarassa vaikeutua heidän täyttäessään velvollisuuttaan maansa puolustamisessa.

### **Puoluehallituksen vastausesitys:**



# Energia ja ilmasto

## 116. Keskustan Vaasan paikallisyhdistys: Paikallista uusiutuvaa

Euroopan yhteiset ilmastotavoitteet, sekä tuontisähkön suuri osuus kulutuksestamme pakottavat Suomen kehittämään omaa sähköntuotantoaan. Vuonna 2019 tuontisähkön osuus oli 23% (lähde: Energiateollisuus). Hajautetun kotimaisen uusiutuvan tai hiilidioksidineutraalin sähköntuotannon kehittäminen on siten tärkeä asia paitsi ilmastopoliittisesti, myös kauppatase- ja huoltovarmuuskäytännöistä. Lisäksi kotimaisen tuotannon kasvulla on positiivisia aluepoliittisia vaikutuksia kohenevan kuntatalouden kautta, ja se tukee osaltaan kotimaisen teollisuuden kilpailukykyä.

Keskustan Vaasan paikallisyhdistys ry pitää siksi tärkeänä, että kotimaisen sähköntuotannon kehittäminen huomioidaan lainsäädännössä nykyistä määrätietoisemmin, ja että kehittämisen hallinnollisia esteitä puretaan seuraaviin kohteisiin liittyen:

- Maatilakokoluokan biokaasun tuotanto, ja biomassaan perustuva sähköntuotanto. Investointituki ja verokohtelu.
- Maatilakokoluokan, teollisuuslaitosten ja asuinosa- ja yritysten sekä yksityisten asuin- ja mökkirakennusten aurinkosähköjärjestelmät. Investointituki ja verokohtelu.
- Tuulivoiman hankekehitys. Hallinnollisten käsittelyaikojen lyhentäminen ja puolustusvoimien etujen turvaaminen tuulivoimarakentamisen estymättä.
- Merituulivoimaohjelman alkuunpano, systemaattinen kehitys ja hallinnollisten käsittelyaikojen lyhentäminen.

Esitämme myös harkittavaksi turvetuotannon asemaa siirtymäkauden ratkaisuna niin kauan kuin tuontihiihi palaa yhdessäkin voimalassa.

### Puoluehallituksen vastausesitys:

## 117. Oriveden Keskustan kuntayhdistys: Aurinkoenergian käytön lisääminen kotitalouksissa

Hallitusohjelman kestävyys- ja ekologiseen jälleenrakentamiseen liittyvät strategiset tavoitteet ovat kunnianhimoisia. Niiden mukaan Suomen tulee olla hiilineutraali vuoteen 2035 mennessä, sähkön ja lämmön tuotannon tulee olla Suomessa lähes päästötöntä 2030-luvun loppuun mennessä ja asumisen ja rakentamisen hiilijalanjälkeä tulee pienentää.

Sähkönjakelun varmuuden parantamiseksi verkkoyhtiöt maakaapeloivat verkkoja, mikä on nostanut merkittävästi sähkönsiirron hintaa. Siirtohintojen kallistumisesta kärsivät ennen kaikkea haja-asutusalueiden asukkaat, missä sähkönsiirron hinta saattaa olla huomattavasti suurempi kuin itse sähköstä maksettu korvaus.

Aurinkoenergia on tulevaisuuden energiamuoto, mutta sen tuottaminen on Suomessa vielä vähäistä verrattuna esimerkiksi Saksaan ja Tanskaan. Kuitenkin aurinkoenergian tuotantopotentiaali Suomessa on lähes Keski-Euroopan luokkaa johtuen valoisista kesistä. ([www.lut.fi/uutiset](http://www.lut.fi/uutiset)). Vuonna 2017 aurinkoenergiaa tuotettiin Suomessa 80,4 MW (International Energy Agency, IEA). Pelkästään asuinrakennusten kattopotentiaali on noin 10 000 MW ([www.lut.fi/uutiset](http://www.lut.fi/uutiset)).

Aurinkoenergian hyödyntämisen tekniikat ovat kehittyneet viime vuosina ja niillä voidaan järjestelmän laajuudesta ja kapasiteetista riippuen tuottaa merkittäväkin osa kotitalouden tarvitsemasta energiasta. Ylijäämäenergia on mahdollista myydä verkkoon.

Keskustan Oriveden kuntayhdistys ry esittää, että aurinkoenergian hyödyntämisen lisäämiseksi kotitalouksille luodaan kotitalousvähennyksen lisäksi myös muita kannusteita aurinkoenergian käyttöönottoon. Näitä voisivat olla mm. vastaavat neuvonta- ja konsultointipalvelut kuin mitä on rahoitettu projektivaroilla puuperäisten polttoaineiden käytön lisäämiseksi (hake, pilke, pelletit) sekä muut veroedut omakotiasujille ja taloyhtiöille.

#### **Puoluehallituksen vastausesitys:**

#### **118. Keskustan Hanhijärven paikallisyhdistys: Nestemäiset biopolttoaineet**

Suomessa pitäisi siirtyä bioöljypohjaisiin liikenne-, työkone- ja lämmityspolttoaineisiin. Näin myös vanhempi auto- ja konekanta olisi päästötöntä. Harvalla on varaa ostaa uutta, on myös turhaa uusia ehjää kalustoa. Sähköautot ovat haasteellisia näissä olosuhteissa, akkujen kesto on rajallinen ja lataus on hidasta. Sähköntuotanto, siirto ja latauspisteet vaatisivat valtavat investoinnit aivan turhaan. Meillä on toimiva nestemäisten polttoaineiden jakeluverkko. Tämä on kansantaloudellisesti kestävämpää ja vähemmän häiriöherkempää, kun on käytössä eri energiamuotoja.

#### **Puoluehallituksen vastausesitys:**

#### **119. Keskustan Mikkelin kunnallisjärjestö: Sähkön siirtohintaa**

Sähkön siirtohintojen osalta suurin haaste on tällä hetkellä verkkojen investointitarve. Sähkömarkkinalakiin jääneet liian kireät tavoitteet verkkojen säävarmuuden turvaamisen osalta. Nyt on lausunnolla hallituksen esitys, jossa säävarman sähköverkon toteutusaika pitenee vuodesta 2028 vuoteen 2036. Mikkelin Keskusta näkee, että tämä ei vielä riitä.

Sähkömarkkinalaki edellyttää toimitusvarmuutta, jossa jakeluverkon vioittuminen myrskyn tai lumikuorman seurauksena ei aiheuta asemakaava-alueella yli 6 tuntia kestävästä sähköjakelun keskeytystä ja verkon muille käyttäjille yli 36 tuntia kestävästä sähköjakelun keskeytystä. Tästä johtuu korotuspaine siirtomaksuissa. 12,5 % nousukatto on liian paljon, 6 vuoden jälkeen nousu 100 %. Siirtohinnan lasku on hyvin vaikeaa. Siirtohintoihin on puututtava.

#### **Puoluehallituksen vastausesitys:**

#### **120. Suomen Keskustanuoret: Turpeen energiakäytöstä luovuttava sosiaalinen oikeudenmukaisuus ja aluetalous huomioiden**

Keskusta on kestävä luontosuhteen puolue. Miksi tuemme alaa, joka tuottaa 50–60% koko maataloussektorin päästöistä? Turvepeltojen päästöt ovat suuremmat kuin koko henkilöautoliikenteen päästöt Suomessa. Viljelysektorin syyllistäminen ei lopu, ennen kuin turpeen energiakäytöstä päästään eroon. Turpeen energiakäytöstä ja soiden laajamittaisesta muokkauksesta on keinot siirtyä oikeudenmukaisesti eteenpäin aluetalous huomioiden.

Keskustanuorten mielestä turpeen energiapolto on luovuttava kestävästi ja tuottajaa varjellen. Jo markkinat ja päästökauppa ohjaavat turpeen energiakäytön vähentämiseen.

Muutosta ei voi estää. On lähdettävä etsimään ratkaisuja turvetuottajien tulevaisuus huomioiden.

Euroopan unionin Green Deal-ohjelman oikeudenmukaisen siirtymän rahasto tukee toimenpiteitä, joilla esimerkiksi juuri turve-elinkeinosta pois siirtyminen takaa turvetuottajalle ja alan työntekijöille korvausta ja mahdollisuuden siirtyä tai koulutautua muiden elinkeinojen pariin.

Tämä olisi myös yksi konkreettinen toimenpide tuottajien hyvinvoinnin eteen. Maatalouden syyllistäminen ja syyllisyys vähenee, kun teemme järkeviä ratkaisuja tulevaisuuteen katsoen. Keskustanuoret esittää, että Keskusta ja Suomi tarttuvat EU:n tarjoamaan porkkanaan ja turpeen energiakäytön korvaamiseen haetaan kestäviä ratkaisuja.

## **Puoluehallituksen vastausesitys:**

### **121. Rautjärven Keskustan kunnallisjärjestö: Ilmasto, ilmastonmuutos ja hiilinielut – tietokannan luominen**

Laaditaan kansalaisille avoin tietokanta, josta saa fakta tietoa helposti käyttöönsä.

Julkisessa keskustelussa on paljon uskomuksiin ja vääriin tietoihin perustuvia väittämiä, jotka johtavat vääristyneeseen yhteiskunnalliseen mielipiteen muodostukseen: maailmanlopun - ajatukset, ja mitään vikaa ei ole olemassa -ajatukset.

Kansalaisille tulisi avata kaikille avoin tieteelliseen tietoon perustuva tietokanta, josta jokainen, myös poliitikko, voisi käydä tarkistamassa onko oma ajattelu luuloa vai tietoa. Tietokanta tulisi olla laadittu siten, että jokaisen faktan jälkeen olisi viite aivan kuin tieteellisissä julkaisuissa, josta pääsee tarkistamaan laajemmassa muodossa olevan tieteellisen artikkelin, viite tulisi mielellään olla suoran linkin muodossa. Faktan teksti on joko lyhyt yhteenveto, josta ydinasian saa heti selville tai laajempi tekstikokonaisuus grafiikoineen yms. visuaalisine havainnollistamisen tapoina. Esim. suorat kopiot tai linkit vaikka Metsälehdessä artikkelihin.

#### **Esimerkki jaottelusta**

##### **Ilmasto**

Maapallon ilmasto viimeisen 200 000 vuoden aikana. Eli käytännössä 4 viimeisimmän jääkauden kulkua. Suomen ilmasto viimeisen jääkauden jälkeen. Puiden lustotutkimukset, kivikauden ilmasto, Yli-lin Kierikissä kasvoi silloin pähkinöitä ja Lapissa tammia. Ja mihin luonnollinen maapallon ilmastosykli veisi, eli seuraava jääkausi olisi odotettavissa noin 10 000v päästä.

Maapallon ilmaston muutos viimeisen 200v aikana, eli teollisen ajan aiheuttama muutos hiilidioksidin ilmakehäpitoisuuden nousun takia. Mittaustulokset, hiilidioksidin aiheuttamat muutokset niin lämpenemisen kuin merien happamoitumisen kautta. Eli se fakta tieto, jonka perusteella viimeisen 200v aikainen fossiilisten luonnonvarojen käyttöön perustuva teollinen maailma on ilmastoon vaikuttanut ja johon tietoon perustuu nykyinen ilmastonmuutostodellisuus.

##### **Metsät**

Suomen metsätalouden lyhyt historia. Suomen metsävarojen kehitys, tilanne 1800-luvulla ja 1900-luvun alussa. Ensimmäinen metsien tilaa koskeva arviointi noin 100 v sitten. Suomen metsien vuotuinen kasvu ja hakkuut 1900 alkaen aina tähän päivään asti, josta selviää hyvin, kuinka 1970 jälkeen on kasvu ollut vuosittain aina yli hakkuiden, viime aikoina noin 20Milj m3 luokkaa. Eli metsäntutkimuksen ja metsän jalostuksen tulokset näkyvät, ja harsintahakkuiden (jatkuvan kasvatuksen vaarat käyvät ilmi 1900 luvun alun kasvumääristä). Metsäntutkimuksen tieteellisiä tuloksia: yliopistojen ja Luken tutkimuksia. Lyhyt tiivistelmä ja viite. Metsän perusbiologia. Ihmisille syötetään usealta taholta valheellista tietoa, että metsä olisi ikuista ja että metsän hakkuu tuhoaa hiilinielua. Metsän puiden elinkaaret tulisi selvästi kertoa, milloin kasvu on voimakkainta ja hiilen sidonta samoin. Milloin milläkin puulajilla tulee vanhuus ja lahoaminen alkaa, eli nielusta tulee päästön lähde. Koivullahan tuo raja on usein noin 80v ja kuusella noin 100v. Metsän taudit, jotka lyhentävät puiden elinkaarta ja minkä takia ajatus vuosisatojen puun kasvatuksesta on epärealistinen myös pitkäikäisen männyn osalta tyvitervasalueilla. Hyvä kokenut ja neutraali metsäbiologin yhteenveto käytännössä.

##### **Metsäteollisuus**

Metsäteollisuuden osuus Suomen ulkomaankaupan tuloista, sahatavara / kemiallinen metsäteollisuus. Esim. sahatavaralla saatiin aina 1950asti liki 85% ulkomaankaupan tuloista. Ihmisille tulisi tuoda selväksi, kuinka edelleen koko hyvinvointiyhteiskunta on riippuvainen metsätalouden ulkomaankaupan tuloista, yli 20% vientituloista. Metsäteollisuuden nykyinen muutos ja sen mukanaan tuomat mahdollisuudet vähentää fossiilisten varojen käyttöä (tekstiiliteollisuus, pakkausteollisuus, hiilikuidut, komposiitit jne.) ja olla osana myös pitkäaikaista hiilinielua (massiivipuukurantaminen kuten hirs- ja liimapuurakentaminen). Metsäteollisuuden tulevaisuuden visiot osuus siis. Metsäteollisuuden omien asiakkaiden lehdissä on sellaista tietoa, joka tulisi jakaa laajemmalle lukijakunnalle. Tässä osuudessa voisi olla laajasti kaikkea puunjalostukseen liittyvää tietoa, josta selviäisi puun käytön laajat ilmastoa pelastavat mahdollisuudet.

### Maatalous

Suomalaisen maatalouden ja globaalin maatalouden toimintakulttuurin erot: Puhdas ruoka, ei antibiootikasvatusta (vrt. ne maat, joissa on osa rehua, esim. USA + muut), ei hormoniliihaa (sama maiden syntilista), ruohorehu (ei soijaa, ja tässä soijan kasvatuksen globaalit saaste- yms. ongelmat). Viljanviljelyn nykytila, ja kehittämistarpeet. Maidontuotannon muutokset. Biokaasun mahdollisuudet. Ihmisen perusbiologia: luonnonmukainen ravinto = sopeutunut sekaravintoon: mitä kasviksista saa, mitä lihasta saa, ruokaympyrä ja nykyinen ravitsemussuositus

### Hiilijalanjälki

Tässä tulisi olla laajat tilastot, josta selviäisi mahdollisimman laajalti arki-ihmisen kulutuskäyttäytymisen hiilijalanjälki. Esim. jos pihvinpurijan jalanjälki olisi 1, niin esim. yhden Kanarian matkan hiilijälki on niin iso, että vegaaniksi muuttaminen ei tätä kumoa, jollei elä sitten 1000-vuotiseksi. Myös eri tuotteiden hiilijalanjäljet tulisi olla saatavilla, autot, kännykät, kännykän jatkuvakäyttö, nettipelaaminen jne. Tässä osiossa tulisi myös olla koko Suomen hiilijalanjäljen eri osatekijöiden osuudet, josta selviää, että teollisuus, energiankäyttö, lämmitys, liikenne ovat 90% päästöjen syistä ja kuinka hiilineutraaliuteen ei tulla pääsemään nielujen avulla vaan energiatehokkuuden, energiasäästöjen, hiilettömän energiatuotannon ja uusien tekniikan ja kemian innovaatioiden kautta. Nielut ovat vain osatekijä, joka helpottaa pääsemistä hiilineutraaliuteen

### Teollisuus

Eri teollisuuden hiilijalanjäljet ja menossa olevat toimet ja kehityshankkeet hiilijalanjäljen vähentämiseksi. Hyvä esimerkki löytyy esim. tuoreen Tekniikan maailman artikkelista, jossa kerrottiin Kiilto-maalitehtaan lämmön talteenottotekniikkojen suuresta energiahyödystä.

### Kirjallisuus

Kirjaluettelo, josta löytyy aiheeseen liittyvää tieteelliseen tutkimukseen tai tilastoihin liittyvää kirjallisuutta: esim. Faktojen maailma, Suomi öljyn jälkeen, Miten Suomi pysäyttää ilmastonmuutoksen. Metsäteollisuuden maa.

### Asiantuntijoiden mielipidekirjoituksia

Keskustapuolueen linja. Lopuksi tämä. Sen asemasta, että asioita ratkaistaisiin luulojen, uskomusten tai tosiasioiden kieltämisen kautta, tulee tulevaisuuden päätökset tehdä aina kuhunkin aikaan kertyneen luotettavan tiedon perusteella, jolloin päätökset todennäköisimmin tuovat parhaan lopputuloksen. Vihreä apila: Toivo paremmasta, työ paremman tulevaisuuden puolesta, ihmiselon kehittäminen sopusoinnussa luonnon kanssa. Eli lukijalla olisi lopuksi mahdollisuus testata, olisiko tämä se oikea tulevaisuuden aate, jonka avulla luodaan kestävä tulevaisuus.

### **Puoluehallituksen vastausesitys:**

**122. Keskustanaisten Kuhmon paikallisyhdistys: Lasten ja nuorten pelottelu ilmastonmuutoksella, tulisi heti lopettaa**

Ilmastokeskusteluun on saatava kiireesti myös toinen puoli, eli ne, jotka kyseenalaistavat IPCC:n tulokset, jotka on muunneltu ja lyhennetty politikoilta ymmärrettävään muotoon. Totuushan on se, jotta ihminen on pieni tekijä maailman kaikkeudessa. Ympäristönsuojelu, kaupunki-ilmastot ym. ovat ainoastaan seikkoja, joihin ihmiset voivat ja pitääkin vaikuttaa ja hoitaa kuntoon. Otetaan järki käteen ja Keskustan kannatus saadaan nousuun.

**Puoluehallituksen vastausesitys:**

# Ympäristö

## **123. Suomen Keskustanuoret: Ilmastovaikutusten arviointi ulotettava kaikkeen päätöksentekoon**

Ilmastopolitiikan paras apuväline on tutkittu tieto. Ilmastokriisin ollessa käsillä tarvitaan mahdollisimman laajaa tietämystä ihmisen kaiken toiminnan ilmasto- ja ympäristövaikutuksista.

YVA- (ympäristövaikutusten arviointi) ja SOVA (suunnitelmien ja ohjelmien ympäristövaikutusten arviointi) -menettelyt sekä YVA- ja SOVA-lait ovat tällä hetkellä viranomaistoiminnan parhaat välineet ympäristö- ja ilmastovaikutusten arviointiin. Nämä menettelyt jäävät kuitenkin osaltaan riittämättömiksi.

YVA-menettelyä sovelletaan sellaisissa hankkeissa, joissa toiminta selkeästi aiheuttaa ilmastopäästöjä tai sillä on muita ilmastovaikutuksia. SOVA-puolella ilmastovaikutusten arviointi on osa ympäristövaikutusten arviointia.

Ilmastovaikutusten arvioinnin taso ja laajuus vaihtelevat ympäristöministeriön (2019) mukaan kohtalaisen paljon. Vakiintuneita menetelmiä ei juuri ole, arviointi ei aina kata hankkeen koko elinkaarta, eikä ympäristössä tapahtuvien mahdollisten muutosten roolia osata arvioida osana muuttuvia tai tulevia ilmastovaikutuksia. Asiantuntija-arviointien on koettu olevan myös riittämättömiä ilman sidosryhmiä ja paikallistuntemuksen hyödyntämistä. Tämä tarkoittaa sitä, että ilmastovaikutusten arviointityökalut on saatava kuntoon.

Keskustan onkin hallituspuolueena otettava lusikka kauniiseen käteen ja alettava edistää aidosti toimivaa ilmastovaikutusten arviointia. Ilmastovaikutusten arviointiin keskittyvä hallintoelin tai vastaava työkalu loisi kestävä periaatteet ilmastovaikutusten arvioinnille kaikessa päätöksenteossa. Toimiva ilmastovaikutusten arviointi on myös resurssikysymys, joten Keskustan on varmistettava toiminnan rakentaminen taloudellisestikin kestäväällä tavalla.

Meillä on vain yksi Maapallo, ja se voi pahoin. Planeetta voi parantua hiilidioksidisykästään vain osaamisella. Suomessa kehitetyt ilmastovaikutusten arviointityökalut voisivat olla vientimme hittituote. Osaamista viedään koko ajan enemmän, joten miksi emme kehittäisi ilmasto-osaamista oman käyttömme lisäksi myös vientihitiksi?

Keskustanuoret vaatii Keskustalta toimia, jotta ilmastovaikutukset aletaan arvioida kaikessa päätöksenteossa. Tätä varten on kehitettävä uusia työkaluja ja uutta osaamista. Syvänvihreä kansanliike ottakoon tässä etuvartioaseman!

### **Puoluehallituksen vastausesitys:**

## **124. Pirkanmaan Keskustanuoret: Keskustan oltava vahva ja näkyvä suunnannäyttävä siirtymässä kohti kiertotaloutta**

Taloustaloustelemämme perustuu tällä hetkellä pitkälti niin kutsutulle ”take-make-use-dispose” -mallille (Ellen MacArthur Foundation 2015) , jossa resursseja ei käytetä tehokkaasti ja jonka ympäristölliset vaikutukset ovat vuosien saatossa paisuneet valtaviksi. On sanomattakin selvää, että uusi järjestelmä on tarpeen.

Pirkanmaan Keskustanuoret uskovat kiertotalouden olevan varteenotettava vaihtoehto lineaariselle taloustaloustelemälle tulevaisuudessa. Tämän vuoksi Pirkanmaan Keskustanuoret vaativat

Keskusta-puolueen profiloituvan entistä näkyvämmiin kiertotalouden kovaääniseksi kannattajaksi ja entistä hanakammin myös peräänkuuluttaa sen järkipäisyyttä; kiertotalouden tarjoamat liiketoimintamallit, joiksi Lacy ja Rutqvist kirjassaan *Waste to Wealth: The Circular Economy Advantage* (2015) nimeävät 1) Kiertävän tuotantoketjun 2) Palautumisen ja Kierrätyksen mallin 3) Tuotteiden elin-iän pidentämisen mallin 4) Jaettujen alustojen mallin sekä 5) Tuote palveluna -mallit, ovat myös erittäin arkijärkisiä ratkaisuja. Erittäin *keskustalaisia* ratkaisuja.

Käytännössä Keskustan tulisi esimerkiksi löytää keino tukea kiertotalouden liiketoimintaa ja etsiä aktiivisesti ja näkyvästi ratkaisuja yhteiskunnallisella tasolla siihen, kuinka Suomi voi tulevaisuudessa olla mahdollisimman kiertotaloudellinen valtio. Myös Keskustan Kiertotalous-ohjelma voisi olla tervetullut avaus.

**Lähteet:**

*Ellen MacArthur Foundation. (2015), "Towards a circular economy: Business rationale for an accelerated transition", saatavissa: <https://www.ellenmacarthurfoundation.org/publications/towards-a-circular-economy-business-rationale-for-an-accelerated-transition>*

*Lacy, P., & Rutqvist, J. (2015). Waste to wealth : the circular economy advantage . Basingstoke, Hampshire: Palgrave Macmillan.*

**Puoluehallituksen vastausesitys:**

**125. Keskustanaisten Espoon paikallisyhdistys: Kierrätys tehokkaaksi kaikkialla**

Keskusta edistää sellaisia toimenpiteitä, joilla tehostetaan tuotteiden ja materiaalien kierrätystä Suomessa.

**Puoluehallituksen vastausesitys:**

**126. Suomen Keskustanuoret: Suomen on perustettava globaali metsitysrahasto**

Keskustanuoret näkee, että voimakas globaali metsittäminen on avain ilmasto- ja ympäristökriisin ratkaisemiseksi ja metsäkadon pysäyttämiseksi. Vaadimme, että Suomi tekee aloitteen kansainvälisen metsitysrahaston perustamiseksi YK:n alaisuuteen.

Ilmastonmuutos on kiistatta yksi aikamme suurimmista haasteista. Yksi parhaista keinoista ilmastonmuutoksen hillitsemiseksi on onnistunut laajojen alueiden metsitys, johon Suomella löytyy osaamista. Metsät sitovat hiilidioksidia ilmakehästä ja toimivat siten luonnollisena hiilinieluna. Maailmassa on tutkimusten mukaan 1,7 miljardia hehtaaria puutonta maata, josta 1,2 miljardilla hehtaarella puut kasvaisivat luonnostaan. Metsitettäviä alueita siis riittää.

Kansalliset panostukset eivät ole riittäviä eikä kaikkialla ole metsitykseen sopivia alueita. Suomen on tehtävä aloite kansainvälisen metsitysrahaston perustamiseksi Yhdistyneiden Kansakuntien alaisuuteen. Rahastolla voisi tukea laajojen alueiden metsitystä esimerkiksi Saharan eteläpuolisella alueella ja Siperiassa. Rahasto tasaisi ilmastotoimien taakkaa valtioiden kesken ja mahdollistaisi kaikkien osallisuuden myös metsitykseen.

**Puoluehallituksen vastausesitys:**

**127. Keskustan Kemin kunnallisjärjestö: Vapaaehtoista metsiensuojelua lisäävä koko maassa**

Keskustan Kemin kunnallisjärjestö ehdottaa, että Suomen Keskusta lähtee tavoittelemaan reilua lisärahoitusta vapaaehtoiseen metsiensuojeluohjelmaan. Metsänomistajan kannalta olisi järkevää voida vapaaehtoisesti suojella pienehköjä ja tiettämiä metsäpalstoja, jolloin kaikki panokset voisi sijoittaa infraltaan ja kasvuolosuhteiltaan kannattavimmille palstoille.

Nyt, kun jokaiseen pieneenkin palstaan on suhtauduttava kuten normaaliin talousmetsään, pienehköt talvileimikot uudistus- ja taimikonhoitokuluineen syövät metsätalouden kannattavuutta ja yksittäisen metsänomistajan käytettävissä olevia resursseja. Samalla tulee luopua metsien pakkosuojelusta.

Mahdollisuus metsien vapaaehtoiseen suojeluun myös nostaa puunkantohintoja, koska ostaja ei ole enää ainoa hinnan sanelija. Suojelun tulisi myös edelleen voida olla purettavissa.

### **Puoluehallituksen vastausesitys:**

#### **128. Keskustan Keski-Vantaan paikallisyhdistys: Kaupunki tarvitsee puita**

Pääkaupunkiseudulla on parhaillaan kiivas rakennuskausi. Uusien rakennusten tieltä karsitaan puita, pieniä metsiköitä ja viheralueita.

Kuitenkin me suomalaiset olemme tottuneet luonnonläheisyyteen ja viihdymme paikoissa, jossa voimme nauttia luonnon seuraamisesta ja vuodenaikojen vaihteluista.

Sen vuoksi on oleellista säilyttää edelleen vihreyttä myös rakennetussa ympäristössä, asuntojen läheisyydessä. Näemme tärkeäksi kaupunkilaisten viihtyvyyden lisäämiseksi puiden ja pensaiden istuttamisen ja kaikkien mahdollisten luonnon metsiköiden, purojenvarsien, ikaikojen kallioiden säilyttämisen myös uusilla, rakennetuilla alueilla!

Keskustan tulee tuoda esiin kaupunkien kehitystä suunniteltaessa ja kaupunkitoiminnassaan luonnon, puiden ja vihreyden merkitys. Se tulee ottaa yhä enemmän huomioon kansalaisten viihtyisyyden ja hyvinvoinnin lisäämiseksi.

### **Puoluehallituksen vastausesitys:**

#### **129. Helsingin keskustanuoret: Kaupunkiluonnon tukiohjelma**

Luonto on arvokasta sijainnista riippumatta. Eniten virkistys- ja tunnearvoa sillä on kuitenkin siellä, missä sitä eniten voi käyttää. Keskustan on ajettava kunnianhimoisesti ohjelmaa, jolla edistetään kaupunkiluonnon suojelemista ja palauttamista mahdollisimman lähelle luonnontilaa. Keskusta ei saa kyseenalaistaa ihmisen tarvetta olla luonnon lähellä. Se on jokaisella yhtä suuri. Hyödyt ovat kuitenkin tuntuvimmat niille, jotka asuvat vilkkaassa ja tiiviisti rakennetussa kaupungissa.

Ohjelma voi sisältää kaupunkien velvoitteiden tarkastamista esimerkiksi velvoittamalla ottamaan kaupunkipurot paremmin vesiensuojelun ja hulevesisuunnittelun piiriin, muodostamalla kaupunkimetsistä suojeltuja kohteita omilla päätöksillään tai hankkimalla niille virallisia suojelustatuksia, tukemalla kaupunkiluonnon edistämistä ja ennallistamishankkeita ja edistämällä kaupunkien piirissä esiintyvien perinnebiotooppien ylläpitoa. Kaupunkiluonnosta on mahdollista tehdä Suomelle kansainvälinen valttikortti, sillä juuri missään muualla metsiä ja muita luontoalueita ei enää ole kaupunkien keskustojen liepeillä samoin kuin Suomessa. Tämä vaatii kuitenkin koottua valtion tasolta organisoitua, säädeltyä ja rahoitettua ohjelmaa. Lisäksi tällä voitaisiin vahvistaa puolueen luontomyönteistä statusta erityisesti kaupunkilaisten puolustajana.

Keskustan periaate on oltava, että luonto kuuluu kaikille.



## **Puoluehallituksen vastausesitys:**

### **130. Oulun Keskustanuoret: Viherkatoista monen suomalaisen kaupungin pelastus**

Oulun Keskustanuoret esittää viherkattorakentamisen lisäämistä Suomessa sekä siihen liittyvien säästösten päivittämistä. Suomessa tapahtuu kiihtyvällä tahdilla kaupungistumista, kun ihmiset muuttavat kasvukeskuksiin. Samalla lieveilmiöt korostuvat, kun paukkupakkasilla ilmanlaatu on huono, kuivuudessa katupöly tunkeutuu keuhkoihin ja rankkasateet tukkivat viemärit ja saavat kadut tulvimaan.

Viherkatoilla tarkoitetaan rakennuksen kattoa, jolta löytyy elävää kasvillisuutta. Suomalaiset, perinteiset turvekatot ovat mainio esimerkki viherkatosta. Katoilla oleva kasvillisuus auttaa monessa asiassa, esimerkiksi ilmanlaatu paranee ja rakennuksista tulee energiatehokkaampia. Hulevesien hallinnassa viherkatot ovat loistavia ja ne ovat huomattavasti kustannustehokkaampia kuin viemäriverkoston uusiminen. Viherkatot myös sitovat hiilidioksidia ja siten taistelevat metsäkadon aiheuttamia ilmastovaikutuksia vastaan.

Viherkatot lisäävät asukkaiden viihtyvyyttä varsinkin silloin, jos asukkaiden on mahdollista päästä katoille nauttimaan lähiluonnosta. Helsingissä on jo esimerkiksi kattopuutarhoja.

Viherkattojen rakentamista ja muuta rakennusten viherrakentamista tulee helpottaa selkiyttämällä siihen liittyviä säädöksiä ja päivittämällä rakennevaatimuksia uusimman tiedon mukaisesti. Kuntia kannustetaan sallimaan ja jopa vaatimaan rakennusjärjestyksissään viherkattojen laajamittainen hyödyntäminen rakennusten koko kirjossa aina vajoista taloihin. Tehdään Suomesta viherkattojen luvattu maa!

## **Puoluehallituksen vastausesitys:**

### **131. Haapakosken paikallisyhdistys: Kuka omistaa pohjaveden**

Vesi on meille kaikille tärkeää ja on erittäin hienoa, että Suomen pohjavesialueiden maankäytölle on asetettu pohjavettä suojaavia rajoituksia. Tämä luonnollisesti heikentää maanomistajan mahdollisuuksia hyödyntää tällaisia alueita taloudellisesti.

Pohjaveden käyttöoikeus suuressa mittakaavassa on aina luvanvaraista. Vedenottolupia myönnettäessä tarkastellaan vedenoton vaikutuksia laajasti. Tyypillinen vedenottoluvan saaja on paikallinen vesilaitos, joka hankkii pohjavesialueelta muutaman aarin kokoisen kiinteistön kaivojaan varten. Pohjaveden muodostumisalue, ja tätä kautta myös rajoitusten piirissä oleva alue voi olla satoja hehtaareja.

Tämä nykyisin käytössä oleva järjestely on hyväksyttävissä tilanteissa, joissa vesi käytetään meidän kaikkien hyväksi yhteiskunnallisiin tarpeisiin. Arveluttavaksi tilanne menee siinä vaiheessa, kun pohjavettä aletaan hyödyntää kaupallisesti yksityisten yritysten toimesta.

Haapakosken paikallisyhdistys ehdottaa lainsäädännön muuttamista siten, että pohjaveden kaupallinen hyödyntäjä maksaa korvauksen pohjaveden muodostumisalueen maanomistajille käyttämästään vedestä.

## **Puoluehallituksen vastausesitys:**

### 132. Keskustan Mikkelin kunnallisjärjestö: Probioottiset pesuaineet käyttöön julkisten rakennusten siivouksessa

Probioottisia puhdistusaineita käytettäessä pyritään:

1. tehokkaaseen puhdistukseen: probioottiset puhdistusaineet ovat tehokkaita heti ja teho on pitkäaikainen.

2. haitallisten bakteerien vähentämiseen sisätiloista: probiootit tuhoaa aktiivisesti haitallisia bakteereja.

– sisätilat ovat ihmiselle epäluontainen elintila >ongelmia

– ihmiset viettävät suurimman osan aikaansa sisätiloissa

– sisätiloissa biofilmit ylläpitävät runsasta ihmisille haitallista mikrobikasvustoa, joka tulee ajan mittaan desinfiointiaineille resistentiksi

3. sisäilmaympäristöön (myös pyykinpesu) ympäristön hyvinvointia edistävien bakteerien lisäämiseen

- säännöllisesti käytettynä ihmiselle suotuisten bakteerien lisäys saattaa resurssikilpailun patogeenisten bakteerien kanssa. Ihmiselle epäsuotuisilta bakteereilta viedään tila ja ravinto vähemmäksi. Tällöin sisätiloissa ihmiselle haitallisten bakteerien määrä tippuu oleellisesti.

- tämä on osoitettu tutkimuksellisesti

- bakteerikannat, joita käytetään, ovat Euroopan elintarvikeviranomaisten (EFSA) hyväksymiä. Siten ne ovat tiedossa olevan tutkimuksen ja EFSA:n mukaisesti turvallisia.

4. Ympäristöystävällisyyteen

- tuotteissa käytetään mahdollisimman paljon biohajoavia ainesosia ja mahdollisimman vähän kemikaaleja

5. sopivat erinomaisesti juuri sellaisiin tiloihin, joissa on paljon ihmisiä ja kotieläimiä > erilaisia allergeeneja, paljon eri kohteista tulevia mikrobeja. Ovat hellävaraisia puhdistettaville pinnoille, niiden käyttäjille sekä ympäristölle. Puhdistusaineiden tehokkuus perustuu synergistiseen vaikutukseen, jotka takaavat tehokkaan ja ympäristöystävällisen tavan kodinhoitoon

– pinta-aktiiviset vaikutukset

– biosurfaktantit

– probiootit

Keskustan Mikkelin kunnallisjärjestö esittää, että julkishallinnon rakennuksissa käytetään probioottisia puhdistusaineita turvaamaan hyvä sisäilma.

#### **Puoluehallituksen vastausesitys:**

### 133. Someron Keskusta ry: Polttoöljyn varastointi maataloilla

Suomessa on käytössä eri tutkimusten mukaan paljon maatalaöljysäiliöitä. Kemikaalien varastointia valvotaan ympäristö- ja paloviranomaisten toimesta. Kemikaalivuotoja tapahtuu jonkin verran maataloilla ns. lappoilmiön ja vuotojen kautta.

Tällä hetkellä valvonnassa on eri tasoja, jotka riippuvat varastoitavasta polttoöljyn määrästä:

- yli 1000 litraa: ilmoitus kunnan ympäristövalvontaan.

- alle 10 m<sup>3</sup> yhteistilavuus: ympäristö- ja paloviranomaiset valvovat, ympäristölupa tarvittaessa.

Säiliöt valuma-altaallisia tai kaksoisvaipallisia tai valuma-altaallinen tila mielellään katettuna.

- yli 10 m<sup>3</sup> yhteistilavuus: edellyttää kiinteän jakelupisteen perustamista, jota ohjaa SFS 3352 tarpeellisin osin. Varastointi kuten edellä, mutta lisävaatimuksena esim. tankkauspaikan pinnoitus vesitiiviillä betonilla ym.

Esitämme, että maatalojen polttoöljyjen varastointiohjeistuksia tarkastellaan nykypäivän käyttötärpeiden mukaisiksi samalla huomioiden lisääntyvä polttoöljyn käyttötärpeet kasvavilla maataloilla. Tiloilla pitää olla myös mahdollisuus varastoida polttoaineita useissa paikoissa, esim. kuivurikäyttö sekä moottoripolttoaineet. Tarkastelun yhteydessä voidaan selvittää mahdollisuus

ratkaisuun, jolla saadaan siirtymäajalla kaikki maatilavarastot muutettua vähintään valuma-altaallisiksi ja lapon estolla varustetuiksi. Lisäksi tulee selvittää, onko investointeja mahdollista tukea esim. maatalouden investointitukijärjestelmän kautta.

**Puoluehallituksen vastausesitys:**

# Liikenne

## **134. Nousiaisten Keskustan kunnallisjärjestö: Vaihtoehtoiset polttoaineet ammattiliikenteen pääsialliseksi käyttövoimaksi**

Ei liene epäilystäkään siitä, etteikö sähkö tulisi korvaamaan ennen pitkää polttomoottorin autojen ja muiden kulkuvälineiden pääsiallisena voimanlähteenä. Valtio onkin ottanut suosiollisen kannan sähköautoihin ympäristösyihin vedoten. Vaikka sähköautojen käyttö onkin ympäristöystävällistä, niiden käyttämän sähkön tuottaminen ei sitä välttämättä ole. Siirtymävaiheessa pitäisi nähdä myös ne mahdollisuudet, joita on perinteistä tekniikkaa käyttävien kulkuneuvojen ympäristöystävällisyyden parantamisessa.

Nykyisin raskaan ammattiliikenteen käytössä ei vielä juuri ole muuta tekniikkaa kuin polttomoottorit. Siihen voimme kuitenkin vaikuttaa, mitä näissä polttoaineena käytetään.

Biodieselin tuottamisen ympäristöystävällisyydessä on vielä parantamisen varaa, mutta biodieseliä käyttämällä voidaan kuitenkin merkittävästi pienentää tavaraliikenteen hiilijalanjälkeä. Biodieselin osuuden kasvattaminen voisi olla hyvä keino edesauttaa Suomen kunnianhimoisia hiilidioksiditavoitteita. Tähän tarvitaan myös verotuksellista ohjausta.

Keskustan pitäisi olla ympäristövastuullisesti ajamassa päätöksiä, joilla helpotetaan ammattiliikenteen ja raskaan liikenteen mahdollisuuksia ottaa käyttöön biopolttoaineisiin, kuten bioetanoliini ja biokaasuun, perustuvaa tekniikkaa kuljetusten kilpailukykyyn kuitenkin siitä kärsimättä.

### **Puoluehallituksen vastausesitys:**

## **135. Pirkanmaan keskustanuoret: Liikenteen päästöjen vähentäminen oikeudenmukaisesti biokaasun avulla**

Ilmastonmuutos on sukupolvemme suurin ongelma. Suomella on maailman kunnianhimoisimmat tavoitteet päästä hiilineutraaliksi vuoteen 2035 mennessä. Pirkanmaan keskustanuoret haluavat edistää hiilineutraaliuteen pääsemistä oikeudenmukaisesti edistämällä suomalaisen biokaasun paikallista tuotantoa ja kattavaa jakeluverkostoa.

Biokaasun valmistukseen sopivat yritysten ja teollisuuden biohajoavat jätteet, mm. laktoosittomien maitotuotteiden valmistuksessa ylijäävä laktoosi, kaupan pilaantuneet elintarvikkeet, kuluttajilta kertyneet biojätteet, jätevedenpuhdistamoiden lietteet, maatalouden lanta ja peltobiomassa.

Biokaasun jalostaminen liikennepolttoaineeksi onnistuu esimerkiksi valtionyhtiön tai tilojen omistaman osuuskunnan kautta. Pirkanmaan keskustanuorten mielestä pienten biokaasureaktoreita saaminen maa- ja karjatiloilta on erityisen tärkeää. EU ja valtio pystyisivät helposti tukemaan tiloja investointien kanssa. Valtio pystyisi tukemaan biokaasun valmistamista ja jakeluverkon laajennusta esimerkiksi ilmastorahaston avulla.

Paikallisen ja ympäristöystävällisen polttoaineen parempi ja helpompi saanti, saattaisi myös lisätä biopolttoaineiden käyttöä ja kysyntää.

### **Puoluehallituksen vastausesitys:**

## **136. Kärkölän Keskusta: Sähköautojen latauspisteitä ympäri Suomen**

Sähköautojen käyttö pitäisi mahdollistaa ympäri Suomen, sillä se olisi askel päästöttömämpää liikennettä. Tällä hetkellä maaseudulla sähköauton käyttö on kuitenkin hankalaa ilman omaa latauspistettä, ja jos autolla menee kauemmas kotoa, tarvitsi matkan varrellekin latauspisteen.

Kärkölan Keskusta esittää puoluekokoukselle, että sähköautojen latauspisteitä hankittaisiin ympäri Suomea, eikä vain pääkaupunkiseudulle. Kaasuautojen tankkausmahdollisuuksiakaan ei saa unohtaa.

#### **Puoluehallituksen vastausesitys:**

#### **137. Oulun Keskustanuoret: Sähkö- tai biokaasuautolla suoritettu autokoulu edullisemmaksi**

Liikenne aiheuttaa Suomessa noin viidenneksen kasvihuonekaasupäästöistä. Päästöjä tulee vähentää vuoteen 2030 mennessä. Osa päästövähennyksistä hoidetaan veroja tai käyttömaksuja korottamalla, mutta myös kannustamista ja ohjaamista vähäpäästöisempiin vaihtoehtoihin tulee lisätä.

Tällä hetkellä kuljettajakoulutus suoritetaan pääosin fossiilisia polttoaineita käytävillä ajoneuvoilla. Oulun Keskustanuoret esittää Keskustan puoluekokoukselle 2020, että kuljettajakoulutuksen hintaa tulisi laskea, mikäli se suoritetaan ympäristöystävällisellä ajoneuvolla. Jos kuljettajakoulutus suoritetaan autokoulussa korvaus ympäristöystävällisestä ajokortista, maksetaan suoraan ajokortin suorittaneelle. Tämä ohjaa kuluttajaa tekemään valinnan ympäristöystävälliseen ajokoulutukseen. Mikäli ajokortti suoritetaan opetusluvalla ekologisella ajoneuvolla, korvaus voitaisiin vähentää ajoneuvon käyttö- ja muista viranomaismaksuista.

Ympäristöystävällinen "vihreä" ajokortti opettaisi kuljettajakoulutuksen suorittaneille ekologista liikennekäyttäytymistä ja kannustaisi kuluttajia vähäpäästöisempien ajoneuvojen valintaan.

#### **Puoluehallituksen vastausesitys:**

#### **138. Tiistenjoen paikallisyhdistys: Postin kulun turvaaminen maaseudulla**

Pidämme tärkeänä postikulun turvaamista maaseudulla.

Koemme ihmisten eriarvoistuvan etenkin maaseudulla, kun informaation lähde jää saapumatta. Meidän tulee yhä muistaa väestössämme olevat ihmiset, joilla ei ole mahdollisuutta eikä tule olemaan tarvittavaa osaamista informaation saamiseksi internetin kautta vaan painettu lehti on heille yhä se päivittäinen informaation lähde.

#### **Puoluehallituksen vastausesitys:**

#### **139. Keskustan Forssan kunnallisjärjestö, Keskustan Humppilan paikallisyhdistys, Keskustan Jokioisten kunnallisjärjestö, Keskustan Tammelan kunnallisjärjestö, Keskustan Ypäjän kunnallisjärjestö: Alemman asteisen tieverkon peruskorjauksen nostaminen 20 miljoonalla eurolla**

Suomi on Euroopan Unionin maaseutumaisin maa, jolle on uskottu laajat luonnonresurssit metsineen, peltoineen ja järvineen. Näiden luonnonvarojen hyödyntäminen vaatii hyvin toimivan, kattavan tieverkoston mukaan lukien paikallistiet, yksityistiet ja metsäautotiet. Laaja perusinfra, tieverkko on pahasti rapautumassa erityisesti alemman asteisten teiden kuten paikallisteiden ja yksityisteiden osalta. Suomessa on viime vuosikymmeninä pistetty perusväyliä kuten moottori- ja

valtateitä kuntoon. Tämä rahoitus on ollut poissa juuri alemman asteisen tieverkon kunnossapidosta ja korjaamisesta.

Osassa maata ja myös Hämeen maakunnan alueella maaseudun paikallis- ja yksityistieverkosto on erittäin huonossa kunnossa. Maaseudulla toimiville yrityksille, joiden raaka-aineiden ja tuotteiden kuljettaminen on yrityksen elinehto, kelvottomassa kunnossa olevat tiet ovat erittäin suuri haitta yrityksen toiminnalle. Sateinen ja lämmin talvisää on lisäksi pahentanut maaseudun paikallis- ja yksityisteiden kuntoilannetta merkittävästi. Yksityisteitä Suomessa on 360 000 km, niistä 90 000 km on pysyvän asutuksen ja paikallisen yritystoiminnan käytössä. Tämän lisäksi tulevat paikallistiekilometrit.

Marinin-Kulmunin hallitus on ohjelmassaan sitoutunut 300 miljoonan euron vuosittaiseen tasokorotukseen perusväylänpidon rahoituksessa. Se on hyvä alkua. Väylärahoituksen korjausvelka on n. miljardi euroa. Tämän 300 miljoonan euron tasokorotuksen lisäksi tulee joka vuosi varata 20 miljoonaa euron valtion erillisrahoitus yksityisteiden perusparannuksiin. Tätä rahaa haetaan ELY-keskuksilta. Yksityisteiden valtionosuuksien tasoa pitää pystyä jatkossakin korottamaan, koska se helpottaa taloudellisessa ahdingossa olevien kuntien mahdollisuutta maksaa yksityisteille myös kuntien avustusta. Molemmat avustukset ovat erittäin tarpeellisia ja tärkeitä. Valtion ja kuntien on järkevää pitää olemassa olevasta infraomaisuudesta hyvää huolta. Niin ei ole ollut viime vuosikymmeninä.

Keskustan yhtenä keskeisimpänä tavoitteena on koko Suomen tasapuolinen kehittäminen. Tässä yksi keskeisimmistä asioista on runsaiden ja rikkaiden luonnonvarojemme kestävä hyödyntäminen. Se vaatii toimivan ja kunnossa olevan tieverkon. Tästä syystä Keskustan Forssan kunnallisjärjestö, Keskustan Humppilan paikallisyhdistys, Keskustan Jokioisten kunnallisjärjestö, Keskustan Tammelan kunnallisjärjestö ja Keskustan Ypäjän kunnallisjärjestö esittävät, että hallituksen ensi vuoden talousarviossa varataan 20 milj. euroa lisää määrärahaa yksityisteiden valtionosuuksien maksamiseen. Tämän jälkeen yksityisteiden vuosittainen valtionosuusmäärä on 40 milj. euroa.

### **Puoluehallituksen vastausesitys:**

#### **140. Keskustan Vihdin kunnallisjärjestö: Tiestön perusparannuksiin on panostettava**

Nykyinen tiestömme, erityisesti alempi tieverkko, on päässyt huolestuttavan huonoon kuntoon. On lähes päivittäinen puheenaihe, mihin viimeksi on muodostunut minkäkinlainen kuoppa tiehen, ja kuinka autoilijat ovat oppineet niitä väistämään - jos ovat oppineet. ELY-keskusten tehtävä on huolehtia teiden kunnosta siten, että toimivat ja turvalliset kuljetukset ovat mahdollisia koko maassa kaikkina vuorokauden aikoina. Jopa ensihoidon ammattilaiset ovat moittineet tieverkon kuntoa ja sitä kuinka hoitotoimenpiteiden ajaksi ambulanssi joudutaan pysäyttämään tien sivuun tai hoito voidaan aloittaa vasta matkan edetessä paremmalle tieosuudelle. Nykyinen kehno teiden kunto vaarantaa jo turvallisuutemme. Lisäksi kehnot tiet lisäävät autoilijoiden kustannuksia korjausten muodossa ja elinkeinoelämän kuljetukset vaikeutuvat alemman tieverkon jousaessa.

Tiestön kaltaisen perusinfran kunnosta tulisi pitää hyvää huolta. Toimiva tieverkko on mahdollistaja, oli kyseessä sitten bioteollisuuden raaka-ainevirtojen varmistaminen tai kaupunkilaisten mökkimatkat luonnon helmaan. Jatkossa tiestön perusparannusten rahoitus tulisi turvata yli hallituskausien ylittävällä ratkaisulla, jolla vältettäisiin lyhytjänteinen ja tempoileva investointipolitiikka. Tieliikenne vahvana nettoveronmaksajana tulisi saada arvoisensa perusinfran, joka takaa turvallisen ja sujuvan liikkumisen kulloisenkin tarpeen mukaan.

### **Puoluehallituksen vastausesitys:**

#### **141. Keskustan Utajärven kuntayhdistys: Tiet kuntoon**

Esitämme, että määrärahoja on lisättävä tienkunnossapitoon sekä alimmaisten tiestön kuntoon. Korjausvelkaa on kurottava.

Tieverkon turvallisuus ja liikennöitävyys on taattava pääväylien lisäksi alimmaisten tiestöön. Haastavat kelit ovat lisääntyneet, jolloin tienkunnossapitoon tarvitaan lisää määrärahoja. Reikien paikkaaminen ei aina riitä antamaan tekohengitystä tiehen. Päälysteen ikä on korkeintaan 20 vuotta, jota olisi aika jo noudattaa.

#### **Puoluehallituksen vastausesitys:**

#### **142. Keskustan Vihdin kunnallisjärjestö: Ruuhkamaksujen suunnittelusta on luovuttava**

Marinin hallitusohjelma sisältää useita uudistuksia liittyen liikenteen verotuksen uudistamiseen. Hallitusohjelman yhtenä tavoitteena on merkittävät liikenteen päästövähennykset, jotka ohjelman mukaan tullaan toteuttamaan sosiaalisesti oikeudenmukaisesti ja alueellinen tasa-arvo huomioiden. Nyt hallitusohjelmassa on kohta, joka selkeästi vaarantaa nämä tavoitteet. Tämä haitallinen kohta kuuluu seuraavasti: "Säädetään laki, joka mahdollistaa kaupunkiseutujen liikenteen hallintaan tähtäävien ruuhkamaksujen käyttöönoton." Tätä lakimuutosta ei tule edistää eikä hyväksyä.

Ruuhkamaksu olisi käytännössä lisävero työssäkäyville ihmisille, eritoten kehyskunnista kaupunkiin kulkeville työntekijöille. Samoin ruuhkamaksu heikentäisi kehyskuntien houkuttelevuutta asuinpaikkana ja edelleen kärjistäisi asumisen kustannuseroja.

Ruuhkamaksut eivät ratkaise itse ongelmaa, koska suuri osa ihmisistä kulkee töihin autolla sen vuoksi, että joukkoliikenneyhteyksiä ei harvaan asutuilla alueilla ole tai ne eivät ole riittävän hyvät ja työmatka-aika venyy siksi liian pitkäksi. Työvoiman liikkuvuus ja työssä kulkemisen mielekkyys on turvattava pitämällä liikkumiskustannukset kohtuullisina. Työpaikan vastaanottaminen ei saa koskaan jäädä kiinni matkakustannuksista.

Ruuhkamaksujen sijaan tulisi panostaa joukkoliikenteen kehittämiseen ja etätöiden edellytysten parantamiseen valokuituverkon kattavuutta parantamalla. Samoin tulee lisätä liityntäpysäköintipaikkoja, kannustaa kimpakyytien järjestämiseen sekä kehittää kevyen liikenteen verkostoja.

#### **Puoluehallituksen vastausesitys:**

#### **143. Pohjois-Pohjanmaan ja Lapin Keskustanuoret: Kaksoisraide Ylivieskasta Tornioon**

Suomen 680 kilometriä pitkä päärata on tärkein henkilö- ja tavaraliikenteen kulkuväylä. Raideliikenteen määrä on kovassa kasvussa, mutta yksiraiteisuus muodostaa ruuhkaisille raiteille tulpan. Vuosittain Oulusta etelään matkustaa junalla yli miljoona ihmistä ja tavaraa kuljetetaan yli seitsemän miljoonaa tonnia. Kymmenen vuoden aikana matkustajamäärän arvioidaan kasvavan jopa 45 prosenttia ja tavaraliikennemäärän kymmenellä prosentilla.

Kaksoisraiteen rakentamista puoltavat myös parempi Pohjois-Suomen saavutettavuus, nopeammat junayhteydet, suuret teollisuushankkeet, junamatkailun suosio sekä raideliikenteen vähäpäästöisyys. Lisäksi alati kansainvälistyvässä yhteiskunnassamme junayhteydet Ruotsiin paranisivat merkittävästi.

Pohjois-Pohjanmaan ja Lapin Keskustanuoret esittävät kaksoisradan rakentamista Ylivieskasta Tornioon helpottamaan kaikkien suomalaisten liikkumista.

**Puoluehallituksen vastausesitys:**

**144. Keskustan Lieksan kunnallisjärjestö: Joensuu – Lieksa – Nurmes – Kontiomäki - rataosuuden sähköistäminen**

Itä-Suomen elinvoiman kannalta Joensuu - Kontiomäki -rataosuuden sähköistäminen on tärkeää. Radan varrella olevia yrityksiä mm. Enocell, Uimaharju, Pankaboard Oy, Lieksa, Anaika Wood Group Ltd Oy, Lieksa, Binderholz Nordic Oy, Lieksa ja Nurmes, Iivari Mononen O, Nurmes, Sotkamon kaivokset jne. Radan kehittäminen luo kilpailukykyiset yhteydet pohjoisen ja etelän satamiin. Henkilöliikenteen kehittäminen luo Itä-Suomen asukkaille toimivat julkisen liikenteen yhteydet etelään ja avaa matkailun kehittämiseen uusia väyliä: Koli, Ruunaa, Bomba, Vuokatti.

Joensuu – Lieksa – Nurmes - Kontiomäki -rataosuuden sähköistäminen on entistä tarkoituksenmukaisempaa Nurmes - Kontiomäki -välin peruskorjauksen valmistuttua. Sähköistäminen palvelee alueen teollisuuden tarpeita Enocell Oy:n sellutehtaan, Lieksan teollisuuskeskittymän ja Nurmeksen sahan ja kyllästämön osalla. Raidekuljetuksilla tavara siirtyy maamme vientisatamiin ja sähköistäminen palvelee myös Joensuun ratapihan ympäristöhaittojen vähentämistä.

Sähköistäminen palvelee myös henkilöliikenteen kilpailukykyä. Joensuu - Nurmes -välin kiskobussiyhteys palvelee seutukunnan asukkaita. Henkilöjunayhteyden uudelleen avaaminen Kontiomäelle mahdollistaisi liikenteen kytkeytymisen Savon rataan Kuopion suuntaan ja edelleen pohjoiseen Kajaanin ja Oulun suuntaan.

Esitys: Joensuu – Lieksa – Nurmes - Kontiomäki -rataosuus sähköistetään. Hankkeen kustannusarvio on noin 96 miljoonaa euroa.

**Puoluehallituksen vastausesitys:**

**145. Kainuun Keskustanuoret: Uusi ratalinja Kontiomäeltä Kemijärvelle**

Kainuun Keskustanuoret vaativat matkailun ja teollisuuden tarpeiden edistämiseksi uutta ratalinjaa Kontiomäeltä Kemijärvelle. Tästä valmista osaa on jo Kontiomäki-Pesiö, ja vanhaa ratalinjapohjaa on käytettävissä Taivalkoskelle saakka. Radalla kulkisi sekä tavara- että henkilöliikennettä. Tämä parantaisi alueen kuntien yritysten tarpeita ja mahdollistaisi niiden kehittymisen sekä edistäisi ihmisten työssäkäyntiä ilman autoa. Alueen matkailulle tästä olisi suuri piristysruiske, etenkin jos vielä saataisiin itäisen radan yöjunaliikenne takaisin ja kulkemaan Kemijärvelle saakka.

**Puoluehallituksen vastausesitys:**

**146. Keskustan Vihdin kunnallisjärjestö: Tunnin juna -hanketta on edistettävä**

Turun ja Helsingin välisen nopean ratayhteyden rakentamista tulee edistää. Valtio ja kunnat ovat jo päässeet yhteisymmärrykseen siitä, että hankeyhtiö perustetaan, ja myös radanvarren kunnat ovat sitoutuneet hankkeeseen, ja suunnitelmat ovat varsin pitkällä. Samoin luvat radan alkupään osalta ovat jo kunnossa.

Tunnin junan hyödyt heijastuvat laajasti koko lähialueelle, eivät pelkästään tulevien asemien läheisyyteen. Hanke ratkaisee osittain pääkaupunkiseudun alati kasvavaa ruuhkaongelmaa, sekä



edistää sujuvaa ja vähäpäästöistä kulkemista. Tunnin junan rakentamisella on mahdollista saada koko läntinen Etelä-Suomi osaksi EU:n kattavaa Ten-T -verkostoa.

Uuden raideyhteyden tuomat mahdollisuudet Uudellemaalle ja koko läntiselle Suomelle ovat merkittäviä, ja hanke on arvioitu kokonaistaloudellisesti valtakunnallisesti kannattavaksi. Ennustetun matkustajamäärän on arvioitu olevan noin 1,6 miljoonaa matkaa vuodessa. Hankkeeseen ja sen suunnitteluun on käytetty paljon resursseja useiden vuosikymmenten aikana. Nyt tuleekin viipymättä tehdä investointipäätös Tunnin junan rakentamisesta, viimeistellä suunnitelmat ja aloittaa rakentaminen.

#### **Puoluehallituksen vastausesitys:**

#### **147. Keskustan Raision kunnallisjärjestö: Henkilöliikenteen käynnistämisestä raideosuudella Turku – Uusikaupunki/Turku - Naantali**

Yli 300 000 asukkaan Turun seutua on järkevää tarkastella tulevaisuuspohdinnoissa erityisesti liikkumisen kannalta kokonaisuutena. Seudullinen lähijunakokeilu ei vielä ole saanut kannatusta toteutuakseen.

Alueemme on vahvan kaupunkiytimen, pienempien kaupunkien, vaihtelevan maaseudun ja maailmanluokan saariston monipuolinen kokonaisuus.

Vähäpäästöinen raideliikenne on tulevaisuutta. Tunnin juna on toki tärkeä, mutta siihen ei ole tarpeen pelkästään kiinnittyä, ikään kuin kaikki olisi sen myötä ratkaistu. On myös muita suuntia kuin Turku-Helsinki. Raideyhteys on myös jo olemassa Loimaan, Uudenkaupungin ja Naantalien suuntaan.

Raideyhteyden mahdollisuutta lähiliikenteessä kannattaa aluksi tutkia ja kokeilla yhden raideyhteyden varrella. Tähän sopisi hyvin Turku-Uusikaupunki/Turku-Naantali -rata.

#### **Puoluehallituksen vastausesitys:**

#### **148. Keskustan Ruoveden paikallisyhdistys: Ajo-oikeuden ikärajan laskeminen 16 vuoden ikään**

Keskustan Ruoveden paikallisyhdistys esittää puoluekokoukselle, että Suomen Keskusta ryhtyy toimenpiteisiin henkilöauton ajo-oikeuden ikärajan laskemiseksi 16 vuoden ikään.

Monissa maissa ikäraja jo onkin 16 vuotta. Suomessakin on erillisluvun ja hyvin perusteluin saanut ajokortin ennen 18 vuoden ikää, joten turha erillislupaprosessi poistuisi.

Erityisesti tämä helpottaisi haja-asutusalueilla (joissa ei julkista liikennettä ole), liikkumista kouluun ja harrastuksiin sekä työpaikoille. Lisäksi kannattaisi harkita, voisiko tämä olla osana koulujenkin opetussuunnitelmaa (liikennekasvatus).

Turvattomat ja (kalliitkin) mopoautot vaihtuisivat turvallisimpiin normaaliautoihin ja monissa tapauksissa välttyttäisiin jopa lisäauton ostolta.

#### **Puoluehallituksen vastausesitys:**

#### **149. Keskustan Raution osasto: Kevyen liikenteen väylän rakentaminen Raution kylälle**

Kokous päätti esittää kannanottonaan ja kiirehtiä kevyen liikenteen väylän rakentamista Rautioon tien 774 varteen kylän keskustasta molempiin suuntiin. Rakennettavan väylän pituus noin 6 km. Tiellä on sattunut päivittäin vaaratilanteita ja kevyen liikenteen turvattomuus vilkkaan liikenteen seassa on todella suuri riski. Etenkin koululaiset ajoneuvojen ja raskaan liikenteen kanssa samalla ajoväylällä on jatkuva vaaratekijä, johon on pakko puuttua.

Raution kylän keskustaan aloitetaan iso rakentaminen 2021. Suunnitelmat valmistuvat jo tänä vuonna. Raution monitoimitaloon tulee kaikki koulutilat ja muut eri harrastustoimintaan tarvittavat tilat. Seurakunta tulee myös käyttämään tiloja, koska rakentaminen tulee vastapäätä Raution kirkkoa. Lisää kevyen liikenteen painetta tulee aiheuttamaan rakennettavan Senioritalon osalta, jonka rakentaminen käynnistyy 2020 ja on kylän keskustassa olevalla paikalla

Keskustan Raution Osasto kiirehtii hankkeen aikataulua. Raution monitoimitalo valmistuu 2022 ja oppilaat tulevat kouluun elokuussa lukuvuoden alussa. Koululaiskuljetukset vähenevät ja oppilaat siirtyvät suurelta osin käyttämään kevyen liikenteen väylän tuomaa turvaa.

Tämä kannanotto lähetetään toimenpiteitä varten ELY-keskukselle, alueen kansanedustajille, valtiovarainministeriöön ministeri Mika Lintilälle ja liikenneministeriöön ministeri Sanna Marinille. Sekä Kalajoen kaupungin päätöksentekoon. Kaupungilla on juuri viimeistelyvaiheessa Raution monitoimitalon suunnitelmat.

Erittäin tärkeää on, että nämä hankkeet etenevät samanaikaisesti ja myös aikataulut pitävät silloin saadaan kaikkia palveleva monipuolinen ja turvallinen toimintaympäristö. Liikenteen ja liikkuminen on suuri osa ihmisten kokonaisvaltaista hyvinvointia.

#### **Puoluehallituksen vastausesitys:**

# Tietoyhteiskunta

## 150. Keskustan Vihdin kunnallisjärjestö: Avoimen demokratian työvälineet käyttöön

Demokratia toimii vain jos riittävän moni kansalainen kykenee osallistumaan yhteiskunnalliseen keskusteluun ja päätöksentekoon. Nykyisin, sähköisten kommunikaatiovälineiden aikakaudella, on vielä tilanteita, joissa fyysinen läsnäolo tietyssä paikassa tiettyyn aikaan on ainoa tapa saada oma äänensä kuuluviin. Toisaalta valtaosa sähköisissä työvälineissä käytävästä keskustelusta käydään ylikansallisten yritysten kehittämällä alustoilla, jolloin käydyt keskustelut voivat kadota milloin vain ja toisaalta ovat mainosteollisuuden raaka-ainetta. Meidän tulisi olla aidosti huolissaan kyberomavaraisuudesta ja kehittää ja ottaa käyttöön avoimen demokratian työvälineet tarkoituksenmukaisessa laajuudessa nykyisen toiminnan tueksi, niin puolueen toiminnassa kuin myös kunnallisessa ja valtakunnallisessa päätöksenteossa.

Konkreettisenä ehdotuksena ehdotetaan, että kunnalliset kuulemiset avattaisiin Otakantaa -hankkeiksi nykyisten osallistamistapojen rinnalle. Näin mahdollistettaisiin ajasta ja paikasta riippumaton osallistuminen läpinäkyvästi, ja toisaalta siten, että annettu palaute olisi löydettävissä myös jatkossa. Järjestelmä mahdollistaa myös kuntarajat ylittävän yhteistyön, jolloin resursseja säästyy, kun hyviä käytänteitä voidaan jakaa avoimesti. Lisäksi nykyisiä avoimen demokratian työkaluja tulee jatkokehittää vastaamaan nykyisiä ja tulevia tarpeita. Myös puolueen omassa toiminnassa tulee huomioida nämä avoimuuden, aika- ja paikkariippumattomuuden sekä tiedon myöhemmän löydettävyyden vaatimukset. Keskustan tulee olla myös tällä saralla se uudistuva, uudet työkalut ja toimintatavat rohkeasti käyttöönottava kansanliike, joka säilyttää toimivan ja uudistaa vanhentuneen ja toimimattoman.

### **Puoluehallituksen vastausesitys:**

## 151. Keskustan Jalasjärven paikallisyhdistys ry: Sähköisen äänestyksen ongelmien ratkaisu

Sähköiseen äänestykseen liittyen on Keskustan Jalasjärvenkylän paikallisyhdistys ry jättänyt yhden puoluekokousaloitteen (aloite 167) vuoden 2010 puoluekokoukseen (Lahti), useamman puoluekokousaloitteen (aloitteet 248-254) vuoden 2014 puoluekokoukseen (Turku), kolme aloitetta (aloitteet 73-75) vuoden 2016 puoluekokouksen (Seinäjoki) sekä yhden aloitteen (aloite 102) vuoden 2018 puoluekokoukseen (Sotkamo).

19.12.2017 nettiäänestystyöryhmän loppuraportti (Nettiäänestyksen edellytykset Suomessa) on julkaistu Oikeusministeriön julkaisuna 60/2017. Nettiäänestystyöryhmän lisäksi toimi kaikkien eduskuntaryhmien edustajien parlamentaarinen seurantaryhmä, joka on ottanut osaa nettiäänestyksen selvitykseen. Huomionarvoista on, että loppuraportti ei sisällä eriäviä mielipiteitä, jolloin kyseistä raporttia voi pitää hyvin merkityksellisenä

Nettiäänestystyöryhmän loppuraportissa on muutama selkeä johtopäätös. (1) Työryhmä ei suosittele nettiäänestyksen käyttöönottoa, koska tällä hetkellä riskit ovat suuremmat kuin hyödyt. (2) Parlamentaarinen seurantaryhmä totesi, että nettiäänestystä ei tule ottaa käyttöön yleisissä vaaleissa, koska riskit ovat suurempia kuin hyödyt. (3) Nykytilanteessa olevia ongelmia, kuten alhainen äänestysaktiivisuus, ei ratkaista nettiäänestyksellä.

Vuoden 2018 puoluekokousvastauksessa (aloite 102) todettiin, että silloisessa tilanteessa nettiäänestys sisälsi liikaa riskejä, jolloin puoluekokous ei suositellut nettiäänestyksen kehittämistä. Tämän perusteella esitetään seuraava puoluekokousaloite:

1) Vuoden 2018 puoluekokouksen jälkeen sähköisen äänestyksen tietotekniikka ei ole tarpeeksi kehittynyttä sähköisen äänestyksen tietoturvallisuuden kannalta, joten puoluekokous (2020) ei suosittele sähköisen äänestyksen järjestelmän kehittämistä.

Vuonna 2017 toimineet parlamentaarinen seurantaryhmä ja nettiäänestystyöryhmä päätyivät yksimielisesti toteamaan sähköisen äänestyksen liian suuret riskit. Jatkossa voitaisiin jokaisen eduskuntavaalikauden alussa perustaa vastaavalla parlamentaarinen seurantaryhmä sekä sähköisen äänestyksen tietotekniikkaan keskittyvä tekninen työryhmä. Tämän perusteella esitetään seuraava puoluekokousaloite:

2) Jokaisen eduskuntavaalikauden alussa on perustettava parlamentaarinen seurantaryhmä sekä sähköisen äänestyksen tietotekniikkaan keskittyvä tekninen työryhmä, jotka voivat käydä läpi sähköisen äänestyksen tietotekniikkaa ja tietoturvallisuutta heti eduskuntavaalikauden alussa.

Parlamentaarinen seurantaryhmä sekä nettiäänestystyöryhmä ovat käyneet vuonna 2017 läpi sähköisen äänestyksen tietotekniikkaa ja tietoturvallisuutta. Käytännössä parlamentaarinen seurantaryhmä sekä sähköisen äänestyksen tietotekniikkaan keskittyvä tekninen työryhmä voivat käydä läpi tekniikan kehittymisen yhden eduskuntavaalikauden aikana. Tämän perusteella esitetään seuraava puoluekokousaloite:

3) Eduskuntavaalikauden alussa nimetty parlamentaarinen seurantaryhmä sekä sähköisen äänestyksen tietotekniikkaan keskittyvä tekninen työryhmä voivat esittää suosituksen sähköisen äänestyksen kehittämisestä perustuen sähköisen äänestyksen tietotekniikan ja tietoturvallisuuden selvitykseen.

Käytännössä parlamentaarisen seurantaryhmän sekä sähköisen äänestyksen tietotekniikkaan keskittyvän teknisen työryhmän työ ei vaatisi liian paljon resursseja, koska aiempien teknisten selvitysten tulokset voidaan huomioida tehtävissä uusissa selvityksissä. Tämän perusteella esitetään seuraava puoluekokousaloite:

4) Puolue ei edistä sähköisen äänestyksen kehittämistä ennen sähköisen äänestyksen tietotekniikan ja tietoturvallisuuden ongelmien kunnollista ratkaisua.

Nykytilanteessa (2020) sähköisen äänestyksen tietotekniikan ja tietoturvallisuuden ongelmia ei ole vielä ratkaistu kunnolla, joten sähköinen äänestys on nykytilanteessa liian riskialtista. Näin ollen jokaisen eduskuntavaalikauden alussa voidaan arvioida huolellisesti sähköisen äänestyksen teknistä kehitystä useamman vuoden ajalta.

**Puoluehallituksen vastausesitys:**

# Maaseutu (maatalous, metsä, metsästy, elintarvike)

## 152. Keskustan Tammelan kunnallisyjärjestö ja Keskustan Etelä-Hämeen piiri: Metsää hoidettava tilanteen ja maaperän mukaisesti

Lisärajoitteita metsänkäyttöön ei tarvita eikä niitä pidä hyväksyä. Metsänomistajien pitää saada hoitaa, kasvattaa ja hakata omaa omaisuuttaan kuten metsän tarjoamat mahdollisuudet sallivat.

Vielä 1800-1900-luvun taitteessa Suomen metsiä kaskettiin ja raivattiin pelloksi tai jätettiin kaskeamisen jälkeen hoitamatta. Vallitseva metsän hakkuutapa oli harsinta eli yläharvennus. Sen seurauksena metsät harvenivat ja jäljelle jääneet puut olivat huonokuntoisia ja hidaskasvuista.

Metsänomistajat huomasivat ongelman ja tasaikäisrakenteinen metsän hoitomalli siirrettiin Saksasta Suomeen. Tämän seurauksena meillä on puuston määrä kaksinkertaistunut.

Suomessa hoidetaan metsiä metsän elinkaaren ja sen maaperän mukaan. Metsälaki antaa tarvittavat ohjeet toimimiseen metsänhoitoyhdistyksien ja metsäkeskuksien neuvonnan ja valvonnan alaisesti.

Suomi elää metsistä, se on kiistämätön tosiasia. Metsäteollisuus tarvitsee puuta, puuaines saadaan hyvin ja järkevästi hoidetusta metsästä.

Jos kuviolle pitää suorittaa päätehakkuu, tilanteen ja maaperän huomioiden se pitää tehdä. Märät ja peittävät metsäkuviot eivät sovellu harsintahakkuisiin, silloinhan jäävien puiden juuristo rikkoutuisi ja puu kuolisi muutamassa vuodessa.

Päätehakkuussa maapohja muokataan taimien hyvän juurtumisen ja kasvun turvaamiseksi. Elinvoimainen kasvi taimi sitoo hiiltä hyvin. Muokattu maapohja mahdollistaa mm. matojen ja sienien kasvualustan. Osa sienilajeista on lahottajia, jotka mahdollistavat maahan jääneiden oksien, kantojen ja karikkeen orgaanisen aineen takaisin metsän ekosysteemin kiertoon. Hyönteiset ja perhoset viihtyvät kuviolla. Päätehakkuussa alueelle jätetään aina jättöpuita. Niiden oksilla metsäkanalinnut ja pöllöt istuvat. Pöllöt ja huuhekajat hoitavat tehokkaasti myyrien saalistuksen. Liiallinen myyräkanta olisi haitallinen taimille, myyräthän syövät taimien juuria.

Taimien varttuessa jo parissa vuodessa alueella kasvaa ruohikkoa ja vadelpuskaa. Eläimet, kuten peurat löytävät suojaisia paikkoja tästä elinympäristöstä. Metsäjänikset ja rusakot löytävät ruohoa syödäkseen.

Nuori kasvatusmetsä ja varttunut metsä tarjoavat monipuoliset elinympäristöt Suomen monipuoliselle eläimistöille.

Tänä päivänä puhutaan paljon ilmastomuutoksesta ja metsän monipuolisista mahdollisuuksista olla mukana ilmastotalkoissa. Metsät ovat suurin hiilinielu ja se on tämän päivän hoidolla kasvussa. Metsä on nyt ja tulevaisuudessa mahdollisuus ei uhka. Ylisukupolisesti on metsiä hoidettu erinomaisesti ja sitä pitää kunnioittaa eikä kyseenalaistaa.

### Puoluehallituksen vastausesitys:

## 153. Pirkanmaan Keskustanuoret: Metsätalouden kannustinjärjestelmää on muutettava jatkuvaa kasvatusta tukevaksi

Syksyllä 2018 kansalaisaloite avohakkuiden kieltämisestä valtion metsissä keräsi yli 50 000 allekirjoitusta ja se lähetettiin odottamaan eduskuntakäsittelyä. Aiheesta käytiin runsaasti julkista keskustelua ja osa hallituspuolueista osoitti tukensa kansalaisaloitteelle. Hallitusohjelmaan tehtiin kansalaisaloitteen hengelle myönteinen kirjaus: *”Metsälain toimivuus arvioidaan. Kestävän metsätalouden rahoitusjärjestelmä uudistetaan painottaen aktiivista ja oikea-aikaista metsien hoitoa ja luonnonhoitotoimia sekä ottaen huomioon hiilensidonnan kasvattaminen ja luonnon monimuotoisuuden parantaminen.”*

Vuonna 2014 metsälakiin tehtiin muutos, joka sallii metsän uudistamisveloitteen täyttämisen luontaisella uudistamisella. Tämä mahdollisti sen, että metsänomistaja voi halutessaan kasvattaa metsäänsä kokonaan ilman avohakkuita. Puuntuotoltaan parhaassa iässä olevat puut jätetään metsään järeytymään ja luonnollisesti syntyvän alikasvoksen annetaan kehittyä taloudellisesti ja ekologisesti arvokkaaksi metsäksi.

Metsänomistaja saa itse päättää, mitä hoitomenetelmää käyttää, mutta nykyinen metsätalouden kannustinjärjestelmä ohjaa voimakkaasti tasaikäisrakenteiseen metsänhoitoon nuoren metsän hoidon ja taimikon varhaisoidon tuilla. Pirkanmaan Keskustanuoret vaatii, että metsätalouden kannustinjärjestelmän painopistettä siirretään ympäristöpalvelukorvauksilla ilmasto- ja luonnon monimuotoisuustavoitteita edistäviin toimenpiteisiin. Kannustinjärjestelmän korvaamia ympäristöhöyryjä voisivat olla esimerkiksi hiilinielujen ylläpito ja vahvistaminen, suojele- ja luonnonhoitotoimenpiteet, hyönteistuhojen ja kasvitautien torjuminen sekä vesistökuormituksen vähentäminen. Tavoitteena on kannustaa metsänomistajia valitsemaan jatkuva kasvatus metsänhoitomenetelmäksi useammilla metsätiloilla.

### **Puoluehallituksen vastausesitys:**

#### **154. Keskustan Mänttä-Vilppulan kunnallisjärjestö: Ensiharvennusrästit kuntoon**

Metsät ovat kansallisesti tärkein luonnonvaramme. Metsiin kohdistuu nyt entistä enemmän huomiota, kun puhutaan ilmastonmuutoksesta ja sitä hillitsevistä toimista. Hyvin hoidettu ja kasvava metsä sitovat hiiltä parhaiten. Runsaat metsävaramme toimivat hiilinieluinä ja -varastona.

Metsien hyvällä hoidolla varmistamme myös puun saatavuuden. Metsien toinen ilmastonmuutoksen kannalta tärkeä rooli on tuottaa fossiilisia ja saastuttavia raaka-aineita korvaavaa puuta. Puun jalosteet voivat esimerkiksi korvata öljyä muovin valmistuksesta. Myös puurakentamista on edistettävä, sillä puurakennus varastoi hiiltä koko olemassaolonsa ajan.

Yksityiset metsänomistajat ovat hoitaneet metsäomaisuuttaan pääsääntöisesti erinomaisesti. Tästä kertoo puustomme tilavuuden kaksinkertaistuminen muutamassa vuosikymmenessä sekä kiihtyvä puuston kasvu.

Metsien hoidossa on kuitenkin myös tehtävää. Taimikonhoidossa ja nuorten metsien ensiharvennuksista on viivästynyt. Joidenkin tilastojen mukaan Suomessa on lähes miljoona hehtaaria hoitamattomia nuoria metsiä. Luku on huolestuttavan suuri. Varmistaaksemme tasalaatuisen puun saatavuuden ja metsien hyvän hoidon myös jatkossa, metsänomistajia on paikallaan kannustaa hoitamaan rästit kuntoon. Metsien ensiharvennusrästit tulee purkaa.

Kestävän metsätalouden KEMERA-kannustinjärjestelmää ollaan uusimassa parhaillaan. Keskustan Mänttä-Vilppulan kunnallisjärjestö pitää tärkeänä, että uusi järjestelmä kannustaa metsänomistajia aktiiviseen ja oikeaan metsien hoitoon. Järjestelmän on tärkeä huomioida myös metsätieverkon ylläpito ja talousmetsän luonnonhoitotoimet. Sujuva, selkeä ja hyvin valmisteltu uusi kannustinjärjestelmä yhdessä toimivien puumarkkinoiden kanssa edistää osaltaan metsänhoitorästien saamista kuntoon.

## **Puoluehallituksen vastausesitys:**

### **155. Keskustan Mikkelin kunnallisjärjestö: Puurakentamisen tukemiseen vahvemmat eväät**

Puurakentamisen valtion tukea myönnetään nyt vain kasvukeskusten asuntorakentamiseen, jatkossa tuki tulee osoittaa koko maahan ja myös julkiseen rakentamiseen.

Puurakentamisen elinkaaripäästöt on lasketusti 20 % pienemmät kuin betonirakentamisen. Puurakentamisen hintakilpailukykyä pitäisi kuitenkin edelleen parantaa. Mikkelin Keskusta näkee, että tämän voisi toteuttaa siten, että huomioidaan puurakentamisen merkittävästi alhaisempi päästö esim. päästökaupan periaatteita soveltamalla puurakentamiseen.

Mikkelin kunnallisjärjestön mielestä julkisessa rakentamisessa pitäisi selvittää puuvaihtoehto joka kerta. Tämän voisi tehdä esimerkiksi asetuksella. Lähes jokaisen kunnan strategiassa on tällä hetkellä kirjaus puurakentamisen edistämisestä. Käytännön toteutusta tulee kuitenkin edelleen edistää.

Puurakentamisessa hyöty näkyy moneen suuntaan: esimerkiksi metsänomistajat, metsäkoneenkuljettajat ja alueelliset alihankkijat ovat osa tätä ketjua. Suurin potentiaali ilmastotekojen tekemiseen puurakentamisen osalta on nimenomaan julkisessa rakentamisessa ja sen vuoksi sitä tulee edistää.

## **Puoluehallituksen vastausesitys:**

### **156. Keskustanaisten Espoon paikallisyhdistys: Suomelle ruokapoliittinen ohjelma**

Puolue edistää Suomelle tehtävää kansallista ruokapoliittista ohjelmaa, jossa ruokahuolto ja kotimainen ruokatuotanto turvataan myös poikkeusoloissa. Puolueena edistetään kunnallisen ateriapalvelun kotimaisuutta ja ruuan puhtautta.

## **Puoluehallituksen vastausesitys:**

### **157. Suomen Keskustanuoret: Porkkanaa kasvituotantoon**

Kasvisruoan suuntaan siirtyminen on voimistuva trendi. Lihan- ja muu eläinperäinen tuotanto ei tule loppumaan, eikä pidäkään, mutta lihantuotannon rinnalle tulee panostaa ja edistää myös kotimaisen kasvinviljelyn mahdollisuuksia. Kansanterveydellisistä syistä on välttämätöntä, että suomalaisten lautasille saadaan myös enemmän kotimaisia kasviksia.

Erikoiskasveja viljellään usein vaihtoehtoisina viljelykasveina viljan rinnalla. Keskustanuoret haluavat, että yhä useampi tila pystyisi valitsemaan jatkuvasti enemmän erikoiskasveja tuotantoonsa niin, että se on kasvuolosuhteet huomioiden ilmastollisesti kestävä ja taloudellisesti kannattavaa.

Keskustanuoret vaativat toimia viljelijöiden avuksi, jotta tämä pystyttäisiin toteuttamaan niin, ettei erikoiskasvien viljely rokota tuottajan kukkaroa turhan paljon. On tuettava sekä rahallisesti että erilaisin koulutuksin viljelijöitä.

Ilmastonmuutoksen edetessä on järkevää, että Suomi olisi myös proteiiniomavarainen. Perinteisten proteiinituotantomuotojen lisäksi erilaisten palkokasvien, öljykasvien sekä viljaa korvaavien vaihtoehtojen viljely edistää proteiiniomavaraisuutta.

Ongelmia voi tuottaa siirtymä eläintuotannon tilajärjestelyistä kasvituotantoon. Silloin, kun siirtymä on todettu tilalle kannattavaksi jollain aikavälillä, on tuottajan saatava kaikki mahdollinen tuki siirtymän toteuttamiseen mahdollisimman järkevällä tavalla. Tällaisia maatiloja tulee olemaan useampia, joten Keskustan on luotava parhaat työkalut, jotta kasvituotantoon investoimisessa on mukana mahdollisimman paljon porkkanaa. Uhkana on, että muut valmistelevat vain keppikeinoja.

### **Puoluehallituksen vastausesitys:**

#### **158. Puolangan Keskustanaiset: Alueelliset ja vahvasti lähiruokapainotteiset varmuusvarastot**

Viime aikoina erilaiset ympäristökatastrofit ja luonnononnettomuudet, sähköisten järjestelmien toimintahäiriöt sekä globaalit tartuntataudit ovat saaneet aikaan julkisen keskustelun huoltovarmuudesta ja sen toimivuudesta. Laki huoltovarmuuden turvaamisesta (18.12.1992/1390 3§) edellyttää, että valtion varmuusvarastoja pidetään väestön toimeentulolle, elinkeinoelämän toiminnalle ja maanpuolustusta tukevalle tuotannolle sekä huoltovarmuutta koskevien Suomen kansainvälisten sopimusveloitteiden kannalta välttämättömistä raaka-aineista ja tuotteista. Huoltovarmuuden järjestämisessä valtionhallinto, toimialajärjestöt ja yhteiskunnan toimivuuden kannalta kriittiset yritykset vastaavat yhdessä huoltovarmuuden organisoinnista. Huoltovarmuuskeskus tekee yhteistyötä aluehallintovirastojen kanssa alueellisen huoltovarmuuden edistämiseksi.

2010-luvulla lähiruoan merkitys on noussut tärkeäksi arvoksi niin kuluttajille kuin päättäjillekin. Vuosikymmenen alkupuolella hallitusohjelmassa otettiin strategiseksi tavoitteeksi lähiruoan osuuden kääntäminen vahvaan nousuun. Lähiruoan osuuden nostamisella on suorat positiiviset vaikutukset maaseudun elinvoiman vahvistamiseen sekä ympäristökuormituksen vähentämiseen. Kuluttajien keskuudessa lähiruoka ei ole enää niinkään hetkittäinen trendi, vaan paremminkin pysyvä ilmiö.

Puolangan keskustanaiset esittävät näiden kahden ajankohtaisen ja tärkeän asian yhdistämistä. Koko Suomen alueelle tulee perustaa alueelliset huoltovarmuuskeskukset, jotka käyttävät varastoinaan lähellä tuotettua lähiruokaa. Kunnat tarvitsevat valtiollista tukea oman kuntansa asukkaiden huoltovarmuuden järjestämiseksi ja ehdotamme, että lähiruokapainotteisen huoltokeskuksen/varmuusvaraston rakentamista pitää tukea merkittävästi.

"Suomalainen ruoka on ilmastoteko ja luo työtä Suomeen" totesi Keskustan puheenjohtaja Katri Kulmuni lokakuussa 2019. Puolangan keskustanaiset esittävät, että tämän aloitteen aihe, alueelliset ja vahvasti lähiruokapainotteiset varmuusvarastot, nähdään konkreettiseksi keinoksi, jolla puheenjohtajamme tavoite saadaan vietyä käytännön teoksi.

### **Puoluehallituksen vastausesitys:**

#### **159. Pohjois-Pohjanmaan Keskustanuoret: Elintarvikkeiden pääraaka-aineiden alkuperämaan ilmoitusvelvollisuus laajennettava leipä- ja maitotuotteisiin**

Elintarvikkeiden alkuperämaa on ilmoitettava kuluttajalle, jos sen ilmoittamatta jättäminen voi johtaa kuluttajaa harhaan tai sen ilmoittaminen on säädetty pakolliseksi. Muun muassa lihan, kalan ja kananmunien alkuperämaan ilmoittaminen on pakollista. Tällä varmistetaan kuluttajan tietämys elintarvikkeiden alkuperästä.

Pohjois-Pohjanmaan Keskustanuoret esittävät elintarvikkeiden pääraaka-aineiden alkuperämaan ilmoitusvelvoitteen laajentamista leipä- ja maitotuotteisiin. Selkeät pakkausmerkinnät lisäävät



kuluttajan tietoisuutta elintarvikkeiden alkuperästä, helpottavat tuotteiden valintaa ja lisäävät kotimaisten tuotteiden kysyntää. Tällä vältetään myös raaka-aineen alkuperämaan sekoittuminen tuotteen pakkaus- tai valmistusmaahan. Esimerkiksi monien maitotuotteiden maito tulee ulkomailta, mutta pakkaaminen tai valmistus tapahtuu Suomessa, jolloin tuotetta helposti luullaan kotimaiseksi. Aina maidon alkuperää ei ilmoiteta. Pakkausmerkinnät eivät saa kuitenkaan koitua yrityksille liian vaativiksi.

#### **Puoluehallituksen vastausesitys:**

#### **160. Lauttasaaren keskustaseura: Enemmän kotimaista kalaa ruokapöytiin**

Ruokapöytäamme päätyvästä kalasta yli 80 prosenttia on tuontikalaa. Kalan kysyntä on kaksikertaistunut 80-luvulta. Kotimaisella kalalla kuten siialla, kuhalla ja ahvenella olisi kotimarkkinoilla kysyntää. Myös julkisessa keskustelussa on nostettu esiin, miten suomalaiset kalaravintolat loistavat poissaolollaan, vaikka kysyntää olisi.

Kotimaisen kalan syönti on ilmastoteko, mutta sen saaminen kuluttajien lautaselle vaatii kysynnän ja tarjonnan kohtaamista oikealla hinnalla. On itsestäänselvyys, että kalastajien ja kalankasvattajien on saatava kalasta riittävä korvaus. Haasteeseen ei varmastikaan ole yhtä yksinkertaista vastausta ja hallitus on tunnistanut tämän haasteen. Hallitusohjelmasta löytyy hyviä kirjauksia kotimaisen kalan päätymiseksi yhä useammin ruokapöytään. Hyvät kirjaukset vaativat myös konkreettisia toimenpiteitä. Yksi tällainen toimenpide on kotimaisen kalan käytön edistäminen julkisisten hankintojen kautta.

Lauttasaaren keskustaseura edellyttää, että suomalaisen kalan pääsyä julkisten hankintojen kautta ruokapöytiin parannetaan.

#### **Puoluehallituksen vastausesitys:**

#### **161. Alajärven Keskustan kunnallisjärjestö: Maatalouden ahdinkoon on puututtava välittömästi**

Keskustan Alajärven kunnallisjärjestö vaatii puoluettamme puuttumaan ripeästi maatalouden ahdinkoon. Maatalouden kulut nousevat jatkuvasti, kannattavuus heikkenee entisestään. Myös valtava byrokratia ja yleinen maataloutta syyllistävä ilmapiiri ei houkuttele uusia jatkajia alalle ja viljelijöitä lopettamaan. Vaikka yleinen ilmapiiri kotimaisen lähiruuan puolesta on parantunut, mutta se ei näy ollenkaan viljelijöiden tilipussissa. Kotimaisen, puhtaasti tuotetun ruuan asema täytyy turvata. Myös viljelijöiden jaksamiseen täytyy kiinnittää entistä enemmän huomioita, jotta voimme taata suomalaisen viljelijän aseman tulevaisuudessakin.

#### **Puoluehallituksen vastausesitys:**

#### **162. Keskustan Kauniaisten paikallisyhdistys: Maatalouden elinkelpoisuus pitää turvata, jotta ruokahuolto säilyy**

On tärkeää pitää Suomen pellot kunnossa ja viljelykelpoisina, mikä edellyttää myös sitä, että maataloustuottajien tuotteita ostetaan. Kun hankintoja kilpailutetaan, hinta ei saisi olla määräävä tekijä, vaan tulisi huomioida ensisijaisesti kotimainen ja lähituotanto sekä ottaa huomioon ilmasto- ja ympäristöasiat sekä työllisyys. Kotimaiselle ruoan tuotannolle tulee turvata riittävä kansallinen tuki siten, että se kattaa koko maan.

Maailmanlaajuiset kriisit, kuten sodat, pakolaisvirrat ja pandemiat sekä ilmastonmuutos voivat vaikeuttaa maailman ruokatuotantoa. Tämän takia luotettava kotimainen elintarviketuotanto ja riittävä omavaraisuus tulee turvata. Poikkeusolojen tilanteiden varalta on myös syytä ylläpitää riittäviä varmuusvarastoja.

**Puoluehallituksen vastausesitys:**

**163. Keskustan Kauhajoen kunnallisjärjestö: Susipolitiikkaan muutos**

Kauhajoella ja Suupohjassa suurpetoihin laskettavien susien määrä on kasvanut rajusti viime vuosina. Susien häiriökäyttäytyminen, kuten pihavierailut perheiden omakotitalojen ja maatalouden tuotantorakennusten lähellä, ovat eräissä osissa aluetta päivittäisiä.

Luonnonvarakeskuksen tilastojen mukaan Kauhajoen alueella on kaksi suurehkoa noin kymmenen suden laumaa ja kaksi pariskuntaa. Alkuvuodesta Riistakeskuksen myöntämää yhden pihakäynnin tehneen suden kaatolupaa ei tiukkojen lupasäädösten vuoksi onnistuttua laittamaan täytäntöön.

Susien pihakäyntejä on ollut Kauhajoen lisäksi Kurikassa, Jalasjärvellä, Laihialla, Teuvalla ja Seinäjoella. Susien jatkuvat pihakäynnit ovat huolestuttaneet pienten lasten vanhempia ja myös viljelijöitä, joilla on ulkona olevia tuotantoeläimiä. Kauhajoella on kaupunki järjestänyt susien pihakäyntien vuoksi koulukyytejä pienille koululaisille. Myös monet metsästäjät ovat joutuneet vähentämään koiran käyttöä metsästyksessä.

Keskustan Kauhajoen kunnallisjärjestön mielestä valtion on tiukennettava susipolitiikkaa ja mahdollistettava susien kannanhoidollinen metsästys niiden häiriökäyttäytymisen lopettamiseksi. Poliisilla tulee olla nykyistä laajemmat oikeudet kaatolupien myöntämiseen.

**Puoluehallituksen vastausesitys:**

**164. Keskustan Matkanivan paikallisyhdistys ja Oulaisten kunnallisjärjestö: Kannanhoidollisen sudenpyynnin salliminen maaseutuasumisen turvaamiseksi**

Matkanivan paikallisyhdistys esittää, että kannanhoidollinen sudenpyynti sallittaisiin. Useilla maaseudulle muuttavilla ihmisillä mm. hyvät ulkoilu- ja metsästysmahdollisuudet ovat juuri niitä syitä, miksi he muuttavat maalle. Kuitenkin nyt esim. koirien käyttäminen metsästyksessä ei ole turvallista tihentyneiden susikantojen vuoksi.

**Puoluehallituksen vastausesitys:**

**165. Nuoren Keskustan Liiton Kannuksen osasto: Turkiseläinten ja -talouden tutkimus palautettava**

Suomalaisen turkiselinkeinon ainoa kilpailuvaltti kansainvälisillä turkismarkkinoilla on vuosikymmenet ollut turkisten laatu. Laadun takeena on ollut jatkuvasti kehittyvä panostus turkiseläinten hyvinvointiin turkistarhoilla. Tämän kehitystyön perustana on ollut kansainvälisesti ainutlaatuinen panostus tieteellisiin periaattein tehtyyn tutkimukseen turkiseläinten hyvinvoinnista.

Surullista kyllä Luonnonvarakeskus (Luke) on päättänyt lakkauttaa kokonaan alan tutkimuksen Suomessa syksystä 2020 alkaen. Keskustalaiset ministerit ja kansanedustajat onnistuneesti estivät Lukea lakkauttamasta monia maatalouteen liittyviä tutkimustoimintojaan, mutta tämä pohjalaismaakunnille tärkeä tutkimushaara livahti poliitikkojemme sormien läpi.

NKL:n Kannuksen osasto esittää, että Suomen Keskustan ja sen edustajien tulee voimaperäisesti ryhtyä edistämään jälleen turkiseläinten ja koko turkiselinkeinon tutkimusta Suomessa.

Lisäksi osasto huomauttaa, että esimerkiksi Kannuksessa suoritettu turkistutkimus on osaltaan ollut myös paikallisesti merkittävä aluepoliittinen teko, jolla on varmistettu paikkakunnalle työpaikkoja niin korkeasti koulutetuille tutkijoille kuin tavallisille turkistyöläisille. Samalla alueen tarhaajilla on ollut suoraa mahdollisuus päästä tutustumaan ja hyödyntämään turkisalan uusinta tutkimusta elinkeinonsa harjoittamiseksi. Nyt sitä vaihtoehtoa ei enää ole.

#### **Puoluehallituksen vastausesitys:**

#### **166. Keskustan Etelä-Tampereen paikallisyhdistys: Turkistarhauksen positiivisten vaikutusten esilletuontiin pitää panostaa**

Kiitokset Keskustanuorille, jotka 21.2.2020 julkaistussa kannanotossaan asettuivat puolustamaan turkiselinkeinoa suomalaisena elinkeinona!

Esitämme, että jatkossa Keskusta paneutuisi nykyistä tiiviimmin niihin positiivisiin seikkoihin, joita turkistarhaus merkitsee suomalaisille ja toisi niitä esille julkisuudessa.

Yhtenä esimerkkinä olisi turkistarhauksen merkitys suomalaisten lihanjalostustuotteiden hinnoittelussa. Suomalaisilla lihanjalostuslaitoksilla syntyy vuosittain merkittäviä määriä teurasjakeita, jotka ilman turkistaloutta olisivat markkinattomia tuotteita ja aiheuttaisivat kustannuksia lihanjalostusteollisuudelle.

Maamme turkisrehutehtaat suorastaan kilpailevat teurastamoiden teurasjakeista ja maksavat niistä teurastamoille hyvää hintaa – tämä kaikki alentaa hintapainetta ihmisille tarkoitettuihin lihajalosteisiin. Jos nyt turkistarhauksen käyttämät teurasjakeet jouduttaisiin kuivaamaan ja käyttämään kuivattuina lämpövoimaloiden polttoaineen, olisi lisäkustannus merkittävä ja ilman kalliita lisäinvestointeja se ei edes onnistuisi.

Ehdotamme, että Keskusta olisi aloitteellinen ja kutsuisi ”saman pöydän ääreen”, turkistalouden ja lihanjalostusteollisuuden edustajat sekä kartoittaisi turkistalouden merkityksen lihanjalostusteollisuudelle, kun turkistalous pystyy hyödyntämään kiertotalousperiaatteella lihanjalostusteollisuudessa syntyvät teurasjakeet! Näin saatua tosietoa voitaisiin hyödyntää siinä samassa hengessä, johon Keskustanuoret esilletulossaan viittasivat.

#### **Puoluehallituksen vastausesitys:**

#### **167. Keskustan Tervakaupunnin paikallisyhdistys: Joutsenen ja valkoposkihanhen kantojen sääntely**

Suomen laulujoutsenten kanta kasvaa noin kymmenellä prosentilla vuodessa. Laulujoutsenten kannan määrän on arvioitu olevan noin 100.000 yksilöä. Myös uustulokas, Valkoposkihanhi, on kasvattanut kantaansa voimakkaasti viime vuosina.

Molempia lajeja suojaa tiukat rauhoitussäädökset. Nämä säädökset ovat mahdollistaneet lintukantojen kasvun sille tasolle, että ne eivät ole olleet uhanalaisia enää vuosikymmeniin. Linnut ovat sen sijaan kesyyntyneet ja vallanneet alaa muilta linnustoilta, joiden kannat ovat taas taantuneet.

Molempien lajien kanta on sellainen, että täysrauhottamiselle ei ole luonnonsuojelullisista syistä perustetta. Laulujoutsen, kansallislintuna, on myös ainoa täysin rauhoitettu kansalliseläin.

Keskustan Tervakaupunnin paikallisyhdistys ry esittää Keskustan puoluekokoukselle, että laulujoutsenien ja valkuposkihanhien täysrauhoidus puretaan ja kantojen säätelyä sallitaan jatkossa paikallisesti riistanhoitopiirien myöntämällä kannansäätelyluvulla sekä niiden karkottaminen virkistys- ja tuotantoalueilta sallitaan.

**Puoluehallituksen vastausesitys:**

# Asuntopolitiikka ja maankäyttö

## 168. Outokummun Keskustan kuntayhdistys: Puurakentaminen julkisessa rakentamisessa

Esitämme, että Suomessa säädetään asetus, että julkisessa rakentamisessa pitäisi aina selvittää ja tutkia mahdollisuus puurakentamiseen. Asetuksessa säädettäisiin samoin, että suunniteltaessa uusia asuinalueita, selvitetäisiin aina myös puurakentamisen mahdollisuus myös muussa asuntorakentamisessa.

Marinin hallitus on sitoutunut tekemään Suomesta hiilineutraalin vuoteen 2035 mennessä. Tämän tavoitteen saavuttamisessa asuntopolitiikalla ja rakentamisen tavoilla on tärkeä osansa. Puurakentamista on mahdollista lisätä Suomessa huomattavasti. Se olisi tärkeää, koska puurakentaminen vähentää päästöjä ollen näin todellinen ilmastoteko.

Suomi kuuluu puurakentamisen kehittämisen johtaviin maihin ja meillä on useita merkittäviä hirsitalorakentajia. Suomi on Länsi-Euroopan toiseksi kerrostalovaltaisimaa. Vuonna 2018 rakennetuista asunnoista todella suuri enemmistö oli kerrostaloasuntoja. Asuntotuotannossa kuitenkin vain 3,5 prosenttia viime vuoden rakennusluvista oli puurakenteisia.

Puurakentamisen leviämisen esteenä Suomessa ovat olleet erityisesti juuri kerrostalojen osalta pelko paloturvallisuudesta. Monissa maissa näihin turvallisuusongelmiin on kuitenkin löydetty ratkaisuja ja esimerkiksi Pohjois-Amerikassa on ollut jatkuvasti runsaasti puurakentamista. Toisaalta Tampereen yliopiston kestävästä rakentamisesta tutkivaa ryhmää on esittänyt 30-kerroksisen puukerrostalon rakentamista, jolloin se olisi valmistuessaan maailman korkein puukerrostalo. Jos, ja toivottavasti kun, korkea rakennus valmistuu, on sen teknisiä ratkaisuja mahdollista viedä myös ulkomaille.

Marinin hallituksen ohjelmassa on useissa kohdissa mainittu hallituksen edistävän puurakentamista, mikä loisi maakuntiin ympäri Suomen työtä ja toimeentuloa laajalti läpi arvoketjun. Puurakenteiset talot ovat myös terveellisiä ja sisäilmaltaan turvallisia. Suomessa pitää miettiä myös mahdollisia lainsäädännöllisiä muutoksia, jotta puurakentamiseen saadaan vauhtia.

### Puoluehallituksen vastausesitys:

## 169. Keskustan Etelä-Hämeen piiri: Vapaa-ajan asuntojen muuttaminen vakituisiksi asunnoiksi lainsäädäntöä kehittämällä

Muutoksen salliminen lisäisi ja vahvistaisi maaseudun asumista ja samalla lisäisi aktiivisuutta ja yhteisöllisyyttä ympäri vuoden. Tärkeimmät ehdot muutokselle olisivat asunnon talviasuttavuus, ehdot täyttävä viemärointi sekä sellainen tieyhteys, että ambulanssi, paloauto ja poliisi pääsevät pihaan. Ei siis vaadita mitään sellaista, mitä ei sovelleta vakituiseen asuinrakennukseen yleensäkin. Näin ollen ei tulisi edellyttää myöskään minkään tasoista kaavaa tai kaavan radikaalia muuttamista.

Muutos ei loisi uutta kiinteistönmuodostusta eikä rakennuskantaa eikä siten aiheuttaisi rannoilla muutoksia. Hyviä vaikutuksia olisi mm. lähialueen palvelujen väestöpohjan vahvistuminen ja vireys, joillakin paikoin moninkertaiseksi. Toinen vaikutus on pientieverkon parantuminen, kun mökkiteille saadaan lisää ympäri vuoden liikkuvia. Ympärivuotisen asutuksen lisääntyminen toisi tiekunnille lisävoimaa. Tällaisen tieverkon kunnossa pysyminen on talouselämälle tärkeiden kuljetusten vuoksi entistä tärkeämpää.

Lisääntyvä pysyvä ranta-asutus nostaisi myös turvallisuutta, kun ympärivuotisia silmäpareja olisi enemmän. Samalla kiinnostus vesistön suojeluun lisääntyä, kun asutaan vakituisesti veden äärellä.

Keskustan Etelä - Hämeen piiri esittää, että puolue ryhtyisi tosissaan toimiin lainsäädännön muuttamiseksi tässä asiassa sallivampaan suuntaan.

### **Puoluehallituksen vastausesitys:**

#### **170. Helsingin Keskustanuoret: Asuinalueiden polarisoitumiseen puututtava**

Helsingin Keskustanuoret on huolissaan asuinalueiden eriarvoistumisesta. Huono-osaisuus ja hyväosaisuus kasaantuvat tietyille asuinalueille eikä siitä hyödy kukaan. Lapsilla ja nuorilla tulee olla yhdenvertaiset mahdollisuudet toteuttaa itseään.

Helsingin keskustanuoret vaatii määrätietoisempia asuntopoliittisia toimenpiteitä eriytymisen ehkäisemiseksi. Asuinalueita on pyrittävä tietoisesti monimuotoistamaan. Nuorten syrjäytymistä ja ajautumista rikollisuuden pariin voidaan ennaltaehkäistä ennen kaikkea terveellä asuntopoliitiikalla. Terve asuntopoliittikka on sellaista, mikä ei tietoisesti aja ihmisiä kuplautumaan.

Suomessa on herättänyt viime vuosina huomiota Ruotsin epäonnistuneet lähiöt. Esimerkiksi Malmön Rosengårdissa jengejä on syntynyt, koska nuorten saamat esikuvat menestymisen mahdollisuuksista omassa elämässä ovat yksipuoliset, ja kannustavat ammattimaiseen rikollisuuteen muiden esikuvien puuttuessa. Ruotsin epäonnistunutta asuntopoliittikkaa tulisi pitää Suomessa varoittavana esimerkkinä.

Alueellinen eriytyminen voidaan pysäyttää Helsingissä ja muissa Suomen kaupungeissa asuntopoliitiikalla, jossa ei rakenneta tietoisesti lähiöitä, vaan halvat vuokra-asunnot on ripoteltu hintavien omistusasuntojen sekaan. Näin eri taustoista tulevat lapset käyvät samaa koulua ja ovat pienestä pitäen vuorovaikutuksessa erilaisten perheiden kanssa. Tässä monimuotoisessa kasvuympäristössä lapsi ja nuori saa monipuolisesti erilaisia esikuvia itselleen ja käsitys omista mahdollisuuksista ei jää suppeaksi, mikä pienentää rikollisen elämäntavan valitsemisen todennäköisyyttä.

### **Puoluehallituksen vastausesitys:**

#### **171. Keskustanaisten Kainuun piiri: Asunnottomalle asunto**

Asunnottomuus on edelleen yhteiskunnallinen ongelma, vaikka tilastojen mukaan asunnottomien määrä on vähentynyt viime vuosina. Ihmiselle koti omilla avaimilla on elämisen perusedellytys.

Asunnottomiin luetaan ulkona tai erilaisissa tilapäissuojissa ja yömajoissa olevat sekä laitoksissa asunnon puutteen vuoksi asuvat. Laitoksia ovat mm. ensisuoijat, hoito- ja huoltokodit, kehitysvammaisten laitokset ja psykiatriset sairaalat. Myös vapautuvat vangit, joilla ei ole asuntoa tiedossa, luetaan asunnottomiksi samoin kuin tilapäisesti tuttavien ja sukulaisten luona asustavat ja kiertelevät. <https://www.stat.fi/til/asuolo/kas.html>.

Vuoden 2019 lopussa Suomessa oli 4600 asunnottomia. Yli puolet Suomen asunnottomista on tilastoitu pääkaupunkiseudulla Helsinkiin. Muissakin kaupungeissa on merkittävä määrä asunnottomia, kuten Turussa, Tampereella, Jyväskylässä ja Kuopiossa. Asunnottomuus on keskittynyt suuriin kaupungeihin.

Kasvukeskuksissa ongelmana on korkeat vuokrat ja pula kohtuuhintaisista vuokra-asunnoista.

Asunnottomuus on pitkäaikaista, kun se on kestänyt vähintään yhden vuoden tai henkilö on ollut toistuvasti asunnottomana viimeisen kolmen vuoden ajan. Pitkäaikaisasunnottomien määrä on

vähentynyt alle tuhanteen vuonna 2019. Nuorten, alle 25-vuotiaiden asunnottomien määrä on 850 henkilöä. Asunnottomia naisia oli 1190. Suomessa on tilastoitu vuoden 2019 lopussa 264 asunnottomaa perhettä, joissa oli lapsia 275.

[https://www.ara.fi/fiFI/Tietopankki/Tilastot\\_ja\\_selvitykset/Asunnottomuus/Asunnottomat\\_2019\(54960\)](https://www.ara.fi/fiFI/Tietopankki/Tilastot_ja_selvitykset/Asunnottomuus/Asunnottomat_2019(54960))

Asunnoton voi olla kykenemätön hankkimaan ihmisarvoisen elämän edellyttämää turvaa. Asunnon järjestäminen henkilölle sopivalla vuokrasopimuksella poistaisi köyhän ihmisen asunnottomuuden ahdinkoa.

#### **Puoluehallituksen vastausesitys:**

#### **172. Oulun Keskustanuoret: Viherkerroin otettava käyttöön kaikissa kunnissa**

“Viherkerroinmenetelmä parantaa kaupungin edellytyksiä sopeutua ilmastonmuutokseen edistämällä tonttikasvillisuuden vihertehokkuutta ja riittävän viherrakenteen säilymistä. Sen avulla voidaan joustavasti arvioida ja kehittää tapaa rakentaa tiivistä kaupunkirakennetta, joka on ilmastomuutokseen sopeutunutta, vihreää ja luo sosiaalisia arvoja pihaympäristöihin. -- Viherkerroin on suhdeluku tontin painotetun viherpinta-alan ja tontin kokonaispinta-alan välillä.” (lähde: <http://ilmastotyokalut.fi/tyokalut/viherkerroin/>)

Viherkerrointyökalu on käytössä osassa Suomen kaupungeissa. Riittävän vehreyden takaamiseksi tiiviissä rakennetuissa ympäristöissä tulee kaikkien Suomen kaupunkien ja kuntien ottaa viherkerroin käyttöön omassa asemakaavoituksessaan.

#### **Puoluehallituksen vastausesitys:**

#### **173. Keskustan Ilmolan paikallisyhdistys: Lunastuslain muuttaminen**

Esitämme, että Suomen Keskusta tarttuu tosissaan asiaan ja edistää lunastuslain muutosta. Viittaamme alla olevaan Maaseudun Tulevaisuuden 21.11.2018 artikkeliin, jossa on kuvattu MTK:n puheenjohtaja Juha Marttilan kannanottoja lunastuslain muutostarpeista.

MTK:n puheenjohtaja Juha Marttila vaatii lunastussäädöksiä länsimaiselle tasolle. MTK:n puheenjohtaja Juha Marttila suorii kovin sanoin hallituksen päätöstä vetää pois lunastuslain muutosesitys, joka olisi kumonnut niin sanotun arvonleikkauspykälän. "Kyllä tämä on hallitukselta täydellinen mahalasku. Maanomistajien kannalta kyseessä oli tärkein hallitusohjelmataavoite."

Esitys oli osa hallitusohjelmaan kirjattua tavoitetta omaisuuden suojan vahvistamisesta. "Omaisuuden suoja kuuluu ihmisoikeuksiin ja sen tarkoitus on erityisesti suojata yksilöä kuntien tai valtion pakkotoimenpiteitä vastaan."

"Uudistuksen tarkoitus on erityisesti päivittää omaisuuden pakkolunastuksen korvauksia. Uudistuksella pyritään suojaamaan kansalaista esimerkiksi pakkolunastusta suunnittelevaa kuntaa vastaan."

Käytännössä arvonleikkaussäädös tarkoittaa, että kunnan tai valtion pakkolunastaessa maata, voidaan korvauksia määriteltäessä jättää huomioimatta maan arvonnousu 7 edeltävän vuoden aikana, jos se johtuu esimerkiksi kaavoituksesta.

Arvonleikkauspykälästä käytiin 1970-luvulla kova poliittinen väantö, jossa vasemmistopuolueet vaativat "ansiottoman arvonnousun" leikkaamista pois maanomistajilta, kun taas porvaripuolueet

puolustivat täyden korvauksen periaatetta. (Nykyisin kaikki puolueet ovat enemmän tai vähemmän sosiaalidemokraatteja, mitä tulee omistusoikeuden suojaan).

Varsinaista arvonleikkauspykälää on sovellettu harvoin, mutta käytännössä se antaa kunnille mahdollisuuden ostaa raakamaata edullisemmin ja ottaa hyöty kaavoituksen tuomasta arvonnoususta itselleen.

Ruotsissa ja Norjassa vastaavista säädöksistä on luovuttu. "Kyse on myös laajemmin lunastuskorvausten saamisesta länsimaiselle tasolle. Suomi on tässä asiassa banaanivaltio, jossa ryöstetään ihmisten omaisuutta", Marttila ihmettelee.

Vuodenvaihteen 2019-2020 aikana on jatkuvasti uutisoitu lukuisista tilanteista, joissa maanomistajat ovat joutuneet laillistettujen ryöstöjen kohteeksi kuntien ym. maata hamuavien toimesta. Kuntaliiton edustaja on julkisuudessa jopa myöntänyt, ettei kuntien tarvitse korottaa veroja palveluiden kustantamiseksi, kun maanhankinta tuottaa kunnille tuloja. Nyt vaaditaan tekoja!

### **Puoluehallituksen vastausesitys:**



# Alue- ja kuntapolitiikka sekä hallinto

## 174. Keskustan Etelä-Hämeen piiri: Kuntien hankintaosaamiseen on panostettava

Hankintatoimesta puhutaan ja kirjoitetaankin paljon. Kuntien hankintojen johtamisesta, strategisista hankinnoista ja jopa innovatiivisesta hankinnasta on roppakaupalla kirjallista materiaalia ja koulutusta. Hyviä ja tarpeellisia teorioita sekä ylätasoa tietotaitoa. Käytännössä useimmissa kunnissa hankintatoimintaa hoidetaan muiden tehtävien ohella ja hiemankin haastavampien hankintojen suorittaminen annetaan konsulttien hoidettavaksi. Tämä on ymmärrettävää sillä hankintalaki saattaa arveluttaa, eikä haluta ottaa riskejä. On helpompaa ostaa palvelu ulkopuoliselta asiantuntijalta. Lain kirjain tulee varmasti täytettyä mutta yhtään lisää oppia ei kuntaan saada ja paikalliset olosuhteet ja tarpeet jäävät kyllä useimmiten huomioon ottamatta.

Ulkoiset palveluiden ja tavaroiden hankinnat muodostavat tyypillisesti merkittävän osan kuntien kustannuksista, joten kuntien kannattavuus rakentuu suurelta osin ulkopuolelta hankittujen resurssien varaan. Samalla hankintojen mahdollisella kohdistumisella lähialueelle olisi merkittävä vaikutus yritysten kannattavuuteen ja kehitykseen.

Keskustan on nyt määrätietoisesti ryhdyttävä ajamaan politiikkaa, jolla huolehditaan, että kunnat vahvistavat hankintaosaamistaan ja -organisaatiotaan. Kuntien pitää kehittää strategisempaa otetta hankintoihinsa, luotava kunnan strategiasta lähtevä hankintastrategia, vahvistettava osaamista laadukkaissa, kustannustehokkaissa ja kokonaistaloudellisissa hankinnoissa. Kunnan on aktiivisesti rakennettava hyviä ja toimivia toimittajasuhteita, etsittävä järjestelmällisesti uusia toimittajia sekä yhteistyössä kunnan elinkeinotoimen kanssa osallistuttava toimitusverkostojen kehittämiseen.

### Puoluehallituksen vastausesitys:

## 175. Keskustan Porin kunnallisjärjestö: Kotimaisen ruoan osuutta lisättävä kunnissa

Maailmankaupan globalisoituessa kuntien hankintatoimen haasteena on taiteilla kustannusten ja palveluiden järjestämisen paineessa. Kestävä kehitys on syvällä aatteessamme. Me keskustalaiset haluamme, että hankittavat ruokatarvikkeet, raaka-aineet ja einokset tulevat läheltä ja kotimaisista raaka-aineista, jolloin kuljetusten määrä voidaan minimoida ja tarjota samalla työtä lähialueen tuottajille ja teollisuudelle. Tämä on kestävää kaikkien kannalta. Aloitteen hyväksyessään Suomen Keskusta ry:n puoluekokous sitoutuu edistämään kotimaisen lähiruoan hankintaa kunnissa ja kannustaa keskustalaisia jäsenjärjestöjään tekemään avauksia aiheesta kunnissa.

### Puoluehallituksen vastausesitys:

## 176. Pirkanmaan Keskustanuoret: Tasearvot täsmäämään

Kerta-alaskirjaus taseen pysyvien vastaavien aineellisten hyödykkeiden rakennuksista ja rakennelmista on sallittava kunnille. Tällä hetkellä erityisiä taloudellisia vaikeuksia aiheuttavat rakennukset, joita ei korjausvelkojen vuoksi olla voitu pitää kunnossa asianmukaisella tavalla. Tämä on johtanut kiusalliseen kierteeseen, missä rapistuvien rakennuksien arvo ei ole tasearvon kanssa millään tavalla samalla linjalla.

Tämän takia Pirkanmaan Keskustanuoret haluavat, että tietyllä varauksella joissain tilanteissa isommat kerta-alaskirjaukset olisivat sallittuja. Pirkanmaan Keskustanuoret uskovat, että hyvä ikäraja tällaiselle poistamiselle olisi 30 vuotta. Ehtoina tämän lisäksi tulisi olla selkeä käyttämättömyys ja huono kunto sekä selkeä yliarvostus taseessa.

## **Puoluehallituksen vastausesitys:**

### **177. Keskustan Mikkelin kunnallisjärjestö: Sisäisen vuokran käytänteet syyniin**

Kuntien tilahallinnossa käytetään yleisesti ns. sisäisen vuokran käytäntöä. Toimintamalli perustuu Kuntaliiton vuonna 2009 julkaisemaan oppaaseen ”Sisäinen vuokra kunnassa ja kuntayhtymässä”. Alun perin tarkoituksena on ollut luoda kestävä hallinnollinen malli omaisuuden kunnan turvaamiseksi, kiinteistöjen ennakoivien peruskorjausten toteuttamiseksi. Taloudellisen niukkuuden oloissa tähän ei monessakaan kunnassa ole enää vuosiin kuitenkaan päästy. Sen sijaan sisäisen vuokran laskentamallia on alettu käyttää perusteena tilojen käytön tehostamiseen, tiloista luopumiseen. Tämä on johtanut esim. kouluverkon osalta räikeisiin vääristymiin, toimitiloista maksettavat vuokrat saattavat olla huomattavasti kiinteistön todellisia ylläpitokustannuksia suurempia. Joissakin tapauksissa esim. vanhan hirsisen kyläkoulun todelliset ylläpitokulut ovat olleet 40-50% pienemmät kuin tilahallinnon kiinteistöistä perimä sisäinen vuokra.

Kuntaliiton oppaan viesti kunnille on: ”Tilojen käytön tehostamisesta ei saisi tulla kuitenkaan itse tarkoitus.” Tätä oppaan loppuyhteenvedossa olevaa kehotusta ei kunnissa ole kuitenkaan noudatettu. Sisäisen vuokran käyttö sellaisenaan säästölaskelmissa on vauhdittanut etenkin haja-asutusalueen palveluverkkojen alasajoa. Lisäksi tällaisten ”virtuaalisäästöerien” käyttö kuntien talousarviossa on osaltaan johtanut kuntien talousahdingon odottamattoman nopeaan syvenemiseen.

Mikkelin Keskustan kunnallisjärjestö edellyttää, että Keskusta hallituspuolueena ja merkittävänä kunta- ja puolueena ryhtyy välittömiin toimiin sisäisen vuokran käytännön, sen epäkohtien korjaamiseksi. Nopeimmin tämä onnistuu vaikuttamalla Kuntaliittoon, edellyttämällä yli 10 vuotta vanhan oppaan päivittämistä vastaamaan reaalityönselvitystä.

## **Puoluehallituksen vastausesitys:**

### **178. Keskustan Etelä-Hämeen piiri: Säilytetään jäljellä olevat Suomen lähikoulut, pidetään kylät elossa**

Keskustalaiset päättäjät ovat valitettavasti olleet lakkauttamassa useimpia pikkukouluja tällä vuosituhannella. Pienten koulujen lakkauttaminen ei enää ole pelkästään maaseudun asukkaiden ongelma vaan myös useissa kaupungeissa ollaan keskittämässä oppilaita isoihin, jopa yli tuhannen oppilaan laitoksiin.

Koulujen lakkauttamispäätös tehdään usein tavoitellen säästöjä, joiden toteutumisesta ei ole välttämättä mitään varmuutta. Säästöt hupenevat lisääntyneisiin koulukuljetuksiin ja viimeistään siinä vaiheessa, kun muuttotappio vie kunnasta verotulot. Lakkautuspäätöksissä tarkastellaan usein yksipuolisesti vain yksittäisen koulun aiheuttamia kustannuksia ja tuskin koskaan vaivaudutaan tai kyetään ajattelemaan isompaa kokonaisuutta. Koulu ei ole vain koulu, se on kylän keskus, sen sykkivä sydän. Siellä tavataan, järjestetään tapahtumia, erilaisia aktiviteetteja ja harrastustoimintaa. Koulu on yhtä lailla aikuisten kuin lastenkin yhteisö, sillä on vahva merkitys kaikille käyttäjilleen. Koulun kustannuksia tarkasteltaessa on ne suhteutettava kaikkeen kyläläisiä palvelemaan toimintaan. Onneksi meillä on hyviäkin esimerkkejä muutamista yksittäisistä kunnista, joissa kyläkoulut on päätetty säilyttää. Lähes poikkeuksetta nämä päätökset ovat johtaneet koko kunnan elinvoiman piristymiseen ja uusien asukkaiden muuttamiseen kuntaan tai ainakin muuttotappion selvään hidastumiseen.

Keskustan on nyt määrätietoisesti ryhdyttävä ajamaan politiikkaa, jolla huolehditaan, että ainuttakaan koulua ei enää lakkauteta ilman perusteellista ja ammattitaitoista selvitystä

vaihtoehtoista. Koulun yhteyteen voidaan rakentaa harrastusmahdollisuuksia eri-ikäisille ihmisille. Kouluista voidaan kehittää kylien monipuolisia palvelukeskuksia, joissa on tarjolla lasten päivähoitoa, vanhusten ateriapalveluja, monipuolista harrastustoimintaa ja erilaisia muita toimintoja kylän ja asukkaiden tarpeiden mukaan. Erityisen tärkeässä roolissa tässä ovat kesäasukkaat, jotka mieluusti käyttäisivät saatavilla olevia lähipalveluja. Monet tutkimukset osoittavat, että maallemuutto kiinnostaa mutta sille on luotava järkevät mahdollisuudet. Valitettavasti keskittämiseen on alettu suhtautua ikään kuin vääjäämättömyytenä ja meidän vaan odotetaan sopeutuvan siihen. Nyt on viimeinen hetki päättää, että pidämme kyläkoulut elossa ja tarjoamme luotettavan ja pitkälle tulevaisuuteen sitoutuneen mahdollisuuden niille, jotka etsivät sopivaa asuinpaikkaa maaseudulta.

### **Puoluehallituksen vastausesitys:**

#### **179. Puolangan Keskustanaiset: Kuntien ja kaupunkien autioitumisen estäminen**

Maaseutu tyhjenee. Enää eivät vain Puolanka tai Kivijärvi ole tyhjeneviä kuntia. Nyt tyhjenevät paitsi pikkukunnat myös pienet kaupungit. Samalla tapahtuu omaisuuden uusjako. Maaseudulla ja maaseutukaupungeissa omaisuudella ei ole arvoa. Asunto, johon on sijoittanut elämänsä säästöt, muuttuu arvottomaksi. Kaupungissa asuntojen hinnat nousevat, ja sinne on rakennettava uutta, kun maaseutu tyhjenee sinne.

Mikään puolue ole riittävän vahvasti ottanut tätä asiaa hoitaakseen. Aluesuunnittelun ja -politiikan professori Sami Moisio Helsingin yliopistosta on kommentoinut aluekehitystä Kunnallisalan kehittämissäätiön Polemiikki-lehdelle. Moisio mukaan Suomessa vaadittaisiin monien vaalikausien aikana ketjuuntuvia poliittisia ratkaisuja, jotta väestöään menettävät alueet eivät tyhjenisi, ja jotta yksityiset investoijat saataisiin liikkeelle rakentamaan maaseutua.

Enää ei ole kyse pikkukylistä, on kyse myös kaupungeista, joten asia on hyvin monen yhteinen. Keskusta on se, kenelle luontevasti sekä aloitteenteko ja vastuunkanto ketjuuntuvien poliittisten ratkaisujen aikaansaamiseksi kuuluvat.

Tätä kautta Keskusta voisi myös nostaa kannatustaan, sillä tämä on maaseudulla ja maaseutukaupungeissa asuvien yhteinen asia. Tämä on myös koko Suomen yhteinen asia. Elävää maaseutua tarvitaan. Tarvitsemme lähiruokaa, ja tarvitsemme ehdottomasti myös omavaraisuusasteen lisäämistä.

### **Puoluehallituksen vastausesitys:**

#### **180. Keskustan Kaavin paikallisyhdistys: Maaseutualueiden tulevaisuus**

Suomen perustuslain 18 pykälän mukaan ”julkisen vallan on edistettävä työllisyyttä ja pyrittävä turvaamaan jokaiselle oikeus työhön. Jokaisella on oikeus lain mukaan hankkia toimeentulonsa valitsemallaan työllä, ammatilla tai elinkeinolla.” Tulkitsemme yllä olevaa lainkohtaa niin, että myös syrjäisillä maaseutualueilla asuvilla pitäisi olla lailliset oikeudet toimeentuloon asuinalueillaan. Tällä hetkellä näyttää ja tuntuu siltä, että tämä tasa-arvoisuus periaate ei toteudu mitenkään syrjäisillä maaseutualueilla Suomessa.

Suomen Keskusta hakee uudelleen paikkaansa poliittisella kentällä. Yksi Keskustapuolueen aikaisempi keskeinen tavoite on, että koko suomi pidetään asuttuna, joten alussa mainitsemamme perustuslain 18 pykälän vaatimukset pitäisi toteutua myös syrjäisillä maaseutualueilla.

Edellä olevan perusteella ehdotamme, että Keskustapuolue, Keskustan puheenjohtaja, Suomen hallitus ja EU-alkaisivat yhdessä kehittää vahvoja suunnitelmia siitä,

1. miten mm. Suomessa voitaisiin edistää nk. syrjäisten maaseutualueiden elinvoimaa, johon kuuluvat maa- ja metsätalouden kannattavan toiminnan merkityksellisyys edistäminen ja sen tuloksellisuuden varmistaminen. Miten turvataan myös alueiden muiden luontaisten resurssien hyödyntäminen.
2. Miten turvataan syrjäisille maaseutualueille monen tasoista ja laaja-alaista infrastruktuuria, tiestöjä, tietoliikenneyhteyksiä, paikallista ja alueellista koulutusta sekä mm. maanpuolustuksellista turvallisuutta.
3. Miten turvataan ja edistetään paikallista kulttuuriperintöä ja viihtyisyyttä.
4. Miten turvataan syrjäisillä maaseutualueilla asuvien Suomen ja EU-kansalaisten todellista tasa-arvoa mm. monen tasoisten omaisuserien osalta jne. Tässä kohtaa viittaamme perustuslain 15 pykälään, jossa ”jokaisen omaisuus on turvattu.” Tämäkään lainkohta ei tällä hetkellä toteudu mitenkään syrjäisillä maaseutualueilla asuvilla.  
Erillisenä ehdotuksena esitämme vielä erikseen sitä,
5. miten voimme turvata Suomen syrjäisillä maaseutualueilla olevan teollisuuden, kaupan, palveluiden ja matkailuelinkeinojen toimintaedellytyksiä ja laajentumista turvaamalla niiden rahoitusta käytössä olevilla tai uusilla tätä tarkoitusta palvelevilla kansallisilla ja tai EU:n rahoitusinstrumenteilla. Tällä hetkellä laki ei anna kunnille riittäviä mahdollisuuksia tukea yritysten perustamista tai laajentumista.

Suomi on Euroopan Unionin jäsen. Myös Euroopan parlamentin ja komission pitäisi pystyä luomaan ja tuottamaan myös tällaisia uusia keinoja, joilla tuetaan syrjäisillä maaseutualueilla asuvia kansalaisiaan. Euroopan Unionin legitimizeetti toteutuu vain, jos sen kansalaiset saavat alueista riippumatta tavoitteitaan tasa-arvoisesti toteutetuksi. Keskustapuolueen ja uuden puheenjohtajan on myös tätä kautta pyrittävä tukemaan kaikkia kansalaisiaan. Ehdotamme, että edellä mainitut tavoitteet tulevat alueellisiksi Keskustapuolueen keskeisiksi tavoitteiksi.

### **Puoluehallituksen vastausesitys:**

#### **181. Keskustanaisten Etelä-Savon piiri: Paikkariippumattomuutta aluepolitiikkaan**

Paikkariippumattomuus luo uusia mahdollisuuksia maakuntien kehittämiseen. Valtion virkoihin pitäisi voida hakeutua joka puolelta Suomea tasapuolisesti. Tämä luonnollisesti vaatii aivan uudenlaista suhtautumista työntekoon etänä. Valtion virastoja ei ole tarkoituksenmukaista siirtää pääkaupunkiseudulta muualle Suomeen. Työtehtävien tekeminen paikkariippumattomasti edellyttää joustavaa henkilöstö- ja työnantajapolitiikkaa.

Paikkasidonaisuuden väheneminen auttaa ihmisiä priorisoimaan elämässään laadukkaan ja turvallisen asumisen sekä yleisen kiireettömyyden ja hyvinvoinnin. Maaseudulle ja maaseutukaupunkeihin muutto lisääntyy.

Esitämme, että verotuksen pitäisi myös noudattaa monipaikkaisuutta siten, että verot maksetaan siihen kuntaan, jossa henkilö kulloinkin asuu joko vakituisesti tai tilapäisesti. Näin kaikki kesämökeillään paljon aikaa viettävät osallistuisivat esimerkiksi kyseisen kunnan tieverkoston kunnostukseen, koska sitä käyttävätkin. Jos veron maksettaisiin esim. viikon ja sitä pidemmän oleskelun perusteella sinne, missä viettää aikaansa, ei useiden kuntien taloudellinen tilanne olisi näin tukala. Verotusmallista on tehtävä päätös monipaikkaisuudesta, joka tukee alueellista oikeudenmukaisuutta.

### **Puoluehallituksen vastausesitys:**

#### **182. Keskustan Joensuun kunnallisjärjestö: Valtiontakausta muuttotappioalueelta asunnon ostaville lapsiperheille**

Suomen muuttotappioalueiden maaseudulta sekä kunta- ja pitäjakeskuksista kodin ostaville lapsiperheille esitetään otettavaksi käyttöön asuntojen hankintaan valtiontakaukset. Jatkossa käytetään ko. alueista nimeä maaseutualue.

Väestön ikääntymisen myötä maaseudulla on nyt paljon ja tulevaisuudessa vielä enemmän myynnissä hyväkuntoisia omakotitaloja ja muita asuntoja, jotka soveltuisivat lapsiperheille tilaviksi ja edullisiksi perheasunnoiksi. Ne olisivat hyvä vaihtoehto keskuskaupunkien ja maakuntakeskusten hinnakkaille pienille asunnoille. Näihin kohteisiin on kysyntää, mutta koska pankit tai muut rahalaitokset eivät hyväksy näitä kohteita juuri lainkaan lainan vakuudeksi, ei useimmilla nuorilla lapsiperheillä ole mahdollisuuksia ostaa edullista maaseutuasuntoa kodikseen. Valtiontakauksin hankinta mahdollistettaisiin.

Tällä toimenpiteellä voitaisiin mitä ilmeisemmin vähentää kasvukeskusten kalliitten asuntojen tuotantotarvetta ja samalla ehkäistäisiin valtion maksaman asumistuen määrän jatkuvaa kasvua. Samalla huomioitaisiin erityisesti lapsiperheitä ja todennäköisesti edistettäisiin syntyvyyden kasvua, jonka yhtenä esteenä lienevät nuorten kalliit asumiskustannukset. Samalla parannettaisi tavoitetta pitää koko Suomi asuttuna.

Keskusta voisi tällä ”aloittaa” todellisen aluepolitiikan, josta paljoista puheista ja ohjelmista huolimatta ovat teot ja välineet puuttuneet. Puolueesta tulisi uskottavampi ja nuoriakin enemmän kiinnostava. Tämän toimenpiteen lisäksi tarvitaan toki muitakin aluepoliittisia toimia, kuten yritystoiminnan kehittämisen tukea alueilla, etätyön edellytysten luomista ym. Päätös aloitteen mukaisten takausten antamisesta ei vaadi välitöntä rahoitusta valtion budjettiin, eikä ilmeisesti olisi jatkossakaan kovin kallista valtiolle. Asumistukien kasvun hillinnällä kompensoitaisiin mahdolliset luottotappiot.

#### **Puoluehallituksen vastausesitys:**

#### **183. Keskustan Tervakaupunnin py: Asumislisä osaksi muuttotappiokuntien lapsiperheiden lapsilisää**

Ennusteiden mukaan Suomen ikärakenne sekä vanhenee, että väestö keskittyy muutamiin kasvukeskuksiin.

Kasvukeskuksissa lapsiperheiden asumiskustannukset nousevat kohtuuttomiksi ja väestöä menettävillä alueilla asuntojen arvot laskevat nopeasti.

Keskustan Tervakaupunnin paikallisyhdistys ry esittää Keskustan puoluekokoukselle, että lapsilisän oheen muodostettaisiin väestöään menettävien alueiden perhetukiin uusi taloudellinen kannustinmuoto. Lapsilisän ohessa näillä alueilla asuville lapsiperheille maksettaisiin asumistukea asumismuodosta riippumatta. Tämän uuden tukimuodon tavoitteena olisi kannustaa ihmisiä asumaan väljästi asutetussa Suomessa, tehdä siellä asumisesta houkuttelevampaa ja lieventää näillä alueilla sijaitsevien kiinteistöjen arvonmenetystä.

#### **Puoluehallituksen vastausesitys:**

#### **184. Kaarlelan Keskustaseura: Keski-Pohjanmaan maakuntarajat uusiksi**

Maakuntauudistuksen yhteydessä on paljon keskusteltu siitä, että mm. Keski-Pohjanmaan maakunta olisi liian pieni hoitamaan erityissairaanhoidon tehtäviä nykyisellä väestöpohjallaan.

Todennäköisesti tämä on pitkälti totta, mutta keskustalainen ratkaisu tähän ei ole maakunnan yhdistäminen naapurimaakuntiin. Tämän sijaan Keski-Pohjanmaan maakunnan rajat tulisi laajentaa kattamaan kaikki ne kunnat, jotka kulttuuriseen Keski-Pohjanmaahan kuuluvat.

Koska ihmisten puhuttu kieli on kaiken inhimillisen kulttuurin ytimessä antaa kielitiede myös ratkaisun tähän rajakysymykseen. Keski- ja pohjoispohjalaisten murteiden raja kulkee vallitsevan kielitieteellisen tutkimuksen mukaan Pyhäjokilaaksossa. Osittain jopa sen pohjoispuolella.

Kaarlelan Keskustaseura esittääkin, että Keskusta ryhtyy edistämään voimakkaasti maakuntajaon muuttamista alueella siten, että Keski-Pohjanmaan maakuntaan liitetään Kala- ja Pyhäjokilaakson kunnat ja kaupungit.

Tällöin maakunnan asukasmäärä yli kaksinkertaistuisi 68 000 asukkaasta 150 000 asukkaaseen. Samalla Kala- ja Pyhäjokilaaksojen asukkaiden merkitys maakunnallisessa päätöksenteossa voimistuisi, kun he eivät enää olisi pieni vähemmistö Oulun hallitsemassa maakunnassa.

### **Puoluehallituksen vastausesitys:**

#### **185. Keskustaopiskelijat: Kuntien korvattava opiskelevien kunnan luottamushenkilöiden matkoja kotipaikkakunnalle**

Keskustaopiskelijat esittää, että kuntien tulisi tukea matkakorvauksin päätoimisesti opiskelevien kunnan luottamustehtäviä matkoja opiskelupaikkakunnalta kotipaikkakunnalle.

Monelle opiskelijalle on tärkeää vaikuttaa oman kotipaikkakuntansa asioihin sekä säilyttää siteensä sinne, mutta matkustaminen hoitamaan kunnan luottamustehtäviä on usein kallista. Matkakustannusten korvaaminen ovat pieni raha kunnalle, mutta merkittävä opiskelijalle. Matkakorvaukset sitouttaisivat opiskelijoita paremmin kotipaikkakuntaansa ja kannustaisivat hoitamaan luottamustehtäviä.

Matkakustannuksia korvattaisiin päätoimisesti opiskeleville, kun he osallistuvat kunnan toimielinten virallisiin kokouksiin. Matkakorvaus kattaisi edestakaisen matkan opiskelupaikkakunnalta kotikuntaan.

### **Puoluehallituksen vastausesitys:**

#### **186. Keskustan aktiivisten asukkaiden paikallisyhdistys: Mahdollisuus kirjata useampi kuin yksi äidinkieli väestötietojärjestelmään**

Suomessa asuu reilusti yli 80 000 perhettä, jossa puoliset ovat syntyneet eri maissa. Näissä perheissä eri kielten ja kulttuurien yhteiselo on luonteva osa arkea ja lapsista kasvaa kaksi- ja monikielisiä. Vaikka Suomi on kaksikielinen maa, Suomessa voi virallisesti olla vain yksikielinen.

Vain yhden äidinkielen rekisteröimiskäytäntö on ongelmallinen niin yksilön, perheiden kuin yhteiskunnan näkökulmasta. Käytäntö pakottaa vanhemmat tekemään valinnan kielten välillä ja asettaa vanhempien äidinkielet keskenään eriarvoiseen asemaan. Valinta voi myös joissakin tapauksissa vaikuttaa henkilön opintu- ja uramahdollisuuksiin ja rajata hänet joidenkin palveluiden ulkopuolelle.

Yhden äidinkielen rekisteröimiskäytäntö ei anna todellista kuvaa Suomen väestön kielellisestä ja kulttuurisesta moninaisuudesta. Ilman tilastotietoa Suomessa asuvien kaksi- ja monikielisten todellista lukumäärää ei tiedetä eikä monikielisyyden yhteiskunnalle tarjoamia etuja voida näin ollen tehokkaasti hyödyntää. Kunnat eivät voi esimerkiksi suunnitella, minkä kielten varhaiseen opetukseen kannattaisi alueittain panostaa.

Useamman kuin yhden äidinkielen rekisteröinnillä ei pyritä takaamaan uusia oikeuksia tai palveluita. Rekisteröity äidinkieli ei nykyiselläänkään takaa lakisääteisiä palveluita tai asiointia viranomaisten kanssa omalla äidinkielellä.

Hyväksyessään tämän aloitteen Keskusta sitoutuu edistämään lain väestötietojärjestelmästä muuttamista siten, että väestötietojärjestelmään voi jatkossa rekisteröidä useamman kuin yhden äidinkielen.

**Puoluehallituksen vastausesitys:**

**187. Keskustan Porin kunnallisjärjestö: Valtuustoaloitteille aloitepankki**

Keskustalaiset kunnanvaltuutetut tekevät eri puolilla Suomea paljon hyviä valtuustoaloitteita. Hyviä käytäntöjä kannattaa hyödyntää myös muissa kunnissa. Keskusta tekee aloitepankin, johon kootaan kaikki keskustalaisten valtuutettujen tekemät valtuustoaloitteet. Aomitepankista on mahdollisuus hakea erilaisilla hakutiedoilla valtuustoaloitteita. Aloitteen ensimmäinen allekirjoittaja tai valtuustoryhmän puheenjohtaja veloitettaisiin lähettämään tehdyt aloitteet puolue toimistolle, joka toimisi aloitepankin ylläpitäjänä. Aloitteen hyväksyessään Suomen Keskusta ry:n puoluekokous edellyttää valmistelun käynnistämistä aloitteen mukaisen aloitepankin saamiseksi käyttöön viimeistään alkavalla valtuustokaudella.

**Puoluehallituksen vastausesitys:**

# Koulutus

## 188. Kallion Keskustaseura: Tarvitaan peruskoulu 2070 -uudistus

Kallion Keskustaseura esittää, että Suomessa polkaistaan käyntiin parlamentaarinen työ peruskoulun uudistamiseksi. Tavoitteeksi tulee asettaa 1970-luvun alussa luodun peruskoulun toimivuus ja alueellinen kattavuus seuraavan 50 vuoden aikahaarukassa.

Suomalaisen peruskoulun 50-vuotinen taival on maailman mittakaavassa menestystarina. Kaikkia koskeva peruskoulu turvaa edelleen jokaiselle suomalaiselle lapselle yhdenvertaiset mahdollisuudet sekä yksilöllinen kasvun osaksi yhteiskuntaa. Suomi on saattanut nauttia kansainvälisten oppimistilastojen kärkisijoista peruskoulujärjestelmän ansiosta.

Edistyksellisyydestään huolimatta suomalainen oppimisjärjestelmä ei ole kyennyt torjumaan viimeisten vuosien aikana yleistyneitä oppimiseroja, pahoinvointia ja oppilaiden taustalla olevia sosiaalisia eroja. Esimerkiksi luku- ja laskutaito on heikentynyt 2000-luvulla. Poikien, vieraskielisten ja tyttöjen väliset oppimiserot kasvavat. Suomi taantuu kansainvälisissä vertailuissa. Tähänastiset toimet olosuhteiden muuttamiseksi eivät ole purreet.

Huolestuttavan kehityksen muuttamiseksi tarvitaan perinpohjaista peruskoulun uudistamista. Peruskoulun pitää tulevaisuudessa vastata paremmin sukupuolesta, kotipaikasta ja sosiaalisesta taustasta johtuvien erojen tasoittamiseen.

### Puoluehallituksen vastausesitys:

## 189. Keskustan Turun kunnallisjärjestö: Opetuksen resurssien säilyttäminen ja kohdentaminen syntyvyyden laskiessa oppimistuloksien kohentamiseksi

Keskustan Turun kunnallisjärjestö ehdottaa, että sivistystoimen kehittämistoimet rahoitetaan lasten määrän vähentyessä jättämällä sivistysmäärärahat tästä laskusta huolimatta leikkaamatta. Oppilaskohtaimen resurssi siis kasvaa, vaikka budjetti ei kasvakaan.

Niukkuutta jaettaessa budjettien kasvattaminen ei aina ole realistista. Nyt, syntyvyyden laskiessa, on tehtävä periaatepäätös, että resursseja ei vähennetä, vaan ne uudelleen kohdennetaan. Oppilasmitoitus, tuen kohentaminen ja yleinen parempien oppimistuloksien ja suomalaisen kilpailukyvyyn sekä sivistyksen ylläpito ja parantaminen ovat olennainen osa Suomen tulevaisuutta. Nämä tärkeät asiat tulee rahoittaa mm. edellä mainitulla menettelyllä. Ei vähemmän harvemmille, vaan enemmän harvemmille.

### Puoluehallituksen vastausesitys:

## 190. Keskustan Keski-Suomen piiri: Perusopetuksen hankerahoituksen järjeistäminen

Perusopetuksessa on ollut vallalla 2000-luvulla lisätä hankerahoituksen osuutta erilaisilla avustuksilla ja kokeiluilla. Hankerahoitusta myönnetään tyypillisesti vuodeksi kerrallaan, vaikka hanke voi kestää useita vuosia.

Hankkeita on lisäksi paljon ja ne pitää raportoida tyypillisesti hankkeen päätyttyä. Esimerkkinä olkoon ryhmäkokojen pienentämiseen tarkoitettu hankerahoitus. Kyseinen hanke on pyörinyt vuosia ja sitä haetaan vuosittain.



Tämä on käsittämätöntä ja turhaa byrokratiaa, joka kuormittaa kuntien hallintoa. Ei voi olla niin, että kymmenen vuotta samat asiat haetaan kehittämishankkeina. Ne kuuluvat osaksi perusrahoitusta.

Tämä on osoitus henkisestä joko laiskuudesta tai välinpitämättömyydestä tai molemmista, ettei kuntakentän ääntä oteta vakavasti tai sen johdosta ryhdytä toimenpiteisiin. Meno tuntuu jatkuvan samana, oli hallituspohja mikä vaan.

Esitämme, että hankkeista tulee muodostaa laajempia ja hakujen tulee olla useampi vuotisia.

### **Puoluehallituksen vastausesitys:**

#### **191. Keskustaopiskelijat: Kansalaistaidon yleiskurssi peruskouluun**

Keskustaopiskelijat esittää, että kansalaistaidon yleiskurssi on oltava pakollinen osa toisen asteen opiskelijoiden yleisopintoja.

Kansalaistaidon yleiskurssin tarkoituksena on tukea itsenäisessä elämässä tarvittavien taitojen kuten talous- ja lakiosaamisen karttumista sekä käsitellä esimerkiksi vuokrasopimuksen laatimista, työsopimuksia, työehtosopimuksia ja työntekijän oikeuksia sekä velkoja ja pikavippejä ja niihin liittyviä vastuita ja seurauksia.

### **Puoluehallituksen vastausesitys:**

#### **192. Pirkanmaan Keskustanaiset: Koulujen käsityön opetuksen kehittäminen**

Käsityöt ovat kuuluneet Suomen koulutuksen historiaan miltei alusta saakka. Käsitöillä on myös ollut suuri merkitys maatalousyhteiskunnassa. Ne ovat olleet luonnollinen osa ihmisten elämää ja hyvin sukupuolittuneita kautta aikain. Naiset ovat perinteisesti toimineet pehmeiden materiaalien, kuten kankaiden ja lankojen parissa. Miehet ovat taas työskennelleet esimerkiksi puun ja metallin saralla. Käsityöllä on myös syvempi merkitys koulun taito- ja taideaineena. Se saattaa antaa onnistumisen kokemuksia oppilaille, joilla on erityisiä haasteita opiskella reaaliaineita. Käsityö myös kehittää kaikille hyödyllisiä motorisia taitoja, avaruudellista hahmotuskykyä ja myötävaikuttaa syy- seuraussuhteen ymmärtämisen kehittymiseen.

Opetushallitus hyväksyi uuden perusopetuksen opetussuunnitelman perusteet 22.12.2014. Koulut ottivat käyttöön uuden opetussuunnitelman vuoden 2016 syksynä. Käsityö koki mahdollisesti suurimman muutoksen kuin koskaan aiemmin peruskoulun historian aikana. Vuoden 2014 perusopetuksen opetussuunnitelman perusteissa käsityö kulkee yhtenä aineena seitsemälle luokalle asti. Se on monimateriaalinen aine, jossa käytetään käsityöilmaisuuksiin, muotoiluun ja teknologiaan pohjautuvaa toimintaa. Käsityöllä on yhteiset tavoitteet ja sisältöalueet. Edellisen opetussuunnitelman perusteisiin verrattuna teknisellä työllä ja tekstiilityöllä ei siis enää ole omia, aineoppikohtaisia sisältöjä. Kokonaisen käsityöprosessin hallinta on yksi käsityön tavoite.

Uusi opetussuunnitelma hakee silti vieläkin paikkaansa koulun arjesta. Käsitöiden yhdistäminen ei ole näyttänyt olevan yksinkertainen asia, varsinkaan käytännön järjestelyiden suhteen. Peruskouluissa opiskellaan edelleen erikseen teknistä työtä ja tekstiilityötä käsityö - oppiaineen alla. Opetustilat ja opettajat ovat erillään toisistaan, käsityöopettajilla on omat ammattiliitot ja oppiaineen yhdistämistä on vastustettu aktiivisesti.

Opetussuunnitelmamuutoksen myötä käsityön oppiaineen tuntimäärä väheni entisestään, kun ennen tekstiili- ja teknisellä työllä oli omat tuntimäärät, ja nyt ne yhdistettiin. Luonnollisesti oppiaineiden ja tuntimäärien yhdistäminen on vähentänyt sisältöä kummastakin aineesta, mikä huolestuttaa käsityöopettajia ja aiheuttaa keskustelua siitä, mitä on tärkeää opettaa ja mitä ei.

Käsityön aineenopettajakoulutukseen on jo tehty muutoksia. Ensimmäiset monimateriaalisen käsityönopettajakoulutuksen saaneet kasvatustieteen maisterit valmistuvat noin kahden vuoden kuluessa.

Opettajaopiskelijat katsovat koulumaailman hidasta muuttumista huolestuneina. Heitä mietityttävät tulevat työpaikat ja se, miten koulutus vastaa työelämän vaatimuksiin. Vaikka kehitys mahdollistaisi mielenkiintoisten laitteiden ja sovellusten tuomisen kouluun, niin sen estää rahoituksen puute. Tämä kehitys saattaa aiheuttaa sen, että käsityö pysyy nykyisen kaltaisena ja myöskään opetusvälineet eivät juuri muutu. Tekstiili- tai teknisen käsityön opettajiksi aiemmin valmistuneille ei ole vielä tarjolla tarkoituksenmukaista lisä- tai muuntokoulutusta monimateriaaliseen käsityönopetukseen. Tosin yhteisopettajuus, kahden opettajan yhteistyö luokassa, voisi ratkaista aidon monimateriaalisuuden tulon jo nyt kouluhin ja vähentää sen vastustusta. Olisi myös toivottavaa, että käsityön luokkien yhteydessä olisi jatkossa suunnittelutila. Suunnittelutilan yhteydessä on perinteiseen tekemiseen sopivat tilat, jotka saattavat sisältää niin teknisen työn kuin tekstiilityön välineistön.

Pirkanmaan Keskustanaiset ehdottavat, että Keskusta ottaa aktiivisen roolin Suomen perusopetuksen opetussuunnitelman mukaisen käsityönopetuksen mahdollistamisessa. Ammatissa toimiville käsityönopettajille tulisi olla tarjolla lisä- tai muuntokoulutusta monimateriaaliseen käsityönopetukseen. Perusopetuksen kouluja tulisi rohkaista kokeilemaan käsityön yhteisopettajuutta. Mahdollisuuksien mukaan perusopetuksen kouluille tulisi myöntää valtionavustusta käsityön opetustilojen modernisointiin.

Tarpeet muuttuvat ajassa. Opetuksen sisältöä järjestellään uudelleen yleensä tulevaisuuden ihmisen tarpeiden mukaan. Koulukäsityön sisältö painottuu tietojen, taitojen ja luovuuden välillä.

### **Puoluehallituksen vastausesitys:**

#### **193. Keski-Pohjanmaan Keskustanaiset: Jokainen lapsi ja nuori ansaitsee pätevän erityisopettajan**

Suomalainen koulu ei ole enää kaikille oppilaille tasa-arvoinen. Perusopetuksen oppilaat ovat eriarvoisessa asemassa. Kunnissa vaihtelevat resurssit ja käytännöt tarjota jokaisen lapsen ja nuoren koulupolullaan tarvitsemaa oppimisen ja hyvinvoinnin tukea. Viimeisimmän kouluterveyskyselyn mukaan suurin osa lapsista ja nuorista voi hyvin. Yläkoulussa oppilaiden kokemana yksinäisyys kuitenkin lisääntyy. Kouluissa tukiresursseja tarvitaan myös mm. lasten ja nuorten lisääntyneeseen psyykkiseen oirehtimiseen ja maahanmuuttajataustaisten lasten ja nuorten opetukseen. Myös PISA-tutkimusten mukaan kuilu huono- ja hyväosaisten oppilaiden, alueiden ja koulujen välillä on laajentunut. Erittäin huolestuttavaa on se, että oppilaiden pärjäämiseen vaikuttaa yhä enemmän kotitausta, kuten vanhempien koulutus, ammatti ja varallisuus. Osa oppilaista ei kykene hankkimaan elämässään tarvittavia tietoja ja taitoja. Kelkasta pudonneen lapsen tai nuoren on vaikea saada muita kiinni. Osa puolestaan karkaa vauhdilla edelle. Riittäväällä ja oikea-aikaisella oppimisen ja koulunkäynnin tuella, erityisopetuksella ja pätevillä erityisopettajilla on keskeinen tehtävä koulutuksellisen tasa-arvon alueellisessa toteuttamisessa perusopetuksessa.

Vaikka kouluissa on jo paljon kaikkien oppilaiden osallisuutta edistäviä asioita, mm. joustavia pedagogisia ratkaisuja, yhteisopettajuutta ja monialaista yhteistyötä, selvitysten mukaan oppimisen tuen kokonaisuus ei toimi riittävän hyvin. Koulun kiinnittyminen kaikista oppilaista huolehtimiseen, tuen saatavuus ja pätevien erityisopettajien määrä vaihtelevat suuresti eri puolilla Suomen kuntia. Kokkolassa ja muissa keskipohjalaisissa kunnissa avoimiin erityisopettajan tehtäviin ei ole ollut päteviä hakijoita. Joissakin kunnissa resurssien ja erityisopettajien puute on johtanut tilanteeseen, että tarjottu oppimisen tuki ei riitä, vaan oppilaasta voi tulla koulupudokas tai hän ei opi elämässä tarvittavia perustietoja ja -taitoja. Tasa-arvoinen perusopetus on sitä, että oppilaan tuki on suunniteltua, resursoitua ja tuen vaikutuksia seurataan systemaattisesti. Suomessa on hyvin

koulutetut opettajat, mutta kentällä on viimeisimmän opettajatarvekyselyn mukaan eniten epäpäteviä erityisopettajia – niin myös keskipohjalaiskunnissa. Erityisopettajista merkittävä osa eläköityy lähivuosina. Koulut tarvitsevat luokan- ja aineenopettajien rinnalle lisää erityisopettajien osaamista, erityispedagogista konsultaatiota ja yhdessä tekemisen kulttuuria.

Keski-Pohjanmaan Keskustanaiset esittävät, että Keskusta on puolueena aloitteellinen ja edistää perusopetuksen oppilaiden yhdenvertaisuutta lisäämällä erityisopettajien alueellista koulutusta Keski-Pohjanmaalla. Osallistavan, inklusiivisen koulun kehittäminen edellyttää sitä, että myös luokan- ja aineenopettajat pääsevät erityispedagogiseen täydennyskoulutukseen.

#### **Puoluehallituksen vastausesitys:**

#### **194. Keskustaopiskelijat: Kasiaamuista eroon**

Keskustaopiskelijat esittää, että peruskouluissa luovuttaisiin täysin aamukahdeksalta alkavista oppitunneista. Yhä useammilla oppilailla yöunet jäävät huolestuttavan lyhyiksi, eivätkä he näin ollen saa suositusten mukaisia yöunia. Aikaisten aamujen poistaminen palvelisi erityisesti harvaan asuttujen alueiden lapsia, joiden kohdalla pitkä koulumatka aiheuttaa muita aikaisemmat aamut.

Tutkimusten mukaan oppilaan vähäinen uni näkyy uneliaisuuden lisäksi ylivilkkautena, levottomuutena, käytöshäiriöinä ja keskittymiskyvyn puutteena. Liian lyhyiksi jääneiden yöunien jälkeen lapsen työmuisti ei kykene prosessoimaan kaikkea saamaansa tietoa, millä on suora yhteys lapsen koulumenestykseen ja -hyvinvointiin. Etenkin yläkouluikäisille nuorille aikaiset aamut tuottavat suuria haasteita, sillä murrosiässä alkava sukuhormonien lisätuotos aiheuttaa luonnostaan sisäisen kellon jättämisen.

#### **Puoluehallituksen vastausesitys:**

#### **195. Helsingin Keskustaopiskelijat Murteiden asemaa kouluissa parannettava**

Murteet ovat yleiskielemme pohja, ja niitä tulisi arvostaa myös kouluissa. Äidinkieli on tärkeä osa identiteettiä ja erilaiset kielimuodot rikastuttavat Suomen kieltä. Murteiden historiaa ja murretietoisuuden opetusta tulisi lisätä koulujen opetuksessa, ja mahdollisuuksien mukaan myös kannustaa kirjoittamaan murteella. Tarpeettoman yhtenäistämisen sijaan tätä tärkeää kulttuuriperintöä tulisi vaalia myös koulujen opetuksessa. Esimerkiksi yläkoulun ja lukion äidinkielen esseet voisi kirjoittaa halutessaan murteella. Murteen käytöstä löytyy esimerkki akateemisista teksteistä, sillä savon murteella on kirjoitettu ainakin yksi pro gradu –tutkielma. Puhe- ja yleiskielen erottaminen on tärkeä taito, mutta murteellisen kielimuodon käyttö ei tarkoita, etteikö opiskelija osaisi tehdä näiden kahden välille eroa. Parhaassa tapauksessa murteella kirjoittaminen auttaa hahmottamaan myös yleiskieltä paremmin.

#### **Puoluehallituksen vastausesitys:**

#### **196. Helsingin keskustanuoret: Koulushoppailuun on löydettävä lääkkeitä**

Pääkaupunkiseudulla niin kutsuttu koulushoppailu on yleistynyt siinä määrin, että se vinouttaa sosiaalista ympäristöä, jossa oppilas tai opiskelija käy koulua. Se aiheuttaa myös sosiaalista eriytymistä maahanmuuttajien ja kantaväestön, korkeakoulutetusta ja työläisperheestä lähtöisin olevien ja eri kaupunginosissa esimerkiksi toimeentulosityistä asuvien välille. Eri koulujen välille on muodostunut stereotyyppioita, jotka vaikuttavat nuorten itsetuntoon ja identiteettiin. Pahimmillaan nämä vaikutukset voivat olla niin merkittäviä, että korkeakoulutukseen hakeutumisen kynnyks nousee niin korkeaksi, ettei itsetunnostaan epävarma nuori uskalla sinne hakea.

Keskustan ei pidä tavoitella sitä, että lapset ja nuoret veloitettaisiin käymään jotain tiettyä koulua, koska se olisi periaatteellinen vanhempien ja lasten oikeuden rajoittamisen tapa. Sen sijaan koulushoppailua on karsittava esimerkiksi heikompimaineisten koulujen tukeen ja remontointiin. Harkinnan ja selvittämisen arvoinen seikka olisi myös koulushoppailun ottaminen yhdeksi kuntien ja kaupunkien valtionosuuksiin negatiivisesti vaikuttavaksi seikaksi. Valtio tukee kuntien tehtävää peruskoulutuksen järjestämisessä tavoitteenaan taata kaikille tasa-arvoiset mahdollisuudet opinpolulla. Jos kunta ei pysty toteuttamaan tätä omien koulujensa välillä, on siitä oikeutettua määritellä sanktio. Tällä hetkellä koulujen väliset erot ovat suurimmillaan pääkaupunkiseudun sisällä. Siksi tasa-arvoisia kouluttautumisen mahdollisuuksia puolustavan keskustan on etsittävä lääkkeitä koulushoppailun hillitsemiseen tekemällä kouluista mahdollisimman tasa-arvoisia.

### **Puoluehallituksen vastausesitys:**

#### **197. Suomen Keskustanuoret: Uskonnon ja elämänkatsomustiedon opetuksen tilalle yhteinen katsomusaine**

Tarve maailmanselitysten ja katsantokantojen vuoropuhelulle on suurempi kuin aikoihin. Nykymaailmassa eri uskontojen ja elämänkatsomusten tunteminen korostuu - myös meillä Suomessa. Sujuva yhteistyö onnistuu paremmin, kun kykenee aidosti ymmärtämään toista ihmistä maailman- ja elämänkatsomuksesta riippumatta. Nykyinen uskonnonopetus uskontojen ja elämänkatsomustiedon muodossa ei tätä tue vaan se on uudistettava. Ihmisten ja erityisesti oppilaiden jaottelun elämänkatsomuksen perusteella on loputtava.

Uskontojen ja elämänkatsomustiedon erillisestä opetuksesta on siirryttävä yhteen, kaikille yhteiseen oppiaineeseen, joka paikkaa nykyisessä opetuksessa olevia aukkoja. Uudessa oppiaineessa aiheina olisivat uskonnot, uskontotiede yleisesti, muut elämänkatsomukset, etiiikkaan liittyvät kysymykset sekä soveltuvin osin myös filosofia. Ylen kyselyn perusteella 70 prosenttia suomalaisista on yhteisen oppiaineen kannalla.

Uusi yhteinen oppiaine olisi tunnustuksetonta opetusta kuten uskonnonopetus tähänkin saakka. Kaikki saisivat uuden oppiaineen myötä edelleen uskonnonvapauslain mukaista oman uskonnon opetusta ilman jaottelua omiin ryhmiin. Muissa pohjoismaissa on jo käytössä yhteinen katsomusaine. Yhteistä katsomusainetta on opetettu Suomessa esimerkiksi Eurooppa-kouluissa ja IB-lukioissa.

Yhteinen katsomusaine asettaisi oppilaat yhdenvertaiseen asemaan taustoista ja vanhempien valinnoista riippumatta. Keskustan on toimittava, jotta yhdenvertaisuus toteutuu.

### **Puoluehallituksen vastausesitys:**

#### **198. Alajärven Keskustan kunnallisjärjestö: Perusarvot säilytettävä yhteiskunnassamme**

Kristillisten arvojen tunnustaminen ja suomalaisen perinteiden viettäminen yritetään karsia kouluistamme ja varhaiskasvatuksesta. Aluehallintovirasto on jo nyt kieltänyt ruokarukoukset ja joululaulujen laulamisen kouluissa sekä varhaiskasvatuksessa ja myöhemmin on kielletty koulun juhlatilaisuuksien järjestäminen kirkoissa.

Keskustan ei tule hyväksyä eräitten poliittisten ryhmien vaatimuksia korvata uskonto elämänkatsomustiedolla kouluissamme. Ymmärrämme sen, että Suomessa asuu paljon muita uskontoja harjoittavia ihmisiä, mutta heille järjestetään jo tälläkin hetkellä korvaavaa ohjelmaa, jos ohjelma loukkaa heitä. Kristilliset arvot korostavat toisen kunnioittamista, lähimmäisen rakkautta.

Alajärven Keskustan kunnallisjärjestö vaatii puoluekokousta, kansanedustajia sekä ministereitämme puolustamaan kristillisten perinteiden noudattamista kouluissamme ja varhaiskasvatuksessa kuitenkin huomioiden toisin ajattelevat.

**Puoluehallituksen vastausesitys:**

**199. Keskustan Turun kunnallisjärjestö: Opettajakohtainen ja painotettu oppilasmitoitus**

Keskustan Turun kunnallisjärjestö ehdottaa, että opetuslalla otetaan käyttöön opettajakohtainen oppilasmitoitus, jossa tehostetun ja erityisen tuen oppilaitten määrät opetusryhmissä ovat myös mitoitukseen vaikuttava asia, esim. kertoimilla 1,5 ja 2.

Heikentyvät oppimistulokset ja opettajakunnan uupuminen ovat hälytysmerkkejä. Inklusion myötä oppilasaines on muuttunut haastavammaksi, mutta tukitoimet eivät ole seuranneet haastavia oppilaita yleisopetukseen. Mitoitus, ja siihen liitettävä tehostetun ja erityisen tuen porrastaminen parantavat työrauhaa, työssäjaksamista ja oppimistuloksia. Porrastaminen ehkäisee inklusion käyttämistä säästökeinona.

**Puoluehallituksen vastausesitys:**

**200. Keskustan Turun kunnallisjärjestö: Erityisopetuksen resurssit lähikouluperiaatteen tasalle**

Keskustan Turun kunnallisjärjestö ehdottaa, että erityis- ja tukiopetuksen resurssit valtakunnallisesti saatetaan kunnalliselle tolalle.

Lain mukaan oppilaalla on yksiselitteinen oikeus saada tarvitsemansa tuki. Tuki on mahdollisuuksien mukaan annettava lähikoulussa. Nykyisellään erityisesti pienryhmäopetus ei ole lähikoulupalvelu, ja niinpä moni oppilas, joka pedagogisesti hyötyisi pienryhmäpaikasta, jää kokonaan vaille sopivaa tukea, kun huoltaja ei puolla lähikoulusta pois vievää tukipäätöstä.

**Puoluehallituksen vastausesitys:**

**201. Suomen Keskustanuoret: Koulukiusaamisesta puhuttava oikeilla termeillä**

Keskustanuoret vaatii vähättelevän koulukiusaaminen-termin korvaamista sitä paljon kuvaavammalla termillä kouluväkivalta. Koulukiusaaminen-terminä piilottaa taakseen henkistä ja fyysistä väkivaltaa aina nolaamisesta ja juorujen levittämisestä lyömiseen ja tönimiseen asti. Aikuisten maailmassa kyse olisi lievästä sekä törkeästä pahoinpitelystä tai kunnianloukkauksesta.

Vaikka rikosoikeudellinen vastuu alkaa vasta 15 vuoden iässä, on jo sitä ennen tapahtuneista teoista puhuttava kiusaamisen vakavuuden takia väkivaltana. Sivistys-Suomessa kenenkään koulupolku ei saa murtua koulukiusaamisen takia.

Lapset ovat koko peruskouluikänsä kasvun ja kehityksen kriittisessä vaiheessa, jolloin on erityisen helppo tehdä pysyvää vahinkoa lapsen psyykelle. Termi koulukiusaaminen ei ota huomioon niitä kaikkia kauaskantoisia vaikutuksia, joita kouluväkivalta aiheuttaa, eikä anna todellista kuvaa kouluväkivallan nykytilanteesta äärimmäisen vakavana uhkana lasten ja nuorten terveydelle.

**Puoluehallituksen vastausesitys:**

## **202. Oulun Keskustaopiskelijat: Koulukiusaamisen seulonta pakolliseksi peruskoulussa**

Oulun Keskustaopiskelijat vaativat, että koulukiusaamista aletaan seulomaan jokaisella peruskoulun luokalla. Vuosittain pitäisi selvittää, kuinka paljon kiusaamista tapahtuu koulussa eri luokka-asteilla ja löytää kiusaamisen uhrin, jotta heille pystyttäisiin tarjoamaan apua. Tärkeää on, että mahdollisuus kertoa kiusaamisesta tarjotaan esimerkiksi kyselyn avulla, eikä avun hakeminen jää yksin kiusatun harteille. Kiusaaminen on vakava yhteiskunnallinen ongelma ja varhainen puuttuminen on äärimmäisen tärkeää. Tällä hetkellä seulonta ei ole säännöllistä, sillä kiusaamistilastoja kerätään säännöllisesti vain kouluterveyskyselyllä.

### **Puoluehallituksen vastausesitys:**

## **203. Keskustan Siikajoen kunnallisjärjestö: Nuorille mielekäs oikotie työelämään**

Nuorella on peruskoulun jälkeen valittavana kaksi tietä tulevaisuuteen. Hän voi jatkaa opintoja keskiasteen oppilaitoksessa tai etsiä työtä työelämään. Monelle nuorelle koulun penkillä istuminen ei tunnu mielekkäältä tavalla kohdata tulevaisuus. Moni nuori haluaa saada aikaan konkreettisia tuloksia tekemällä työtä omilla osaamisillaan. Valitettavan moni ei pysty löytämään kumpaakaan edellä mainituista vaan ajelehtii ilman selkeää suuntaa vaikutuksille alttiina.

Oppisopimusjärjestelmää tulisi kehittää nuorille mielekkääksi oikotieksi työelämään ja säännölliseen elämänrytmiin. Herääminen työpäivään ja työelämän pelisäännöt ovat tehokas keino opastaa nuori yhteiskunnan jäseneksi. Samanaikaisesti yhteiskunta maksaa monille yrityksille palkkatukea työttömän tai työttömyysuhan alaisena olevan henkilön palkkaamiseen.

Keskustan Siikajoen kunnallisjärjestö ry esittää Keskustan puoluekokoukselle seuraavaa: Keskustan eduskuntaryhmän ja puoluehallituksen tulee ryhtyä ajamaan oppisopimusjärjestelmän laajentamista koskemaan peruskoulun päättäviä nuoria siten, että heillä on saumattomat valmiudet hakeutua itseään kiinnostavalle alalle oppisopimustyöhön. Yritykselle maksettavan palkkatuen ja oppisopimukseen liittyvän yrityksen koulutuskorvauksen tulisi korvata yhdessä vähintään 50 % 15 – 25 -vuotiaan nuoren palkka- ja sosiaaliturvakulujen kustannuksista oppisopimuskaudelta. Järjestelmä ei olisi sidoksissa työttömyyteen eikä sen uhkaan.

Tällä laajennetulla oppisopimusjärjestelmällä saataisiin nuori kiinni säännölliseen elämänrytmiin. Koulutuksen ajalta nuori saisi työehtosopimuksen mukaisen palkan. Tällöin hänen ei tarvitsisi turvautua opintolainaan rahoittaakseen ammatinhankintaansa. Yrityksen kannalta menetelmä antaisi mahdollisuuden hankkia työvoimaa, joka on lähtökohtaisesti sitoutunut työnantajaansa. Yhteiskunnan kannalta oppisopimusjärjestelmä nostaisi työllisyysastetta ja mahdollistaisi työvoimaresurssien suuntaamisen aloille, joilla työvoiman tarve kasvaa.

### **Puoluehallituksen vastausesitys:**

## **204. Keskustan Pohjois-Pohjanmaan piiri: Oppisopimuskoulutus arvostetummaksi**

Oppisopimuskoulutus on loistava mahdollisuus nopeaan ja yksilölliseen koulutukseen sekä yrittäjälle tapa saada motivoitunut työntekijä, jolla on yrityksen toimintakulttuuri hallussa varsinkin nopeasti. Kuitenkin oppisopimuskoulutuksella koulutettavien määrä ei ole vastannut toivottua tilannetta.

Esitämme, että oppisopimus otettaisiin entistä paremmin esille valmistuville nuorille, aikuiskoulutuksessa ja muuntokoulutuksessa. Oppisopimukseen käytettäviä resursseja tulee viipymättä lisätä.

**Puoluehallituksen vastausesitys:****205. Keskustan Turun seudun paikallisyhdistys: Toisen asteen koulutuksen tehostaminen**

Oppivelvollisuusikää ollaan hallitusohjelman mukaan korottamassa siten, että se kattaa nykyisen toisen opintoasteen. Suomessa on jo pitkään pyritty nopeuttamaan opinnoista työelämään siirtymistä, mutta valitettavan heikolla menestyksellä.

Tässä uudistuvassa tilanteessa tulee toisen asteen ammattikoulutuksen opintosisältöä ja opiskeluaikoja tehostaa siten, että nykyisistä joutenolopäivistä ja muista vajaatoiminnoista päästään eroon. Samalla tulee tarkastella eri ammattialojen kokonaisopiskeluaikoja siten, että valmistuminen on mahdollista selvästi nykyistä nopeammassa tahdissa, sekä mahdollisimman lähellä opiskelevan nuoren kotipaikkaa.

Ammattikoulutuksen sisällön tehostamisella annetaan samalla oppilaille se todellinen kuva arkitodellisuudesta, joka suomalaisessa työelämässä vallitsee.

**Puoluehallituksen vastausesitys:****206. Taivassalon Keskustan kuntayhdistys: Toisen asteen koulutukseen osallistuminen kotipaikkakunnalta**

Taivassalon Keskustan kuntayhdistys vaatii Suomen Keskustan kiinnittävän huomiota mahdollisuuteen osallistua toisen asteen koulutukseen kotipaikkakunnaltaan. Nykyään varsinkin pienemmissä maalaiskunnissa julkiset kulkuyhteydet läheisille opiskelupaikkakunnille ovat olemattomat. Nuoret tai kokonaiset perheet muuttavat opiskelun vuoksi pois kotipaikkakunnasta.

Pitää aloittaa selvitystyö, miten edes välttävät julkiset kulkuyhteydet voitaisiin saattaa kaikkien tavoitettaviksi.

**Puoluehallituksen vastausesitys:****207. Helsingin keskustanuoret: Ammattikorkeakoulujen rahoituksen tasoa on palautettava**

Pääkaupunkiseudun alueella on vuoden 2020 alussa kirjoitettu ja kuultu kaupungin suurimmasta paikallislehdestä Helsingin Sanomista, että ammattikorkeakoulujen opetuksen laatu ja lähiopetuksen määrä ovat vähentyneet niin, että kaikissa tilanteissa tyydyttävää oppimisen tasoa ja ammattitaitoa ei pystytä saavuttamaan. Tämä tapahtuu siitä huolimatta, että ammattikorkeakouluille on myönnetty hieman lisärahoitusta. Ammattikorkeakoulujen rahoituksessa on siis huomattavan suuri vaje, joka on suurempi kuin toteutunut 20 miljoonaa euroa, ja siihen on tarpeen reagoida.

**Puoluehallituksen vastausesitys:****208. Suomen Keskustanuoret: Suomeen saatava toinen maa- ja metsätaloustieteellinen tiedekunta**

Ilmastonmuutos muokkaa kasvuolosuhteita eri puolilla Suomea kiihtyvällä tahdilla. Sään ääri-ilmiöt kuten kuivuus ja rankkasateet uhkaavat sekä maa- että metsätaloutta. Luonnon monimuotoisuus

on aidosti uhattuna ja ihmiskunnalla on vielä tehtävää sen turvaamiseksi. Kestävä maatalous ja metsätalous ovat näissä kysymyksissä avainasemassa.

Suomen Keskustanuoret vaatii, että Suomeen on perustettava toinen maa- ja metsätaloustieteellinen tiedekunta. Nykyisellään yliopistotason maa- ja metsätaloustieteellinen opetus ja tutkimus on keskittynyt Helsingin yliopistoon, metsätieteellistä opetusta ja tutkimusta löytyy myös Itä-Suomen yliopistosta Joensuusta.

Helsinkiä pohjoisempana oleva opetus ja tutkimus tukisi koko maassa toimivaa maa- ja metsätaloutta. Uusi tiedekunta mahdollistaisi keskittymisen erilaisiin aiheisiin ja teemoihin kuin nykyiset tiedekunnat. Samalla se tarjoaisi ratkaisuja niin ilmastonmuutoksen kuin luonnon monimuotoisuudenkin haasteisiin. Näiden ratkaisujen tarve vain kasvaa ajan myötä eikä niiden tarve rajoitu vain eteläiseen Suomeen vaan jatkuu koko Suomen kautta muualle maailmaan.

#### **Puoluehallituksen vastausesitys:**

#### **209. Keskustan Mikkelin kunnallisjärjestö: Lisää lääkärinkoulutusta Itä-Suomeen**

Lääkärien vähäinen määrä on tällä hetkellä terveydenhuollon ja terveyskeskusten keskeinen ongelma. Väestön ikääntyminen ja erityisesti koko väestön terveydenhoitopalvelujen voimakas kysynnän kasvu edellyttävät hoitohenkilökunnan kasvattamista, mutta se ei näy lääkärien määrässä eikä alan koulutuksessa.

Lääkäripulasta kärsivät erityisesti Itä- ja Pohjois-Suomessa asuvat kansalaiset ja lääkäripula aiheuttaa kunnille ja kaupungeille huomattavia kustannuksia. Lääkäreitä ei ole, eikä avoimiin paikkoihin ole hakijoita. Jos terveyskeskuslääkäreitä olisi saatavilla, alenisivat julkisen sektorin kustannukset merkittävästi.

Keskustan Mikkelin kunnallisjärjestö esittää, että lääkärinkoulutusta lisätään ja lisäys kohdennetaan Itä-Suomen yliopistoon ja Oulun yliopistoon. Lisäyksen seurauksena lääkäreitä saataisiin riittävästi, kustannukset laskisivat ja ihmisten hyvinvointi paranisi.

#### **Puoluehallituksen vastausesitys:**

#### **210. Rovaniemen Keskustaopiskelijat: Korkeakouluopintoihin pakollinen työelämäjakso**

Korkeakouluopiskelijoiden ja korkeakouluista valmistuneiden työelämätaitojen kehittämiseksi Rovaniemen Keskustaopiskelijat ry esittää opintoihin sisältyvää pakollista työelämäjaksoa. Tällä hetkellä pakollinen työelämäjakso sisältyy yliopistossa lähes kaikkiin professionaalsiin pääaineisiin, usein jo lainsäädännönkin perusteella (mm. luokanopettajaopinnot, farmasia, sosiaalityö). Generalistialoilla pakollista harjoittelua ei ole, vaikka harjoittelujen on todettu tukevan myös näillä aloilla työelämään siirtymistä ja ilman selkeää professiota näiltä aloilta valmistuneiden työllistyminen voi olla haastavampaa jo lähtökohtaisesti.

#### **Puoluehallituksen vastausesitys:**

#### **211. Keskustaopiskelijat: Korkeakouluopiskelijoiden palkattomista harjoitteluista luovuttava**

Esimerkiksi ammattikorkeakouluopiskelijoiden harjoitteluiden palkallisuus vaihtelee ympäri maan. Työharjoitteluista saatu korvaus riippuu koulutusalaista, paikkakunnasta sekä työpaikkojen kysynnästä.



Osalla paikkakunnista työharjoittelupaikoista on niin paljon kysyntää, että paikkoja ei riitä jokaiselle. Tällöin työnantajilla on varaa valita opiskelijoista heidät, jotka suostuvat tekemään töitä korvauksetta. Mikäli opiskelija ei löydä työharjoittelupaikkaa omalta paikkakunnaltaan hän voi joutua etsimään sitä toiselta paikkakunnalta. Tällöin matkoista aiheutuvat kulut jäävät usein opiskelijan itsensä maksettaviksi.

Palkattomat työharjoittelut ovat epätasa-arvoisuuden lisäksi iso uhka opiskelijan jaksamiselle. Osa opiskelijoista joutuu käymään harjoittelun lisäksi palkallisessa työssä saadakseen elämiseen tarvittavat rahat.

Keskustaopiskelijat esittää, että jokaisen opiskelijan tulisi saada työharjoittelustaan kohtuullinen korvaus. Opiskelijan ei tulisi joutua valitsemaan arvokkaan työkokemuksen ja taloudellisen toimeentulon välillä.

Lisäksi Keskustaopiskelijat esittää, että sosiaali- ja terveystalouden uudistuksen yhteydessä tulee varmistaa, että sote-alojen harjoittelujen korvaukset kirjataan yhdenvertaisesti lakiin ja ammattikorkeakoulujen korvausvelvoite poistuu.

### **Puoluehallituksen vastausesitys:**

#### **212. Pirkanmaan Keskustanaiset: Korkeakoulutuksen laadusta ei ole varaa tinkiä**

Yliopistoista ja ammattikorkeakouluista muodostuvaa korkeakoulujärjestelmää ohjaa ja rahoittaa opetus- ja kulttuuriministeriö osana valtioneuvostoa. Kehittämistavoitteet perustuvat hallitusohjelmaan, hallituksen toimintasuunnitelmaan sekä muihin eduskunnan ja valtioneuvoston asettamiin strategisiin tavoitteisiin. Opetus- ja kulttuuriministeriö asettavat koulutukselle määrällisiä tavoitteita ja tukevat koulutuksen kehittämistä. Keskustalla on useita koulutukseen vaikuttamisen väyliä.

Korkeakouluista on tavoitteena kehittää kilpailukykyisiä kokonaisuuksia, jotka vastaavat alueellisiin tarpeisiin.

Korkeakoulut vastaavat koulutuksen sisällöstä ja laadusta. Laatua nostetaan uudistamalla koulutussisältöjä, opetusmenetelmiä, oppimisympäristöjä ja opettajien osaamista, monipuolistamalla opiskelijoiden ohjausta sekä lisäämällä yhteistyötä työelämän kanssa.

Uudistusten yhteydessä on systemaattisesti kerättävä työelämästä kertyvää palautetta uudistuksen toimivuudesta ja kertyneeseen palautteeseen on tarvittaessa kyettävä reagoimaan nopeasti. Esimerkiksi itsenäisen opiskelun määrän lisääminen ei ole kaikilla koulutusaloilla ollut työelämän kannalta ongelmatonta. Olennaisena osana ammattikorkeakouluopiskelijalla on työharjoittelut, joissa opittua teoriaa pääsee soveltamaan käytännön työssä. Käytännönharjoittelua ja lähiopetusta tulee olla riittävästi.

Usein käytännön harjoitteluihin siirtyvällä opiskelijoilla ei ole ollut tarvittavaa osaamista tai teoreettista tietoa suoriutua tehtävistä. Tutkimuksen mukaan onnistunut harjoittelujakso on vaikuttanut jopa opiskelijoiden tyytyväisyyteen alan valinnasta, joka osaltaan vähensi ensimmäisten työvuosiensa aikaista alanvaihtoa suunnitelmia. Aiemmin on osoitettu, että nimenomaan vastavalmistuneet ovat alttiimpia alanvaihtoon. On tärkeää tukea opiskelijan itsenäisen työn tekemistä ja opiskelijan tulee päästä harjoittelemaan koko alan tulevaa työnkuvaa. Opiskelijoiden ohjaaminen ja harjoitteluiden parempi suunnittelu vaatii opiskelijan ohjaajalta lisää aikaa sekä yhteiskunnalta rahaa. Harjoitteluiden alusta lähtien opiskelijat tulee ottaa avoimesti mukaan työyhteisöihin.

Opiskelijan opiskelustrategioita ja opintopolkuja suunniteltaessa tulisi nykyistä paremmin huomioida opiskelijoiden yksilölliset valmiudet ja kypsyytaso. Esimerkiksi nuorten aivot

saavuttavat lopullisen rakenteensa ja toimintakykynsä vasta n. 25-vuotiaana. Monimutkaisia aivotoimintoja kuten toiminnan suunnittelua, pitkäjänteisyyttä ja tavoitteellisen toiminnan organisointi, oman toiminnan arviointi ja säätely, vaativat päättelyketjut ja abstraktiajattelu kypsyvät viimeiseksi. Kehittyvät aivot stressaantuvat liioista vaihtoehdoista. Opiskelijalle asetettujen suoriutumisvaatimusten tulee olla realistisia.

Työnteko ja opiskelu on yhä vähenemässä määrin paikkasidonnaista. Moni tekee töitä ja opiskelee etänä. Sähköiset välineet ovat osa työ- ja koulumaailmaa. Tehtävien vapauden mukana tulee vastuuta, joka ei kaikille ole selvää. Perinteisesti nuorten koulutus kuitenkin sisältää yleensä suhteellisen paljon lähiopetusta ja oppitunneilla vaadittava läsnäolopakko on melko korkea. Yliopistoissa korostuu tieteellinen ja teoreettinen osaaminen ja on ns. akateeminen vapaus. Ammattikorkeakoulut tähtäävät konkreettisesti työelämään ja yhteistyötä tehdään eri alojen yritysten kanssa. Tavoitteena on vastaaminen suoraan työmarkkinoiden vaatimuksiin.

Sairaanhoitajaliiton kyselyn mukaan joka neljäs sairaanhoitajaopiskelija harkitsee alan vaihtamista. Tuore väitöstutkimus löysi keinon edistää alalla pysymistä. Opiskelijan roolista sairaanhoitajan rooliin siirtyminen aiheuttaa opiskelijalle ns. siirtymäsokin. Opiskelijan koulutuksen aikana luomat käsitykset ja kokemukset harjoitteluissa eivät aina vastaakaan todellisuutta sairaanhoitajan työstä. Vastuun määrä, itsenäisen hoitotyön päätöksenteko ja työyhteisön vaatimukset ovat nujertavia. Se tekee työn aloittamisesta usein haastavaa. Lähde: *Vastavalmistuneen sairaanhoitajan siirtymäshokki pahentaa hoitajapulaa – Ratkaisu voi löytyä työharjoittelusta.* <https://yle.fi/uutiset/3-11216606>.

Yhteiskunnallisiin rakennemuutoksiin tulee reagoida ennakoiden. Tietoa on käytettävissä, nyt tarvitaan päätöksiä, miten asioita korjataan. Sosiaali- ja terveysalan työvoimapulaa pahentaa se, että alalle hakeutuu selvästi vähemmän opiskelijoita kuin ennen. Raskas työ, alaan liittyvät kohut ja pienehkö palkka eivät houkuttele opiskelijoita. Samaan aikaan Suomen väestö vanhenee ja hoidon tarve lisääntyy. Muutoksiin tulee reagoida ajoissa. Julkisen alan työeläkevakuuttaja Kevan tuoreen arvion mukaan joka kolmas kunta-alan työntekijä jää eläkkeelle kymmenen vuoden sisällä.

Pirkanmaan Keskustanaiset ehdottavat puoluekokoukselle, että Keskusta ajaa opiskelijoiden koulutuksen kehittämistä vastaamaan työelämästä nousevia tarpeita ja koulutuksen laadukkuutta. Suunnittelua tulee tehdä pitkäjänteisesti tulevaisuuteen katsoen, ennakoiden.

### **Puoluehallituksen vastausesitys:**

#### **213. Keskustan Hyrylän paikallisyhdistys: Lisää huippuyksiköitä Suomen yliopistoihin**

Suomessa on perustettu mm. kaksi huippuyksikköä 2015 Aaltoyliopistoon ja Oulun yliopistoon. Näiden ja muiden kärkiyksiköiden (Suomen Akatemia) lisäksi tai vahvistamiseksi Suomi tarvitsee lisää voimakkaita huippuyksiköitä yliopistoihin (ja korkeakouluihin) varsinkin teknisille aloille. Nämä loisivat vetovoimaa yliopistoihin valtakunnallisesti, maakunnallisesti ja alueellisesti. Huippuyksiköt muodostavat vetureita myös alueellisesti yhteistyössä muiden tutkimus- ja kehitysyhteisöjen kanssa. Huippuyksikkö voi olla myös verkottunut ja verkkomainen.

### **Puoluehallituksen vastausesitys:**

#### **214. Helsingin Keskustanuoret: Psykoterapeuttikoulutus maksuttomaksi**

Murtuneen mielen hoitaminen on yhtä tärkeää kuin murtuneen jalan. Mielenterveysalan ammattilaisten riittävä kouluttaminen tulee olla prioriteettillisella korkeammalla. Psykoterapian vaikuttavuus hoitomuotona on laajalti tunnustettu, joten hoitoon pääsemistä ei tule rajoittaa koulutuspoliittisesti.

On yksilön kannalta erittäin tärkeää, että apua saa, kun mieli järkkyy ja on myllerryksessä. Hoitoon pitää päästä nopeasti, eikä hoitoon pääseminen saa olla kiinni kukkaron paksuudesta tai postinumerosta.

Yksi syy hoitoon pääsemisen vaikeudessa on pula psykoterapeuteista ympäri Suomen. Syy pulaan ovat tehdyt koulutusratkaisut, jotka ovat jättäneet psykoterapeuttikoulutuksen täysin maksulliseksi. Koulutuksen maksaessa opiskelijalle noin 20 000 - 50 000 euroa, ei ole ihme, ettei kaikkia suunniteltuja koulutuksia saada aloitettua, ja pulaa psykoterapeuteista esiintyy. Psykoterapeuttikoulutus tulee muuttamaan opiskelijalle maksuttomaksi.

#### **Puoluehallituksen vastausesitys:**

#### **215. Jyväskylän Keskustaopiskelijat: Opiskelijoiden perustuslaillinen oikeus osallistua kunnallisten luottamustehtävien hoitamiseen turvattava**

Jyväskylän Keskustaopiskelijat esittää, että opiskelijoiden osallistuminen kunnallisten luottamustehtävien hoitamiseen on turvattava. Suomen perustuslain mukaan ”Kansanvaltaan sisältyy yksilön oikeus osallistua ja vaikuttaa yhteiskunnan ja elinympäristönsä kehittämiseen.”

Nykytilanteessa korkeakoulualoilla, joissa opetus on pitkälti läsnäolopakollista, osallistuminen kunnallisten luottamustehtävien hoitamiseen on haasteellista - erityisesti kun opiskelijoiden kotikunta on usein eri kuin opiskelupaikkakunta, jolloin matkustamiseen on varattava aikaa. Poissaolot läsnäolopakollisilta kursseilta johtavat usein kurssin pakolliseen keskeytymiseen sekä opintojen viivästymiseen. Aloitteen tarkoituksena ei ole kannustaa opetukseen osallistumatta jättämiseen, vaan turvata opiskelijoiden perustuslaillinen oikeus osallistua kunnallisten luottamustehtävien hoitamiseen.

Jyväskylän Keskustaopiskelijat esittää, että yliopistolakiin ja ammattikorkeakoululakiin kirjataan opiskelijoiden oikeus osallistua ja vaikuttaa yhteiskunnallisiin tehtäviin.

#### **Puoluehallituksen vastausesitys:**

#### **216. Keskustaopiskelijat: Opintojen aikainen aktiivisuus tunnustettava**

Keskustaopiskelijat vaatii, että jokaisen opiskelijan on saatava asianmukainen palkkio järjestötoiminnasta opintopisteiden muodossa. Opiskelijoita tulee kannustaa toimimaan opiskelunsa ohessa aktiivisesti opiskelija- ja yrittäjäyhteisöjen, kolmannen sektorin toimijoiden ja projektiluontoisten hankkeiden parissa mahdollistamalla aidosti merkittävällä tavalla myös opintosuoritusten saaminen näiden kautta. Järjestötoiminta kehittää työelämätaitoja, joita luennoilla ja kursseilla ei saa, kuten projektinhallintataitoja, viestintää ja sosiaalisia taitoja.

Tällä vuosikymmenellä tapahtuneet opintoaikojen kiristykset ovat johtaneet siihen, että opiskelijoiden into järjestötoimintaan ja kansalaisaktiivisuuteen on laskenut. Ilmiö on tunnistettu niin ainejärjestöissä, opiskelija- ja ylioppilaskuntien edustajistoissa kuin muissakin opiskelija- ja nuorisjärjestöissä. Tämä on johtanut siihen, että järjestötyö kasaantuu yhä harvemman harteille.

#### **Puoluehallituksen vastausesitys:**

#### **217. Iisalmen Keskustanuoret: Ensikertalaiskiintiöt poistettava korkeakoulujen yhteishaussa.**

Jokaisella oltava yhdenvertainen oikeus opiskella aiemmasta korkeakoulututkinnosta tai aiemmista korkeakouluopinnoista huolimatta.

**Puoluehallituksen vastausesitys:**

**218. Keskustaopiskelijat: Lukukausimaksut EU- ja ETA-maiden ulkopuolelta tuleville poistettava**

EU- ja ETA-maiden ulkopuolelta tuleville opiskelijoille suunnatut lukukausimaksut on peruttava, sillä niillä ei ole saavutettu haluttua lopputulosta. Monessa korkeakoulussa kyseisten opiskelijoiden määrät ovat romahtaneet.

EU/ETA-alueen ulkopuolelta saapuville opiskelijoille tulevat lukukausimaksut kuormittavat korkeakouluja. Korkeakoulut ovat joutuneet panostamaan voimakkaasti maksullisten ohjelmien markkinointiin ja opiskelijarekrytointiin sekä stipendijärjestelmien luomiseen ja pyörittämiseen.

Keskustaopiskelijat vaatii, että sivistyspuolueena keskustan on pidettävä huolta maksuttomasta koulutuksesta.

**Puoluehallituksen vastausesitys:**

**219. Helsingin Keskustaopiskelijat: Ensihoitaja lisättävä ammattihenkilölakiin**

Terveys- ja hyvinvoinnin ammattihenkilölakiin pitää lisätä ensihoitajan tutkintonimike. Ensihoitajiksi tulee vastaavasti laillistaa myös sairaanhoitajat, jotka ovat suorittaneet hoitotason ensihoitoon suuntaavat täydennysopinnot.

Tällä hetkellä ensihoitajan tutkinnon ammattikorkeakoulussa suorittanut laillistetaan ainoastaan sairaanhoitajana. Lakimuutoksen myötä ensihoitajat saisivat niin sanotun kaksoislaillistuksen, kun heidät laillistettaisiin sekä ensihoitajina että sairaanhoitajina. Kaksoislaillistus on jo tällä hetkellä käytössä kätilöillä ja terveydenhoitajilla. Heidät laillistetaan oman tutkintonsa lisäksi sairaanhoitajina.

Muutos vahvistaisi ensihoitajatutkinnon asemaa ja toisi sen tasaveroiseksi tutkinnoksi muiden amk-tutkintojen rinnalle. Muutos myös edistää kyseisen tutkinnon näkyvyyttä omana itsenäisenä koulutuslinjanaan sekä vahvistaa ensihoitajien ammatti-identiteettiä.

**Puoluehallituksen vastausesitys:**

**220. Helsingin Keskustaopiskelijat: Ylemmän amk-tutkinnon nimi muutettava muotoon "Maisteri AMK"**

Helsingin Keskustaopiskelijat vaatii näkyvää tasa-arvoa ylempien korkeakoulututkintojen välille. Ylempien ammattikorkeakoulututkintojen nimike, tutkinnon status ja tutkinnon työelämälähtöiset erityispiirteet ovat jääneet YAMK-tutkintojen tunnettuudessa heikoiksi. Keskeisenä haasteena on, etteivät yhteiskunnalliset rakenteet ja asenteet ole vielä kehittyneet tunnistamaan ylempien ammattikorkeakoulututkintojen tuottamaa osaamista ja mahdollisuuksia. Nykyiset tutkintonimikkeet sekoitetaan usein alempiin korkeakoulututkintoihin ja kaikissa rekrytointitilanteissa ei välttämättä tunnusteta YAMK-tutkintoja ylemmiksi korkeakoulututkinnoiksi, etenkin julkisella sektorilla.

Helsingin Keskustaopiskelijat näkevät, että YAMK-tutkintojen kansallista tunnettuutta edistäisi

selkeä tutkintonimike ja siksi esitämme, että ylempien ammattikorkeakoulututkintojen tutkintonimike on muutettava muotoon "maisteri (AMK)".

**Puoluehallituksen vastausesitys:**

**221. Keskustan Turun kunnallisjärjestö: Opettajain nimikesuoja**

Keskustan Turun kunnallisjärjestö ehdottaa opettajille lakiin nimikesuojaa, jollainen löytyy mm. monista terveydenhuollon tehtävistä.

Nimikesuoja korostaisi suomalaisen opettajan ammattitaitoa, korkeaa koulutusta ja kansallista sekä kansainvälistä arvostusta. Lisäksi nimikesuoja tuo oikeusturvaa niin oppilaalle, huoltajalle kuin opettajallekin.

**Puoluehallituksen vastausesitys:**

**222. Vaasan Kaupunki Keskusta: Lasten ja nuorten hyvinvoinnin turvaaminen**

Peruskoulun ryhmäkokoja ei saa suurentaa. Opettajien lisäksi luokkiin myös ohjaajia. Nuorten syrjäytymisen ehkäisemiseksi on turvattava lapsen koko kouluajan kestävä luottamus aikuiseen, koulun henkilökuntaan ja omaan itseensä. Perusta on luotava jo varhaisessa vaiheessa, sitä ei välttämättä pystytä luomaan enää peruskoulun yläluokilla tai toisella asteella.

Henkilökunnan turhaa vaihtumista ryhmissä tulisi välttää, muutokset lapsilähtöisiksi. Tuen tarve taattava jokaiselle sitä tarvitsevalle, tämän toteutumista tulisi seurata. Harkittava pienryhmien palautusta takaisin - kaikille ei ole paras vaihtoehto opiskella isossa ryhmässä. Ryhmäkoot valittava jokaisen oppilaan omien edellytysten mukaan. Otetaan kaikki temperamentit huomioon. Tämä takaa opiskelurauhan kaikille oppilaille.

**Puoluehallituksen vastausesitys:**

**223. Keskustan Vuokatin py: Perhevapailla olevien heikosti koulutettujen vanhempien kouluttautumista kannustettava**

Perhevapaita on eräissä puolueissa haluttu lyhentää, että vanhemmat palaisivat nopeammin työmarkkinoille. THL:n tutkimuksen mukaan pitkällä perhevapailla olevat vanhemmat, eli pääsääntöisesti äidit ovat usein heikosti koulutettuja tai heillä ei ole valmiina työpaikkaa, jonne palata. Kenties neuvolassa olisi kyseltävä työhön paluun edellytyksiä ja ohjattava tarvittaessa saamaan neuvontaa koulutuksen parantamiseksi. Esim. monimuotokoulutukset voivat olla mahdollisia aloittaa perhevapaalla ollessa, varsinkin, jos koulutukseen osallistumiseen luodaan kannustimia.

**Puoluehallituksen vastausesitys:**

**224. Keskustan aktiivisten asukkaiden paikallisyhdistys: Sisarusalennus koululaisten aamu- ja iltapäivätoimintamaksuihin**

Aamu- ja iltapäivätoiminta on 1.- ja 2.-luokkalaisille koululaisille tarkoitettua toimintaa. Toiminnalla varmistetaan, ettei pienten koululaisten tarvitse viettää aamu- ja iltapäiviä yksin ilman aikuista vanhempien ollessa töissä. Perheissä, joissa lapset ovat syntyneet yhtä aikaa tai pienellä aikavälillä, haasteena toimintaan osallistumiselle ovat kohtuuttoman korkeiksi kohoavat aamu- ja

iltapäivätoiminnan maksut. Useimmissa Suomen kunnista ei ole käytössä sisarusalennusta aamu- ja iltapäivätoiminnan maksuista.

Perusopetuslain mukaan maksu on jätettävä perimättä tai alennettava, jos huoltajan elatusvelvollisuus, toimeentuloedellytykset tai huollolliset näkökohdat huomioon ottaen siihen on syytä.

Koululaisten aamu- ja iltapäivätoimintaan osallistuvat perheet maksavat saman maksun riippumatta siitä, kuinka monta lasta perheestä toimintaan osallistuu. Lain mukaan aamu- ja iltapäivätoiminnan kuukausittainen enimmäismaksu on kahdelta lapselta 320 euroa ja kolmelta lapselta 480 euroa. Mikäli kunta tarjoaa toimintaa laajemmin kuin lakisääteisen 760 h lukuvuodessa, voi toimintamaksu olla vielä suurempi. Näin suuri kuukausittainen maksu kuormittaa monilapsisia perheitä kohtuuttomasti.

Perheiden tilannetta helpottaisi koululaisten aamu- ja iltapäivätoimintamaksusta saatava sisarusalennus. Varhaiskasvatuksessa maksettavissa maksuissa sisarusalennus on jo käytössä. Olisikin linjassa, että sisarusalennus olisi käytössä myös koululaisten toiminnassa. Nyt tilanne voi olla yksittäisessä perheessä se, että lasten hoidosta/iltapäivätoiminnasta koituvat maksut nousevat lasten siirtyessä varhaiskasvatuksesta kouluun.

Esitämme, että Suomen Keskusta lähtee viemään eteenpäin sisarusalennuksen käyttöönottoa kunnissa koululaisten aamu- ja iltapäivätoiminnan maksuihin perheille, joissa on toiminnassa mukana samanaikaisesti enemmän kuin yksi lapsi.

**Puoluehallituksen vastausesitys:**

# Kulttuuri

## 225. Keskustaopiskelijat: Suomeen oma valtion e-kirjasto tieteellisille julkaisuille

Keskustaopiskelijat vaatii, että Suomeen muodostetaan valtion e-kirjasto, jonka tarkoituksena on mahdollistaa, että jokaisella suomalaisella on mahdollisuus päästä lukemaan tieteellisiä julkaisuja, myös opinto-oikeuden päättymisen jälkeen ja korkeakoulukaupunkien ulkopuolella. Tieteelliset julkaisut voitaisiin kerätä valtion julkiseen e-kirjastoon, johon kaikilla on pääsy.

Valtion e-kirjasto lisäisi tieteen avoimuutta ja antaisi jokaiselle mahdollisuuden sivistää ja kehittää itseään. Se myös mahdollistaisi oman osaamisen päivittämisen työelämän ohessa ja tukisi elinikäisen oppimisen periaatteita.

### **Puoluehallituksen vastausesitys:**

## 226. Keskustanaisten Etelä-Savon piiri: Kirkkorakennukset osaksi kotiseudun kulttuurihistoriaa

Etelä-Savon keskustanaiset kiinnittävät aloitteessaan huomiota Suomen kirkkorakennusten monipuoliseen käyttöön. Evankelis-luterilaiselle kirkolle on laissa säädetty yhteiskunnallisia tehtäviä, joiden hoitamiseksi kirkko saa valtion rahoitusta. Yksi tehtävä on kulttuurihistoriallisesti arvokkaiden kirkollisten rakennusten ja irtaimiston ylläpito. Ennen vuotta 1917 rakennetut kirkolliset rakennukset ovat suojeltu lailla. Näin on haluttu turvata kirkollinen rakennettu kulttuuriympäristö osana suomalaista kulttuuriperintöä. Aineelliseen kulttuuriperintöön kuuluvat kulttuuriympäristö, maisema, kirkollinen rakennusperintö, muinaisjäännökset sekä kirkollinen esineistö ja taide.

Koulut ovat tärkeässä roolissa kulttuurihistorian siirtämisessä sukupolvelta toiselle ja myös kulttuuriympäristökasvatuksessa. Koulujen opetussuunnitelmissa onkin tähän liittyvää materiaalia. Perustuslain mukaan vastuu kulttuuriperinnöstä kuuluu kaikille ja jokaisella on siihen oikeus. Tästä näkökulmasta Etelä-Savon keskustanaiset rohkaisevat käyttämään kirkkorakennuksia entistä enemmän muuhunkin kuin uskonnon harjoittamiseen. Monissa kaupungeissa järjestetään museoiden yö- tapahtuma, myös Mikkelissä. Kirkkorakennusten taide ja kirkkotekstiilit osana kaupungin/kunnan kulttuurihistoriaa sopisi tähänkin kontekstiin. Tällainen yhteistyö muiden yhteiskunnallisten toimijoiden kanssa edesauttaa kulttuurihistorian nivoutumista nykyisyyteen ja siirtämään arvokasta kulttuuriomaisuutta tuleville sukupolville.

### **Puoluehallituksen vastausesitys:**

# Liikunta, nuoriso, opintotuki

## **227. Pirkanmaan Keskustanaiset: Opiskelijoiden vuosituloraja korkeammaksi opintojen edetessä**

Opiskelijan opintososiaaliset tuet ovat riippuvaisia kalenterivuonna tienatuista ansioista. Käytännössä opintojen edetessä mm. kesän ja muiden lomien aikaiset ansiot saattavat nousta samassa tahdissa, kuin työtehtävät muuttuvat vaativammiksi. Tämä tulisi huomioida tulorajoissa. Pirkanmaan Keskustanaiset ehdottavat puoluekokoukselle, että keskusta ajaa tulorajan nostamista opintojen edetessä muutamilla tuhansilla euroilla/opiskeluvuosi.

### **Puoluehallituksen vastausesitys:**

## **228. Keskustaopiskelijat: Opintolainan saaminen turvattava kaikille**

Keskustaopiskelijat vaatii, että jokaisen opintolainaan oikeutetun opiskelijan on saatava opintolainaa.

Keskustaopiskelijat ovat huolissaan tilanteista, joissa pankki ei suostu myöntämään opintolainaa valtiontakauksesta huolimatta. Usein syynä on opiskelijan maksuhäiriömerkintä, vaikka se ei ole enää esteenä valtiontakauksen saamiselle. Valtiontakauksen johdosta opintolainan myöntäminen on pankeille riskitöntä, eikä perusteita lainan myöntämättä jättämiselle ole.

Opintolaina on monelle opiskelijalle välttämätön lainapainotteisesta opintojärjestelmästä johtuen. Opintolainan epääminen opiskelijalta heikentää huomattavasti mahdollisuuksia opiskella sekä saattaa pahimmillaan johtaa pikavippikierteeseen

### **Puoluehallituksen vastausesitys:**

## **229. Jyväskylän Keskustaopiskelijat: Avoimessa korkeakoulussa opiskelevien toimeentulo turvattava**

Jyväskylän Keskustaopiskelijat vaatii, että avoimissa korkeakouluissa päätoimisesti opiskelevien nuorten toimeentulo tulee turvata.

Moni ilman korkeakoulupaikkaa oleva nuori haluaa suorittaa etukäteen korkeakoulututkintoon kuuluvia opintoja avoimessa korkeakoulussa tai pyrkiä avointa väylää pitkin korkeakouluun. Tällä hetkellä kuitenkin useimmat avoimessa korkeakoulussa opiskelevat nuoret eivät ole oikeutettuja saamaan työttömyysetuuksia eivätkä opintotukea tai Kelan ateriatukea. Työttömyysetuuden näkökulmasta avoimen opintoja opiskeleva nuori useimmiten katsotaan päätoimiseksi opiskelijaksi. Avoimen opinnot eivät kuitenkaan ole tutkinto-opintoja, joten ne eivät oikeuta opintotukeen.

Avoimista korkeakouluopinnoista ei saa tulla maksullista väylää korkeakouluopintoihin, vaan sen tulee säilyä yhtenä vaihtoehtona yhteishaun rinnalla. Nykyiseltään tilanne on kuitenkin kestävä - opintojen maksullisuus ja tukien puuttuminen suosivat henkilöitä, joilla on taloudellisesti mahdollista opiskella avoimessa. Järjestelmän muuttaminen poistaisi nykyisen taloudellisen epätasa-arvon ja mahdollistaisi useamman nuoren avoimen opintojen suorittamisen.

Jyväskylän Keskustaopiskelijat esittääkin, että avoimen opintoja tavoitteellisesti ja riittävästi suorittavan nuoren tulee päästä joko työttömyysetuuksien tai opintotuen piiriin.

### **Puoluehallituksen vastausesitys:**



**230. Kainuun Keskustanuoret: Harrastustakuu voimaan**

Kainuun Keskustanuoret vaatii harrastustakuuta lapsille ja nuorille. Jokaisella lapsella ja nuorella tulee olla mahdollisuus vähintään yhteen harrastukseen maksuttomasti. Harrastukset kehittävät kädentaitoja, edistävät terveyttä ja hyvinvointia sekä voivat parhaimmillaan ehkäistä syrjäytymistä.

Harrastustakuu voidaan toteuttaa esimerkiksi kirjastosta lainattavilla kausikorteilla tai harrastuspassilla, jolla saa kokeilla harrastuksia tietyn määrän. Kainuun Keskustanuorten mielestä harrastustakuussa harrastuksen pitää voida olla muukin harrastus kuin liikuntaharrastus.

**Puoluehallituksen vastausesitys:**

# Perheet, vanhukset, eläkkeet

## 231. Keskustanaisten Etelä-Pohjanmaan piiri: Perheiden varhainen tuki turvattava

Lapsiperheiden avun tarve sekä lasten ja nuorten pahoinvointi ovat lisääntyneet jatkuvasti. Kouluissa ja jo päivähoitossa esiintyy entistä haastavampia tapauksia, ja huostaanottojen määrä on lisääntynyt merkittävästi. Samaan aikaan perhepalvelut sekä lasten ja nuorten avun tarpeeseen vastaavat perustason palvelut on järjestetty kunnissa erittäin vaihtelevasti. Jossain kunnassa avun piiriin pääsee helposti, kun jossain muualla palveluita ei yksinkertaisesti ole tarjolla.

Terveystieteiden ja perhepalveluiden epätasainen saatavuus koskee jo syntyneiden oireiden hoitoa. Perimmäinen kysymys on pohtia, mistä pahoinvointi johtuu. Onko vastuullinen vanhemmuus kadoksissa, puuttuuko perheiltä tukiverkosto, aiheuttaako perheen ja työn yhdistäminen liiallisia paineita?

Perheiden, lasten ja nuorten vaikeudet alkavat usein kasautumaan pienistä asioista. Niiden muodostuminen oikeiksi ongelmiksi olisi mahdollista ehkäistä oikea-aikaisen, matalan kynnyksen avun ja ohjauksen keinoin. Avainasemassa ovat neuvolan ja varhaiskasvatuksen yhteistyön tiivistäminen, mistä on jo ensimmäisten haasteiden perusteella ohjattava herkästi matalan kynnyksen avun ja palveluiden pariin. Kasvatuksellinen tuki ja ohjaus sekä mahdollisuus kodinhoitajien saamiseen on taattava joka kunnassa. Samoin lasten ja nuorten mielenterveyspalveluihin on päästävä nopeasti ja jo varhaisessa vaiheessa. Lasten ja perheiden hyvinvointi tulee nähdä tärkeimpänä panostuksena tulevaisuuteen, ei pelkkänä menoeränä.

### **Puoluehallituksen vastausesitys:**

## 232. Keskustanaisten Kanta-Lappeenrannan paikallisyhdistys: Lapsiperheiden vanhempien jaksaminen

Suomi on havahtunut alhaisen syntyvyyden ongelmaan. Lapsia pitäisi syntyä huomattavasti nykyistä enemmän, että yhteiskuntamme rakenteet pysyisivät pystyssä. Samaan aikaan vanhemmuuteen kohdistuu entistä enemmän paineita. Äidit ja isät kokevat riittämättömyyttä omissa rooleissaan ja ruuhkavuosia elävät pienten lasten vanhemmat jäävät yhä useammin yksin painimaan ajankäyttöongelmien kanssa. Koko kylä kasvattaa lapset -mallia ei enää ole. Perheiden tukiverkostot ovat nykyään kaukana tai niitä ei ole ollenkaan. Lapsia ei yksinkertaisesti enää uskalleta hankkia.

Keskustanaisten Kanta-Lappeenrannan paikallisyhdistys ry esittää Keskustan puoluekokoukselle, että tähän ongelmaan aletaan etsiä ratkaisua ja ohjataan resursseja perheiden jaksamisen tukemiseen. Jos halutaan, että syntyvyys nousee, niin yhteiskunnan täytyy aidosti näyttää, että perheitä halutaan tukea.

### **Puoluehallituksen vastausesitys:**

## 233. Keskustan Uudenmaan piiri: Neuvolapalveluja on kehitettävä nykyaikaisiin tarpeisiin

Suomessa on huipputason neuvolapalvelut. On sekä perheiden että lapsen kannalta tärkeää, että raskautta tuetaan ja syntymän jälkeen pienen lapsen ensimmäisinä vuosina neuvolassa on laadukasta palvelua ja tukea tarjolla.

Neuvolapalvelut kuitenkin keskittyvät pitkälti äitiin ja syntymän jälkeen lapseen. Vaikka tämä palvelu onkin erinomaista, aina on varaa kehittyä. Muun muassa raskautta suunnitteleville ja isille neuvolassa on hyvin vähän tarjottavaa.

Esitämme, että neuvolapalveluja kehitetään vastaamaan nykyaikaisia tarpeita sekä ohjataan myös vanhempien osalta aiempaa ennaltaehkäisevämpään suuntaan. Ehkäisyneuvolan ja äitiysneuvolan välissä on valtava aukko eikä raskautta pohtiville ole tarjolla selkeitä tukipalveluja, missä mahdollisesta raskaudesta voisi keskustella. Isille voisi järjestää oman neuvolakäynnin, jossa isän hyvinvointia tarkastellaan. Syntymän jälkeen äideille tulisi tarjota äitiysfysioterapiaa synnytyksestä toipumiseen. Neuvolan tulee antaa entistä parempaa tukea vanhemmuuteen tarjoamalla valmennusta vanhemmuustaidoista. Neuvoloiden vastaanoton tulee olla aikataulullisesti joustavaa siten, että erilaiset vastaanottoajat ovat mahdollisia myös nykyaikaisen työmaailman ympärillä. Pidämme tärkeänä, että neuvoloissa hyödynnetään moniammatillisuutta ja neuvolahenkilökunnan ammattitaidosta pidetään huolta.

Ennaltaehkäiseviin palveluihin on kannattavaa sijoittaa, sillä pitkällä tähtäimellä ne säästävät yhteiskunnan varoja ja tukevat perheiden hyvinvointia. Parempi tuki perheellistymisen eri vaiheissa tukee myös Suomen syntyvyyskehitystä.

#### **Puoluehallituksen vastausesitys:**

#### **234. Keskustanaisten Kuhmon paikallisyhdistys: Äiti ja isä ovat lapselle maailman tärkeimmät ihmiset**

Keskustan tulee kunnioittaa ja edistää ydinperheiden muodostamista ja niiden säilymistä. Kunnallinen kodinhoitaja auttamaan perheen arjessa ja viimeistään silloin, kun ongelmia alkaa hiipiä perheen arkeen. Vaikeuksia saattaa ilmetä vielä murrosiän kynnyksellä, jolloin ulkopuolinen auttaja olisi oikea ratkaisu tilanteeseen. Äiti on maailman kaunein sana, jota ei saa koskaan unohtaa, varsinkaan lakienlaatijat.

#### **Puoluehallituksen vastausesitys:**

#### **235. Keskustan Ruoveden paikallisyhdistys: Äitiys- ja vanhempainvapaan eläkekertymä**

Keskustan Ruoveden paikallisyhdistys esittää puoluekokoukselle, että Suomen Keskusta ryhtyy toimenpiteisiin eläkejärjestelmän kehittämisen suhteen niin, että äitiys- ja vanhempainvapaa kerryttäisi eläkettä.

Äitiysvapaa ja vanhempainvapaa tulisi olla ansiotyöhön verrattavaa työtä. Siksi äitiysvapaasta ja vanhempainvapaasta tulisi kertyä myös eläkettä. Syntyvyyden nousuun tällä voisi olla myös vaikutusta.

#### **Puoluehallituksen vastausesitys:**

#### **236. Suomen Keskustanuoret: Adoption saamista helpotettava**

Laskevan syntyvyyden maasta Suomesta löytyy useita tahattomasti lapsettomia pareja, jotka haluaisivat adoptoida lapsen, mutta eivät koe avioliittoa instituutiona omakseen. Keskustanuoret vaatii, ettei adoption tule olla kiinni parisuhdetilanteesta. Keskustanuoret näkee, että adoption tulee olla saatavilla niin yksineläjille, lapsettomille pareille sukupuolista riippumatta kuin myös jo lapsia saaneille pareille.

Lapsen hyvinvointi ei vaadi naimisissa olevia vanhempia vaan tärkeintä on turvallinen koti sekä rakastavat ja huolehtivat adoptiovanhemmat tai -vanhempi. Keskustanuorten mielestä isä- ja äitipuolet tulee voida rekisteröidä lapsen vanhemmiksi ilman oikeuskäsittelyä. Sateenkaariperheissä rekisteröinti tulee voida suorittaa jo raskausaikana.

On kaikkien etu, että adoptio sujuu jouhevasti ja vanhemmuuteen valmiit vanhemmat saavat lapsen. Lapsiperheen perustaminen on aina oma valinta, eikä syntyvyys nouse painostamalla synnytystalkoisiin. Ääntä tulee pitää myös heidän puolesta, jotka haluavat perustaa perheen adoption kautta.

#### **Puoluehallituksen vastausesitys:**

#### **237. Puolangan Keskustanaiset: Lapsiperheiden kotipalvelutyöntekijöiden lisääminen ja kunnallisen päivähoidon tarpeenmukainen järjestäminen**

Kunnissa ei ole riittävästi kotipalvelutyöntekijöitä lapsiperheiden tueksi. Vaikka sosiaalihuoltolain 1301/2014 mukaan lapsiperheellä on oikeus kotipalveluun sairauden, synnytyksen, vamman tai muun erityisen perhetilanteen vuoksi, kotipalvelutyöntekijöitä ei edelleenkään ole riittävästi saatavilla. Riittävä varhainen tuki vahvistaisi perheen omaa toimintakykyä ja jaksamista. Se myös estäisi vaativampia tukitoimia sekä estäisi syrjäytymistä. Kuntien velvollisuutta järjestää perheille riittävä kotipalvelun kautta annettava tuki tulisi valvoa paremmin.

Kunnallisen päivähoidon tarpeenmukainen järjestämienkään ei aina toimi lapsen ja perheen edun mukaisesti. Kuntia tulisi ohjeistaa sekä vastuuttaa päivähoidon järjestämisessä perheen tarpeen mukaiseksi.

#### **Puoluehallituksen vastausesitys:**

#### **238. Pirkanmaan keskustanuoret: Kasvatuksen ammattilaisten yrittäjyyteen potkua perhepäivähoitoa tukemalla**

Pirkanmaan keskustanuoret ehdottavat, että kunnat kannustaisivat vastavalmistuneita varhaiskasvatuksen ammattilaisia yrittäjyyteen tukemalla rahallisesti perhepäivähoitoa entistä enemmän yhtenä päivähoidon toteutusmuotona. Pikkulapsiperheiden keskuudessa on kysyntää perhepäivähoitajille enemmän kuin tarjontaa löytyy (kts. Esim. Yle 12.2.2016).

Perhepäivähoitoa tukemalla voitaisiin helpottaa monia varhaiskasvatuksen ongelmia. Kunnissa päiväkotiryhmien koot ovat kasvaneet holtittoman suuriksi, joten kysyntää uusille hoitopaikoille on. Mikäli perhepäivähoitajana työskentelyä tuettaisiin entistä enemmän, siitä syntyisi sekä vastavalmistuneille että kokeneemmille varhaiskasvattajille realistinen uravaihtoehto. Varhaiskasvatuksen yrittäjyyden tukeminen näkyisi tällä hetkellä erityisesti naisten kasvavina vaihtoehtoina. Yksittäiset varhaiskasvattajat pystyisivät myös halutessaan vastaamaan kuntaa paremmin maantieteellisiin tarpeisiin.

Perhepäivähoito ei ole este varhaiskasvatuksen pedagogisten tavoitteiden toteutumiseksi, mikäli potkua alaan haetaan yrittäjyyden tukemisen kautta.

#### **Puoluehallituksen vastausesitys:**

#### **239. Mikkelin Keskustanaiset: Seniorineuvola – hyvinvointia ja ennaltaehkäisyä**

Meillä on hyvin toimiva ja tuloksellinen lastenneuvolajärjestelmä, opiskelijaterveydenhuolto ja työterveyshuolto. Eläkeiän saavuttamisen jälkeen vastaavaa järjestelmää ei ole tarjolla. Elämme yhä pidempään ja toimintakyvyn ylläpitäminen on entistä tärkeämpää. Ikääntyvät tarvitsevat oman terveysneuvolajärjestelmänsä. Hyvä seniorineuvola-asiakkuuden aloitusajankohta olisi eläkkeelle siirryttäessä.

Lasten määrä vähenee ja nykyisistä lastenneuvoloista vapautuu resursseja, jotka voitaisiin kohdentaa ikäihmisille määräajoin tehtäviin terveystarkastuksiin ja -neuvontaan. Ennaltaehkäisy on investointi, joka tuo siihen sijoitetut eurot takaisin ja säästää yhteiskunnan sairaudenhoitokustannuksissa.

Ennaltaehkäisevään ja toimintakykyä ylläpitävään toimintaan erikoistunut järjestelmä olisi seniorineuvolaverkosto. Määräajoin toteutettavilla neuvolatarkastuksilla tartuttaisiin ajoissa terveyttä uhkaaviin riskitekijöihin. Ajoissa saatu apu, elämäntapamuutosohjaus ja mahdollinen ajoissa aloitettu lääkitys lisäisivät ikääntyvän ihmisen hyvinvointia ja tämä voisi lykätä raskaampiin hoitoihin turvautumisen tarvetta. Ammattilaisen kohtaaminen neuvolassa loisi turvallisuudentunnetta, tukisi elämänhallintaa ja synnyttäisi osallisuuden ja huolenpidon kokemusta.

Seniorineuvolapalvelut voitaisiin ja tulisi järjestää myös pyörien päällä toimivana palveluna. Kiertävä palvelu tulisi asiakkaan luo ja tällä varmistettaisiin kaikkien ikääntyvien ihmisten tavoittaminen. Kiertävä palvelu tukisi myös tavoitetta, että kotona asutaan mahdollisimman pitkään. Näin seniorineuvolapalvelu olisi saatavilla myös taajamien ulkopuolella ja se tukisi maaseudulla asumista.

Mikkelin Keskustanaiset esittävät seniorineuvolajärjestelmän luomista maahamme. Esitämme sen toteuttamista myös asiakkaiden luokse tulevana kiertävänä palveluna.

#### **Puoluehallituksen vastausesitys:**

#### **240. Keskustanaisten Espoon paikallisyhdistys: Tukea vanhusten kotihoitoon**

Keskusta edistää omaisten mahdollisuutta tukea ikääntyneiden vanhempiensa kotihoitoa. Työntekijällä tulisi olla mahdollisuus, työsuhteen katkeamatta, jäädä hoitamaan vanhuksia ja saada tältä ajalta esim. puolen vuoden ajalta omaishoidon tukea. Lisäksi äkillisessä kriisitilanteessa vanhuksen lähiomaisella pitäisi olla oikeus jäädä palkalliselle 3 päivän vapaalle vanhuksen hoidon järjestämiseksi samaan tapaan kuin sairaan lapsen vanhemmilla on.

#### **Puoluehallituksen vastausesitys:**

#### **241. Keskustan Turun kunnallisjärjestö: Vanhusten kotihoidon tulevaisuus**

Laitoshoidossa olevien vanhusten hoiva tulee paranemaan uuden hoitajamitoituksen seurauksena.

Ihmisten toive kotona asumisesta myös vanhuudessa on ymmärrettävää ja myös yhteiskunnan kannalta parasta. Kunnon heiketessä kotiin tarvitaan kuitenkin apua yksilöllisen tarpeen mukaan omaisilta ja yhteiskunnan toimesta.

Esitämme, että aloitetaan valmistelu tarvittavasta hoitajamitoituksesta kotona asuvien vanhusten hoitoon. Selvitetään kunnon mukainen hoitopolku kodista erilaiseen yhteisöasumiseen, hoitolaitokseen ja saattohoitoon.

Näille askelille määritetään asiantuntijoiden kanssa selvät kriteerit, joissa otetaan huomioon paitsi inhimilliset tekijät, myös yksilön ja yhteiskunnan taloudellinen optimointi.

### **Puoluehallituksen vastausesitys:**

#### **242. Keskustanaisten Etelä-Savon piiri ja Mikkelin Keskustanaiset: Tukea etäomaishoitajille**

Etäomaishoitajia on arvion mukaan vähintään 65 000. Kun palvelurakennetta on muutettu laitoshoidosta kotona asumiseen, niin yhä vanhempia ja huonokuntoisimpia ihmisiä asuu omassa kodissaan. Kotiin annettavat palvelut eivät ole riittäviä, vaan edellyttävät omaisten aktiivista osallistumista läheisensä hoitoon. Ongelmaksi muodostuvat työn ja hoitovastuun yhteensovittaminen pitkien välimatkojen takia. Työpaikat ovat siirtyneet kasvukeskuksiin ja etelään, mutta hoitoa tarvitsevat omaiset asuvat kaukana kotiseuduillaan. Monet etäomaishoitajat kokevat olevansa kahden paikkakunnan loukussa. Vuosikautia kestävä monipaikkaisuus on heille arkea.

Työssä olevat ja muualla asuvat etäomaishoitajat ovat haasteellisessa tilanteessa. He matkustavat viikonloppuisin ja loma-aikoina satoja kilometrejä hoitamaan läkkäitä vanhempiaan, sisaruksiaan tai muita läheisiään. Matkakustannuksia ei korvata mitenkään. Työelämän pitää tukea etäomaishoitajia näiden elämäntilanteen helpottamiseksi. Etätyömahdollisuus on yksi ratkaisu, mutta myös muita tukitoimia tarvitaan. Hoitovapaan saaminen etäomaishoitajille helpottaisi tilannetta. Etäomaishoitajan jäädessä itse eläkkeelle, hänen tulonsa pienenevät ja käytettävissä olevat rahat eivät riitä säännölliseen matkustamiseen toisella paikkakunnalla asuvien omaisiensa avuksi.

Keskustanaisten Etelä-Savon piiri ja Mikkelin Keskustanaiset esittävät, että työssä käyville etäomaishoitajille myönnetään hoitovapaata 12 arkivapaapäivää vuodessa. Esitämme myös, että matkakulut tulee hyväksyä kaikille etäomaishoitajille niin työssä oleville kuin eläkeläisille verovähennyskelpoisiksi.

### **Puoluehallituksen vastausesitys:**

#### **243. Keskustan Hervannan paikallisyhdistys: Asiakasavustajien toimet perustettava ja omaishoito tasa-arvoiseksi koko Suomessa**

Aluehallintovirasto on ottanut haltuunsa Tampereen kotihoidon ja se on todennut, että asiakkaiden turvallisuus on vaarantunut vakavasti kotihoidossa mm. puutteellisen lääkehoidon osalta. Asiasta tehtiin 200 haittailmoitusta. Oli joko annettu väärät lääkkeet tai unohdettu antaa lääkkeet.

Lisäksi Tampereella kotihoidon piirissä olevista vanhuksista tehdyn selvityksen mukaan noin puolet kärsii aliravitsemuksesta. Aliravitsemus voi johtua monesta syystä: mm. organisoinnin epäonnistumisesta, hoitajien resurssipulasta, asiakkaiden huonokuntoisuudesta ja esim. muistisairaudesta, jolloin ei olla muistettu syödä vaikka jääkaapissa olisi ruokaa.

Taustalla on ollut akuutti rahapula vanhustenhoidossa, sillä Tampereen valtuuston enemmistö on priorisoinut kallioiseen maastoon louhitut kiskot ratikkaliikennettä varten tärkeämmäksi kuin perusturvan rahojen turvaaminen ikäihmisille. Samalla ohitettiin asukkaita ja ikäihmisiä paremmin palveleva, päästötön, joustava bussiliikenteen kehittäminen.

Tampere havahtuikin maaliskuussa v. 2020 jolloin lisättiin mm 20 lähihoitajaa ja seitsemän sairaanhoitajaa sekä 3 fysioterapeuttia kotisairaanhoidon. Tämä ei kuitenkaan riitä, koska tilanne on kokonaisvaltaisen krooninen.

Tulisikin palkkatukityöllistää muun hoitohenkilöstön lisäksi osatyökykyisistä ja/tai työttömistä lyhyen kurssin jälkeen asiakasavustajia (päätyötehtäviin kuuluisi syöttäminen, asiakkaan liikunnallistaminen ja seurustelu).

Monasti kysymys on organisaation osaamisesta tai sen puutteesta kohdata varttunut asiakas hänen lähtökohdistaan.

Eri kunnissa on erilaisia omaishoitajan palkkiojärjestelmiä, mikä tekee omaishoitajien aseman epätasa-arvoiseksi eri puolilla Suomea. Tämä ei voi olla heijastumatta hoidon laatuun. Näin ollen omaishoitajien palkkiojärjestelmä tulee yhtenäistää ja siirtää KELA:n hoidettavaksi. Omaishoito tulee yhteiskunnalle edullisimmaksi, jolloin sitä tulee tukea kaikin tavoin.

Lisäksi tulee yhteistyössä keskustella ammattijärjestöjen kanssa, jolla turvataan, että lyhyemmän kurssituksen saavat asiakasavustajat eivät vie muun hoitohenkilökunnan työpaikkoja. Samalla tulee varmistaa, että ammattijärjestöt eivät estä uusien työtehtävien perustamista vedoten esim. lyhyempään koulutukseen.

Sivistysvaltio tunnetaan siitä, miten se hoitaa vanhuksensa.

Hervannan paikallisyhdistys vaatii:

- että puolue tekee kaikkensa, että maan hallitus käyttää kaikki käytettävissä olevat resurssit siihen, että asiakkaat/potilaat otetaan paremmin huomioon eivätkä ole esim. aliravittuja.
- että käytetään palkkatukityöllistämistä ja osatyökykyisiä ratkaisemaan ongelmaa.
- että laaditaan koulutusohjelma asiakasavustajille ja aloitetaan työ omaishoidossa esimerkiksi Pirkanmaalla (päätehtävät syöttäminen ja liikunnallistaminen)
- että omaishoitajien palkkiojärjestelmä tulee yhtenäistää ja saattaa tasa-arvoiseksi koko Suomessa ja se tulee siirtää KELA:n hallinnoitavaksi.

Vaikeasti sairaan henkilön kotona tapahtuva hoito tulee turvata myös siten,

- että muutetaan sosiaali- ja terveydenhuollon asiakasmaksuista annettua lakia siten, että kotihoitomaksua määritettäessä otetaan huomioon vain kotona hoidettavan henkilön omat nettotulot, koska hoidettava on jo kertaalleen maksanut verot tuloistaan.

### **Puoluehallituksen vastausesitys:**

#### **244. Keskustan aktiivisten asukkaiden paikallisyhdistys: Toimeksiantosuhteisten perhehoitajien sosiaaliturvan aukot paikattava**

Suomessa elää kodin ulkopuolelle sijoitettuna noin 18 500 lasta ja nuorta, näistä reilu 40% on toimeksiantosopimussuhteisessa perhehoidossa. Perhehoito on lastensuojelulaissa määritelty huostaanotetun lapsen ensisijaiseksi sijoitusmuodoksi. Sijoitettavan lapsen edun mukaista on mahdollisuuksien mukaan pystyä elämään tavallista perhe-elämää sijaisperheessä.

Suomen hallitus haluaa lisätä myös ikäihmisten perhehoitoa, mikä on varteenotettava vaihtoehto ikäihmisten hoivan ja huolenpidon järjestämiseksi. Lyhytaikaista osa- ja ympärivuorokautista perhehoitoa tekevät perhehoitajat ovat erittäin arvokas tuki erityisesti omaishoitajien jaksamisen tukemisessa.

Toimeksiantosuhteisista lasten, nuorten ja ikäihmisten perhehoitajista on pulaa koko maassa. Nykyisessä järjestelmässä toimeksiantosuhteiset perhehoitajat ovat usein väliinputoajia heikon sosiaaliturvansa vuoksi. Perhehoitajana toimiminen ei kerrytä työttömyyspäivärahan edellytyksenä olevaa työssäoloehto, mutta se voi olla hyväksyttävä syy olla pois työmarkkinoilta ja perhehoitajana toimiminen voi pidentää työssäoloehdon tarkastelujaksoa.

Sosiaaliturvan puute korostuu tilanteissa, joissa lapsen, nuoren tai aikuisen perhehoitosijoitus päättyy ennakoimattomasti tai ikäihmisten perhehoitajakso peruuntuu ikäihmisen voinnin takia.

Haasteellinen tilanne on myös osa- ja ympärivuorokautista perhehoitoa tekevilla perhehoitajilla, jotka saavat hoitopalkkiota vain toteutuneiden päivien / tuntien perusteella. Kun sijoitus päättyy suunnitelmallisesti lasten aikuistuessa, odottaa muuhun tehtävään kouluttamatonta perhehoitajaa työmarkkinatuen viiden kuukauden odotusaika ilman toimeentuloa (vrt. työttömyysturvalaki 7. luku 2§).

Sosiaaliturvan heikkous koskee kaikkia perhehoitajia, mutta korostuu erityisesti ikäihmisten perhehoidossa, koska tehtävä on sitova eikä mahdollista samalla tavalla kodin ulkopuolella työntekoa kuin esim. monessa tilanteessa lasten perhehoidossa.

Hyväksymällä tämän aloitteen puoluekokous edellyttää Keskustan toimivan sen puolesta, että toimeksiantosopimussuhteisen perhehoitajan sosiaaliturvan puutteet ja niiden ratkaisuvaihtoehdot oikeusvaikutuksineen selvitetään ja tulosten pohjalta puutteet korjataan osana sosiaaliturvauudistusta.

### **Puoluehallituksen vastausesitys:**

#### **245. Helsingin keskustanuoret: Kannustava perustulo -linjauksesta on luovuttava**

Keskustalla on tällä hetkellä voimassa oleva linjapaperi, joka määrittelee puolueen ajaman perustulomallin. Keskustanuoret ovat tuoneet esiin, että tämä malli ei ole todellisuudessa ”perustulo” eikä ”malli”. Linjapaperi on keskustan vuosikymmeniä kestäneen linjan ja yleisten perustulon määritelmien vastainen. Määritelmällisesti perustulo ei voi olla vastikkeellinen. Tästä ovat huomauttaneet niin asian asiantuntijat kuin valtakunnan mediakin, mutta puolue on jääräpäisesti väittänyt muuta. Virheet on myönnettävä ketään syyttämättä ja todettava, että linjaus on hankala kompromissi keskustan viime hallituksessa ajaman työllisyyspolitiikan ja perustulokannan välillä. Linjausta ei ole koskaan hyväksytty puoluekokouksessa. Siksi kannustava perustulo -linjapaperi on hylättävä ja palattava keskustan perinteiseen myönteiseen perustulokantaan.

### **Puoluehallituksen vastausesitys:**

#### **246. Keskustan aktiivisten asukkaiden paikallisyhdistys: Vuoroasuvat lapset huomioitava sosiaaliturvan uudistuksessa**

Kaikista eronneiden perheiden lapsista kouluterveyskyselyn mukaan 15% ilmoittaa asuvansa vuorotellen molempien vanhempiensa luona. Vuoroasuminen on jatkuvasti yleistynyt eron jälkeisen vanhemmuuden jakamisen muoto. Vuoden 2019 joulukuusta alkaen vuoroasumisesta voi myös tehdä kirjauksen väestörekisteriin.

Suomalainen sosiaaliturvajärjestelmä ei kuitenkaan kunnolla tunnista vuoroasuvia lapsia. Vuoroasumistilanteessakin lapsen ajatellaan kuuluvan vain yhteen ruokakuntaan. Vuoroasuvasta lapsesta aiheutuu tämän molemmissa kodeissa tiettyjä kiinteitä kustannuksia, esimerkiksi lapsella pitää olla riittävä oma tila, riittävästi vaatteita molemmissa kodeissa, tilaa tehdä koulutöitä ja säilyttää tavaroitaan, ja tietyt harrastusvälineet on hankittava molempiin koteihin. Näin ollen vuoroasuvan lapsen arjesta koituu kokonaisuudessaan enemmän kustannuksia kuin yhdessä kodissa asuvan lapsen arjesta. Tämä on huomioitava lähtökohtana sosiaaliturvajärjestelmää kehitettäessä.



Hyväksyessään tämän aloitteen Keskusta sitoutuu edistämään vuoroasuvien lasten huomioimista sosiaaliturvajärjestelmän uudistuksessa.

**Puoluehallituksen vastausesitys:**

**247. Tampereen opiskelevat keskustalaiset: Päivärahalla saatava kahvi ja aski tupakkaa**

Tampereen opiskelevat keskustalaiset ehdottaa, että varusmiespalveluksesta maksettavia päivärahoja korotetaan. Korotusten määrä on suhteutettava valtion taloustilanteeseen. TOK kuitenkin vaatii, että korotusten pitää olla euroja, ei senttejä. Isänmaan eteen työtä tekevät varusmiehet ansaitsevat kunnollisen palkkion.

Pitkällä aikavälillä alhaisimmissa päivärahoissa on pyrittävä palaamaan niin sanottuun tupakka-aski ja kahvikuppi –indeksiin, jossa yhden päivärahan tulisi riittää näihin kahteen hyödykkeeseen. Nyt näin ei ole. Emme kuitenkaan kannusta varusmiehiä tupakointiin.

**Puoluehallituksen vastausesitys:**

**248. Puolangan Keskustalaiset: Asunnon järjestäminen asunnottomille**

Suomessa on kansallinen häpeä, että kunnissa ja kaupungeissa on asunnottomia ihmisiä, ja asunto on ihmisen perustarve. Oma asunto, vaatimatonkin, mahdollistaa paremman elämän alkamisen ja antaa toivoa elämään. Keskusta on aatteellisesti ollut sata vuotta köyhän asialla, vastuun, sivistyksen ja ihmisyyden puolella. Asia on tärkeä ja ajankohtainen. Asiaan on puututtava ja hyvinvointivaltion purkamisen kierre on katkaistava.

**Puoluehallituksen vastausesitys:**

**249. Keskustan Mikkelin kunnallisjärjestö: Koululaisten vastustuskykyyn satsattava ilmaisilla Omega3- ja D-vitamiinijakeluilla**

Tutkitusti D-vitamiinilla ja Omega3-rasvahapoilla on vaikutusta yleiseen vastustuskykyyn. Lapset ja nuoret altistuvat kouluissa monenlaisille epäpuhtauksille, kemikaaleille ja taudin aiheuttajille. Omega3 on tärkeä tekijä solukalvon suojaumisessa vapaita radikaaleja vastaan sekä ravinnon imeytymisessä solutasolla. Tutkimukset osoittavat, että jo lapset ja nuoret sairastavat osteoporoosia johtuen D-vitamiinin puutteesta. Ravinnosta saatava D-vitamiini ei riitä luuston kehitykseen, eikä ravintosuositukset ole tällä hetkellä riittävät.

Lapset ovat tällä hetkellä epätasa-arvoisessa asemassa vitamiinien ja omega3-rasvahappojen saannin suhteen. Monissa perheissä ei ole varaa hyvälaatuiseen ja ravitsevaan ruokaan, saati lisäravinteisiin.

Keskustan Mikkelin kunnallisjärjestö esittää, että kaikissa Suomen peruskouluissa jaetaan päivittäin korkealaatuiset D-vitamiini- ja omega3-rasvahappovalmisteet maksutta oppilaille.

**Puoluehallituksen vastausesitys:**

# Sosiaali- ja terveydenhuolto, sote

## 250. Keskustan Etelä-Hämeen piiri: Erikoissairaanhoidon palvelujen järjestäminen lähipalveluna

Terveys- ja sosiaalihuollon julkisen vallan toimesta järjestetyt palvelut ovat hyvinvointiyhteiskuntamme kivijalka. Näiden molempien sektoreiden tehtävänä on turvata ihmisille hoitoa, hoivaa ja apua.

Ihmisille elintärkeiden palvelujen tuottamisen on tehtävä lähellä ihmistä eli palvelujen käyttäjää. Vaativinta hoitoa tarvitsevien palvelut on järkevää keskittää yliopistosairaaloihin. Sen sijaan erikoissairaanhoidon palvelujen tuomista entistä enemmän aluesairaaloihin ja terveyskeskuksiin pitää lisätä. Lisäämiseen on erittäin hyvät perustelut. Väestömme ikääntyy, jolloin on tärkeää saada mahdollisimman monet palvelut erikoissairaanhoidon mukana lukien lähipalveluina omasta aluesairaalasta tai terveyskeskuksesta. SOTE-uudistuksen tarkoituksena on järkevöittää palvelujen tuotantoa ja tehostaa toimintaa ja hillitä kustannuskehitystä.

Erikoissairaanhoidon palvelujen tuominen aluesairaalaan tai terveyskeskukseen säästää valtion ja kuntien mutta myös asukkaan maksamista kustannuksista. Samalla se säästää potilaiden kulkemista, kun lääkäri liikkuu. Siitä kiittää myös ilmasto.

SOTE-uudistuksen lainsäädäntöön on kirjattava yliopisto- ja keskussairaaloille velvoite erikoissairaanhoidon lääkäri- ja konsultaatiopalvelujen tuomisesta aluesairaaloihin ja terveyskeskuksiin. Näin turvataan parhaiten erikoissairaanhoidonkin lääkäripalvelut lähipalveluina. Tätä tarvitaan helpottamaan ikäihmisten pääsyä erikoissairaanhoidon palveluihin oikea-aikaisesti.

### Puoluehallituksen vastausesitys:

## 251. Keskustan Uudenmaan piiri: Laadukkaista lähipalveluista on huolehdittava sote-uudistuksen yhteydessä

Keskustan tulee huolehtia sosiaali- ja terveyspalvelujen uudistamisen yhteydessä jo toimivien ja laadukkaiden palvelujen säilymisestä lähipalveluina kunnissa.

Sote-uudistuksen yhtenä tavoitteena on saada palveluita tasapuolisesti kaikille ihmisille kaikkialla Suomessa. Tämä tavoite on hyvä, mutta se on jo nyt aiheuttanut joidenkin kuntien käytännössä rapautumista esimerkiksi KeuSoten alueella. Ne kunnat, jotka ovat jo ennen uudistusta toteuttaneet joko omana tai ostopalveluna hyvinvointia ja terveyttä edistäviä toimia, ovat menettäneet tasapäistämisen seurauksena alasajojen tai keskittämisen myötä hyvin toimivia ja kustannustehokkaita lähipalveluitaan.

Tällaisista inhimillisesti ja taloudellisesti kauaskantoisia lähipalveluja ovat mm. erityislasten ja -nuorten neuropsykologinen kuntoutus lähellä kotia ja koulua, tai esimerkiksi kotisairaaloiminta. Lapsille ja nuorille suunnatut ennaltaehkäisevät ja korjaavat, toimivat lähipalvelut tulee uudistuksen yhteydessä säilyttää. Se on mahdollisten korjaavien toimenpiteiden ennalta estämistä ja siten myös viisas taloudellinen satsaus tulevaisuuteen. Toimiva kotisairaaloiminta vähentää kalliiden laitospaikkojen tarvetta ja on inhimillisesti turvallisesti lähellä.

(Sihteeristölle taustaa perheystävällisen työpaikan periaatteista: <https://www.alli.fi/uutiset/parempi-tyopaikka-myos-perheellisille-allianssille-perhemyonteisyyden-periaatteet>)

### Puoluehallituksen vastausesitys:

## **252. Ostrobotnian Keskustaseura ry: Mielenterveyspalvelut osaksi arkea varsinkin asenteissa**

Hierojalla käyntiä moni pystyy ja haluaa hehkuttaa kaverilleen. Kuinka tuntuukin paremmalta, kun lihakset ovat auki ja paikkoja ei jomota. Sama pätee mielenterveyteen, jonka palvelut pitää nähdä ja arvottaa yhtäläisinä – terapia on mielen hierontaa ja ajatusten solmujen avaamista siinä missä lihashieronta saa lihasjumit auki.

Ostrobotnian Keskustaseura ry kannustaa Keskustaa toimimaan mielenterveyspositiivisesti ja tuomalla teeman osaksi puolueen ARKI-teemaa. Mielenterveysongelmiin liittyy liikaa ennakkoluuloja, jotka vain haittaavat toipumista esim. masennuksesta. Konkreettinen tapa edistää ennakkoluuloja olisi käsitellä teemaa puolueen risteilyllä ja muissa politiikkatapahtumissa.

Lisäksi kannustamme Keskustaa toteuttamaan politiikkaa, jolla edistetään ennaltaehkäiseviä mielenterveyspalveluita perusterveydenhoidossa, peruskoulussa ja toisen asteen oppilaitoksissa yhteistyössä nuorille kohdistettujen sosiaalityön palvelujen kanssa unohtamatta matalankynnyksen mielenterveyspalveluita työelämässä.

### **Puoluehallituksen vastausesitys:**

## **253. Keskustan Turun kunnallisjärjestö: Hoitajia Suomeen ulkomailta**

Suomalaisia sairaanhoitajia ei meillä ole tarpeeksi tulevaisuuden haasteeseen. Jos haluamme pitää hoidon tason edes nykyisellään, on meille rekrytoitava ulkomaalaisia hoitajia. Hyvin koulutettua työvoimaa on alalle saatavissa esimerkiksi Filippiineiltä.

EU:n rahoittama hanke tähän tarkoitukseen on loppumassa syksyllä ja Suomesta puuttuu pysyvä kieli- ja pätevytymiskoulutus.

Esitämme, että pikaisesti selvitetään nykytilanne ja luodaan mahdollisuus päteville EU:n ulkopuolisille hoitajille integroitua terveydenhoitojärjestelmäämme.

### **Puoluehallituksen vastausesitys:**

## **254. Pohjois-Pohjanmaan Keskustanuoret: Rokoteohjelman laiminlyönnistä sanktio**

Suomessa on noussut huolestuttava ilmiö, jossa lapsia jätetään rokottamatta rokoteohjelman mukaisilla rokotteilla. Jos rokottamattomien lasten määrä tippuu alle 90%, kansallinen laumasuoja heikkenee ja jo kerran Suomesta poistuneet vaaralliset taudit voivat lähteä taas leviämään. Muun muassa Farmasialiitto on esittänyt huolen, että lähivuosina Suomessa voi olla koululuokkia, joissa laumasuoja puuttuu tai on olematon.

Pohjois-Pohjanmaan keskustanuoret esittävätkin, että rokoteohjelman mukaisten rokotteiden jättämättä ottamisesta seuraisi sanktio. Lasten tapauksessa sanktio kohdistuisi vanhempiin, koska he ovat vastuussa lastensa hyvinvoinnista ja päättävät lastensa terveyteen liittyvistä asioista. Kyseessä on yhteiskunnan kannalta sekä lapsen oman terveyden kannalta hengenvaarallinen päätös. Sanktion määrittely tulee tehdä harkiten ja lapsen etua ajatellen. Kuitenkin sen tulee olla niin tuntuva, että rokottamattomuus saadaan loppumaan. Aloitteessa ei kuitenkaan tarkoiteta heitä, jotka eivät terveydellisten syiden takia voi ottaa rokotteita.

Rokoteohjelman mukaisia rokotteita on tutkittu monen vuoden ajan. Tutkitusti sekä käytännössä on huomattu niiden tehoava vaikutus, joten rokotteiden ottamatta jättäminen ei ole perusteltua.

## **Puoluehallituksen vastausesitys:**

### **255. Suomen Keskustanaiset: Suomen aborttilainsäädäntö nykyaikaan**

Suomen nykyinen aborttilainsäädäntö on 50 vuotta vanha, eikä se enää vastaa nykyistä arvomaailmaa tai hoitokäytäntöjä.

Nykyisen lain mukaan Suomessa abortin saa ennen 12. raskausviikkoa, mutta abortti ei ole vapaa. Raskaudenkeskeytystä varten on ilmoitettava peruste.

Vuonna 2018 yli 93 prosenttia keskeytykseen hakeutuneista ilmoitti perusteeksi sosiaaliset syyt eli sen, että raskauden jatkaminen on hakijan elämäntilanteessa huomattava rasite. Keskeytykseen tarvitaan lisäksi kahden lääkärin päätös. Yhden lääkärin päätös riittää vain, jos keskeytystä hakeva on alle 17-vuotias, yli 40-vuotias, synnyttänyt neljä lasta tai jos kyseessä on raskaana olevan terveyden tilaan liittyvä raskauden hätäkeskeyttäminen.

Suomen laki näyttää vanhentuneelta myös eurooppalaisessa vertailussa. Tanskassa ja Norjassa raskaudenkeskeytys on vapaa ennen 12. raskausviikkoa, jolloin keskeytystä ei tarvitse perustella. Ruotsissa vapaan keskeytyksen voi tehdä ennen 18. raskausviikkoa. Islanti sallii raskaudenkeskeytyksen henkilön pyynnöstä aina 22. raskausviikkoon saakka.

Nykyinen kahden lääkärin päätöksen vaativa laki pitkittää prosessia tarpeettomasti. Prosessin pitkittyminen voi aiheuttaa inhimillistä kärsimystä ja kuormittaa raskaana olevan henkilön lisäksi myös terveydenhuoltojärjestelmää.

Suomen Keskustanaiset esittää, että aborttilainsäädännöstä on poistettava vaatimus perustella keskeytystä sosiaalisilla syillä sekä vaatimus kahden lääkärin lausunnosta. Lisäksi raskauden keskeytys on turvattava kaikille pyynnöstä 12. raskausviikon täyttymiseen asti.

## **Puoluehallituksen vastausesitys:**

### **256. Suomen Keskustanaiset: Miehet eturauhassyövän seulontaan**

Eturauhassyöpä on Suomessa miesten yleisin syöpä. Siihen sairastuu vuosittain noin 5 000 miestä. Eturauhassyöpä yleistyy selvästi 55 ikävuoden jälkeen ja se täyttää suurelta osin ne yleisesti hyväksytyt ehdot, joita vaaditaan seulottavalta sairaudelta.

Rintasyöpäseulonta järjestetään 50-69 -vuotiaille naisille joka toinen vuosi. Kohdunkaulan syövän seulontaan kutsutaan kaikki 30-60 -vuotiaat naiset viiden vuoden välein. Joissain kunnissa myös 25-vuotiaat ja 65-vuotiaat kutsutaan.

Uudistettu suolistosyövän seulontaohjelma on alkanut Suomessa puolestaan vuonna 2019. Vuonna 2020 seulontaa järjestetään 11 kunnassa. Seulonta laajenee vähitellen valtakunnalliseksi. Seulontaan kutsutaan 60 – 74-vuotiaat miehet ja naiset kahden vuoden välein.

Seulonnoilla eli joukkotarkastuksilla pyritään löytämään syöpä mahdollisimman varhaisessa vaiheessa, jolloin syövän hoitaminen on huomattavasti helpompaa. Seulonnoilla voidaan vähentää raskaiden syöpähoitojen käyttöä ja ennen kaikkea syövän aiheuttamia kuolemia.

Myös eturauhassyöväälle on olemassa seulontamenetelmiä sen varhaiseksi toteamiseksi. Suomen Keskustanaiset esittää, että myös eturauhassyövän joukkoseulonnan järjestämismahdollisuus 50 ikävuodesta lähtien selvitetään.



## 24. Muu sosiaali- ja terveystalitiikka

### 257. Kärkölän Keskusta: Plastiikkakirurgian ikäraja 25 vuoteen

Väestöliiton mukaan ihmisten aivojen kehitys jatkuu 25 ikävuoteen, minkä jälkeen järjestäytynyt ajattelu on saavuttanut aikuisen tason. Nuori saattaa kokea turhia ulkonäköpaineita, jonka myötä päätyy muokkaamaan kehoaan tai kasvojaan plastiikkakirurgialla liian heikoin perustein. Plastiikkakirurgiaan päättymiselle pitäisi olla aina painava syy, kuten synnynnäisten epämuodostumien korjaukset.

Kärkölän Keskusta esittää puoluekokoukselle, että plastiikkakirurgian ikärajaa nostetaan 25 ikävuoteen.

#### **Puoluehallituksen vastausesitys:**

### 258. Nousiaisten Keskustan kunnallisjärjestö: Mietojen huumeiden käyttöön suhtautumisen tulisi olla jatkossakin tiukkaa

Julkisessa keskustelussa esille tulleet ajatukset mietojen huumeiden käytön ja pienien määrien hallussapidon rangaistavuuden poistamisesta hämmäntäneet monen kansalaisen mieltä. Miten esimerkiksi määritellään "mieto" ja "pieni"? Mitä tapahtui porttiteorialle? Mihin tähdätään sillä, että ihmisen terveyttä uhkaava ja sosiaalista syrjäytymistä aiheuttava toiminta tulisi sallia?

Yhteiskunnan normit ja säädökset seuraavat aikaansa. Päätöksenteossa mukana olevien on kuitenkin hyvä pitää pää kylmänä silloin, kun ollaan tekemisissä ihmisten terveyttä uhkaavien asioiden kanssa.

Nykyisen rangaistuskäytännön jatkaminen on yksi osa hyvää varhaisen puuttumisen politiikkaa, jota monilla sosiaali- ja terveyshuollon alalla pyritään tehostamaan. Tuskin mietojen huumausaineiden käytön vähittäinen hyväksyttäminen millään muotoa tukee yhteiskunnan aitoa pyrkimystä torjua kansalaistensa, erityisesti lasten ja nuorten, syrjäytymistä. Tiettyjen tahojen, esimerkiksi ajatushautomo Liberan, julistamat teesit yksilön valinnanvapaudesta ja omasta kehosta päättämisen oikeudesta voivat olla ristiriidassa sen kanssa, mikä oikeasti on kansalaisten parhaaksi. Ei pidä myöskään ajatella, etteikö rangaistavuudella ja rangaistuksen pelolla olisi enää käyttöä haluttaessa estää haitallista tai jopa rikollista toimintaa.

Yhteiskunnan huolenpito ja rajojen asettaminen eivät ole ristiriidassa yksilön itsemääräämisoikeuden tai ihmisarvon kanssa. Tätä vanhemmatkin tekevät perheessä. Keskustan tulee jatkossakin olla tiukkana tämän asian kanssa. Huumausaineiden käytön ja sitä usein seuraavan haitallisen toiminnan, jopa rikollisuuden, vähentäminen on tärkeä yhteiskunnallinen haaste, jossa käytössä on oltava monenlaisia työkaluja. Rangaistavuus on yksi niistä.

#### **Puoluehallituksen vastausesitys:**

### 259. Helsingin Keskustanuoret: Päätäväisyyttä kaupunkien huumeongelman ratkaisemiseksi

Alkukeväästä Helsingissä kohahdutti huumeiden käyttö keskuskirjasto Oodissa. Kirjastojen ja muiden yleisten tilojen on oltava turvallisia paikkoja, joissa ei tapahdu päihteiden käyttöä tai huumeiden piikitystä. Samalla Helsingin Keskustanuoret tunnustavat, että päihteiden ja huumeiden käyttäjille on saatava enemmän apua ja kuntoutusta.

Helsingin Keskustanuoret näkee yhtenä keinona puuttua Suomen päihde- ja huumeongelmaan niin, että kaupunkeihin perustetaan huumeiden käyttöön tarkoitettuja huoneita. Käyttöhuoneissa piikitys tapahtuisi valvotusti puhtailla välineillä ja samassa yhteydessä huumeidenkäyttäjille olisi tarjolla vieroitukseen ohjausta. Valvotut huumeiden käyttöhuoneet ovat kansainvälisen näytön perusteella oikein sijoitettuna vähentäneet huumehaittoja. Käyttöhuoneiden perustaminen vaatii lakimuutoksen ja Helsingin Keskustanuoret kannattaa tätä lakimuutosta.

Päihteidenkäytön juurisyyhin on puututtava päättäväisemmin. Ennaltaehkäisevän työn osuutta kaupungeissa on myös lisättävä. Silmiä ummistamalla tai pelkäämään valvontaa lisäämällä ongelmat eivät ratkea.

### **Puoluehallituksen vastausesitys:**

#### **260. Keskustan Pattijoen paikallisyhdistys: Uhkaava huumemyönteisyys**

Keskustelua huumausaineista on ollut julkisuudessa viime aikoina runsaasti, ja esimerkiksi sisäministeri Mari Ohisalo on sanonut tukevansa huumausaineiden käytön dekriminialisointia, jolla tarkoitetaan laittomaksi ja rangaistavaksi säädetyn teon rangaistavuuden poistamista. Huumausainekuolemat ovat lisääntyneet rajusti ja erityisesti nuorten osuus tässä kasvaa. Lehdistä ja muita kanavia pitkin olemme saaneet lukea huumenuorten vanhempien tarinoita heidän huumeisiin kuolleista lapsistaan. Myös poliisien kommentteja ja kokemuksia asiaan liittyen on alkanut olemaan lisää. Hyvä näin, koska tuomalla asiat rehellisesti esille, saamme tietoon tämän ison ongelman ja sen vakavat seuraukset.

Nämä huolestuttavat viestit huumemyönteisyydestä niin median kuin jopa kolmen ministerin suusta, saivat Keskustan Pattijoen paikallisyhdistyksen väen pohtimaan sitä, että Keskustan tulisi ottaa asiaan enemmän kantaa ja tuoda sitä esille niin somekeskusteluihin kuin muuallakin viestinnässä. Asian laajuus ja moniongelmaisuus on ollut paikallisestikin Raahen seudulla nähtävillä poliisien raportoinneissa. On erittäin tärkeä puhua asiasta oikeilla nimillä ja päättäjien pitää löytää oikeita keinoja asian ratkaisemiseen. On meidän nuoristamme ja tulevaisuudestamme kyse. Huumausaineen käytön rangaistavuutta ei tule poistaa, se on yhteiskunnaltamme ja päättäjiltä se oikea viesti nuorillemme. Huumausaineiden käyttö ei ole oikein ja kaikkia resursseja tulisi käyttää huumeiden vastustamisen puolelle.

### **Puoluehallituksen vastausesitys:**

#### **261. Helsingin Keskustanuoret: Transnuorten oikeudet translain kokonaisuudistuksessa uudelleen tarkasteluun lakia valmisteltaessa**

Helsingin Keskustanuoret esittää, että transnuorten oikeuksia tarkastellaan vielä uudelleen translain kokonaisuudistuksen valmistelun yhteydessä. Tarkastelun kohteena on hallituksen linjaus, jossa sukupuolen juridinen tunnistaminen (korjaaminen) ei ole sallittua alle 18-vuotiailta. Sukupuolen juridinen tunnistaminen tarkoittaa sukupuolen muutosilmoitusta, se ei tarkoita peruuttamattomien hoitojen sallimista alle 18-vuotiaille.

Hallituksen tavoitteena on vahvistaa tasa-arvoa ja vähentää eriarvoisuutta ja syrjintää. Translakia koskevan lakiuudistuksen on katsottu olevan edellytys ihmisoikeuksien toteutumiselle Suomessa. Suomi on ainoa Pohjoismaa, joka vaatii sukupuoltaan korjaavalta sterilisaatiota. Tämä on räikeä ihmisoikeusloukkaus, josta Suomi on saanut lukuisia huomautuksia.

Hallitusohjelman kirjauksen mukaan translainuudistuksessa sukupuolen juridinen vahvistaminen ja lääketieteelliset hoidot erotetaan toisistaan ja lisääntymiskyvyttömyysvaatimuksesta luovutaan. Lisäksi todetaan, että ”Sukupuolen voi hakemuksesta korjata täysi-ikäinen henkilö, joka esittää

perustellun selvityksen siitä, että hän pysyvästi kokee kuuluvansa korjattavaan sukupuoleen. Sukupuolen korjaamiseen tulee harkinta-aika”.

Transnuorten osalta hallituksen kanta on itsemääräämisoikeutta loukkaava, sillä se ei turvaa lasten oikeuksia ja siksi Helsingin Keskustanuoret esittää, että transnuorten oikeudet tarkastellaan vielä uudelleen lainuudistusta valmisteltaessa ja arvioidaan, voiko sukupuolen hakemuksesta korjata jo 16-vuotiaaksi täyttäneet ja sitä vanhemmat.

Lapsiasiavaltuutettu on lausunut translain kokonaisuudistuksesta seuraavasti: ”Sukupuolen juridiseen vahvistamiseen liittyvän lainsäädännön tulee turvata lapsen oikeuksia, tukea lapsen terveen identiteetin kasvua ja suojella lasta kasvuympäristön vihamieliseltä suhtautumiselta. Nuoren tunnistaminen virallisesti hänen sukupuolikokemustaan vastaavalla henkilötunnuksella ja nimellä on keino tukea lapsen itseymmärrystä. Juridinen tunnistaminen on muutettavissa, eikä tarkoita peruuttamattomien hoitojen sallimista alaikäisille.”

**Puoluehallituksen vastausesitys:**



## 25. Työelämä

### **262. Keskustanaisten Kainuun piiri: Työllisyyspolitiikassa otettava huomioon naisten asema**

Uusien työpaikkojen syntymisessä on kiinnitettävä erityistä huomiota myös naisten työllistymiseen ja työllistävien toimenpiteiden tasa-arvovaikutuksiin. Työllisten määrää kasvattavat toimenpiteet pitää suunnitella siten, että ne lisäävät tasapainoisesti naisten ja miesten työllisyyttä.

Työssäkäyvien naisten köyhyysriskiä kasvattavat epätyypilliset työsuhteet. Yrittäjien ja itsensä työllistäjien köyhyysriski on palkansaajia suurempi. Vaikka työssäkäyvät naiset ovat Suomessa korkeammin koulutettuja kuin miehet, naiset ovat miehiä useammin niin kutsutuissa epätyypillisissä työsuhteissa, eli eivät ole kokoaikaisessa, toistaiseksi voimassaolevassa työsuhteessa.

Määräaikaisissa työsuhteissa työskentelevien tulot ovat toistaiseksi voimassa olevissa työsuhteissa työskenteleviä matalammat ja määräaikaiset työsuhteet ovat yleisin syy työttömyyden alkamiselle. Erityisesti nollatuntisopimukset sekä määräaikaiset työsuhteet, joiden väliin jää taukoja, hankaloittavat työn ja perheen yhteensovittamista.

Maahanmuuttajataustaisiin naisiin, vammaisiin naisiin ja romaninaisiin kohdistuvaan työelämäsyryntään ja työllistymisen haasteisiin on puututtava. Tämä tehdään osaamisen tunnistamista parantamalla, tunnistamalla ja poistamalla rakenteellista syrjintää ja muuttamalla asenteita sekä yleistämällä nimetöntä työnhakua.

#### **Puoluehallituksen vastausesitys:**

## 26. Tasa-arvo

### 263. Suomen Keskustanaiset: Sama palkka samasta työstä

Viime vuonna naisten palkat olivat keskimäärin 84,2 prosenttia miesten palkoista. Sukupuolten välinen palkkaero kapenee todella hitaasti. Tällä vauhdilla ero on kurottu umpeen vasta vuosisadan lopulla eli vuonna 2090.

Perusteettomat palkkaerot on poistettava. Palkkatasa-arvoa on edistettävä tehostamalla tasa-arvolain velvoitteiden noudattamisen valvontaa ja varaamalla tasa-arvovaltuutetulle asianmukaiset resurssit valvontatyöhön.

Samapalkkaisuusohjelman toteuttamista on vauhditettava ja luottamusmiesten asemaa ja oikeuksia työpaikoilla on vahvistettava.

Suomen Keskustanaiset vaatii, että hallituskauden loppuun mennessä on säädettävä Islannin mallin mukainen samapalkkaisuuslaki.

#### **Puoluehallituksen vastausesitys:**

### 264. Keskustanaisten Kainuun piiri: Keskusta tukemaan sellaista hallituksen tasa-arvo-ohjelmaa, joka todella parantaa naisten asemaa

Esitämme, että Keskusta tukee maan hallituksessa laadittavassa tasa-arvo-ohjelmassa

- 1) perhevapaiden tasaista jakautumista vanhempien kesken
- 2) samapalkkaisuuden edistämistä
- 3) seksuaalirikoslainsäädännön kokonaisuudistusta
- 4) naisiin kohdistuvan väkivallan torjuntaohjelman tekemistä
- 5) sukupuolivaikutuksien arviointia kaikkien ministeriöiden toimialoilla ja budjetoinnissa.
- 6) Naisten oikeudet tulee huomioida keskeisesti Suomen EU-politiikassa ja ulkopolitiikassa.

Nämä asiat ovat tasa-arvokehityksen kannalta välttämättömiä toteuttaa. Samalla voidaan palauttaa Suomi tasa-arvon kärkimaaksi.

#### **Puoluehallituksen vastausesitys:**